

มาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย

สุวิมล ทองส่องแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
พ.ศ. 2558

Non-custodian alternative measures for elderly prisoners in Thailand

Suvimol Thongsongsaeng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	ศุวิมล ทองส่องแสง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุ พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีปัญหาและมีความต้องการเฉพาะด้าน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้ต้องขังทั่วไปที่อยู่ในวัยกลางคน และเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องการได้รับการปฏิบัติมากเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมทางสังคม นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยยังพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความต้องการที่จะได้รับการบริการทางด้านการแพทย์มากเป็นพิเศษ รวมถึงความต้องการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากบุคคลในครอบครัว

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มี การให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวอย่างเหมาะสมเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่สามารถให้ความคุ้มครอง รับรองสิทธิของผู้ต้องขังได้อย่างเพียงพอ และไม่สามารถดูแลผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ต้อง ขึ้นอยู่กับตัวผู้ต้องขังนั้นเองว่าจะสามารถปรับตัวทนอยู่กับสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายใน เรือนจำหรือทัณฑสถานที่ตนถูกต้องขังอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้เกิดปัญหา ในทางปฏิบัติตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังสูงอายุ (Elderly Prisoners) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหา และมีความต้องการเฉพาะด้าน มักจะมีความเจ็บป่วยได้ค่อนข้างง่าย มีโรคประจำตัว มีปัญหา สุขภาพ หย่อนความสามารถในการทำงานในเรือนจำ และสมควรที่จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพสังคม ซึ่งทางเรือนจำเองก็ยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดสรรสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็น พิเศษได้มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป เพราะยังประสบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ด้านงบประมาณ บุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ อาคาร สถานที่ รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุที่ ต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำต่าง ๆ ต้องได้รับความยากลำบากและทุกข์ทรมานในการดำเนินชีวิต ยิ่งไปกว่าบทลงโทษที่ได้รับ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าผู้ต้องขังสูงอายุจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้การบังคับโทษจำคุก เพราะอาจมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของผู้ต้องขังนั่นเอง ตลอดจนสภาพจิตใจของผู้ต้องขัง ซึ่งในปัจจุบันเรือนจำ ทัณฑสถานทุกแห่งยังคงประสบปัญหาเหล่านี้อยู่ การมีผู้ต้องขังสูงอายุอยู่ในเรือนจำก็ย่อมจะเป็นการทวีความรุนแรงของปัญหาทำให้รัฐต้องรับภาระเพิ่มสูงขึ้น ทั้งที่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงน้อยต่อการหลบหนี การกระทำผิดวินัยเรือนจำต่าง ๆ และเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านสภาพจิตใจ สุขภาพร่างกายมากกว่าวัยอื่น ๆ แต่ในปัจจุบันการบังคับโทษของประเทศไทยยังเป็นไปในรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน มิได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเหมาะสม จึงสมควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม แต่ทั้งนี้ การจัดสรรอาคารสถานที่สำหรับผู้ต้องขังสูงอายุที่ดี การจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมที่ดี การจัดให้มีบริการทางการแพทย์อย่างใกล้ชิดแก่ผู้ต้องขังสูงอายุที่ดี เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ยาก เพราะปัจจุบันเรือนจำทัณฑสถานทุกแห่งประสบปัญหาเหล่านี้มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและยังไม่สามารถแก้ไขได้

ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำมาตรการแทนการจำคุกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้มาตรการบริการสังคมปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยน่าจะเป็นทางออกที่ดี ซึ่งเรื่องนี้ประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำมาตรการเหล่านี้มาใช้ ซึ่งสามารถให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ต้องขังสูงอายุได้อย่างเพียงพอและเป็นการเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยลดภาระต่าง ๆ ให้แก่ทางเรือนจำได้อีกด้วย

Thesis Title	Non-custodian alternative measures for elderly prisoners in Thailand
Author	Suvimol Thongsongsaeng
Thesis Advisor	Professor Dr. Thanee Vorapatr
Departure	Law
Academic Year	2015

ABSTRACT

According to researches on living conditions problems and needs of elderly prisoners, it is found that elderly prisoners are the group with more specific problems and needs as opposed to middle-age prisoners. Furthermore, they need to be treated with special care in accordance with their physical status, mental status and social surroundings. Also, it is found that most of elderly prisoners encounter with both physical and mental health problems. Hence, they need more medical services and care from their family.

However, the treatment towards elderly prisoners in Thailand does not focus on such matters at the moment. This leads to inability to protect and guarantee the right of prisoners including insufficient care of prisoners. It solely depends on the prisoner himself to adapt to the condition and environment in the prison. And this can cause a problem, especially for elderly prisoners that have more specific problems and needs. As elderly prisoners tend to get sick easily as well as have other health issues and chronic diseases, which contributes to their incapacity to work in prison; they need to be treated with close care and proper approach in accordance with their physical status, mental status and social surroundings. Nonetheless, presently, Thai prison cannot provide such welfare and help for elderly prisoners. This is because of many problems such as budgets, human resources particularly medical personnel, buildings, locations and problems regarding operation of Department of Correction. Thus, Thai elderly prisoners have to endure hardship and suffering from living in prison more than their actual punishment.

In conclusion, elderly prisoners are not suitable for imprisonment because there are risks of health, sanitation, mentality and life of elderly prisoners. By having elderly prisoners in the prison can aggravate the situation which can cause more burden to the government. In addition, elderly prisoners have low risk of escaping from the prison or breaking rules in the

prison. Also, they need to be treated with special care, physically and mentally. Currently, the enforcement of punishment in Thailand uses the same treatment to all prisoners regardless of the proper treatment to protect the right of elderly prisoners. Hence, there should be a change in treatment method towards elderly prisoners in order to have a proper treatment for elderly prisoners. However, it is hard to make a change such as hiring more staff, providing more medical service and new buildings for elderly prisoners. This is because these problems have been encountered by Thai prison for so long. And they have never been resolved.

The author thinks that such problems can be resolved by having alternative measures to imprisonment such as using electronic monitoring devices, community service order and conditional parole for elderly prisoners in Thailand. These measures have been used in many countries i.e. England, France and USA. And they are proven to have efficiency in providing proper and sufficient protection of human right to elderly prisoners. Additionally, they can help relieving burdens of the prison.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณภักดิ์ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ทั้งยังได้ให้โอกาสและให้ความเมตตาผู้เขียนมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฅ นคร ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการ วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ชี้แนะประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์นันทิ จิตสว่าง ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ โดยให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุภัชลี เทพหัสดิน ฅ อยุรยา ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการ วิทยานิพนธ์ และได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อคิดเห็นต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จได้อย่าง สมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่ให้โอกาสในการศึกษา ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนเสมอมา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาฯ รุ่น 54 ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียนและให้กำลังใจแก่กันตลอดมาด้วย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดผลดีต่อการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบ คุณงามความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้เขียน แต่หากเกิดข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ แต่เพียงผู้เดียว

สุวิมล ทองส่องแสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ หลักเกณฑ์ทั่วไปของการบังคับโทษ โดยไม่ใช่เรือนจำ.....	6
2.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของการบังคับโทษทางอาญา.....	6
2.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก.....	8
2.3 แนวคิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง	18
2.4 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำ.....	20
2.5 ความหมายและขอบเขตของมาตรการลงโทษระดับกลาง	23
2.6 ทฤษฎีและหลักเกณฑ์ของการพักการลงโทษ	28
2.7 หลักการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรฐานขั้นต่ำของ องค์การสหประชาชาติ.....	35
3. มาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุตามกฎหมายต่างประเทศ	51
3.1 สหรัฐอเมริกา.....	51
3.2 อังกฤษ	64
3.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. วิเคราะห์มาตรการแทนการลงโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุ	86
4.1 วิเคราะห์มาตรการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุ	87
4.2 วิเคราะห์มาตรการที่เหมาะสมแทนการลงโทษจำคุกผู้สูงอายุในประเทศไทย	94
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	108
5.1 บทสรุป	108
5.2 ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	125
ประวัติผู้เขียน	223

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการข่มขู่และในขณะที่ต้องโทษจำคุกอยู่นั้นก็ประสงค์ที่จะเปลี่ยนอาชญากรให้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนิสัยและทัศนคติก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวออกสู่สังคมภายนอกเรือนจำและไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เพื่อเป็นการตัดโอกาสกระทำความผิดซ้ำ อันถือเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการบังคับโทษจำคุกที่สำคัญประการหนึ่ง แต่การบังคับโทษจำคุกในประเทศไทยที่กระทำอยู่ในปัจจุบันกลับมุ่งกระทำที่ตัว “ผู้ต้องโทษ” เพื่อแก้แค้น ทดแทนเป็นหลัก ผู้ต้องโทษจำคุกจึงอยู่ในสถานะเป็นเพียง “กรรมของการบังคับโทษ” กล่าวคือ เป็นการลงโทษเพื่อตอบสนองความรู้สึกและความต้องการของคนในสังคม แต่มิได้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกอย่างแท้จริงที่มุ่งให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิด สามารถกลับตัวเป็นคนดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดจนครบกำหนดเวลาแล้ว ผู้นั้นจะต้องสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติได้ ทั้งนี้การลงโทษจำคุกจะต้องไม่ทำลายบุคลิกภาพของผู้ถูกบังคับโทษ และต้องมีความสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งผู้ถูกบังคับโทษต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หรือมีหลักประกันการบังคับโทษโดยกฎหมาย อันจะเป็นการยกระดับผู้ต้องโทษจำคุกให้มีสถานะเป็น “ประธานของการบังคับโทษ”¹ และสามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษจำคุกตามสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้อย่างเต็มที่

เนื่องด้วยการที่เรือนจำหรือทัณฑสถานของไทยในปัจจุบันยังไม่มีความสามารถอย่างเต็มที่ในการรองรับหลักการบังคับโทษให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลจึงทำให้ไม่สามารถให้ความคุ้มครอง รับรองสิทธิของผู้ต้องขังได้อย่างเพียงพอ และไม่สามารถดูแลผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้ต้องขังนั้นเองว่าจะสามารถปรับตัวทนนอยู่กับสภาพและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ตนถูกต้องขังอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้

¹ จาก วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (น. 104-105), โดย ธาณี วรภัทร์ ก, 2554, กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน.

เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังสูงอายุ (Elderly Prisoners) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาและมีความต้องการเฉพาะด้าน มักจะมีความเจ็บป่วยได้ค่อนข้างง่าย มีโรคประจำตัว มีปัญหาสุขภาพ หย่อนความสามารถในการทำงานในเรือนจำ และสมควรที่จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพสังคม ซึ่งทางเรือนจำเองก็ยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดสรรสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นพิเศษได้มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป เพราะยังประสบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ด้านงบประมาณ บุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ อาคารสถานที่ รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น จึงทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำต่าง ๆ ต้องได้รับความยากลำบากและทุกข์ทรมานในการดำเนินชีวิตยิ่งไปกว่าบทลงโทษที่ได้รับ

ผู้ต้องขังสูงอายุจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้การบังคับโทษจำคุกเพราะอาจมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ อนามัย และชีวิตของผู้ต้องขังนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคดีตัวอย่าง นักโทษหญิงพิมพ์ใจ แก้วศรี อายุ 72 ปี เสียชีวิตในขณะที่ต้องขังอยู่ในเรือนจำในข้อหาบุกรุกอยู่อาศัยในที่ดินของผู้อื่น ซึ่งศาลจังหวัดปทุมธานีมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกเป็นเวลา 6 เดือน ภายหลังจากที่เข้ารับโทษจำคุกเพียง 1 เดือน ก็เสียชีวิตลงในเรือนจำจังหวัดปทุมธานี² อีกคดีหนึ่งที่โด่งดังมากคือ “คดีอากง” หรือนักโทษชายอำพล ตั้งนพกุล อายุ 61 ปี เสียชีวิตในขณะที่ต้องขังอยู่ในเรือนจำ ซึ่งศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษนายอำพล ฐานหมิ่นประมาท คุณหมื่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 ให้จำคุกทั้งสิ้น 20 ปี หลังจากที่ได้รับโทษจำคุกได้ประมาณ 1 ปีเศษ ก็เสียชีวิตลง³ นอกจากการจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุจะก่อให้เกิดความเสี่ยงและอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ตลอดจนสภาพจิตใจของผู้ต้องขังเองแล้วยังเป็นภาระของทางเรือนจำในการที่จะต้องจัดหาสถานที่ที่เหมาะสม เครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์สำหรับการดำรงชีพ อีกทั้งสถานพยาบาลสำหรับการตรวจรักษาโรค และบุคลากรทางการแพทย์สำหรับการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดและให้ทันทั่วถึง ซึ่งในปัจจุบันเรือนจำ ทัณฑสถานทุกแห่งยังคงประสบปัญหาเหล่านี้อยู่ การมีผู้ต้องขังสูงอายุอยู่ในเรือนจำก็ย่อมจะเป็นการทวีความรุนแรงของปัญหาทำให้รัฐต้องรับภาระ

² ข่าวสด. (2556). *สลดคุณยายตายในคุก สู้คดีไม่ยอมรื้อบ้าน*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNM05qVTNORGt3T0E9PQ

แนวหน้า. (2556, 16 สิงหาคม). *ศาลสั่งขัง 6 เดือนคุณยายวัย 72 ปีข้อหาบุกรุกที่ดินสุดท้ายตายในคุก*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.naewna.com/local/64543>

³ Kapok. (2555, 8 พฤษภาคม). *ย้อนคดีอากงเหตุส่ง SMS ผิด ม. 112*. สืบค้น 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://highlight.kapook.com/view/70992>

เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษจำคุกตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วจะพบว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวนำมาใช้กับผู้ต้องขังสูงอายุได้แต่เพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะวัตถุประสงค์ในการลงโทษจำคุกบางประการไม่มีความจำเป็นและไม่มีความสอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังสูงอายุ เนื่องจากโอกาสในการกลับไปกระทำความผิดซ้ำย่อมมีน้อยหรืออาจเป็นไปได้เลย อีกทั้งยังไม่พบว่าผู้ต้องขังในกลุ่มที่เป็นผู้ต้องขังสูงอายุนี้จะเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือเคยก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือสร้างปัญหาการปกครองเรือนจำ⁴

ปัจจุบันมีผู้ต้องขังสูงอายุอยู่ในเรือนจำ ทัณฑสถานทั่วประเทศรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนถึง 4,198 คน โดยแบ่งออกเป็นช่วงอายุระหว่าง 60 - 69 ปี จำนวน 3,559 คน (เป็นชายจำนวน 2,673 คน เป็นหญิงจำนวน 886 คน) ช่วงอายุระหว่าง 70 - 79 ปี จำนวน 558 คน (เป็นชายจำนวน 443 คน เป็นหญิงจำนวน 115 คน) ช่วงอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไปจำนวน 81 คน (เป็นชายจำนวน 66 คน เป็นหญิงจำนวน 15 คน) ซึ่งผู้ต้องขังที่มีอายุมากที่สุดนั้นมีอายุถึง 95 ปี ทั้งที่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการหลบหนี การกระทำความผิดวินัยเรือนจำต่าง ๆ และเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านสภาพจิตใจ สุขภาพร่างกายมากกว่าวัยอื่น ๆ แต่จะเห็นได้ว่าการบังคับโทษของประเทศไทยจะปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน มิได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอ จึงสมควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การจัดสรรอาคารสถานที่สำหรับผู้ต้องขังสูงอายุก็น่าดี การจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมก็น่าดี การจัดให้มีบริการทางการแพทย์อย่างใกล้ชิดแก่ผู้ต้องขังสูงอายุก็น่าดี เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ยาก เพราะปัจจุบันเรือนจำทัณฑสถานทุกแห่งประสบปัญหาเหล่านี้มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและยังไม่สามารถแก้ไขได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำมาตรการแทนการจำคุกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้มาตรการบริการสังคมปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด มาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยน่าจะเป็นทางออกที่ดี ซึ่งเรื่องนี้ประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำมาตรการเหล่านี้มาใช้ ซึ่งสามารถให้ความคุ้มครองสิทธิ

⁴ จาก “การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดลอมสร้างสรรค์เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ: กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัดอุดรดิษฐ์,” โดย ชัยวัฒน์ รัตนวงศ์ อุดม คำขาด และประภาพร มโนรัตน์, 2555 (พฤศจิกายน), *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, ฉบับพิเศษ, น. 3.

⁵ จาก *สถิติเด็กติดผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังพิการ และผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติเยี่ยมทั่วประเทศ ประจำเดือนกันยายน 2557* (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2557), โดย กรมราชทัณฑ์, กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

มนุษยชนแก่ผู้ต้องขังสูงอายุได้อย่างเพียงพอและเป็นการเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยลดภาระต่าง ๆ ให้แก่ทางเรือนจำได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามหลักสากล
2. เพื่อศึกษากฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษากฎหมายของต่างประเทศถึงมาตรการ บังคับโทษที่นำมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ และมาตรการอื่น ๆ แทนการบังคับโทษจำคุก เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ กับกฎหมาย บังคับโทษแก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย
4. เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบ หาข้อดี ข้อเสียของมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อนำมาปรับใช้แก่การบังคับโทษผู้สูงอายุในประเทศไทยให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องจากความเหมาะสมในเรื่องวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกผู้สูงอายุ ซึ่งมีความตึงเครียดเพียงบางข้อเท่านั้น ประกอบกับ ความไม่พร้อมของทางเรือนจำในอันที่จะจัดสรรสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับความยากลำบากและทุกข์ทรมานในการดำเนินชีวิตมากกว่าบทลงโทษที่ได้รับ ซึ่งแม้ผู้ต้องขังสูงอายุจะถูกพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและต้องถูกคุมขังในเรือนจำทัณฑสถานอันจะต้องถูกจำกัดด้วยเสรีภาพบทบาทนอกจากสังคม แต่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับการดูแลตามสมควร

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ผู้เขียนเห็นว่าหากมีการหลีกเลี่ยงมาตรการลงโทษจำคุกในระยะสั้นและนำมาตรการแทนการลงโทษจำคุกมาใช้บังคับแก่ผู้ต้องขังสูงอายุนั้นน่าจะเป็นการลดปัญหาได้ทั้งรัฐและตัวผู้สูงอายุนั้นด้วย กล่าวคือ รัฐจะสามารถลดภาระในด้านบุคลากรซึ่งเป็นความจำเป็นสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ ลดภาระด้านสวัสดิการที่ต้องจัดให้ผู้ต้องขังสูงอายุลงได้ ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุนั้นเองก็สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรการแทนการลงโทษจำคุกนั้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องการบังคับโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุเป็นสาระสำคัญ โดยทำการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษจำคุก สิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักสากลของผู้ต้องขัง และหลักกฎหมายรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นมาตรการทางเลือกแทนการบังคับโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุ ที่แต่ละประเทศนำมาใช้บังคับแทนการลงโทษจำคุกผู้ต้องขัง เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น ตลอดจนหนังสือ คำอธิบาย งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาอย่างลึกซึ้งและสามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาวิธีการบังคับโทษคนชราให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ทำการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อนักโทษแห่งสหประชาชาติ กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง กฎหมายของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส รวมถึงบทความ คดีความ เอกสารรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ ตำราทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามหลักสากล
2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อให้ทราบถึงหลักกฎหมายของต่างประเทศที่เป็นมาตรการบังคับโทษที่นำมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ และมาตรการอื่น ๆ แทนการบังคับโทษจำคุก และสามารถนำมา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ กับกฎหมายบังคับโทษแก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยได้
4. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หาข้อดี ข้อเสียของมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุ และสามารถหาแนวทางที่จะนำมาปรับใช้แก่การบังคับโทษผู้สูงอายุในประเทศไทยให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษ

หลักเกณฑ์ทั่วไปของการบังคับโทษโดยไม่ใช้เรือนจำ

ในบทนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษาความเป็นมาและวิวัฒนาการของการบังคับโทษทางอาญาว่ามีที่มาอย่างไร ศึกษาวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษทางอาญา นอกจากนี้ยังศึกษาแนวความคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังควบคู่ไปด้วย และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยการไม่ใช้เรือนจำในรูปแบบต่าง ๆ และเกณฑ์การกำหนดอายุของผู้สูงอายุ และการนำมามาตรการบังคับโทษทางอาญามาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกของผู้กระทำความผิดที่เป็นสูงอายุในบทต่อไป

2.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของการบังคับโทษทางอาญา

“กฎหมายบังคับโทษ” คือ กฎหมายที่ว่าด้วยมาตรการลงโทษซึ่งบัญญัติถึงการบังคับโทษจำคุกเสรีภาพในเรือนจำเป็นกฎหมายที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา⁶ การบังคับโทษเป็นมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับโทษจำคุก และโทษหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคล⁷ และเนื่องจากอำนาจในการบังคับโทษเป็นอำนาจของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจึงถือเป็นกฎหมายปกครองพิเศษและมีความแตกต่างจากกฎหมายบังคับโทษตามมาตรการอื่น ๆ เพราะมีการบัญญัติเฉพาะถึงวิธีการและขั้นตอนการจำกัดเสรีภาพ⁸ จากความหมายของกฎหมายบังคับโทษดังกล่าวที่ว่ากฎหมายบังคับโทษเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจรัฐ ดังนั้นกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติตามกฎหมายบังคับโทษต้องอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐานของกฎหมายและการดำเนินการบังคับโทษจำคุกที่ดีคือต้องมีความเป็นเสรีนิยม เป็นประชาธิปไตย และต้องกระทำเพื่อสังคม ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการยกให้ผู้ต้อง

⁶ จาก กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ ศึกษากรณีการลดวันต้องโทษจำคุก (น. 6), โดย ชีรารัตน์ สัมมา, 2546, กรุงเทพฯ.

⁷ vgl. Etva Claus Roxin, Strafverfahrensrecht (pp. 430 – 431).

⁸ วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (น. 21). เล่มเดิม.

ถูกบังคับโทษเป็นประธานของการบังคับโทษ⁹ การบังคับโทษอาญาเป็นกระบวนการที่อยู่นอกวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือการบังคับโทษอาญาต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษที่สำคัญของประเทศไทยได้แก่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 นอกจากนี้ยังมีปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในภาค 7 ว่าด้วยการอภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบาและอภัยโทษ ก็เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับโทษเช่นกัน¹⁰

วิวัฒนาการของการบังคับโทษทางอาญาแต่เดิมมาตรการบังคับทางอาญาในสังคมกึ่งกระทำในระดับครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน เป็นแรกเริ่มตามลำดับ เช่น ผู้ใหญ่กว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษผู้น้อย เป็นต้น กระทั่งสังคมขยายตัวและมีความซับซ้อนขึ้น การใช้มาตรการบังคับทางอาญาจึงไม่อาจกระทำได้ด้วยปัจเจกบุคคลเพื่อการแก้แค้นเช่นสมัยเดิม และเพื่อความเป็นท่าแก่ผู้ถูกกล่าวหา เกิดเป็นระบบที่ผู้ปกครองหรือรัฐจะยื่นมือเข้ามาดำเนินการนี้โดยเหมาะสมกับความผิดที่เกิดขึ้น¹¹ มาตรการบังคับทางอาญาเป็นวิธีการหนึ่งที่สังคมใช้ตอบโต้ผู้ล่วงละเมิดกฎระเบียบของสังคม และเป็นสิ่งจำเป็นมาแต่โบราณนับจากการกำเนิดสังคมที่เดียว ที่มีการเรียนรู้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อกันในสังคมผ่านการตราขังและลงโทษ¹² การลงโทษก็เป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมสังคม เพื่อจำกัดขอบเขตความประพฤติของคนในสังคมให้รักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี และให้เกิดเสถียรภาพแก่สังคมโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กำกับดูแลให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับการลงโทษและโทษที่จะลงในสมัยนั้นก็คือการทรมานร่างกายผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความเสียหายทางทรัพย์สิน ประจานหรือลดฐานะทางสังคมแก่ผู้กระทำความผิดให้เกิดความละอาย ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ต่ำต้อยหรือถูกจำกัดสิทธิบางประการ และหากผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิดร้ายแรงก็จะต้องถูกตัดขาดออกไปจากสังคม สำหรับการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดในประเทศไทยตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบันก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับหลักการดังกล่าวมา¹³

⁹ จาก การบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก (น. 246), โดย ธาณี วรรณทร์ ข, 2552, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁰ จาก กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (น. 46), โดย คณิต ฅ นคร, 2549, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹¹ From *The purpose of criminal punishment*. 21 Mod. L. Rev., by Gerald Gardiner, 1958.

¹² จาก คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, โดย ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, 2551, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹³ จาก คำอธิบายเปรียบเทียบพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 เรียงมาตรา กับกฎกระทรวง และมาตรฐานทั่วไปในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (น. 10), โดย ประเสริฐ เมฆมณี, 2526, กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ต่อมาในปี ร.ศ. 115 มีพระราชบัญญัติยกเลิกอาญาจารีตนครบาล ให้อำนาจศาลยุติธรรม กำหนดโทษผู้กระทำความผิดได้ เว้นแต่โทษประหารชีวิต ริบราชบาทว์ และโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยโทษเหล่านี้ยังคงต้องนำความกราบบังคมทูลให้ทรงพิจารณากำหนดโทษอยู่เช่นเดิม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 มาตรา 247 ซึ่งบัญญัติว่า “คดีที่จำเลย ต้องประหารชีวิต ห้ามมิให้บังคับตามคำพิพากษาจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายว่าด้วยอภัยโทษแล้ว ฯลฯ” การประหารชีวิตให้กระทำเมื่อพ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันฟัง คำพิพากษา เว้นแต่ กรณีที่มีการถวายเรื่องราว หรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษ ก็ให้ทุเลา การประหารชีวิตต่อไปได้ และการยื่นเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษในกรณีมีคำพิพากษา ประหารชีวิตให้ถวายได้ครั้งเดียวเท่านั้น ส่วนวิธีการขอพระราชทานอภัยโทษนั้นบัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 มาตรา 259 ว่า “ถ้าผู้ถวายเรื่องราวซึ่งต้องจำคุก อยู่ในเรือนจำ จะยื่นเรื่องราวต่อพืศติหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้” พืศติหรือผู้บัญชาการเรือนจำ มีหน้าที่ต้องออกใบรับให้แก่ผู้ที่ยื่นเรื่องราว และให้รับส่งเรื่องดังกล่าวให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย นอกจากเรื่องอภัยโทษดังกล่าวแล้ว กฎหมายยังมีการบัญญัติถึงวิธีการว่าด้วย การขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษด้วยโดยใช้วิธีการอย่างเดียวกัน เช่น ประวิงการลงโทษไว้ก่อน เป็นต้น¹⁴

2.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก

2.2.1 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

การลงโทษ คือ การปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการปฏิบัตินั้น ได้รับ ผลร้าย เนื่องมาจากการที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติหรือทำการที่ฝ่าฝืนกฎ กติกาของสังคม โดยรัฐจะเป็นผู้ทำ หน้าที่จัดการให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้าย การลงโทษเป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันสังคม จากผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ การป้องกันแบ่งออกเป็น การป้องกันทั่วไป และการป้องกันพิเศษ มาตราการบังคับทางอาญาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการป้องกันทั่วไป (General Prevention/ Generalprvention) คือ การลงโทษผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 อัน ได้แก่ การประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่ใช้ ข่มขู่มิให้บุคคลอื่นกระทำความผิดในทางเดียวกัน หรือกระทำเป็นแบบอย่าง อันจะเป็นการบังคับ จิตใจของบุคคลทั่วไปที่คิดจะกระทำความผิดอย่างเดียวกันนั้น ให้ยุติความคิดนั้น ๆ มาตรการบังคับ

¹⁴ จาก สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย (น. 310), โดย เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ และคณะ, 2529, กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำรา สยามคมสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ทางอาญาที่มีวัตถุประสงค์เป็นการป้องกันพิเศษ (Special Prevention / Spezialprvention) เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ใช้เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดแบบเดียวกันซ้ำอีก และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่น อันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นทางเลือกที่ศาลสามารถที่จะสั่งให้นำมาใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษหรือเลือกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมาบังคับใช้แทนมาตรการลงโทษทางอาญาได้ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อภารกิจหลักในการคุ้มครองสังคม และป้องกันการกระทำความผิดกฎหมายอาญา ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย อันเป็นมาตรการป้องกันพิเศษมาใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษหรือแทนมาตรการลงโทษ ก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา กล่าวคือ¹⁵

(1) การป้องกันทั่วไป (General Prevention/Generalprvention) โดยการลงโทษการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมาย เพื่อให้ผู้กระทำความผิดทราบว่าได้กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ และเพื่อให้บุคคลอื่นทั่วไปเห็นว่าหากมีการกระทำเช่นนี้เกิดขึ้น การกระทำนั้นก็จะไม่เป็นที่ยอมรับ บุคคลย่อมจะต้องได้รับโทษจากการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย

(2) การป้องกันพิเศษ (Special Prevention/Spezialprvention) เป็นการป้องกันมิให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดกลับมาก่ออันตรายต่อสังคมได้อีกในอนาคต โดยการใช้มาตรการฟื้นฟูและป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่ต้องรับโทษนั้นได้รู้สึกสำนึกว่าการกระทำของตนเป็นการกระทำที่ผิด อันเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมส่วนใหญ่ไม่พึงประสงค์จะให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น จึงต้องนำเข้าสู่กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมมนุษย์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีนั้นให้หมดไป¹⁶ โดยมีทฤษฎีการลงโทษที่สำคัญ ดังจะกล่าวต่อไป¹⁷

การลงโทษทางอาญา คือ ผลแห่งความผิดที่ผู้กระทำจะได้รับเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎ กติกาที่รัฐกำหนดวางไว้ ซึ่งการลงโทษย่อมจะก่อให้เกิดความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน และเกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้ที่ต้องได้รับโทษดังกล่าว โดยนักวิชาการมีความเห็นว่าการลงโทษไม่ควรเป็นเรื่องที่กระทำเพื่อการแก้แค้นผู้กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว แต่ควรจะเป็นการกระทำเพื่อคุ้มครองผู้กระทำความผิดมิให้ถูกแก้แค้นจากผู้เสียหาย เนื่องจากการแก้แค้นกันเองย่อมก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคม ดังนั้นการยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดที่กฎหมายห้าม การก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานน้อยที่สุด ทั้งต่อผู้กระทำความผิดและต่อผู้อื่นในสังคม การให้ผู้กระทำความผิดสำนึกผิดในการ

¹⁵ จาก *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (น. 33), โดย ธาณี วรภัทร์ ค, 2553, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁶ แหล่งเดิม.

¹⁷ จาก *หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ* (อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ) (น. 69), โดย อุทิศ แสนโกสติก, 2515, 23 มีนาคม.

กระทำของตน ตลอดจนการแสดงออกว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำความคิดนั้น¹⁸ จึงเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขพฤติกรรมของอาชญากรหรือผู้กระทำความผิดทั่วไปให้สามารถกลับตัวมาเป็นคนดีและสามารถที่จะกลับเข้ามาอยู่ร่วมกับบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคมได้อย่างสงบสุขภายหลังจากที่ต้องถูกบังคับโทษทางอาญาแล้ว

วัตถุประสงค์ของการลงโทษดังกล่าวก็เพื่อให้ผู้รับโทษรู้สึกสำนึกว่ากรกระทำของตนเป็นการกระทำผิดและเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคมไม่พึงประสงค์ ในทางทฤษฎีได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษไว้ 4 ประการ ได้แก่ การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน การป้องกันหรือยับยั้งการกระทำความผิด การทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถไปกระทำความผิดอีก และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด¹⁹ กล่าวคือ

1) การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน (retribution) ทฤษฎีนี้มีความหมายหลายประการ แตกต่างกันไปตามยุคสมัย โดยอาจหมายความถึง การแก้แค้น (vengeance) หรือการชดใช้ความผิด (expiation) โดยในปัจจุบันกลุ่มประเทศแถบตะวันตก โดยเฉพาะในสหราชอาณาจักรให้ความหมายว่าหมายความถึงการที่ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่กระทำ (just desert) การติเตียน (censure) หรือการประณาม (denunciation)

ทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของ “การแก้แค้น” (vengeance)²⁰ จะถือว่าการลงโทษเป็นการแสดงอย่างชัดเจนและยืนยันถึงความเกลียดชังที่มีต่อการกระทำความผิด และทำให้เกิดความชอบธรรมในการลงโทษ เพราะกฎหมายอาญามีพื้นฐานมาจากกฏศีลธรรม เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอันเป็นการล่วงละเมิดศีลธรรมของชุมชน กฎหมายจึงได้ดำเนินบทบาทในเชิงสังคมบนหลักการที่ว่า เป็นความชอบธรรมทางศีลธรรมที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด โดยรัฐจะดำเนินการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ดำเนินการแทนผู้เสียหาย ญาติ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแก้แค้นกันเอง และสนองมโนธรรมของคนในสังคมที่ต้องให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากเชื่อว่าการแก้แค้นเป็นสัญชาตญาณเฉกเช่นเดียวกับสัตว์ที่มักจะกัดต่อบเมื่อถูกทำร้าย การแก้แค้นผู้กระทำความผิดจึงไม่ใช่เพียงเรื่องที่สังคมยอมรับกันแต่เป็นความต้องการในฐานะที่

¹⁸ Walker Aims of Punishment, 1971, pp. 48-65. (อ้างถึงใน ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา (น. 365), โดย ประธาน วัฒนาวชิษฐ์, 2546, กรุงเทพฯ: ปรกาศพริ้ง).

¹⁹ CMV Clarkson and HM Keating Criminal Law: Text and Materail (p. 23), 1998, London: Sweet & Maxwell.

²⁰ From A History of the Criminal Law of English Vol. II. (pp. 81-82), by James Fitzjames Stephen, 1883.

เป็นทางระบายออก เพราะหากไม่มีการลงโทษก็จะต้องมีการอดกลั้นความรู้สึกที่ไม่ชอบธรรมนั้น จนอาจถึงจุดระเบิดอันนำไปสู่การลุกฮือและกระทำการในเรื่องที่ไม่พึงประสงค์²¹

ส่วนทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของ “การชดใช้ความผิด” (expiation) เกิดขึ้นจากความเชื่อที่ว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้ความผิดที่ได้กระทำจึงต้องทนรับความทุกข์ เรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องทำนองเดียวกับการแก้แค้นทดแทน เพราะผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้หนี้ ต่อสังคม และการที่ต้องรับผิดดังกล่าวจะทำให้สังคมยอมรับเพราะมีการลงโทษแล้ว แนวความคิดนี้มีพื้นฐานมาจากอิทธิพลของศาสนา แต่มีนักวิชาการบางท่านเห็นว่าเป็นเรื่องจิตวิทยาที่ผู้กระทำความผิดเองต้องการจะชดใช้ความผิด

ทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของ “การลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่กระทำ” (just desert) ถือเป็นแนวความคิดใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากมีกระแสคัดค้านทฤษฎีป้องกันและทฤษฎีแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิด²² และเห็นกันว่าควรลงโทษผู้กระทำความผิดเพราะเขาควรจะได้รับ²³ โดยในปัจจุบันทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของ “การลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่กระทำ” ถือเป็นทฤษฎีหลักของการลงโทษทางอาญาในสหราชอาณาจักร ตาม Criminal Justice Act 1991²⁴ และมลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ก็ได้มีการปฏิรูปการลงโทษโดยยึดถือแนวความคิดเรื่องการลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่กระทำนี้²⁵ Clarkson และ Keating ได้กล่าวว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นตามแนวความคิดของ Kant ที่ว่า บุคคลจะต้องรับโทษหากทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งด้วยวิธีการนี้จะทำให้มนุษย์เคารพต่อตนเอง และรับผิดชอบในการกระทำของตนที่ได้เลือกที่จะกระทำความผิด เพราะการลงโทษเพื่อแก้ไขปรับปรุงอาจจะเป็นการปฏิบัติต่อมนุษย์เฉกเช่นเดียวกับสัตว์เลี้ยง ทั้งนี้ เนื่องจากทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลมีหน้าที่ที่จะไม่ทำสิ่งที่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น กฎหมายจึงได้กำหนดให้ชัดเจนเพิ่มเติมว่าบุคคลทุกคนจะต้องเคารพกฎหมายและเนื่องจากการกระทำความผิดจะทำให้ผู้กระทำได้รับประโยชน์อันไม่ชอบที่ผู้ซึ่งปฏิบัติตามกติกายบ้านเมืองไม่อาจได้มา ทั้งจะ

²¹ Puttkammer. *Administration of Criminal Justice* 9 (pp. 987-1025), 1953, Cohen. *Moral Aspects of the Criminal Law* 49 Yale L.J. 1940.

²² Andrew von Hirsch and Andrew Ashworth. *Principle Sentencing* (pp. 254-255), 1992.

²³ From *Public Attitudes to Sentencing* (pp. 185-186), by Walker and Hough, 1988.

²⁴ Home Office White Paper Crime. Justice and Protecting the Public, 1990, Cm. 965, para 1.6.

²⁵ *CMV Clarkson and HM Keating Criminal Law: Text and Materail* (p. 28). Op.cit.

คดีนี้ขบชอกระทำความผิด ไม่มีศีลธรรมอย่างทีคนอื่นมี²⁶ การลงโทษจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเรียกคืนซึ่งประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้ไปโดยไม่ชอบดังกล่าว ทั้งจะเป็นการฟื้นฟูดุลยภาพทางสังคม²⁷

ประการสุดท้าย ทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของ “การติเตียน” (censure) หรือ “การประณาม” (denunciation) เป็นแนวความคิดที่กล่าวเพิ่มเติมจากทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนตามความหมายของการลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดที่กระทำ ซึ่งเห็นว่า ความเหมาะสมในการลงโทษก็คือวัตถุประสงค์ของการลงโทษ เพราะจะมีการลงโทษที่เป็นบางสิ่งที่เป็นสิ่งที่ดี นั่นคือความเป็นธรรม²⁸ แต่นักวิชาการในกลุ่มนี้เห็นเพิ่มเติมว่าการลงโทษตามทฤษฎีให้เหมาะสมกับความผิดที่กระทำควรจะมีการผสมผสานการแสดงออกซึ่งการไม่ยอมรับและการประณามการกระทำความผิดรวมถึงตัวผู้กระทำความผิด²⁹

2) การลงโทษเพื่อป้องกันหรือยับยั้งการกระทำความผิด (deterrence) ทฤษฎีนี้จะเน้นไปที่ผลของการลงโทษ เพื่อเป็นการลดการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นด้วยการลงโทษให้เห็นเป็นตัวอย่าง ทฤษฎีการป้องกันนี้อาจแบ่งพิจารณาได้เป็น 3 ประการ คือ

2.1) การป้องกันส่วนบุคคล (individual deterrence) เรื่องนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทฤษฎีป้องกันที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดแรงจูงใจในการกระทำความผิดโดยมีความคาดหวังว่าการถูกลงโทษจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้น หน้าที่สำคัญของผู้พิพากษาตามแนวความคิดนี้ก็คือการคาดการณ์และเลือกโทษที่จะส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดให้มากที่สุด โดยผู้กระทำความผิดบางคนที่ไม่มีความไว้วางใจจะกลับไปกระทำความผิดอีกอาจไม่ต้องรับโทษ ในขณะที่อาจต้องใช้โทษรุนแรงจนดูเหมือนไร้ความปราณีแก่ผู้กระทำความผิดอีกคนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม มีการกล่าวกันว่าทุกครั้งที่มีการกระทำความผิด ทฤษฎีนี้จะถูกสั่นคลอน และมีความเห็นกันว่าทฤษฎีนี้จะมีผลเมื่อใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำ นั่นคือการที่การลงโทษที่มีขึ้นในครั้งแรกล้มเหลว³⁰

²⁶ From *Prisons and Punishment*, by Morris, 1968, 52 Monist 475.

²⁷ From “Correcting Harms versus Righting Wrongs: The Goal of Retribution” 39 U.C.L.A.,” by Hampton, 1992, *Law Review*, pp. 1659-1686.

²⁸ From *The Moral Worth Of Retribution’ in Schoeman (ed.) Responsibility, Character and the Emotions: New Essays in Moral Philosophy*, by Moore, 1987.

²⁹ *Hirsch Part or Future Crimes* (p. 52), 1985.

³⁰ *Walker and Padfield Sentencing: Theory, Practice and Law* (pp. 79-95), 1996.

2.2) การป้องกันส่วนทั่วไป (general deterrence) โดยเห็นว่าการชู้ว่าจะลงโทษจะมีผลเป็นการยับยั้งบุคคลไม่ให้กระทำความผิด ในขั้นตอนการออกกฎหมายรัฐสภาจึงต้องกำหนดโทษเอาไว้เพื่อชู้ไม่ให้บุคคลคิดไปกระทำความผิด และในขั้นตอนการลงโทษจะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อแสดงให้คนในสังคมเห็นและไม่เอาเป็นเยี่ยงอย่าง

2.3) การป้องกันเนื่องจากบทเรียนที่เกิดขึ้น (educative deterrence) ทฤษฎีนี้อธิบายไปถึงการแก้ปัญหากรณีการกระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของอาชญากรที่มีความรู้ความสามารถในสำนักงานหรือในโรงงานอุตสาหกรรม โดยการฟ้องคดีประเภทนี้ยังมีไม่มากนัก อาจจะเนื่องมาจากคนในสังคมยังไม่เห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องจึงยังไม่เกิดการยับยั้งทางจิตสำนึกต่อการกระทำความผิดเพราะเห็นว่าเป็นเพียงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้ไม่มีพลังในการกระตุ้นจิตสำนึกคนในสังคมว่าควรมีการลงโทษการกระทำความผิดในลักษณะนี้ อันจะส่งผลในเชิงป้องกันการกระทำความผิดในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

3) การลงโทษเพื่อทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถกลับไปกระทำความผิดได้อีก (incapacitation) ทฤษฎีนี้เป็นเรื่องการทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถกระทำความผิดอีก ซึ่งจะทำโดยการแยกบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ออกจากสังคม อาจเป็นการถาวรหรือเพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้คนในสังคมได้รับความปลอดภัยจากทุกชั่วร้ายที่จะเกิดขึ้นจากบุคคลที่ไม่พึงประสงค์นั้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดบางคนไม่สามารถนำทฤษฎีป้องกันหรือแก้ไขฟื้นฟูมาใช้ได้ ทำให้บุคคลดังกล่าวอาจไปกระทำความผิดหากมีโอกาสทำได้ ดังนั้น มาตรการคุ้มครองสังคมที่พอจะทำได้ก็คือการควบคุมบุคคลดังกล่าวไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งเพื่อไม่ให้ไปก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น แต่เดิมนั้นมีการใช้การประหารชีวิต ตัดแขนตัดขา หรือเนรเทศ แก่ผู้กระทำความผิดประเภทนี้ แต่ในปัจจุบันอาจใช้การควบคุมบุคคลไว้ในเขตที่กำหนด (curfew) ยึดใบอนุญาต หรือจำคุก ซึ่งการจะนำมามาตรการอย่างไรมานั้นขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

4) การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (rehabilitation) การลงโทษตามทฤษฎีนี้ถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญของทฤษฎีการลงโทษทางอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่ไม่ใช่การสร้างความปลอดภัยกลัวว่าจะถูกลงโทษ แต่เป็นการแก้ไขที่จิตสำนึกของบุคคล ทฤษฎีนี้เป็นการขัดเกลาคความประพฤติเพื่อให้ไม่ต้องการกลับไปกระทำความผิดอีก ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่กลัวการลงโทษ³¹ จุดกำเนิดของทฤษฎีนี้มีความเกาะเกี่ยวกับ

³¹ Walker 'punishing, Denouncing or Reducing Crime' in Glazebrook (ed.) Reshaping the Criminal Law (p. 393), 1978. (อ้างถึงใน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. เล่มเดิม.

ความเคลื่อนไหวทางมนุษยธรรมเพื่อการปรับปรุงเรือนจำ และกลุ่มผู้เรียกร้องให้มีการนำแนวคิดนี้เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมาใช้³²

ทฤษฎีการลงโทษตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นพื้นฐานสำคัญในการลงโทษทางอาญา โดยในการนำไปใช้นั้นจะเน้นหนักไปในทางใดก็จะเป็นไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ๆ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ศาสนา และแนวนโยบายแห่งรัฐ ในบางช่วงเวลา แนวคิดจากทฤษฎีต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นเครื่องมือของรัฐในการคุ้มครองป้องกันสังคมในสถานการณ์ที่วิกฤติได้

หากพิจารณาถึงประวัติการลงโทษทางอาญาตั้งแต่ในอดีตของประเทศไทย ในยุคสุโขทัย อยุธา เรื่อยมาจนถึงในยุคปัจจุบันจะพบว่าได้มีการนำทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ การนำทฤษฎีดังกล่าวนี้มาใช้จะมีความผสมกลมกลืนกันอยู่หลายทฤษฎี ซึ่งปรากฏในการลงโทษและวิธีการลงโทษทางอาญา

วิธีการลงโทษที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันก็คือการลงโทษจำคุก โดยการกันผู้กระทำความผิดออกจากสังคม เพื่อให้สังคมมีความปลอดภัย แต่การจำคุกเป็นวิธีการที่แยกผู้กระทำความผิดออกจากสังคมได้เพียงชั่วคราว ท้ายที่สุดผู้กระทำความผิดก็ยังคงกลับมาอยู่ในสังคม แม้ว่าจะเป็นการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแต่ต่อมาก็อาจมีการลดโทษด้วยวิธีการต่าง ๆ จนที่สุดแล้วก็สามารถออกจากเรือนจำกลับเข้ามาสู่สังคมได้อีก และเมื่อกลับมาแล้วผู้กระทำความผิดอาจมีความโกรธแค้นสังคมมากยิ่งขึ้นอันเป็นผลต่อเนื่องจากการที่เขาต้องถูกลงโทษหรือการถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำเป็นระยะเวลาานาน ๆ ทำให้บุคคลนั้นปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยากยิ่งขึ้น ประกอบกับบุคคลที่ผ่านการรับโทษจำคุกมาแล้วนั้นมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม คนเหล่านี้จึงมีตราบาปเป็นคนที่ถูก³³ ไม่มีผู้ใดให้การยอมรับ

การบังคับโทษทางอาญาจึงเป็นส่วนสาระสำคัญในการแก้ไขพฤติกรรมของอาชญากรหรือผู้กระทำความผิดทั่วไปให้สามารถกลับตัวมาเป็นคนดีและสามารถที่จะกลับเข้ามาอยู่ร่วมกับบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคมได้อย่างสงบสุขภายหลังจากที่ต้องถูกบังคับโทษทางอาญาแล้ว

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุก

วัตถุประสงค์ของการลงโทษจำคุกจะแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่มุ่งลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นหลัก โดยมีพัฒนาการจากแนวคิดในอดีตมาจนถึงปัจจุบันที่มีความเป็นเสรีนิยมในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตลอดทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากขึ้น มุ่งที่จะปรับเปลี่ยน บำบัด พื้นฟู หรือแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลที่บกพร่องในเรื่อง

³² Cullen and Gilbert Reaffirming rehabilitation, 1982.

³³ จาก *หลักทฤษฎีวิทยา* (น. 29), โดย นัทธี จิตสว่าง, ม.ป.ป., กรุงเทพฯ: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์กรรมราชทัณฑ์.

ต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้กระทำความผิดกฎหมายอาญาอันเป็นกติกาสังคม ถึงขนาดที่ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมนั้นได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำคนจำพวกดังกล่าวนี้ไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมให้อยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานปกติของสังคม ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้³⁴

1) เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม³⁵ วัตถุประสงค์ข้อนี้ให้ความสำคัญแก่การดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญและตรงกับความเป็นจริงในการบังคับโทษในทัณฑสถาน ที่ว่า “เมื่อมีการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดครบระยะเวลาแล้วผู้นั้นก็จะออกมาดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้นอีกครั้ง” ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ต่างก็มีกฎหมายและแนวทงนโยบายในการลงโทษจำคุกที่จะต้องหลีกเลี่ยงผลเสียกับบุคคลในการบังคับโทษจำคุก กล่าวคือต้องไม่ทำลายบุคลิกภาพของคนปกติและต้องสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญอยู่บนพื้นฐานของการบังคับโทษ หลักการความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ เพราะนักโทษทุกคนมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้ง หากการจำคุกทำลายบุคลิกภาพของบุคคลให้ต้องเสียไป การฟื้นฟูก็จะทำไม่ได้ผล สุดท้ายสังคมก็จะได้รับความเสียหายต่อเนื่องไป

การลงโทษอย่างมีเหตุผลที่เป็นภาวะวิสัยย่อมไม่ลงโทษเพียงเนื่องจากว่าได้มีการกระทำความผิดขึ้นเท่านั้น เพราะสิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้วไม่อาจแก้ไขให้กลับเป็นดังเดิมได้ แต่การลงโทษโดยคำนึงถึงอนาคตหรือการมองไปข้างหน้าเพื่อให้ทั้งผู้ที่กระทำความผิดเองและผู้รู้เห็นว่าผู้กระทำความผิดถูกลงโทษไม่กระทำความผิดขึ้นอีก³⁶ เป็นสิ่งสำคัญ โดยสรุปมีหลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษที่ต้องนำมาใช้ ดังนี้³⁷

1.1) หลักการความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ กล่าวคือ รัฐจะต้องพยายามบริหารจัดการต่าง ๆ ให้การดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำมีความใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตของบุคคลทั่วไปที่อยู่ภายนอกเรือนจำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ภายนอกคุก

³⁴ กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. เล่มเดิม.

³⁵ Strafvollzugsgesetz, 1976.

§ 2 Aufgaben des Vollzuges. ImVollzug der Freiheitstrafesoll der Gefangenenfähig werden, künftig in sozialerVerantwortungeinLebenohneStraftatenzuführen (Vollzugsziel). Der Vollzug der FreiheitsstrafedientauchdemSchutz der Allgemeinheit von weiterenStraftaten.

³⁶ Clemens Bartollas. Invitation to Corrections.Boston: USA. Allyn& Bacon, 2002.p. 335.

³⁷ Strafvollzugsgesetz. 1976

§ 3 Gestaltung des Vollzuges. .

และภายในคุณต้องมีความใกล้เคียงกัน มิฉะนั้นจะทำให้ผู้ได้รับโทษจำคุกเสียบุคลิกภาพ หรือ วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของคนในการอยู่ร่วมกันกับสังคมภายนอกไป ทำให้ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เป็นการทำลายวัฒนธรรมการใช้ชีวิตปกติของมนุษย์

1.2) หลักการหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ หมายความว่า มาตรการหรือกลไกต่าง ๆ ในการลงโทษและบังคับโทษต้องหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ อันเป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของความเป็นมนุษย์ไป เช่น การไม่ให้เกิดวัฒนธรรมคุกโดยไม่จำเป็นที่จะเป็นผลมาลบลายพฤติกรรมของผู้ต้องขัง การตัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอกคุก การลงโทษด้วยวิธีทารุณโหดร้ายภายในเรือนจำ เป็นต้น เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าคุณเองดีกว่าหรือตกต่ำกว่าคนอื่นทั่วไป เช่น การเรียกชื่อหรือการใช้สรรพนามต่าง ๆ ในการเรียกผู้ต้องขัง เป็นต้น

1.3) พยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้ประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของคน ๆ นั้น กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความผิดถูกคุมขังในเรือนจำย่อมเสื่อมเสียฐานะและชื่อเสียงในสายตาของคนทั่วไป ทำให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีลดน้อยลง ประกอบกับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุกเป็นครั้งแรก หรือความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ จะต้องเข้ามาอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่เป็นอาชญากรอาชีพ ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลที่สามารถครอบงำบุคคลอื่นได้ง่าย เพราะยอมซึมซับความเลวได้ง่ายกว่าสิ่งที่ดี ๆ ทำให้ผู้ที่พอจะกลับตัวได้หมดโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วเป็นพฤติกรรมที่ดี อันเป็นสิ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่พึงประสงค์ไม่ได้ วิธีการ อาจได้แก่

(1) การปล่อยตัวผู้กระทำความผิดโดยไม่มี การลงโทษจำคุก โดยพยายามใช้บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษ หรือพยายามใช้โทษปรับเป็นหลักในการเลี่ยงในใช้โทษจำคุกโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะโทษจำคุกระยะสั้น

(2) การปล่อยตัวก่อนรับโทษจำคุกครบกำหนดซึ่งเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานในส่วนราชการที่จะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องโทษก่อนครบกำหนด หากเห็นว่าความเหมาะสมในอันที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมของผู้นั้นจะเสื่อมทรามลง หากจำคุกอยู่ในเรือนจำต่อไปและการปล่อยตัวผู้นั้นออกมาจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม

(3) การแยกประเภทนักโทษ เช่น แยกนักโทษโดยพิจารณาจากอายุ แยกผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรกออกจากพวกที่กระทำความผิดมาแล้วหลายครั้ง เป็นต้น

1.4) หลักการคืนคนดีสู่สังคม การบังคับโทษมุ่งผลสำเร็จในการสร้างจิตสำนึก สร้างความรู้สึกชอบชั่วดี ให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องโทษให้ได้

การบังคับโทษต้องพยายามมุ่งยกระดับสามัญสำนึกและพฤติกรรมที่ตกต่ำของผู้กระทำความผิดให้ขึ้นมาสู่ระดับคนปกติ โดยหลักการที่ว่ามนุษย์เป็นประติมากรรมที่ธรรมชาติสร้างขึ้น

เป็นพิเศษให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัย และพฤติกรรมได้จึงต้องมีการส่งเสริมคุณค่าในตัวบุคคล ส่งเสริมความสามารถของบุคคล ต้องแสดงผลลัพธ์ของความคิดและการกระทำรวมทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ สำหรับความเป็นไปได้ที่จะหาเลี้ยงชีพเพื่อชดเชยจุดอ่อนหรือสิ่งบกพร่องของแต่ละบุคคล ซึ่งการบำบัด ปรับปรุงหรือแก้ไขนี้ นักโทษแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่จะต้องมีวิธีการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนการบังคับโทษเป็นราย ๆ ไป อันจะยังผลให้นักโทษที่พ้นโทษแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีก³⁸

2) เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม³⁹ เมื่อปรากฏเป็นที่แน่ชัดแล้วโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิดและศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกแล้ว ส่วนของการบังคับโทษก็จะจำกัดเสรีภาพของนักโทษผู้นั้นเพื่อเข้าสู่มาตรการในการแก้ไขในรูปแบบต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่สมควรโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความบกพร่องของนักโทษเป็นราย ๆ ไปให้เป็นไปตามแผนการบังคับโทษ เมื่อบำบัดรักษาเป็นปกติดีแล้วจึงปล่อยให้นักคนนั้นกลับเข้าสู่สังคม วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจึงเป็นการคุ้มครองสังคมได้อย่างแท้จริง ถ้าหากได้กระทำอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภารกิจของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากลับกรองเอาคนที่กระทำความผิดกฎหมายเข้ารับโทษจำคุก ภารกิจของกฎหมายบังคับโทษจะทำการแก้ไขพฤติกรรมชั่วของคนที่ได้กระทำความผิดกฎหมายอาญาให้เป็นคนดีของสังคม อย่างไรก็ตามการแก้ไขผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน แม้จะเป็นแนวทางที่ยอมรับกันในวงการราชทัณฑ์โดยทั่วไป แต่ก็ยังเป็นที่ยสงสัยว่าจะเป็นผลไปตามวัตถุประสงค์เพียงใด เพราะการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจะมีอุปสรรคหลายประการ กล่าวคือ⁴⁰

2.1) ผู้กระทำความผิดได้สูญเสียบุคลิกภาพไปแล้วโดยถูกหล่อหลอมและขัดเกลาให้มีบุคลิก ลักษณะเช่นนั้นมาเป็นเวลานาน แต่ใช้เวลาในเรือนจำไม่นานในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้คืนจิตสำนึกที่ดีกลับมา และปรับตัวเข้ากับบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคมนั้นทำได้ยาก

2.2) การลงโทษเพื่อการแก้ไขนั้นจะขัดกับความรู้สึกของคนในสังคมน่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าบุคคลทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นไปตามหลักของเบนเทม (Bentham) ที่ว่า “หลักการได้รับประโยชน์ที่น้อยกว่า” (Principle of less eligibility) ทั้งนี้ เพราะคน โดยทั่วไปจะมองว่าเป็นการไม่เป็นธรรมที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนทั่วไป เช่น ผู้กระทำความผิดจะได้รับการฝึกอบรมแก้ไข ฝึกวิชาชีพ สวัสดิการ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนการศึกษา

³⁸ *Invitation to Corrections. Op.cit.*

³⁹ *From When Prisoners Come Home, by Joan Petersilia, 2003, New York: Oxford.*

⁴⁰ *หลักทัณฑ์วิทยา (น. 30-31). เล่มเดิม.*

การทำงาน ในขณะที่คนทั่วไปในสังคมอีกเป็นจำนวนมากไม่ได้รับบริการดังกล่าว ความรู้สึกของคนทั่วไปเห็นว่าเป็นการขัดกับหลักการแก้ไขฟื้นฟู

2.3) การแก้ไขฟื้นฟูเหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดบางประเภทเท่านั้น เช่น ผู้กระทำความผิดครั้งแรกซึ่งได้กระทำความผิดไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบหรือโดยพลาดพลั้ง หรือทำไปเพราะความจำเป็น การแก้ไขฟื้นฟูไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกย่อมมีทางที่จะสำเร็จได้มาก แต่สำหรับผู้กระทำความผิดที่เคยกระทำความผิดถูกลงโทษมาหลายครั้งแล้ว หรือพวกอาชญากรอาชีพ หรือพวกทำผิดติดนิสัยนั้น โอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้กลับตัวย่อมจะเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การแก้ไขฟื้นฟูจึงไม่สามารถทำให้ผู้ที่กระทำความผิดกลับตัวได้ทุกกรณีไป

2.3 แนวคิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง

สิทธิของผู้ต้องขัง (Prisoner's Rights) เป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง ซึ่งในอดีตได้มีการเรียกร้องให้มีการรับรองและคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิของพลเมือง และเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการแสวงหาหลักเกณฑ์พื้นฐานของความเป็นปัจเจกชนของผู้ต้องขัง เพราะในอดีตผู้ที่กระทำความผิดหรือผู้ต้องขังมักจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องในทางศีลธรรม และได้รับการช่วยเหลือในขอบเขตที่จำกัด แต่ในระยะต่อมา แนวความคิดนี้เริ่มพัฒนาโดยมีการรับรองสิทธิผู้ต้องขังไว้หลายประการจนกลายเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

แนวคิดการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังเกิดขึ้นจากการแสวงหาหลักเกณฑ์พื้นฐานของความเป็นปัจเจกชน (Individual Basis) ซึ่งในสมัยก่อนได้เริ่มจากการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ต้องขัง แต่ยังมีลักษณะที่ไม่เป็นรูปธรรมมากนัก ในระยะต่อมาสิทธิของปัจเจกบุคคลได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในฐานะที่เป็นเครื่องป้องกันที่ประชาชนมีต่อการใช้อำนาจอรัฐ การเรียกร้องสิทธิดังกล่าวมักมีสาเหตุมาจากประเด็นทางการเมือง กล่าวคือ การเรียกร้องให้ได้มาซึ่งสิทธิประเภทใดประเภทหนึ่งในช่วงนั้น มักจะมีพื้นฐานเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องศีลธรรมและการเรียกร้องสิทธิทางกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบในทางการเมืองเกิดขึ้นเสมอ รวมทั้งเรียกร้องสิทธิของผู้ต้องขังซึ่งมีการเรียกร้องกันมากในเรื่องเกี่ยวกับข้อกำหนดของเรือนจำและข้อเสนอให้มีการรับรองสิทธิของผู้ต้องขังอื่น ๆ

เหตุผลที่มีการนำมาอ้างเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง คือ การที่ผู้ต้องขังถูกแยกตัวออกไปจากสังคมปกติทำให้ต้องถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก ซึ่งสภาพเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของความถูกต้องชอบธรรม

ความพอดีในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ความทุกข์ทรมานของผู้ต้องขังที่ได้รับจากการถูกจำกัดสิทธิ ตามกฎหมายต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ได้นำมาสู่การเรียกร้องให้มีตระหนักถึงการปกป้องรักษาสิทธิของ ผู้ต้องขัง อันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการเรียกร้องให้มีการรับรองสิทธิตามกฎหมาย อันพึงมีของบุคคลเหล่านั้นด้วย

โดยหลักการแล้ว การที่จะกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิของผู้ต้องขังให้เป็นอย่างไรนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาโดยยี่สิบวัตถุประสงค์ของการลงโทษเป็นหลัก ไม่ว่าจะสิทธิที่กำหนดคนนั้นจะเป็น สิทธิตามกฎหมายหรือสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ หลักการนี้เป็นที่ยอมรับทั่วไปในศตวรรษที่ 19 จนถึง ในปัจจุบัน เนื่องจากในศตวรรษที่ 19 ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการลงโทษซึ่งเป็นที่ยอมรับ กันอย่างเป็นทางการทั่วไปหลายประการ เช่น การลงโทษเพื่อขยับยั้ง การลงโทษเพื่อแก้แค้นตอบ แทน และการลงโทษเพื่อแก้ไขปรับปรุง ซึ่งวัตถุประสงค์ในการลงโทษเหล่านี้ได้นำมาสู่การ กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลงโทษที่มี วัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปรับปรุงหรือเพื่อความยุติธรรมนับเป็นวัตถุประสงค์ที่มีอิทธิพลมาก ที่สุดในระยะหลัง ในขณะที่การลงโทษที่มีวัตถุประสงค์ในการหน่วงเหนี่ยวกักขังบุคคลก็มี ผู้ยอมรับว่ายังเป็นการกระทำที่ชอบธรรมและจำเป็นต้องทำเพื่อผลในการป้องกันสังคมอยู่

แนวความคิดในเรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังและการลงโทษผู้ต้องขังข้างต้นอาจสรุป ได้ว่าที่มาของสิทธิผู้ต้องขังนั้นเกิดจากแนวคิดในทางทฤษฎีที่ว่า สิทธิบางส่วนที่ผู้ต้องขังต้อง สูญเสียไปจากการถูกลงโทษและการสูญเสียสิทธิบางส่วนดังกล่าวจึงหมายความว่า ผู้ต้องขังใน สถานะที่เป็นปัจเจกชนยังมีสิทธิบางส่วนที่ยังเหลืออยู่จากการถูกลงโทษซึ่งขอบเขตของสิทธิในส่วน ที่เหลือเหล่านั้นจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแนวความคิดหรือวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ แต่ละประเภทนำมาใช้ เช่น หากการลงโทษผู้กระทำความผิดมีวัตถุประสงค์และเหตุผลหลักเพื่อการ ป้องกันสังคม คือป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้น ๆ ดังนั้น การสูญเสียสิทธิของผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษจำคุกก็น่าจะเป็นเพียงการถูกแยกตัวออกจากสังคมเท่านั้น และบุคคลนั้นจะยังคงมีสิทธิบางประการที่เหลืออยู่ ซึ่งรัฐจำเป็นต้องตระหนักถึงการปกป้องรักษาสิทธิ เหล่านี้ของผู้ถูกจำคุกด้วย ซึ่งในกรณีนี้ได้มีผู้เสนอว่า การจำคุกบุคคลซึ่งเป็นการกระทำที่ แทรกแซงความเป็นมนุษย์ในเชิงลบนั้นควรเพิ่มภาระความรับผิดชอบของสังคมในด้านบวกควบคู่ ไปด้วย ภาระในด้านบวกอาจกระทำโดยการให้สิทธิผู้ต้องขังในการมีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัคร การให้โอกาสในการทำงาน หรือการฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นต้น

2.4 การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ

ในสมัยอดีตการลงโทษจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการแก้แค้นทดแทน วิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดจึงมักเป็นการกระทำต่อเนื่องตัวร่างกายและมีการทรมานให้สาสมกับความผิด แต่ก็ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษอย่างแท้จริง จึงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการลงโทษ โดยให้ความสำคัญแก่วัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดมากขึ้น รวมถึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของผลกระทบที่ผู้ถูกบังคับโทษจะได้รับ ด้วยเหตุนี้เอง การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำจึงเริ่มเข้ามามีบทบาท ซึ่งเป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องโทษโดยไม่ใช่การทรมานและมุ่งเน้นให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยและพัฒนาความสำนึกรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดที่มีต่อสังคมโดยรวม ซึ่งเหมาะที่จะนำมาใช้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีได้เป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรืออาชญากรร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวและไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก⁴¹

2.4.1 ความหมายของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำหมายถึง การใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในรูปแบบอื่น ๆ แทนมาตรการจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้หลายช่วงเวลา ได้แก่ ก่อนพิพากษา หลังพิพากษา และเมื่อรับโทษจำคุกไประยะหนึ่งแล้ว

การจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำเป็นมาตรการลงโทษหรือปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดรูปแบบหนึ่งซึ่งอาจมีความเหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำความผิดร้ายแรง หรือบุคคลที่มีความจำเป็นต้องถูกควบคุมตัวไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อรักษาความปลอดภัยของคนในสังคมส่วนรวม แต่ในขณะเดียวกัน การใช้มาตรการลงโทษจำคุกก็อาจไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำความผิดในครั้งแรก ผู้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษเล็กน้อย ซึ่งการใช้มาตรการลงโทษรูปแบบอื่นแทนการจำคุกไว้ในเรือนจำ ก็จะเป็นผลดีต่อการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยในระยะยาวมากกว่า⁴²

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ (Non-Institutional Treatment) เป็นการใช้วิธีการหรือมาตรการอื่นในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแทนการลงโทษจำคุกซึ่งอาจกระทำได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และมีที่มาจาก การปรับปรุงกระบวนการบังคับโทษที่เน้นการทรมานในอดีตมาเป็นการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ต้องโทษจำคุกที่พ้นโทษออกมาแล้วมักจะไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมปกติได้และหันไป

⁴¹ จาก *หลักทัณฑ์วิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์* (น. 114), โดย นันทิ จิตสว่าง, 2540, กรุงเทพฯ: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์.

⁴² แหล่งเดิม.

กระทำความผิดซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม การลงโทษจำคุกในเรือนจำสำหรับผู้กระทำความผิดบางราย อาจสร้างอุปนิสัยและพฤติกรรมในทางลบให้แก่ผู้นั้นตามมาภายหลังจากพ้นโทษแล้ว การนำมาตรการบังคับโทษในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่เรือนจำจึงมีความเหมาะสมสำหรับการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้แก้ไขปรับปรุงและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยปกติได้ จึงทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำในรูปแบบต่าง ๆ⁴³

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดแทนการใช้โทษจำคุก แต่อาจมีการควบคุมตัวโดยไม่ใช้เรือนจำในขั้นตอนก่อนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกก็ได้ เช่น กรณีที่ผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น เป็นการหลีกเลี่ยงการนำตัวเข้าสู่เรือนจำด้วยเหตุผลสำคัญหลายประการ ได้แก่

2.4.2.1 เป็นการลดผลกระทบในทางลบของการใช้ระบบเรือนจำ เพราะโทษจำคุกจะส่งผลในทางลบต่อผู้ต้องขังในลักษณะต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวเข้าสู่สังคมภายนอก ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ซึ่งผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่⁴⁴

1) การถูกจำคุกทำให้ผู้ถูกจำคุกมีรอยมลทิน (stigma) กล่าวคือ ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกในเรือนจำมาแล้วจะถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นคนจู้จู้ต๊ะต้อ ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย การได้รับโอกาสจากคนในสังคมก็เป็นไปได้ยาก การประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามปกติก็มักจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ จนทำให้เหลือแต่เพียงผู้ต้องโทษด้วยกันที่ยังสมาคมกันอยู่ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสที่บุคคลเหล่านี้จะมีพฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำ

2) สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำจะส่งผลกระทบในทางลบแก่ร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขังอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่มีสภาพจิตใจอ่อนแอหรือคนชรา นอกจากนี้ แม้ในเรือนจำจะมีการจัดหาสิ่งจำเป็นต่อความเป็นอยู่เบื้องต้นให้แก่ผู้ต้องขังแต่ในปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเรือนจำในประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้อยู่ในเกณฑ์ตามมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้ เมื่อประกอบกับภาวะความกดดันต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อจิตใจและคุณภาพชีวิต สุขภาพร่างกายของผู้ต้องขัง

3) เรือนจำเป็นสถานที่ดำรงชีวิตที่เป็นแหล่งรวบรวมผู้กระทำความผิดต่าง ๆ มาอยู่รวมกัน ซึ่งมีได้แบ่งแยกว่าเป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรกหรือเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือกระทำความผิดร้ายแรงหรือไม่เพียงใด ทุกคนก็จะถูกควบคุมตัวไว้ด้วยกัน ซึ่งย่อมเป็นการเพิ่ม

⁴³ หลักรหัสทวิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์ (น. 24). เล่มเดิม.

⁴⁴ จาก “แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ,” โดย นัทธิตจิตสว่าง, 2524, วารสารราชทัณฑ์, 29, น. 16-18.

โอกาสเรียนรู้ฝึกฝนรูปแบบการกระทำความผิดที่แตกละบุคคลได้กระทำมา ตลอดจนเรียนรู้ทัศนคติในกรกระทำความผิด ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีได้เป็นอาชญากรเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติตามอาชญากรได้ และทำให้เพิ่มจำนวนอาชญากรขึ้นโดยไม่รู้ตัว

2.4.2.2 เพื่อเป็นการลดความแออัดในเรือนจำ ลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำให้น้อยลง หากมีการหามาตรการต่าง ๆ แทนการลงโทษจำคุกไว้ในเรือนจำผู้กระทำความผิดทั้งหมดก็จะถูกส่งตัวเข้าไปอยู่ในเรือนจำ ภาวะการณ์เช่นนี้ถ้าปฏิบัติต่อมาเรื่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และเรือนจำจะต้องรับภาระในการควบคุมตัวผู้ต้องขังไว้เกินปริมาณความจุของเรือนจำ ซึ่งความแออัดในเรือนจำเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานเรือนจำอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมดูแลผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย การอบรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัย การศึกษา การฝึกอาชีพ การให้บริการและสวัสดิการด้านต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถจัดให้ได้อย่างทั่วถึง ส่งผลกระทบกลับไปที่คุณภาพชีวิตภายในเรือนจำของผู้ต้องขัง

2.4.2.3 เพื่อผลในทางเศรษฐกิจในหลายประการได้แก่

1) ลดภาระด้านงบประมาณของรัฐ ซึ่งการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยไม่ใช้เรือนจำสามารถช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐได้อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการลงทุน การดำเนินงาน บุคลากร ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ

2) เพิ่มรายได้ให้แก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งการต้องโทษจำคุกทำให้ผู้ต้องขังหมดโอกาสประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ขณะเดียวกันครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดก็จะต้องมาเยี่ยม นำอาหาร เครื่องใช้ต่าง ๆ มาส่งให้ อันเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจจำนวนไม่น้อย

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ เป็นแนวคิดในลักษณะการใช้รูปแบบที่หลากหลายในการลงโทษผู้กระทำความผิด (diversion programming in criminal justice) และมุ่งใช้วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน (Community-Based Corrections) ที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดและฐานความผิด แนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในอารยประเทศอย่างจริงจังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาจนถึงในปัจจุบัน ซึ่งจากเหตุผลและข้อสนับสนุนดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้⁴⁵

⁴⁵ จาก *หลักทัณฑ์วิทยา* (น. 570-571), โดย ประเสริฐ เมฆมณี, 2523, กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

1) เพื่อเป็นการลดความเสียหายจากการลงโทษจำคุกกระชั้นหรือลดบรอยมลทินแก่ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดหลุโทษจากการถูกคุมขังในเรือนจำ และเป็นการลดโอกาสในการเรียนรู้หรือถ่ายทอดเทคนิคอาชญากรรมจากผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพไปในที่สุด และยังสามารถกลับเข้าสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นคนจี้คุกหรือถูกตัดออกจากครอบครัว เพื่อนฝูง และสังคม ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

2) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับสภาพชีวิตในชุมชนอิสระให้ดียิ่งขึ้นโดยผู้กระทำความผิดจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ที่คอยควบคุม สอดส่องดูแล และให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้ สามารถประกอบอาชีพทำมาหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ได้อยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว อีกทั้งยังทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับทราบข้อมูลข่าวสารความเจริญก้าวหน้าของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่หันกลับไปยุ่งเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในเรือนจำอีก

3) เพื่อลดความแออัดยัดเยียดในเรือนจำ โดยเรือนจำเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดร้ายแรงที่เป็นอันตรายต่อสังคม ซึ่งบุคคลเหล่านั้นควรจะต้องถูกควบคุมตัวไว้หรือตัดออกจากสังคมเป็นเวลานาน อันจะทำให้สังคมเกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

4) เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐที่ต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้ต้องขังซึ่งอาจต้องโทษมาจากการกระทำความผิดที่ไม่สมควรได้รับโทษจำคุก เช่น ผู้กระทำความผิดเล็กน้อย ผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาดไปหรือเพราะมีเหตุผลความจำเป็นต่าง ๆ มิใช่ผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือมีสภาพจิตใจชั่วร้าย ซึ่งหากใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก ย่อมจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถอยู่ในสังคมและประกอบอาชีพที่สุจริตต่อไปได้ และเป็นผลดีแก่รัฐในเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดูแลบุคคลกลุ่มนี้

2.5 ความหมายและขอบเขตของมาตรการลงโทษระดับกลาง

จากวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนความผิดที่ได้กระทำเพื่อข่มขู่ยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดอีก และเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เมื่อพิจารณาในแง่มุมของศาลซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีหน้าที่กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ศาลจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการลงโทษโดยพิจารณาลักษณะของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์แห่งคดีประกอบและต้องกำหนดความรุนแรงของโทษหรือลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่จำเลยกระทำด้วย อย่างไรก็ตาม ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน เมื่อพิจารณา

ฐานความผิดที่มีโทษในทางอาญาแล้วจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่กฎหมายกำหนดให้ศาลลงโทษได้เพียงสองสถาน คือ โทษจำคุกและโทษปรับเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าศาลจะได้คำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษแล้วเห็นว่าการลงโทษจำคุกและโทษปรับที่กฎหมายกำหนดไว้จะไม่เหมาะสมแก่จำเลยหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษรูปแบบอื่นนั้นอาจจะเกิดประโยชน์ต่อตัวจำเลย บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย และสังคมมากกว่าศาลก็ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากการลงโทษจำคุกและโทษปรับ และเนื่องด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันมีการพัฒนาที่หลากหลายและเป็นไปอย่างรวดเร็ว สาเหตุแห่งการกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น แต่ปรากฏว่าการลงโทษของศาลบางครั้งไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์แห่งคดีทำให้สังคมย่อมเกิดความสงสัยเคลือบแคลงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาว่าจะเกิดผลดีต่อสังคมจริงหรือไม่ สังคมบางส่วนอาจเห็นว่าเป็นการลงโทษจำเลยที่ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด ดังนั้นการกำหนดให้มีประเภทของโทษให้มากขึ้น โดยเฉพาะมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate Punishments) ที่ไม่รุนแรงเท่าโทษจำคุกแต่ก็มีโทษเบาเหมือนเช่นโทษปรับและรอการลงโทษเพื่อให้ศาลมีเครื่องมือในการกำหนดโทษจำเลยได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษซึ่งนับเป็นเรื่องที่สำคัญ⁴⁶

2.5.1 ความหมายของมาตรการลงโทษระดับกลาง

มาตรการลงโทษระดับกลางเป็นวิธีการที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่ โดยจะถูกควบคุมความประพฤติและมีเงื่อนไขพิเศษที่เข้มงวดหลายประการ เช่น รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ค่อนข้างถี่ การเข้าศูนย์พักพิงหรือศูนย์ควบคุมผู้ถูกคุมประพฤติ การเข้าค่าย การฝึกอบรมแบบทหาร การใช้โทษจำคุกผสมกับการคุมประพฤติ (Split Sentence) การกักขังไว้ที่บ้านของตนเองโดยมีอุปกรณ์ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ขณะเดียวกันผู้กระทำความผิดก็ยังคงรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายเรื่องค่าปรับ ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย (โดยวิธีการผ่อนชำระ) และทำงานบริการสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด เข้มงวดกว่าการคุมความประพฤติทั่วไป ซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการควบคุมตัวไว้ในเรือนจำอย่างมาก⁴⁷

⁴⁶ จาก กระบวนการยุติธรรมทางเลือกในคดีอาญา (น. 20-21), โดย สุทธิพล ทวีชัยการ, ม.ป.ป.

⁴⁷ จาก การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (น. 28), โดย ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2551 (กันยายน), (ในสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2 การพัฒนาทางเลือกของกระบวนการยุติธรรมไทย).

2.5.2 จุดประสงค์ของการลงโทษระดับกลาง

จุดประสงค์ของการลงโทษระดับกลางก็คือการลดจำนวนผู้ต้องขังลงนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทย รวมถึงในประเทศต่าง ๆ เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้ประสบกับปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และก่อให้เกิดปัญหาด้านงบประมาณตามมา เพราะกระบวนการยุติธรรมเน้นไปที่การลงโทษตามแนวคิดสำนักดั้งเดิมและการใช้คำพิพากษาแบบกำหนดตายตัว (Determinate Sentencing)⁴⁸ นอกจากจุดประสงค์เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำแล้วมาตรการลงโทษระดับกลางยังมุ่งการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำ สร้างกลไกในการควบคุมผู้กระทำความผิดที่ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการจำคุกซึ่งมีความสิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้งยังสามารถขยายขอบเขตการใช้ไปยังผู้ถูกคุมความประพฤติทั้งในชั้นรอลงอาญาและชั้นพักการลงโทษที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุมความประพฤติ มิเช่นนั้น ทางเลือกในอดีตของพนักงานคุมประพฤติเองก็มีเพียงรายงานศาลเพื่อเพิกถอนหรือให้คุมความประพฤติแบบปกติต่อไปเท่านั้น

จุดประสงค์ของการลงโทษระดับกลาง อาจแบ่งได้เป็น 3 ประการ คือ⁴⁹

- 1) เพื่อคุ้มครองป้องกันชุมชน
- 2) สร้างลำดับขั้นตอนของการลงโทษที่เหมาะสมกว่าการคุมประพฤติและการจำคุก
- 3) เพื่อเป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังและค่าใช้จ่ายของเรือนจำ

มาตรการลงโทษระดับกลางสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนการบังคับโทษได้ดังต่อไปนี้⁵⁰

- 1) ลดภาวะเรือนจำแออัดและการสูญเสียงบประมาณในการสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้น
- 2) ลดปริมาณผู้ต้องขังที่จะถูกลงโทษจำคุกระยะสั้น
- 3) ป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมกันไปเรียนรู้แนวคิดอาชญากรของผู้ต้องขังอื่น ซึ่งอาจทำให้เมื่อพ้นโทษแล้วง่ายต่อการกระทำความผิดซ้ำหรือกระทำความผิดที่รุนแรงกว่าเดิม
- 4) ป้องกันการสร้างรอยตราหรือรอยมลทินว่าเป็นผู้ที่เคยติดคุกแก่ผู้กระทำความผิด และถูกจำคุกซึ่งมีผลต่อการกลับเข้าสู่สังคมเป็นไปได้ยาก

⁴⁸ From *Probation and Parole: Theory and Practice* (p. 411), by Abadinsky, Howard, 1997, New Jersey: Prentice-Hall. อ้างถึงใน การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (น. 29). เล่มเดิม.

⁴⁹ จาก *ทัศนะผู้พิพากษาต่อมาตรการลงโทษระดับกลาง* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี) (น. 24), โดย ธีราพจน์ ทองศรี, 2549, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

⁵⁰ จาก *ศาลกับมาตรการลงโทษระดับกลาง* (การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 6). (น. 3), โดย คະนิง คงบริรักษ์, 2551, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.

5) ให้ผู้กระทำความผิดชดเชยความเสียหายแก่สังคมและให้โอกาสสังคมหรือชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยแก้ไขผู้กระทำความผิด

6) สร้างทางเลือกในการลงโทษที่มีความหนักเบาอยู่ระหว่างการลงโทษจำคุกและการคุมประพฤติ

2.5.3 รูปแบบของมาตรการลงโทษระดับกลาง (intermediate sanction)

รูปแบบของมาตรการลงโทษระดับกลางมีต้นแบบมาจากในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีลำดับขั้นตอนการใช้มาตรการลงโทษระดับกลางที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติแบบปกติ (Basic Probation) ไปถึงการใช้เรือนจำ (Prison) โดยเพิ่มระดับความเข้มข้นในการควบคุมดูแลขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีรูปแบบดังนี้⁵¹

2.5.3.1 การคุมประพฤติแบบปกติ (Basic Probation) ผู้ถูกคุมความประพฤติจะได้รับการประเมินความเสี่ยงและความต้องการเพื่อกำหนดระยะเวลาการรายงานตัว

2.5.3.2 การทำงานบริการสังคม (Community Service หรือ CS) เป็นเงื่อนไขพิเศษให้ผู้กระทำความผิดทำงานชดเชยให้ชุมชนโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ภายใต้การดูแลสอดส่องของพนักงานคุมประพฤติในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ใช้วิธีการนี้ เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ มีการสั่งให้ผู้ถูกคุมประพฤติทำงานบริการสังคมประมาณ 8-200 ชั่วโมง ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดระยะเวลาทำงานบริการสังคมประมาณ 200-300 ชั่วโมง ส่วนในประเทศไทยเองก็มีการนำวิธีการนี้มาใช้บังคับด้วยเช่นกันซึ่งกำหนดระยะเวลาให้ทำงานบริการสังคมประมาณ 12-200 ชั่วโมง วิธีการนี้ผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องทำงานบริการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่พนักงานคุมประพฤติและผู้ถูกคุมประพฤติเห็นสมควร เช่น เก็บขยะ ทำความสะอาดที่สาธารณะ เป็นต้น

2.5.3.3 การคุมประพฤติแบบเข้มงวด (Intensive Probation Supervision หรือ IPS/ISP) เป็นวิธีการสอดส่องที่เข้มงวดกว่าการคุมประพฤติแบบปกติ สำหรับผู้กระทำความผิดที่มีโทษหนัก (Felony) และอาจมีความเสี่ยงต่อชุมชน หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในกรณีนี้คือต้องพบกับเจ้าหน้าที่ 1-4 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยเน้นความเข้มงวดเรื่องการจำกัดเสรีภาพของบุคคลดังกล่าวในชุมชนเพื่อเลี่ยงการจำคุกและลดการกระทำความผิดในอนาคต การคุมประพฤติแบบเข้มงวดเป็นการลดปริมาณคดีเพิ่มการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพนักงานคุมประพฤติกับชุมชนเพื่อดูแลผู้ถูกคุมประพฤติให้รับผิดชอบต่อการกระทำความผิดของตน ปรับปรุงการให้บริการและการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ

⁵¹ จาก การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง (เอกสารวิชาการ สาขาสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม) (น. 52), โดย ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2546, กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.

นอกจากนี้ยังเป็นการลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ของการคุมประพฤติแบบเข้มงวดได้เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย กล่าวคือ เพื่อเป็นการลดปัญหาผู้ต้องขังคืนเรือนจำอีกด้วย จึงต้องมีการตรวจตรา สอดส่องที่เน้นการควบคุมมากยิ่งขึ้น ผู้เกี่ยวข้องจึงต้องพิจารณาว่าจะมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ใดเป็นหลัก วิธีการดังกล่าวก็น่าจะเป็นวิธีการเช่นเดียวกับการทำงานบริการสังคม โดยศาลอาจกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนด เพื่อแก้ไขฟื้นฟู ป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิด กระทำหรือมีโอกากระทำความผิดขึ้นอีก เช่น ความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ศาลอาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดมารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ ทั้งผู้กระทำความผิดต้องยินยอมให้พนักงานคุมประพฤติตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหวนกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก

2.5.3.4 ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Probation Diversion Center) ผู้พิพากษาอาจสั่งให้ผู้ถูกคุมความประพฤติต้องเข้าอยู่ในศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก โดยถือว่าเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการคุมความประพฤติ การใช้ชีวิตในศูนย์เลี้ยงโทษจำคุกคือทำงานตามปกติได้ ทำงานบริการสังคมกับหน่วยงานทั่วไปและอาจต้องเข้าโปรแกรมการศึกษาหรือรับคำปรึกษาแนะแนว ผู้ถูกคุมความประพฤติจะต้องจ่ายเงินเป็นค่าเช่าห้อง ค่าอาหาร ค่าปรับ ค่าชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และค่าอุปการะครอบครัวของตนเอง

2.5.3.5 ศูนย์กักขังผู้ถูกคุมประพฤติ (Probation Detention Center) เป็นที่พักสำหรับผู้ถูกคุมประพฤติในชุมชน แต่ค่อนข้างแน่นหนาและมีกฎระเบียบเคร่งครัดกว่าศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก ผู้ถูกคุมประพฤติจะต้องทำงานบริการสังคมด้วยโดยอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลาโดยจะเป็นระบบรักษาความปลอดภัยขั้นต่ำแบบเรือนจำ

2.5.3.6 การคุมความประพฤติแบบค่ายฝึกทหาร (Probation Boot Camp) เป็นโปรแกรมที่ใช้กับผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่มีโทษหนัก (Felony) แทนการลงโทษจำคุกระยะยาว โดยใช้ระยะเวลาในโปรแกรม 90 วัน วิธีการที่ใช้จะเป็นการฝึกแบบทหาร หลังจากครบกำหนดเวลาและออกจากโปรแกรมแล้วจะถูกคุมความประพฤติต่อ

2.5.3.7 การใช้เรือนจำ (Prison) เป็นวิธีการสุดท้ายสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างรุนแรงหรือสำหรับผู้กระทำความผิดที่ใช้เลือกอื่นไม่ได้ผล

2.6 ทฤษฎีและหลักเกณฑ์ของการพักการลงโทษ

การพักการลงโทษเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษา ที่มีเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยนำวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการปล่อยตัวผู้ต้องขัง เช่น การพักการลงโทษ การอภัยโทษ การลดวันต้องโทษ (Goodtimes-Law) ซึ่งในแต่ละประเทศจะเน้นให้ความสำคัญและวิธีการดังกล่าวไปใช้มากน้อยแตกต่างกัน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาการปล่อยตัวโดยใช้วิธีการพักการลงโทษมากที่สุด รองลงมาคือใช้วิธีการลดโทษ นอกจากนี้ก็จะเป็นการปล่อยตัวเนื่องจากได้รับโทษจนครบระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้ว หรือการอภัยโทษ⁵² การให้ฝ่ายบริหารเข้ามามีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมในการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษนี้ บางประเทศจะให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการเองได้โดยลำพังไม่ต้องผ่านการกลั่นกรองตรวจสอบจากฝ่ายตุลาการอีกชั้นหนึ่งก่อน เช่น ในประเทศไทย สามารถปล่อยตัวก่อนครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาได้ด้วยการอภัยโทษ การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ ซึ่งเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารที่จะดำเนินการได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการของฝ่ายตุลาการแต่อย่างใด แต่ก็มีการควบคุมโดยนิติบัญญัติ กล่าวคือ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจดังกล่าวไว้แล้ว ซึ่งแตกต่างกับในบางประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้เป็นอำนาจของศาลที่จะต้องกำหนดไว้ในคำพิพากษาว่าหากผู้ต้องหาได้รับโทษมาเพียงใดแล้วจะได้รับการพิจารณาปล่อยตัวโดยการพักการลงโทษ และเมื่อผู้ต้องขังได้รับโทษตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแล้วก็เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารในการดำเนินการปล่อยตัวผู้ต้องขังนั้นโดยการพักการลงโทษ แต่ก็ยังมีบางมลรัฐที่จะต้องกระทำภายใต้การพิจารณาของศาลด้วย⁵³

การพักการลงโทษเป็นภารกิจในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ภายใต้การดำเนินงานของส่วนพักการลงโทษซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลางของกรมราชทัณฑ์และคณะกรรมการพักการลงโทษซึ่งเป็นคณะกรรมการอิสระอันประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานอัยการผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติผู้แทนจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการผู้แทนจากกรมคุมประพฤติและผู้แทนจากกรมการแพทย์ทั้งส่วนพักการลงโทษของกรมราชทัณฑ์และคณะกรรมการพักการลงโทษปฏิบัติหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์พ.ศ. 2479

⁵² From *Bureau of Justice, Probation and Parole* (p. 4), by Lawrence Greenfeld, 1986, Washington D.C.: U.S. Government Printing Office.

⁵³ จาก *บทบาทของอัยการจังหวัดในคณะกรรมการพักการลงโทษ* (หลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารงานยุติธรรม หลักสูตรอัยการจังหวัด รุ่นที่ 24 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด) (น. 7-8), โดย พงศ์อนันต์ การุณยวิช และคณะ, 2547, กรุงเทพฯ.

นอกจากมีหน้าที่หลักในการควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลแล้ว กรมราชทัณฑ์ยังมีหน้าที่ในการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับคืนเป็นคนดีของสังคม ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจนักโทษที่ประพฤติตนดีมีความอดสาหัสก้าวหน้าในการฝึกอบรมทำางานเกิดผลดีหรือทำความชอบพิเศษแก่ราชการอาจได้รับการพักการลงโทษเป็นประโยชน์ตอบแทนก็ได้โดยส่วนพักการลงโทษจะมีหน้าที่ในการรวบรวมตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติพฤติกรรมคดีสาเหตุของการกระทำความผิดการได้รับการแก้ไขอบรมขณะที่อยู่ในเรือนจำอาชีวก่อนและหลังต้องโทษข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับอุปการะและที่อยู่อาศัยหลังจากการปล่อยตัวคุมประพฤติเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาพักการลงโทษของคณะกรรมการพักการลงโทษโดยคณะกรรมการพักการลงโทษจะทำหน้าที่ตรวจสอบพิจารณากลับกรองและเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ว่าผู้ต้องขังรายใดสมควรได้รับการพักการลงโทษรายใดไม่สมควรได้รับการพักการลงโทษให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์วินิจฉัยสั่งการอนุมัติหรือไม่อนุมัติตามมติของคณะกรรมการพักการลงโทษต่อไปส่วนการติดตามดูแลหลังจากปล่อยตัวพักการลงโทษจะประสานให้กรมคุมประพฤติเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้คณะกรรมการพักการลงโทษสามารถกำหนดเงื่อนไขพิเศษเพิ่มเติมให้กับผู้ต้องขังที่จะได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษก็ได้ตามความเหมาะสมเป็นรายบุคคลไป⁵⁴

2.6.1 ทฤษฎีการพักการลงโทษ

การพักการลงโทษมีทฤษฎีที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้⁵⁵

2.6.1.1 ทฤษฎีกรุณา (Grace Theory) การพักการลงโทษโดยทั่วไปถูกมองว่าเป็นการกระทำโดยผ่อนปรนในส่วนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยการพักการลงโทษนั้นเป็นการแสดงออกอย่างแท้จริงของนโยบายที่จะส่งตัวผู้ต้องขังกลับไปสู่สังคม การพักการลงโทษเป็นการกำหนดเงื่อนไขแก่ผู้ต้องขังเป็นกรณีพิเศษโดยมีคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องขังออกไปจากเรือนจำ แต่ถ้าผู้ต้องขังละเมิดเงื่อนไขก็จะถูกยกเลิกไม่ให้มีการพักการลงโทษอีกต่อไป

2.6.1.2 ทฤษฎีสัญญา (Contract Theory) การพักการลงโทษเท่ากับเป็นสัญญาของผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ตกลงอย่างมั่นคงที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อที่จะได้รับอิสรภาพอย่างแท้จริงในวันข้างหน้าเมื่อพ้นกำหนดโทษ

⁵⁴ กรมราชทัณฑ์. (ม.ป.ป.). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพักการลงโทษ*. สืบค้น 8 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.correct.go.th/poppuk/upload/papers/p1001.pdf>

⁵⁵ From *Probation and Parole* (pp. 130-131), by Howard Abadinsky, 1977, New Jersey: Prentice-Hall Englewood Cliffs.

2.6.1.3 ทฤษฎีการควบคุม (Custody Theory) ผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพักการลงโทษย่อมต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าด้วยการคุมขัง กฎเกณฑ์ของเรือนจำและคำสั่งของเจ้าหน้าที่เรือนจำด้วย และเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกไปจากเรือนจำแล้วก็ยังคงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ถูกต้องกำหนดไว้ภายใต้การควบคุมของพนักงานพักการลงโทษ การได้รับการพักการลงโทษยังถือว่าผู้ต้องขังยังมีฐานะเป็นผู้ต้องขังอยู่กึ่งหนึ่งและได้รับอิสระแล้วอีกกึ่งหนึ่ง สิทธิและความเป็นอิสระของผู้ได้รับการพักการลงโทษจึงยังคงมีการถูกควบคุมอยู่บ้าง

ทฤษฎีทั้งสามดังกล่าวเท่ากับเป็นหลักการหรือเป็นกรอบในการดำเนินการพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติเหมาะสม นอกจากนี้ ทฤษฎีดังกล่าวมาทั้งสามทฤษฎียังเป็นที่มาของการผลักดันให้เกิดมีการใช้วิธีการพักการลงโทษที่ประเทศต่าง ๆ ให้การยอมรับ ปัจจุบันทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดในการพักการลงโทษ คือทฤษฎีกรุณา (Grace Theory) โดยถือว่าการพักการลงโทษเป็นความกรุณาอย่างหนึ่งที่ทำให้แก่ผู้ต้องขัง หรือเป็นรางวัลในการมีความประพฤติดีอย่างไรก็ตาม ผู้ที่จะได้รับการพักการลงโทษต้องมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ของการพิจารณาพักการลงโทษด้วย

2.6.2 หลักเกณฑ์ของการพิจารณาพักการลงโทษ

หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการพักการลงโทษนั้นจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังเนื่องจากผู้ต้องขังที่จะได้รับการพักการลงโทษจะต้องออกไปใช้ชีวิตนอกเรือนจำและอยู่ร่วมกับคนในสังคม ดังนั้น เพื่อเป็นการประกันความปลอดภัยแก่สังคมจึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องขังที่สมควรจะได้รับการพักการลงโทษอย่างรอบคอบ โดยทั่วไประบบการพักการลงโทษของประเทศต่าง ๆ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ของการพิจารณาพักการลงโทษและกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องขังไว้ ดังต่อไปนี้⁵⁶

1) ประเภทของโทษ ในบางประเทศจะมีการกำหนดให้ถือเอาประเภทของโทษเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้พักการลงโทษได้ หรือกำหนดประเภทของโทษที่ไม่สามารถให้พักการลงโทษได้ เนื่องจากผู้ต้องขังได้กระทำความผิดบางประเภทที่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม หรือผู้ต้องขังที่เป็นผู้กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ ควรจะควบคุมตัวไว้ให้นานเท่ากับกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล โดยไม่ได้รับการพักการลงโทษ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานข่มขืน กระทำชำเรา การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ เป็นต้น หรือกำหนดห้ามมิให้นำมาตรการพักการลงโทษมาใช้แก่ผู้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต สำหรับในประเทศไทย ในปัจจุบันยังไม่มี

⁵⁶ บทบาทของอัยการจังหวัดในคณะกรรมการพักการลงโทษ (หลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารงานยุติธรรม หลักสูตรอัยการจังหวัด รุ่นที่ 24 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด) (น. 9-11). เล่มเดิม.

กำหนดประเภทของโทษที่ต้องห้ามมิให้มีการพักการลงโทษ แต่ก็ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า โทษประเภทใดไม่ควรได้รับการพักการลงโทษ เช่น การลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ความผิดกระทำซ้ำเราเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ความผิดฐานเอาตัวไปเรียกค่าไถ่ เป็นต้น

2) ระยะเวลาที่ได้รับโทษมาแล้ว โดยทั่วไปจะมีการกำหนดระยะเวลาการรับโทษขั้นต่ำที่ผู้ต้องขังถูกควบคุมหรือขังอยู่ในเรือนจำว่าต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วเป็นระยะเวลาอย่างน้อยเท่าใดจึงจะได้รับการพิจารณาการพักการลงโทษได้ เนื่องจากมีความเชื่อว่าผู้ต้องขังต้องได้รับโทษตามคำพิพากษามาเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนเพื่อการฝึกฝน การอบรม แก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดีตามเงื่อนไขของทางเรือนจำก่อน จึงจะได้รับการพิจารณา ผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ก็มีสิทธิได้รับการพิจารณาการพักการลงโทษและเมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็สามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้ตามปกติ ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยของสังคมและการปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกเรือนจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประเภทของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังที่จะได้รับการพักการลงโทษนั้นต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะทำงานในเรือนจำ รักษาวินัยอย่างเคร่งครัด ดังนั้น จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าผู้ต้องขังประเภทใดที่จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาการพักการลงโทษ เช่น กำหนดว่าผู้ต้องขังที่จะได้รับการพักการลงโทษต้องเป็นนักโทษชั้นดี ชั้นดีมาก และชั้นเยี่ยมเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับโทษจำคุกมาแล้วหลายครั้ง ผู้ต้องขังที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต จำเป็นต้องมีข้อบ่งชี้ที่ปรากฏชัดถึงการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานพอสมควรก่อนที่จะอนุญาตให้ปล่อยตัวไป อีกทั้ง การพักการลงโทษยังต้องพิจารณาถึงอายุของผู้ต้องขัง รูปแบบการทำความผิด ลักษณะของผู้ต้องขังว่าเป็นอาชญากรอาชีพหรือไม่ ประกอบด้วย

4) ข้อพิจารณาอื่น ๆ ตามหลักการของ The Nation Council on Crime and Delinquency (NCCD) มีหลักเกณฑ์การพิจารณาการพักการลงโทษดังนี้⁵⁷

4.1) ประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องขัง ลักษณะ และสภาวะแวดล้อมของอาชญากร และทัศนคติของผู้ต้องขังที่มีต่ออาชญากรรม ต่อเจ้าหน้าที่งานตำรวจที่จับกุม ต่อพนักงานอัยการ ผู้ฟ้องคดี ต่อผู้พิพากษาที่พิจารณาพิพากษาคดี และต่อผู้เสียหาย

4.2) ความประพฤติของผู้ต้องขังในเรือนจำ การสนองตอบต่อความพยายามที่จะปรับปรุงสภาพจิตใจ ศีลธรรม การศึกษา วิชาชีพ คุณลักษณะ ความสามารถ สภาพจิตใจ ร่างกาย

⁵⁷ From "The Impact of Court Decisions in the Correction Process," by Sol Rubin, 1974, p. 131, *Crime and Delinquency*.

นิสัย ทักษะคติ ชนิดของงานที่เหมาะสมกับผู้ต้องขัง ซึ่งจะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จเมื่อออกไปสู่สังคมภายนอกเรือนจำ

4.3) สภาพแวดล้อมที่จะกลับไปดำรงชีวิตภายหลังได้รับการพักการลงโทษ

4.4) ชนิดของการจ้างงาน การศึกษา หรือ โปรแกรมพิเศษอื่น ๆ ที่จัดไว้ให้แก่ผู้ต้องขัง

ประการสำคัญที่สุดในการนำมาพิจารณาประกอบการพักการลงโทษก็คือผู้ต้องขังดังกล่าวมีความสามารถปรับปรุงตัวเพื่อไปสู่สังคมภายนอกเรือนจำได้ดีเพียงพอแล้วหรือไม่และมีโอกาสที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่

2.6.3 คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษ (Parole Board)

ในปัจจุบันได้มีการแบ่งรูปแบบของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษ (Parole Board) ออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่⁵⁸

1) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานอิสระ (Independent Agencies) การจัดตั้งคณะกรรมการในรูปแบบนี้ มีข้อดีดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะส่งเสริมสนับสนุนการพักการลงโทษ และการได้รับการยอมรับจากสาธารณชน

(2) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษสามารถควบคุม บริการจัดการพักการลงโทษได้โดยตรง สามารถประเมินและปรับปรุงระบบการพักการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

(3) การสอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษจะเป็นการแยกผู้ได้รับการพักการลงโทษจากการควบคุมของเรือนจำหรือทัณฑสถาน

(4) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษสามารถรับผิดชอบและอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะร้องขอขบประมาณจากฝ่ายนิติบัญญัติได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อวิจารณ์ในเชิงคัดค้านคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษในรูปแบบนี้เช่นกัน โดยเห็นว่าไม่เกิดผลเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และอาจมีการพักการลงโทษผู้ต้องขังผิดคนไปก็เป็นได้⁵⁹

⁵⁸ From "Patterns of Probation and Parole Organization," by Charles Johnson and Barry Smith, 1980, *Federal probation* 44, pp. 43-51.

⁵⁹ From "A Nation Survey of Parole Organization," by Vincent O' Leary and John Nuffield, 1973, *Crime and Delinquency*, p. 380.

2) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ การจัดตั้งคณะกรรมการในรูปแบบนี้ มีข้อดีดังต่อไปนี้

(1) การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจึงควรอยู่ภายใต้การบริหารงานของหน่วยงานเดียวกันจึงมีความเหมาะสมมากกว่าที่จะแยกหน่วยงานออกไปเพราะการแยกหน่วยงานจะก่อให้เกิดผลต่อการแข่งขันในด้านเงินทุนและเรื่องของนโยบายที่จะนำมาใช้บังคับ

(2) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ มีความเหมาะสมในแง่ของการบริหารจัดการที่จะต้องมีความสอดคล้องต้องกันในการคัดเลือกบุคลากรและการควบคุมดูแล

(3) ปัจจุบัน กิจกรรมและวิธีการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมีหลากหลายมากยิ่งขึ้น การมีคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์จะสามารถประสานงาน ควบคุมดูแลการพักการลงโทษให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือสอดคล้องกันได้ดีที่สุด

อย่างไรก็ตามการจัดรูปแบบคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ก็มีความเห็นแย้งอีกด้านหนึ่งว่า การดำเนินงานโดยคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์อาจเป็นการกระทำเพื่อสนองตอบความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงานราชทัณฑ์เองมากกว่าที่จะคำนึงถึงตัวผู้กระทำความผิดและชุมชน เช่น ปัญหาผู้ต้องขังลี้หนีเรือนจำ ปัญหาด้านการบริหารงานราชทัณฑ์อื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งอาจนำมาเป็นวัตถุประสงค์หลักในการพิจารณาพักการลงโทษได้⁶⁰

3) คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษซึ่งรวมอยู่กับกรมราชทัณฑ์ (Corrections Department) แต่ทำงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานอิสระ (Independent Agency) ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องของการจัดรูปแบบคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานอิสระ (Independent Agencies) และคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ โดยนำเอาทั้งสองรูปแบบข้างต้นมารวมกัน ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษซึ่งรวมอยู่กับกรมราชทัณฑ์แต่ทำงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานอิสระเช่นนี้ถูกมองว่าน่าจะเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดเพราะเป็นการรวมเอาข้อดีของทั้งสองรูปแบบเข้าด้วยกัน⁶¹

⁶⁰ From *The Organization of Parole System in the United State* (p. 14), by Vincent O' Leary and John Nuffield, 1972, Hackensack, N.J.: National of Crime and Delinquency.

⁶¹ Ibid.

2.6.4 การดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษ

คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษในแต่ละประเทศจะมีลักษณะหรือรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปในหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาจะประกอบด้วยคณะกรรมการหลายท่านซึ่งมีทั้งคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่ทำงานนอกเวลา (part time) หรือทำงานเต็มเวลา (full time) หรือทำเป็นอาชีพ⁶² และการทำงานของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษในสหรัฐอเมริกาเองก็ยังมีหลายวิธีแตกต่างกันออกไปโดยไม่มีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ส่วนเกณฑ์การพิจารณาพักการลงโทษก็มีเพียงบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น โดยทั่วไปคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษจะมีอำนาจใช้ดุลพินิจวินิจฉัยและมีคำสั่งว่าให้สั่งให้พักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังคนใดหรือไม่ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษทั้งองค์คณะหรือคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจะทำการศึกษาข้อมูลผู้ต้องขังโดยอาจไปพบผู้ต้องขังเองโดยตรงเพื่อพิจารณาว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่ในการที่จะปล่อยให้ผู้ต้องขังนั้นใช้ชีวิตอยู่ในสังคมภายนอกเรือนจำ โดยคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษจะประชุมหารือกันและอาจตั้งฝ่ายบริหารของตนขึ้น (Administrative set up) เพื่อพิจารณาการพักการลงโทษผู้ต้องขังแต่ละคน ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษอาจเข้าพบผู้ต้องขังทั้งหมดหรือส่งตัวแทนคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษไปพบกับผู้ต้องขังนั้นก็เพื่อสอบสวนและนำเสนอข้อมูลไปยังคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่ตนเป็นองค์คณะเพื่อวินิจฉัยผลการพักการลงโทษสำหรับผู้ต้องขังนั้น เมื่อคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษลงความเห็นแล้วก็จะมีการแจ้งผลคำวินิจฉัยนั้นไปยังผู้ต้องขัง การแจ้งผลดังกล่าวไม่มีกฎหมายหรือนโยบายใดกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการไว้เป็นพิเศษ จึงขึ้นอยู่กับคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษแต่ละคณะ โดยบางกรณีจะมีการแจ้งผลการวินิจฉัยการพักการลงโทษเป็นลายลักษณ์อักษร อย่างไรก็ตามก็ได้มีแนวความคิดที่เสนอแนะเพิ่มเติมด้วยว่าคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษควรจะแจ้งผลการวินิจฉัยเรื่องพักการลงโทษต่อหน้าผู้ต้องขังเองเพื่อแจ้งคำวินิจฉัยและเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยทันที ภายหลังจากที่ได้ทำการประชุมหารือกันแล้ว โดยเชื่อว่าแนวทางนี้เป็นการสนับสนุนให้ผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู (Correction Process) และอาจเพิ่มความรู้สึกยุติธรรมขึ้นในใจของผู้ต้องขังนั้นได้อีกด้วย นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษได้พูดคุย แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมเหตุผลต่อหน้าผู้ต้องขังโดยตรงยังเป็นการส่งเสริมและเน้นถึงรูปแบบพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดที่คณะกรรมการพิจารณาพักการ

⁶² From *Corrections in the Community: Success Models in Correction Reform* (p. 234), by E. Eugene Miller and M. Robert Montilla, 1977, Reston Publishing Company, Inc. Virginia.

ลงโทษคาดหวังว่าจะพบเห็นเมื่ออนุญาตให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวด้วยวิธีการพักการลงโทษ อย่างไรก็ตาม การแจ้งผลการพิจารณาแทบจะไม่มีผลการแจ้งเหตุผลของคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษรและมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีการทำบันทึกด้วยคำการพิจารณาไว้เป็นหลักฐาน⁶³

2.7 หลักการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures)

องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักว่า ผู้กระทำความผิดบางรายสามารถที่จะถูกปล่อยให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีความเชื่อมั่นว่าการหลีกเลี่ยงการควบคุมผู้กระทำความผิดเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน และเป็นประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้กระทำความผิดและสังคม ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ที่เรียกว่า “ข้อกำหนดโตเกียว” (The Tokyo Rules)⁶⁴ เพื่อให้ประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติข้อกำหนดโตเกียวนี มีแนวความคิดที่มุ่งเน้นให้มีทางเลือกอื่นเพื่อใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแทนการลงโทษจำคุก เนื่องจากการจำกัดเสรีภาพของมนุษย์ต้องมีความเหมาะสมในมุมมองด้านความปลอดภัยของชุมชน การป้องกันอาชญากรรม ความเหมาะสมในเรื่องการแก้แค้นทดแทน การยับยั้งการเกิดอาชญากรรม และการทำให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของระบบงานยุติธรรมทางอาญานั้นเอง⁶⁵ ในข้อกำหนดโตเกียวได้กล่าวถึงมาตรการไม่ใช่เรือนจำว่าเป็นการตัดสินใจเลือกใช้โดยผู้มีอำนาจในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้ได้กับผู้ต้องหา จำเลย และผู้กระทำความผิด โดยมีการกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลเหล่านี้ปฏิบัติแทนการจำคุก

มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures) นอกจากจะเป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำแล้ว ยังเป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำรวมทั้งทำให้การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นไปอย่างเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่วางพื้นฐานการส่งเสริม

⁶³ *The Organization of Parole System in the United State* (p. 24). Op.cit.

⁶⁴ จาก “พนักงานคุมประพฤติจะปฏิบัติงานสืบเสาะและพินิจให้เป็นไปตาม The Tokyo Rules ได้อย่างไร,” โดย นางเยาว์ เขียวสอาด, 2543 (กุมภาพันธ์-มีนาคม), *วารสารกรมคุมประพฤติ*, 7, น. 17.

⁶⁵ จาก *การบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน* (เอกสารการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2/2544 โครงการศึกษาวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติ สาขากระบวนการยุติธรรมทางอาญา, เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่), โดย สภาวิจัยแห่งชาติ สาขากระบวนการยุติธรรมทางอาญา, 2544, กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดและมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและหลีกเลี่ยงกระบวนการที่เป็นทางการหรือการพิจารณาของศาลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในขณะเดียวกันก็มุ่งสนับสนุนให้ผู้กระทำความผิดมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น “ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวต่อผู้กระทำความผิดให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติ มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขผู้กระทำความผิด และขณะเดียวกันก็มุ่งสนับสนุนผู้กระทำความผิดให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม แต่อย่างไรก็ตามการใช้ข้อกำหนดโตเกียวนี้นี้ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศรวมถึงจุดหมายและวัตถุประสงค์ของระบบงานยุติธรรมของประเทศนั้น ๆ ด้วย และเมื่อมีการนำข้อกำหนดโตเกียวนำมาใช้แล้วชาติสมาชิกต้องพยายามให้มีความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้กระทำความผิด สิทธิของเหยื่อ และผลต่อสังคมเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนและการป้องกันอาชญากรรม

มาตรการดังกล่าวมุ่งใช้บังคับกับบุคคลทุกคนทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดี พิจารณาคดี หรือถูกลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นในขั้นตอนของการกล่าวหาว่ากระทำความผิดขั้นฟ้องร้องของอัยการ กล่าวคือมาตรการในการไม่ควบคุมตัวใช้กับบุคคลทุกคนไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ต้องสงสัย ผู้ถูกกล่าวหา หรือนักโทษที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกโดยเรือนจำแล้วก็ตาม ซึ่งในที่นี้จะเรียกรวมโดยย่อว่า “ผู้กระทำความผิด” (offenders) รวมทั้งให้มีการนำมาตรการไปใช้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในด้านเชื้อชาติ ศิวิลี เพศ อายุ ภาษา ความเชื่อ ในทางศาสนา ความเห็นทางการเมือง ฐานะทางสังคม การมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแหล่งกำเนิดหรือสถานะอื่นใด⁶⁷ มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน กล่าวคือ⁶⁸

1) การไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดก่อนกระบวนการพิจารณาของศาล (Pre-trial Stage) ในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดก่อนการพิจารณาในชั้นศาลไม่ว่าจะเป็นชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานอัยการจะต้องไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ เว้นแต่เป็นหนทางสุดท้ายที่

⁶⁶ จาก ปัญหาการนำมาตรฐานขั้นต่ำในการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดขององค์การสหประชาชาติมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) (น. 13), โดย อังศุเกตุ วิสุทธีวัฒนศักดิ์, 2547, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

⁶⁷ United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules), 1990.

⁶⁸ ปัญหาการนำมาตรฐานขั้นต่ำในการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดขององค์การสหประชาชาติมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) (น. 14). เล่มเดิม.

ไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมและต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการสอบสวนความผิดตามข้อกล่าวหา ตลอดจนเพื่อรักษาปลอดภัยและความสงบสุขของสังคม รวมทั้งความปลอดภัยของผู้เสียหาย เป็นสำคัญ จึงควรที่จะควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในกรณีที่มีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ ก็ต้องปฏิบัติด้วยความมนุษยธรรมรวมทั้งให้สิทธิแก่ผู้กระทำความผิดในการอุทธรณ์ต่อศาลหรือองค์กรอื่นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องชอบธรรมด้วย

2) การไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในชั้นพิจารณาคดีในศาลและการลงโทษ (Trial and Sentencing Stage) ในชั้นพิจารณาคดีศาลฟังพิจารณารายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงและความประพฤติของผู้กระทำความผิดทั้งในเรื่องประวัติการกระทำความผิด และพฤติการณ์การกระทำความผิดตลอดจนข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดนั้น ในกรณีที่ศาลจะพิจารณากำหนดให้ใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวกับผู้กระทำความผิดว่าจะใช้มาตรการประเภทใดที่มีอยู่นั้น ต้องคำนึงถึงการบำบัดแก้ไขผู้กระทำความผิด การคุ้มครองสังคมและประโยชน์ของผู้เสียหาย ซึ่งศาลอาจถามความเห็นของผู้เสียหายตามสมควร

3) การไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดหลังจากมีคำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษ (Post sentencing Stage) เมื่อมีการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยการลงโทษจำคุกในเรือนจำก็อาจบรรเทาหรือลดโทษจำคุกได้ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ มาลดการนำตัวผู้กระทำความผิดไปจำคุก เช่น การพักการลงโทษและการจัดให้มีบ้านกึ่งวิถี การอนุญาตให้ไปเรียนหนังสือหรือทำงานเป็นเวลา และรูปแบบที่หลากหลายของการปล่อยตัวโดยมีทัณฑ์บน เป็นต้น ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ควรตรวจสอบได้โดยศาลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจโดยเฉพาะ และมาตรการไม่ควบคุมผู้กระทำความผิดควรได้รับการพิจารณาแต่เนิ่น ๆ ที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดได้กลับคืนไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขโดยเร็ว

การใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดสามารถประยุกต์ใช้กับบุคคลทุกคนที่ ถูกฟ้องร้อง อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีหรือการดำเนินการตามคำพิพากษา เมื่อประยุกต์ใช้แล้ว จะต้องกระทำโดยปราศจากการแบ่งแยกในเรื่องของเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สัญชาติ คุณสมบัติหรืออื่น ๆ การใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดจะต้องมีความเหมาะสมกับสาเหตุและความรุนแรงของการกระทำความผิดตามบุคลิกภาพและภูมิหลังของผู้กระทำความผิด โดยที่ระบบงานยุติธรรมต้องกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ของมาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ตั้งแต่ขั้นก่อนฟ้องร้องจนถึงหลังการพิพากษาควรหลีกเลี่ยงกระบวนการที่เป็นทางการหรือการไต่สวน

ของศาลให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงการคุ้มครองทางกฎหมายและหลักนิติธรรม ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การลดจำนวนผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมตัว⁶⁹

มาตรการไม่ควบคุมผู้กระทำความผิดมีวิธีการดังต่อไปนี้คือ การว่ากล่าวตักเตือน (Verbal sanction) การไม่ฟ้องโดยมีเงื่อนไข (Condition discharge) การลงโทษทางสถานภาพ (Status penalties) การปรับหรือการลงโทษทางเศรษฐกิจ (Fine and monetary penalties) การริบทรัพย์สินหรือคำสั่งยึดทรัพย์ (Confiscation) การชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่อ (Restitution to the victim) การรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ (Suspended or deferred sentence) การคุมประพฤติ (Probation) การทำงานบริการสังคม (Community service) การส่งตัวไปปรับการรักษา (Referral an attendance center) การกักขังภายในบ้าน (House arrest) วิธีการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขโดยไม่ใช้เรือนจำและการผสมผสานวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

การควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัย (House arrest) ตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures) เป็นการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัย โดยอาจจะทำการควบคุมตลอดเวลา และห้ามออกจากบริเวณที่อยู่อาศัยตลอดเวลา 24 ชั่วโมง หรืออาจถูกจำกัดในบางช่วงเวลา เช่น กลางวัน หรือ กลางคืน เป็นต้น โดยจะใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) อุปกรณ์ติดตามผู้กระทำความผิด การควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัย (House arrest) เป็นมาตรการทางเลือกในการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความแออัดในเรือนจำ รวมทั้งเพื่อเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนได้ตามปกติ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน อดทนการใช้ชีวิตร่วมกัน ครอบครัว ทั้งนี้ ระหว่างที่ผู้กระทำความผิดอยู่ระหว่างการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นี้ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มบำบัด ทำงานชดใช้สังคม ต้องเรียนหนังสือหรือเข้ารับการตรวจสอบเสพติด หรือ แอลกอฮอล์ ตามเงื่อนไขที่กำหนดด้วยซึ่งพิจารณาตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดแต่ละคน โดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะออกติดตามสอดส่องผู้กระทำความผิดที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ควบคุมผู้กระทำความผิดในคดีไม่รุนแรง ผู้ต้องขังหนุ่มและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพักการลงโทษ⁷⁰

⁶⁹ จาก “มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติสำหรับมาตรการการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด,” โดย อังคณา บุญสิทธิ, 2541, *วารสารกรมคุมประพฤติ*, 5(3), น. 34.

⁷⁰ จาก “การคุมขังผู้ต้องโทษนอกเรือนจำโดยอาศัยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์: อนาคตใหม่ของการลงโทษ,” โดย วีรพงษ์ บุญโยภาส, 2531, *วารสารอัยการ*, 11(129), น. 9-11.

การควบคุมผู้กระทำความผิดในที่อยู่อาศัยถือเป็นบทลงโทษในชุมชนอย่างหนึ่งที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสหรัฐอเมริกา เริ่มใช้เป็นที่แรกในเมือง Kenton รัฐเคนตักกี ใช้กับผู้ป่วยหรือมีความบกพร่องทางจิตหรือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ติดสุรา ซึ่งเป็นโทษที่ไม่ได้ใช้ความรุนแรง ที่นิยมใช้กันอยู่มี 2 แบบคือ แบบสำหรับใช้ในขั้นก่อนส่งตัวไปจำคุกหรือขังในเรือนจำ (Front-Door Program) และแบบสำหรับใช้ในขั้นต่อจากการลงโทษจำคุกและได้รับการพักการลงโทษ (Back-Door Program)

นอกจากนี้ การควบคุมผู้กระทำความผิดในที่อยู่อาศัยเป็นบทลงโทษที่มีความยืดหยุ่นมากที่สุด ระยะของการลงโทษอาจสั้นเพียงไม่กี่ชั่วโมงจนถึงนานเป็นเวลาหลายปี อาจนำมาใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ใช้แทนการลงโทษจำคุกโดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่ง ใช้เป็นกลไกการปล่อยตัวจากเรือนจำอย่างมีเงื่อนไขภายใต้การคุมประพฤติของฝ่ายบริหาร หรือใช้เป็นบทลงโทษระดับกลาง (Intermediate Punishment) ก็ได้โดยจะมีหรือไม่มีบทลงโทษอย่างอื่นร่วมด้วยก็ได้ การลงโทษเช่นนี้ สามารถควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่ควบคุม (site) ที่เรียกว่า “Home” หรืออาจกักขังไว้ในบ้านจริง ๆ ซึ่งระยะเวลาหนึ่งเช่นในตอนเย็นและค่ำ และในวันสุดสัปดาห์ ตลอดจนการให้ทำงานหรือฝึกอาชีพเป็นระยะเวลาที่แน่นอนเฉพาะในวันทำการ (week-days) ก็ได้⁷¹

การควบคุมผู้กระทำความผิดในที่อยู่อาศัยเป็นวิธีการหนึ่งที่กำลังป้องกันการป้องกันผลกระทบอันเนื่องมาจากสภาพผู้ต้องขังล้นเรือนจำพร้อม ๆ กับให้โอกาสแก้ไขฟื้นฟู โดยการฝึกอบรมและพัฒนาตัวเองในชุมชน โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดประทุรร้ายต่อทรัพย์สินที่มีราคาเล็กน้อยจะถูกสั่งให้ทำงานในเวลากลางวันและให้อยู่ในเคสสถานหรือสถานที่ที่ถูกกำหนดให้อยู่ในเวลากลางคืน โดยวิธีการนี้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพ ผิดกฎหมายตามที่ตนถนัดได้⁷²

ประเทศไทยในฐานะชาติสมาชิก ได้มีการนำ มาตรฐานขั้นต่ำ ขององค์การสหประชาชาติ สำหรับมาตรการไม่ควบคุมตัวมาใช้อย่างเป็นทางการ โดยการนำวิธีการคุมประพฤติมาใช้ซึ่งกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การประชาชาติไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรการการควบคุมผู้กระทำ

⁷¹ จาก มาตรการหลักเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิดตามข้อกำหนดโตเกียว: การนำมาใช้ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) (น. 23-24), โดย รวีวัฒน์ ชวมณีนันท์, 2544, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

⁷² From *Between prison* (pp. 212-214), by Norval Morris and Micheal Tony, Taward a comprehensive punishment system.

ความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (House arrest with electronic monitoring) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของมาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ ดังนั้น ชาติสมาชิกแต่ละประเทศต้องแสวงหาหลักการและวิธีการปฏิบัติ ให้เป็นที่ยอมรับและมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมของคนด้วย⁷³

2.8 เกณฑ์การกำหนดอายุผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ได้ให้คำนิยามของผู้สูงอายุหรืออายุเริ่มต้นของการเข้าสู่ความสูงวัยของบุคคลในแนวทางเดียวกับที่กลุ่มประเทศพัฒนาใช้ซึ่งมักอ้างอิงตามเกณฑ์กำหนดเกษียณอายุ (retirement age) หรืออายุที่บุคคลทั่วไปหยุดทำงาน อายุเริ่มต้นโดยเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 60 ปี ขึ้นไป สำหรับประเทศกำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยและหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หรือ 55 ปี สำหรับบางประเทศในแอฟริกา) และ 65 ปีขึ้นไป สำหรับประเทศพัฒนาแล้ว

การให้คำจำกัดความหรือนิยามคำว่าผู้สูงอายุอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นเมื่อประเทศต่าง ๆ เริ่มมีการพูดถึงและพัฒนาระบบสวัสดิการสิทธิประโยชน์สำหรับกลุ่มประชากรวัยสูงอายุ ภายใต้แนวคิดที่ว่าเมื่อประชากรเข้าสู่วัยสูงอายุ จะมีความเสื่อมถอยทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ความสามารถในการทำงานลดลงจึงสมควรได้รับสวัสดิการจากรัฐ ดังนั้นนิยามคำว่าผู้สูงอายุ จึงมักหมายถึงวัยหลังเกษียณจากการทำงานเช่น ในประเทศอังกฤษ ซึ่งมีการกำหนดนิยามของผู้สูงอายุขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1880s-1890s อันเป็นผลมาจากการก่อตั้งระบบบำนาญวัยสูงอายุของภาครัฐ (State Old Age Pension scheme) ขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการให้คำนิยามหรือคำจำกัดความของบุคคลที่สูงอายุที่จะสามารถรับสิทธิประโยชน์ได้ โดยในยุคนั้นการนิยามก็มีปัญหาของความไม่ชัดเจนและความไม่คงที่ของเกณฑ์การพิจารณาจากการใช้เกณฑ์อายุร่วมกับเกณฑ์ความสามารถในเชิงฟังก์ชันของบุคคล นิยามผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิแตกต่างกันไปในแต่ละองค์กรอยู่ในช่วงอายุ 55, 60, 65, 70 และมีความแตกต่างกันระหว่างหญิง และชาย โดยพิจารณาจากความจำเป็นที่สมควรได้รับสวัสดิการร่วมด้วย เช่น ความยากจน การเป็นหม้ายของหญิง ซึ่งในท้ายที่สุด อายุของการรับบำนาญของผู้สูงอายุที่กำหนดโดยกฎหมายจากระบบบำนาญวัยสูงอายุของภาครัฐ อยู่ที่อายุ 70 ปีขึ้นไป เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เนื่องจากจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากกว่า ถ้ากำหนดผู้สูงอายุที่ต่ำกว่านี้ (ถูกปรับลงเหลือที่อายุ 65 ปีในภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 1 เนื่องจากต้องการให้คนรุ่นหลังเข้าสู่ระบบการทำงานได้มากขึ้น เป็นการลดการว่างงาน) ในขณะที่ในช่วงเวลานั้น

⁷³ จาก “มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด,” โดย อังคณา บุญสิทธิ์, 2542, *วารสารยุติธรรม*, 14(4), น. 17.

บุคคลที่น่าที่จะสามารถเรียกได้ว่าเป็น “ผู้สูงอายุ” หากพิจารณาจากลักษณะภายนอกและการทำ ฟังก์ชันในการดูแลตนเอง โดยประมาณน่าจะเริ่มที่อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จากความไม่ชัดเจนในการ ตีความเกี่ยวกับความสูงอายุและกำหนดอายุเริ่มต้นของการเข้าสู่ความสูงอายุของบุคคล หลังจากนั้น เป็นต้นมา นิยามหรือการกำหนดความหมายของผู้ที่เป็นผู้สูงอายุ จึงมักถูกนำไปเชื่อมโยงหรือใช้ เกณฑ์อายุเดียวกับอายุเกษียณหรืออายุที่เริ่มรับบำนาญและสวัสดิการวัยสูงอายุในหลายประเทศ⁷⁴

อย่างไรก็ดี จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศ ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา การศึกษาจำนวน หนึ่งจึงได้ตั้งคำถามต่อเกณฑ์และอายุเริ่มต้นที่ใช้ในการกำหนดการเป็น “ผู้สูงอายุ” ที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ในปัจจุบันส่วนใหญ่มีกลองท้ายด้วยข้อสรุปหรือข้อคิดเห็นต่อการเปลี่ยนหรือขยายนิยาม อายุเริ่มต้นของผู้สูงอายุไปในช่วงอายุที่สูงขึ้นแล้ว

Orimo H. ได้ทบทวนหลักการในการนิยามความเป็นผู้สูงอายุในประเทศต่าง ๆ โดย พบว่าที่ผ่านมายังคงไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการนิยามและหลักฐานสนับสนุนเชิงประจักษ์ ที่ชัดเจน โดยในงานศึกษาได้นำเสนอข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ กรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบัน กำหนดผู้สูงอายุไว้ที่ 65 ปี โดยไม่ทราบเหตุผล ที่ผู้ศึกษาเสนอว่าควรนำมาใช้เป็นเหตุผลสนับสนุน หรือเกณฑ์ในการนิยามผู้สูงอายุโดยข้อมูลเชิงสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ผลการสำรวจ ทักษะคิดต่ออายุเริ่มต้นในการนิยามผู้สูงอายุของสาธารณะ (survey of public attitude) เอกสารรายงาน ต่าง ๆ ของคณะกรรมการหรือองค์กรภาครัฐ (governmental reports) การนำเสนอและการเคลื่อนไหว ของสื่อต่าง ๆ ที่มีต่อการนิยามผู้สูงอายุ (media reports and movements) ในขณะที่ข้อมูลอีกด้านซึ่ง เป็นในเชิงวิทยาศาสตร์การแพทย์ ประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพของผู้สูงอายุ (อายุ 65 ปี ขึ้นไป) ในปัจจุบันเปรียบเทียบกับในอดีต ในด้านความสามารถทางกายภาพ (physical activity) การพึ่งพิงตนเองทางฟังก์ชัน (functional independence) และระดับความยืดหยุ่นของเส้นเลือดใน สมอง (youthfulness of cerebral arteries) จากข้อมูลที่แสดงทั้งหมดในตอนท้ายของการศึกษาจึงได้ นำไปสู่ข้อเสนอว่า ในการนิยามผู้สูงอายุ สังคมควรคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานะทางสุขภาพของคน ร่วมด้วย มากกว่าพิจารณาเฉพาะปัจจัยด้านอายุ (ตามปีปฏิทิน) เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังได้เสนอ ให้มีการขยายอายุนิยามของผู้สูงอายุในญี่ปุ่น ซึ่งปัจจุบันเริ่มต้นที่อายุ 65 ปีขึ้นไป (แต่อายุเกษียณ กำหนดที่ 60 ปี กำลังจะมีการพิจารณาเพิ่มเป็น 65 ปี) ให้เป็นในช่วงอายุที่สูงขึ้นที่อายุ 75 ปีขึ้นไป

⁷⁴ From “When does “old age begin” ? : The Evolution of the English Definition,” by Roebuck, J., 1979, *Journal of Social History*, 12 (3), pp.416–428; From *I am Old and I feel: Subjective Age in Finish Adults*, by Uotinen, V., 2005, yväskylä University Printing House, Jyväskylä.; From “Managing Behavior and Emotional Issues in Older People,” *The Social Science*, 5(5), by Anthony, O.C., 2010, pp. 401–413.

แทนข้อเสนอนี้ สอดคล้องกับ Tokuda and Hinohara (2008) ซึ่งให้เหตุผลว่า เกณฑ์อายุทางการของผู้สูงอายุที่ 65 ปี เป็นเกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเมื่อประมาณ 45 ปีที่แล้ว ในขณะที่ประชากรของประเทศมีอายุคาดเฉลี่ยเพียง 68 ปี แต่ในปัจจุบัน เมื่ออายุคาดเฉลี่ยของญี่ปุ่นเพิ่มสูงเป็น 86 ปี และ 79 ปี สำหรับ เพศหญิงและเพศชาย ตามลำดับ อีกทั้งบุคคลที่อายุ 65 ปี ยังสามารถทำงานได้อยู่ ซึ่งไม่ควรถูกปลดเกษียณด้วยเหตุผลจากการเป็นผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายทางสุขภาพ และระบบบำนาญของประเทศ รวมถึงรักษานาถของกำลังแรงงานไม่ให้หดตัวมากเกินไป เกณฑ์การกำหนดความเป็นผู้สูงอายุจึงถูกเสนอว่าควรปรับเพิ่มเป็น 75 ปีขึ้นไป⁷⁵

Long and Pfau ทำการศึกษาเกี่ยวกับความยากจนและความเปราะบางทางเศรษฐกิจของกลุ่มประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุต่าง ๆ ในประเทศเวียดนาม และพบว่าอัตราความยากจน (poverty rate) ในประชากรสูงอายุของประเทศ (60 ปีขึ้นไป) ซึ่งคาดว่าน่าจะมีอัตราที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับประชากรในวัยอื่นกลับมีอัตราที่ต่ำกว่า โดยอัตราความยากจนจำแนกตามกลุ่มอายุมีลักษณะเป็นตัวยู (u-shaped) มีอัตราที่สูงที่สุดในช่วงอายุเด็กที่สุดและสูงวัยที่สุด มีอัตราที่ต่ำที่สุดในช่วงอายุ 50-60 ปี การศึกษานี้จึงได้เสนอว่าการนิยามผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไปในปัจจุบันของประเทศเวียดนาม อาจยังเป็นในช่วงอายุที่ยังไม่น่าจะเหมาะสม ควรมีการขยายอายุเริ่มต้นของการสูงอายุออกไปโดยพิจารณาจากช่วงอายุที่บุคคลจะเริ่มประสบกับความเปราะบางหรือความยากลำบากทางเศรษฐกิจ ซึ่งแนวคิดนี้คล้ายกับประเทศอังกฤษในระยะเริ่มต้นที่มีการพิจารณาความยากจนร่วมด้วย ซึ่งถือว่าควรเป็นกลุ่มที่ได้รับสวัสดิการจากรัฐเร็วกว่ากลุ่มที่ยากจนน้อยกว่า⁷⁶

องค์การสหประชาชาติ (United Nations:UN) ได้ให้นิยาม ผู้สูงอายุ (Older person) หมายถึงประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป⁷⁷

ส่วนในประเทศไทยผู้สูงอายุหมายถึงผู้ที่มีอายุ 60 ปี มีมาอย่างยาวนาน น่าจะเริ่มมาตั้งแต่สมัยอยุธยาโดยที่ระบบมูลนาย (Corvée) ซึ่งเป็นระบบที่มีไพร่สำหรับพระมหากษัตริย์หรือขุนนางใช้เป็นกำลังแรงงานในการสงคราม หรือทำงานต่าง ๆ เช่น การทำเกษตรกรรม และการก่อสร้าง กำหนดให้สิ้นสุดการเป็นไพร่เมื่ออายุ 60 ปี ซึ่งน่าจะเป็นเพราะทางราชการเห็นว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาพ

⁷⁵ From Reviewing the definition of “elderly,” by Orimo, H., et, al.,2006, *Japan Geriatrics Society*, 6, pp. 149–158.

⁷⁶ From “Chapter 7: The Elderly Population in Vietnam during Economic Transformation: An Overview”.in Long G. T. & and Hong, D. K. (editors), *Social Issues under Economic Transformation and Integration in Vietnam. Vietnam Development Forum (VDF)* (pp. 185–210), by Long, G. T. & Pfau, W. D., 1997.; When does “old age begin”?: The Evolution of the English Definition (pp. 416–428). Op.cit.

⁷⁷ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (ม.ป.ป.). *สังคมผู้สูงอายุ: นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-01.html>

เสื่อมถอย ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าคนอายุน้อยกว่า ในสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 หรือสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2034–2072) ทรงจัดให้มีการจัดระเบียบกองทัพและแต่งตั้งตำราพิชัยสงคราม โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดทำบัญชีกำลังพลใน พ.ศ. 2061 เพื่อเกณฑ์พลเมืองเข้ารับราชการทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน โดยกำหนดให้ไพร่ที่เป็นชายอายุตั้งแต่ 18–60 ปีต้องเข้ารับราชการทหาร ยกเว้นไพร่ที่มีบุตรชายเข้ารับราชการตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้เป็นบิดาจึงพ้นหน้าที่รับราชการทหารในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ปลายรัชกาลที่ 1 มีการเพิ่มอายุไพร่จาก 60 ปี เป็น 70 ปี เนื่องจากต้องการกำลังพลเพื่อการทหารเป็นจำนวนมาก ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411–2453) ได้มีการออกกฎหมายชื่อว่า “ประกาศกำหนดอายุบุคคลที่เป็นจกรรจแลปลดชรา รัตนโกสินทรศก 118 (พ.ศ. 2443)” ซึ่งลดอายุการปลดชราไพร่เป็น 60 ปี โดยทรงพระราชดำริว่า “เปนการลำบากแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินยิ่งนัก...แต่นี้ต่อไป ถ้าผู้ใดมีอายุถึง 60 ปี ให้ปลดจากเป็นคนจกรรจแลเป็นคนชรา พ้นจากราชการทั้งปวง”⁷⁸ ในรัชกาลที่ 5 ราวปี พ.ศ. 2446 ที่มีการทำบัญชีสำมะโนครัวครั้งแรก กำหนดให้ผู้สูงอายุ หรือที่เรียกว่า “วัยชรา” คือคนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป (รศรินทร์เกรย์ และคณะ, 2551) น่าจะเป็นเพราะคนในสมัยก่อนแก่เร็วกว่าคนในสมัยนี้มาก อายุ 50 ปีก็เป็นปู่ ย่า ตา ยาย แล้ว กลายเป็นผู้อาวุโสในสังคม และสมัยก่อนคนไทยมีอายุเฉลี่ยไม่ยืนยาวนักเฉลี่ย 40 กว่าปีเท่านั้นแต่ได้กำหนดอายุเกษียณของภาคราชการไว้ที่อายุ 55 ปี ตามพระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญ ร.ศ.120 (พ.ศ. 2445) และได้มาเปลี่ยนเป็น 60 ปี ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร รัชกาลที่ 9⁷⁹ หลังจากนั้น กระบวนการทำงานของทางราชการ รวมถึงแนวคิดการให้สวัสดิการผู้สูงอายุซึ่งเริ่มในพ.ศ. 2496 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นการบริการในรูปแบบสถานสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง คือสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค (ปัจจุบันคือ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค) ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 กรมประชาสงเคราะห์จึงได้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน หรือเรียกว่า “กองทุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” ตามมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 โดยดำเนินการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจน ถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว หรือไม่มีครอบครัว โดยคัดเลือกมาหมู่บ้านละ 3–5 คน โดยจ่ายเบี้ยยังชีพให้คนละ 200 บาทต่อคนต่อเดือน

⁷⁸ จาก ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352–2453 ด้านเศรษฐกิจ, โดย ชัย เรื่องศิลป์, 2527, กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์.

⁷⁹ จาก ระบบการเกษียณอายุตามลักษณะงาน (รายงานผลการวิจัย), โดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

การดำเนินการเรื่องเบี้ยยังชีพเป็นความรับผิดชอบของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อพิจารณาหาผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติและสิทธิในการรับสิทธิ์ ต่อมาในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2541 จึงปรับเบี้ยเพิ่มเป็น 300 บาทต่อคนต่อเดือน โดยได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนมิยาซาว่า⁸⁰

พ.ศ. 2546 ได้มีการออกตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดย “ผู้สูงอายุ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยต่อมาในปี 2552 ตามราชกิจจานุเบกษา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และมติที่ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2552 กำหนดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ไม่เป็นผู้ที่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเงิน 500 บาทต่อคนต่อเดือน ต่อมาในปี 2555 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ โดยกำหนดเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้ ผู้สูงอายุ 60–69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70–79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80–89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท⁸¹ ดังนั้นเช่นเดียวกับต่างประเทศ ความหมายของผู้สูงอายุในประเทศไทยจึงผูกติดไปกับอายุเกษียณและอายุที่ได้รับสิทธิ

กล่าวโดยสรุป ผู้สูงอายุ (Older หรือ Elderly person) หรือบางคนเรียกว่า ผู้สูงวัย เป็นคำที่บ่งบอกถึงตัวเลขของอายุว่า มีอายุมากโดยนิยมนับตามอายุตั้งแต่แรกเกิด (Chronological age) หรือทั่วไปเรียกว่า คนแก่ หรือคนชราโดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า คนแก่ คือ มีอายุมาก หรืออยู่ในวัยชรา และให้ความหมายของคำว่า ชรา คือ แก่ด้วยอายุชำรุดทรุดโทรม นอกจากนั้นยังมีการเรียกผู้สูงอายุว่า ราษฎรอาวุโส (Senior citizen) ส่วนองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations, UN) ใช้คำในภาษาอังกฤษของผู้สูงอายุว่า Older person or elderly person โดยองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้คำนิยามของ “ผู้สูงอายุ” เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป⁸² ส่วนองค์การอนามัยโลก กำหนดให้ ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่า

⁸⁰ เจียมจิต แสงสุวรรณ. (2555). *นโยบาย กฎหมาย และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก <http://nu.kku.ac.th/elearning/250213/UserFiles/File/นโยบายกฎหมายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ.pdf>

⁸¹ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กลุ่มยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ. (2554). *การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันได ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก http://www.oppo.opp.go.th/news-update/info/OlderMoney_131254.pdf

⁸² คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ม.ป.ป.). *สถานการณ์ผู้สูงอายุ*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก http://commed1.md.kku.ac.th/site_data/myort2_78/29/SUMMER2012/Elderly1.pdf

เมื่อนับตามวัย หรือผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงอายุจากการกำหนดของสังคม หรือผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงานเมื่อรับตามสภาพเศรษฐกิจในประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์ที่อายุ 65 ปี⁸³ สำหรับในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ และมีสัญชาติไทยเป็นผู้สูงอายุ⁸⁴ ดังนั้น เพื่อความเข้าใจในการศึกษาวิจัยที่จะกล่าวต่อไปใน ภายหน้า ผู้สูงอายุตามความหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงให้หมายถึงบุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป

2.9 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ

ผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในเรือนจำ ทณฑสถานต่าง ๆ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังทั่วไปซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่วัยหนุ่มหรือวัยฉกรรจ์ เช่น ในประเทศ สวีเดน ประเทศแคนาดา และประเทศอินเดียมีผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเพียงร้อยละ 1 ของ จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด⁸⁵ ซึ่งไม่แตกต่างจากสถิติของผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยที่ได้มีการ จำแนกอายุของผู้ต้องขังเด็ดขาดโดยใช้เกณฑ์อายุ 60 ปีขึ้นไป และปรากฏว่ามีผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว อยู่เพียงร้อยละ 1.78 ของจำนวนผู้ต้องขังประเภทเด็ดขาดทั้งหมด⁸⁶

Lee H. Bowker ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศต่าง ๆ พบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีรายงานการศึกษาเรื่องผู้ต้องขังสูงอายุที่ใช้เกณฑ์การแบ่งอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป ซึ่งปรากฏว่ามีกลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุดังกล่าวร้อยละ 16 จากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดและใน จำนวนนี้เป็นผู้ต้องขังที่รับเข้าใหม่ร้อยละ 11 จากตัวเลขดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่ามีผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวนหนึ่งเข้ามาต้องโทษจำคุกตั้งแต่อายุไม่ถึง 50 ปี และถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจนกระทั่งได้ผ่าน เลยวัย 50 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ได้มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับผู้ต้องขังสูงอายุในมลรัฐฟลอริดา พบว่าผู้ต้องขังอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 211 คน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุ 61-65 ปี โดยบุคคล เหล่านี้ได้กระทำความผิดฐานฆ่าคนตายและทำร้ายร่างกาย ถึงร้อยละ 53 กระทำความผิดฐานข่มขืน กระทำชำเรา ร้อยละ 7 และกระทำความผิดฐานบวมกอนาจาร ร้อยละ 7 ซึ่งในเรื่องนี้คนส่วนใหญ่

⁸³ World Health Organization, 2010.

⁸⁴ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่ง มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย.

⁸⁵ From *Correction, the Science and the art* (pp. 133-134), by Lee H. Bowker, 1982, New York: Macmillan Publishing Co., Inc.

⁸⁶ จาก สถิติเด็กติดผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังพิการ และผู้ต้องขังที่ไม่มี ญาติเยี่ยมทั่วประเทศ ประจำเดือนกันยายน 2557 (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2557), โดย กรมราชทัณฑ์, 2557.

มักจะคิดว่าผู้ต้องขังสูงอายุได้ก่ออาชญากรรมที่รุนแรงต่าง ๆ ขึ้นในขณะที่พวกเขายังมีอายุไม่มากนัก แต่ผลจากการที่ต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำได้ทำให้บุคคลเหล่านี้กลายเป็นผู้ต้องขังสูงอายุไปในที่สุด อย่างไรก็ตาม ได้มีผลการศึกษาวิจัยที่คัดค้านความคิดดังกล่าว โดยพบว่าใน New York นั้นผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่ได้ถูกพิพากษาให้ต้องโทษจำคุกในขณะที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ได้รับโทษจำคุกมากกว่า 25 ปีขึ้นไป ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้ได้ก่ออาชญากรรมขึ้นในขณะที่พวกเขาอยู่ในวัยสูงอายุแล้ว สำหรับการดำเนินชีวิตในเรือนจำนั้น Lee H. Bowker ได้ศึกษาพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่จะพยายามประพฤติตนตามกฎ ระเบียบของเรือนจำอย่างเคร่งครัด และมักจะอยู่ฝ่ายเดียวกับเจ้าหน้าที่เรือนจำมากกว่าฝ่ายผู้ต้องขังด้วยกัน เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุเหล่านี้จะได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวหลายประการ เช่น ประโยชน์ในด้านความมั่นคงปลอดภัยจากการตกเป็นเหยื่อของผู้ต้องขังที่อายุน้อยกว่า การมีสถานภาพสูงขึ้น และการได้อยู่ห่างไกลจากผู้ที่ยู่น้อยกว่า เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ต้องขังสูงอายุบางคนก็คิดสุราก็ได้พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจ และสามารถลักลอบนำสุราเข้าไปในเรือนจำได้ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ต้องขังสูงอายุพยายามหลีกเลี่ยงจากผู้ต้องขังอื่นดังกล่าวมาข้างต้นนี้ย่อมหมายถึงการที่บุคคลเหล่านี้จะไม่ได้รับประโยชน์จากสวัสดิการและการบันเทิงต่าง ๆ เท่าที่จะหาได้จากในเรือนจำด้วย นอกจากนี้ Lee H. Bowker ยังได้ศึกษาพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่รู้สึกว่าได้รับผลกระทบจากการต้องโทษจำคุกในเรือนจำคือการสูญเสียความแข็งแรงและความกระฉับกระเฉง ซึ่งแท้ที่จริงแล้วอาจจะเป็นผลมาจากการต้องโทษจำคุกเป็นระยะเวลาานาน หรือผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เข้าสู่วัยชราก็เป็นได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่จะมีสุขภาพดีกว่าคนสูงอายุทั่วไปที่อยู่ตามสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งนี้ เนื่องมาจากเงื่อนไขที่แตกต่างกันของสถานพยาบาลกับเรือนจำ และนอกจากนั้น ผลการศึกษายังปรากฏอีกด้วยว่าสถานภาพทางสังคม การต้องการหย่าร้างกับคู่สมรส ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ต้องขังสูงอายุแต่อย่างใด

Neal Shover ยังได้ทำการศึกษาผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในวัยกลางคนขึ้นไปเกี่ยวกับเรื่องวิถีชีวิตอาชญากร รวมทั้งประสบการณ์และความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติซึ่งพวกเขาได้รับภายใต้กระบวนการยุติธรรม โดย Neal Shover ได้จำแนกความรู้สึกของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ผู้ที่ตกอยู่ในสภาพท้อแท้สิ้นหวัง (The Despairing) ผู้ที่ได้รับความพึงพอใจ (The Satisfied) และผู้ที่มีจิตใจสองฝักสองฝ่าย (The Despairing)⁸⁷

ผู้ที่ตกอยู่ในสภาพท้อแท้สิ้นหวัง (The Despairing) จะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในสถานการณ์ที่เป็นอยู่และในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกด้วยว่าไม่มีหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งใดได้

⁸⁷ From *Aging Criminals* (pp. 127-139), by Neal Shover, 1985, California: Sage Publications., Inc.

โดยความรู้สึกที่อึดอัดที่สั่นไหวนี้จะรุนแรงอย่างยิ่ง ถ้าบุคคลนั้นเห็นว่าความสั่นไหวดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาภายในความบกพร่องหรือความขาดแคลนของตนเอง ผู้กระทำความผิดที่อยู่ในสภาพที่อึดอัดที่สั่นไหวนี้ จะมีความรู้สึกเสียใจอย่างยิ่งกับการสูญเสียช่วงเวลาในอดีตของตนไปอย่างเปล่าประโยชน์กับการประกอบอาชญากรรมและการต้องโทษจำคุก ทำให้เขาไม่สามารถที่จะดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกต่อไปได้อย่างคนธรรมดาสามัญและนอกจากนั้นพวกเขายังเสียใจอย่างยิ่งที่การต้องโทษของเขาก่อให้เกิดความเดือดร้อน หายนะแก่บุคคลอื่น เช่น มารดา ภริยา หรือบุตรกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะสำนึกในผลของการกระทำความคิดและตระหนักดีว่ามันไม่ได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดพลาดของตนเองและไม่มีความหวังใด ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตให้พ้นไปจากสภาพที่เป็นอยู่นี้ได้ หลายปีที่บุคคลเหล่านี้ประกอบอาชญากรรมและต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำทำให้พวกเขาสูญเสียโอกาสที่จะเลือกทำในสิ่งที่ดีและได้รับความสำเร็จในชีวิต เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ภายนอก พวกเขามักจะเปรียบเทียบตนเองกับญาติพี่น้องหรือคนรุ่นเดียวกันที่ประกอบอาชีพสุจริตและประสบความสำเร็จ มีความสุขสบายทางวัตถุและมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ดีในสังคมแต่ในขณะเดียวกันสำหรับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ แม้ว่าพวกเขาจะต้องการดำเนินชีวิตในทางที่ดีและถูกต้องต่อไปพวกเขาก็ไม่สามารถทำได้เพราะการต้องโทษจำคุกที่ยาวนานและอายุที่เพิ่มมากขึ้นทำให้พวกเขาไม่มีความหวังและโอกาสใด ๆ เหลืออยู่อีก และในบางครั้งแม้แต่เรื่องที่อยู่อาศัยหรือที่พักพิงภายหลังพ้นโทษก็ยังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับพวกเขา ผู้ต้องขังสูงอายุที่ได้กระทำผิดซ้ำจันต้องกลับมารับโทษจำคุกซ้ำอีกนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ตกอยู่ในสภาพที่อึดอัดที่สั่นไหว บางคนตกอยู่ในสภาพเช่นนี้อาจถึงกับต้องฆ่าตัวตายในที่สุด เพราะคนกลุ่มนี้ไม่มีความหวังที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้โดยถูกกฎหมาย บุคคลกลุ่มนี้จะกลายเป็นคนสิ้นคิด (Desperated) ซึ่งเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษไปก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้และยอมประกอบอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงสูง เพราะเห็นว่าตนไม่มีอะไรจะสูญเสียมากไปกว่านี้อีกแล้ว ถ้าประสบความสำเร็จก็อาจมีเงินใช้ไปชั่วชีวิต หรือถ้าถูกจับกลับไปต้องโทษจำคุกในเรือนจำก็จะได้รับการปฏิบัติที่ดี มีผู้ดูแลให้การรักษาซีกคิดว่ายูนอกเรือนจำอย่างอดอยากเสียด้วยซ้ำ บางรายอาจจะยอมกระทำความผิดอย่างโง่ ๆ โดยที่ไม่ได้ต้องการเงินและไม่สนใจว่าจะถูกจับหรือไม่ เหตุผลที่แท้จริงก็คือพวกเขารู้สึกว่าตนเองไม่สามารถจะดำเนินชีวิตอยู่นอกเรือนจำต่อไปได้และยินดีที่จะใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำมากกว่า โดยสรุปแล้ว บุคคลที่ตกอยู่ในสภาพที่อึดอัดที่สั่นไหว เชื่อว่าชีวิตที่ดีในโลกภายนอกได้ผ่านเลยไปแล้วและพวกเขามองไม่เห็นหนทางที่จะหวนกลับคืนสู่โลกภายนอกได้อย่างผู้มีความหวังอีกต่อไป

ผู้ที่ได้รับความพึงพอใจ (The Satisfied)จะถือว่าตนเองเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งซึ่งในสายตาของบุคคลกลุ่มนี้เห็นว่าความสำเร็จจะได้มาด้วยวิถีทางใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นหนทางที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือการก่ออาชญากรรมและในขณะที่คนกลุ่มนี้รู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จอันเป็นผลจากการก่ออาชญากรรมพวกเขามักจะยอมรับในวัฒนธรรมย่อยของอาชญากรว่าเป็นสิ่งที่ดีด้วยโดยพวกเขามักจะมองสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะปัจจัยภายนอกโดยการโยนความผิดไปให้กับสิ่งที่ไม่มีตัวตนแต่มีอิทธิพล เช่น เคราะห์กรรม การกดขี่ทางเชื้อชาติ หรือสภาพครอบครัวที่แตกแยก เป็นต้น สภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุกนั้นบุคคลกลุ่มนี้เห็นว่าการกระทำผิดในอดีตได้ก่อให้เกิดผลเสียหายในช่วงระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น และยิ่งไปกว่านั้นการต้องโทษจำคุกกลับดูเหมือนจะเป็นประสบการณ์ที่ดีและบางทีอาจเป็นเรื่องที่จำเป็นเสียด้วยซ้ำเพราะมิฉะนั้นแล้วพวกเขาที่จะต้องกระทำผิดต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะถูกทำร้ายหรือถูกฆ่าตายในที่สุด⁸⁸

ผู้ที่มีจิตใจสองฝักสองฝ่าย (The Ambivalent)จากการศึกษาของNeal Shover พบว่ายังมีคนกลุ่มเล็ก ๆ อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความรู้สึกไม่ยินดียินดีร้ายกับชีวิต คือจะพอใจก็ไม่ใช่ว่าไม่สบายใจก็ไม่เชิง บุคคลเหล่านี้จะมีความไม่พึงพอใจต่อสภาพชีวิตในปัจจุบันแฝงอยู่อย่างไม่รู้ตัว คือมีความรู้สึกคล้ายกับว่าตนยังไม่สมปรารถนาในบางสิ่งบางอย่างและในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอาชญากรรมและการต้องโทษจำคุกนั้น บุคคลกลุ่มนี้เห็นว่าประสบการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดอย่างหนึ่งซึ่งคนเราอาจจะกระทำได้ สำหรับความรู้สึกนึกคิดที่ผู้ต้องขังสูงอายุมีต่อผู้ต้องขังอื่น ๆ พบว่าผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่มมักนิยมใช้กำลังรุนแรงชอบก่อเสี้ยมอีกทีก็และสร้างความไม่เป็นระเบียบในเรือนจำ นอกจากนั้นในหมู่ผู้ต้องขังหนุ่มก็มักจะถูกครอบงำด้วยผลประโยชน์และเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งมองว่าผู้ที่ไม่แสดงความเป็นชายชาตรีนั้นไร้ค่าและเป็นที่น่าเหยียดหยัน ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุเกิดความรู้สึกขัดเคืองและเดือดดาลอย่างยิ่ง ในขณะที่ผู้ต้องขังหนุ่มส่วนใหญ่จะมีปัญหาการปรับตัวทั้งทางด้านสังคมและจิตใจให้เข้ากับสภาพของเรือนจำ มีปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย และการถูกลงโทษบ่อยครั้ง กลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุกลับจะใช้ประสบการณ์ของตนสอนให้รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ผิดระเบียบต่าง ๆ เรียนรู้ที่จะไม่กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าหน้าที่และคำสั่งต่าง ๆ อย่างเปิดเผยและสามารถตัดขาดจากสังคมภายนอกได้ดีกว่าผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่ม Harry E. Allen และ Clifford E. Simonsen ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุในสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันทำให้

⁸⁸ จาก *แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำบางขวาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหบัณฑิต) (น. 40), โดย พรทิพย์ รัตคนชัยฤทธิ์, 2539, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผู้ต้องขังสูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นนี้มาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ⁸⁹(1) ผู้ต้องขังสูงอายุที่กระทำความผิดตั้งแต่ยังอยู่ในวัยฉกรรจ์และต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำจนกระทั่งเข้าสู่วัยสูงอายุ (2) ผู้ต้องขังสูงอายุที่กระทำความผิดบ่อยครั้งและเข้าออกเรือนจำหลายหนจนกระทั่งเข้าสู่วัยสูงอายุ และ (3) ผู้ต้องขังสูงอายุที่เคยต้องโทษมาก่อน ในขณะที่ยังอยู่ในวัยหนุ่มและหลบมาต้องโทษซ้ำอีกเมื่อเข้าสู่วัยชราโดยผู้ต้องขังสูงอายุกลุ่มนี้เป็นกลุ่มอาชญากรที่พร้อมจะกระทำความผิดใหม่ได้เสมอและมักจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะก้าวร้าว ผู้ต้องขังสูงอายุทั้งสามกลุ่มนี้ต่างก็มีลักษณะปัญหาเฉพาะของแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป ดังนั้นวิธีการปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้จึงควรจะมี ความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมด้วย อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุโดยทั่วไปนั้น Harry E. Allen และ Clifford E. Simonsen เห็นว่าควรจะทำให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการอันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ต้องขังสูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมเสื่อมถอย โรคประจำตัวที่มีมาแต่เดิมและความบกพร่องเกี่ยวกับสรีระซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุต้องการการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษในด้านบริการรักษาพยาบาล และนอกจากนั้นเรื่องของผู้ต้องขังสูงอายุควรจะได้รับ การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษยังได้แก่ ความต้องการด้านอาหาร ซึ่งควรจะมีอาหารสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุที่แตกต่างจากผู้ต้องขังอื่น ๆ การเอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจังในเรื่องที่อยู่อาศัยหลับนอน ความปลอดภัยของสถานพยาบาลในเรือนจำ ความปลอดภัยจากผู้ต้องขังอื่น รวมทั้งการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมในด้านอื่น ๆ นอกจากนั้น Harry E. Allen และ Clifford E. Simonsen ยังได้ให้ความเห็นว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุเป็นเรื่องที่นักบริหารงานราชทัณฑ์ควรจะทำ ความเข้าใจในปัญหาและเตรียมวางแผนการที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้าเพราะจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังจะมีกลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำเป็นระยะเวลายาวนานโดยไม่ได้รับการพักการลงโทษ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะกลายเป็นผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสุขภาพไม่ดีในอนาคตต่อไปอีกด้วย ซึ่ง Lee H. Bowker ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุที่สอดคล้องกันว่าการปฏิบัติที่เหมาะสมนั้นจะต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของผู้ต้องขังสูงอายุ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องสุขภาพร่างกาย ความอ่อนแอทางร่างกายที่จะทำให้เกิดเป็นเหยื่อของผู้ต้องขังอื่น ความไม่รู้หนังสือและการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎระเบียบด้านการรักษาพยาบาล นอกจากนั้น Lee H. Bowker ยังได้ให้ข้อสังเกตว่าผู้ต้องขังสูงอายุมักจะ จะไม่ได้รับความสนใจในแง่ของโอกาสที่จะกลับเข้ามาสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนักบริหารงานราชทัณฑ์ควร

⁸⁹ From *Corrections in America; An Introduction* (pp. 448-449), by Henry E. Allen and Clifford E. Simonsen, 1989, New York: Macmillan Publishing Co. Inc.

คำนึงถึงเรื่องดังกล่าวและจัดเตรียมให้ผู้ต้องขังสูงอายุเหล่านี้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขต่อไปด้วย⁹⁰

⁹⁰ *Correction, the Science and the art* (p. 135). Op.cit.

บทที่ 3

มาตรการแทนการบังคับโทษจำคุกตามกฎหมายต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษาถึงหลักการสากลอันเป็นมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และศึกษามาตรการบังคับโทษทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต่างประเทศนิยมนำมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดอาญาในประเทศของตนแทนการลงโทษจำคุก ซึ่งแต่ละประเทศจะให้ความสำคัญแก่วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่แตกต่างกันออกไปจึงทำให้วิธีการที่นำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดของแต่ละประเทศนั้นมีรูปแบบที่ต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษของแต่ละประเทศมุ่งเน้น โดยประเทศที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษามีทั้งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์หรือระบบประมวลกฎหมายเช่นเดียวกับระบบกฎหมายของประเทศไทย อันได้แก่สาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งทั้งสามประเทศนี้จะมีมาตรการที่นำมาใช้บังคับแทนการลงโทษจำคุกหลัก ๆ อยู่ 3 วิธี ได้แก่ การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) มาตรการลงโทษระดับกลาง และการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข โดยมีรายละเอียดของการนำมาใช้บังคับแตกต่างกันออกไปตามนโยบายของแต่ละประเทศ ซึ่งผู้เขียนจะขอกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดนอกจากการใช้โทษจำคุก ดังต่อไปนี้

3.1.1 การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) ตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาถูกใช้เป็นเงื่อนไขปล่อยผู้ต้องโทษทางอาญาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และของเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผู้ต้องโทษในชุมชน โดยการตรวจตราผู้ต้องโทษอย่างใกล้ชิดมากกว่าวิธีการอื่น ๆ แต่ก่อนในกระบวนยุติธรรมทางอาญาทั้งหมดและการลงโทษในชุมชน (Community corrections) นั้น บทบาทของการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) ไม่มากนัก แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาขึ้น

มากโดยเฉพาะระบบการหาตำแหน่งโดยใช้ดาวเทียม (Global Positioning System or GPS) การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) ถูกใช้เพิ่มมากขึ้นใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกาทั้งในระดับรัฐบาลกลาง มลรัฐและระดับท้องถิ่น กล่าวคือ ไม่น้อยกว่า 33 มลรัฐที่ควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) โดยระบบการหาตำแหน่งโดยดาวเทียม (Global Positioning System or GPS)⁹¹ ส่วนมลรัฐอื่น ๆ ควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) โดยระบบอื่น⁹²

การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) ตามกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกานำมาใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในขั้นก่อนพิจารณา ชั่งลงโทษจำคุกซึ่งอาจเป็นการกำหนดไว้เพื่อใช้แทนการลงโทษ จำคุกเสียทีเดียว⁹³ หรือใช้เมื่อมีการรับโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว และยังนำมาใช้ในการ พักการลงโทษด้วย⁹⁴ ซึ่งตามกฎหมายหรือข้อบังคับอาจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้โดยในการใช้ เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมหรืออาจให้ใช้ ควบคู่ไปกับการจำคุกจำเลย⁹⁵ อย่างไรก็ดี เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็นหลายมลรัฐ ซึ่งแต่ละมลรัฐก็จะมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติขึ้นใช้บังคับเฉพาะภายในมลรัฐของตนเอง ซึ่งหลักเกณฑ์การนำมาตราการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้โดยทั่วไปจะมี ลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก หากแต่จะมีเพียงรายละเอียดที่เป็นเงื่อนไขในการควบคุมผู้ต้องขัง โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แตกต่างกันออกไปเล็กน้อย แต่กระบวนการหลัก ๆ ยังคงเป็นหลักการ

⁹¹ มลรัฐฟลอริดาเริ่มใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic monitoring) โดย ระบบการหาตำแหน่งโดยดาวเทียม (Global Positioning System or GPS) ในปี 1997 ซึ่งเป็นรัฐแรกที่ใช้ ระบบ GPS.

⁹² From “Using GPS technology to monitor sex offenders: Should Pennsylvania do more?,” *Harrisburg*, by Pennsylvania Department of the Auditor General, Bureau of Special Performance Audits, 2008, PA: Pennsylvania Department of the Auditor General, p. 5.

⁹³ From “Global Positioning System (GPS) Technology for Community Supervision: Lessons Learned,” by Tracy M.L. Brown, Steven A. McCabe, and Charles Wellford, 2007, *Falls Church, VA*: Center for Criminal Justice Technology.

⁹⁴ From “Offender Supervision With Electronic Technology: A User’s Guide,” by Ann H. Crowe, Linda Sydney, Pat Bancroft, and Beverly Lawrence, 2002, *Lexington, KY*: American Parole and Probation Association.

⁹⁵ Crowe et al., “Offender Supervision With Electronic Technology: A User’s Guide,” 18.

เดียวกัน ในที่นี้ผู้เขียนขอหยิบยกกฎหมายแห่งมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มาใช้เป็นหลักในการดำเนินการศึกษา

การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา อันเป็นหลักการทั่วไปที่ทั้งรัฐบาลกลางและมลรัฐต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ได้กำหนดให้สามารถนำมาใช้ได้ในทุกช่วงเวลาของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยอาจแบ่งช่วงเวลาได้ดังนี้

1) การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) มีหลักเกณฑ์การนำมาตรการการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังโดยขอยกตัวอย่างจากกฎหมายมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ขึ้นอธิบาย กล่าวคือ ประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 17 บทที่ 6 มาตรา 1.1 ได้วางหลักเกณฑ์การปล่อยตัวจำเลยในระหว่างการพิจารณาที่ต้องใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ว่า ถ้าปรากฏแก่ศาลว่า จำเลยอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาเป็นอำนาจของศาลที่สามารถใช้ดุลพินิจตัดสินและให้สิทธิจำเลยที่มีคุณสมบัติตามประมวลกฎหมายในส่วนนี้ปล่อยตัวไปภายใต้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาได้ ผู้พิพากษาเท่านั้นที่มีอำนาจในการใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา ถ้าผู้พิพากษานั้นมีเขตอำนาจศาลในการคุมขังความผิดที่เกิดขึ้นและจำเลยก็มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการคุมขังภายใต้ อนุมาตรา อี ของประมวลกฎหมายมาตรา 17-6-1 เมื่อศาลซึ่งมีเขตอำนาจได้คุมขังจำเลยแล้วได้กำหนดว่า จำเลยเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้ประกันตัวตามอนุมาตรา อี ของประมวลกฎหมายมาตรา 17-6-1 และได้ชดใช้เงินตามที่ศาลกำหนดในการปล่อยจากที่คุมขังแล้วศาลจะแจ้งไปยัง sheriff ว่าจำเลยจะถูกปล่อยในเงื่อนไขโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา⁹⁶

นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวไว้ภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ต้องหาไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีจากเขตอำนาจศาลหรือจะไม่ปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการ
- (2) ผู้ต้องหาไม่คุกคามหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลใด ๆ และทรัพย์สินใด ๆ ในชุมชน
- (3) ผู้ต้องหาไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดร้ายแรงในระหว่างพิจารณา และ

⁹⁶ Georgia Code 17-6-1.1(b).

(4) ผู้ต้องหาไม่มีความเสี่ยงที่จะทำการข่มขู่พยานหรือทำการขัดขวางใด ๆ ต่อการจัดการความยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่ามีความผิด a serious violent felony และถูกตัดสินว่ามีความผิด a serious violent felony หรือความผิดตามกฎหมายของมลรัฐอื่นหรือของรัฐบาลกลาง ซึ่งถ้ากระทำความผิดในมลรัฐนี้ถือเป็นความผิด a serious violent felony บุคคลนั้นจะต้องพิสูจน์ได้แย้งว่าไม่ใช่เงื่อนไขที่ทำให้ลดความเชื่อมั่นในการที่เขาจะปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการหรือไม่ปลอดภัยต่อคนอื่นและชุมชนซึ่งความผิด a serious violent felony นั้นกำหนดไว้ในมาตรา 17-10-6.1⁹⁷

นอกจากวิธีประกันตัวภายหลังหรือเงื่อนไขพิเศษของการคุมขังจำเลยสามารถถูกปล่อยออกจากที่คุมขังในระหว่างพิจารณาได้ในเงื่อนไขที่จำเลยได้ปฏิบัติตามหลักการและเงื่อนไขของโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาซึ่งได้รับความเห็นชอบตามอนุมาตรา เจ แล้ว sheriff จะเข้าทำสัญญากับผู้จัดหาโปรแกรมที่ได้รับความเห็นชอบ บริษัทที่เกี่ยวกับการคุมขัง, ตัวแทนที่เกี่ยวกับการคุมขังหรือผู้จัดหาบริการในระหว่างพักการลงโทษจะเป็นผู้จัดหาในบริการนี้⁹⁸ จากหลักกฎหมายข้างต้น ได้วางหลักเกณฑ์การใช้มาตรการการควบคุมจำเลยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาไว้ว่าการอนุญาตให้ใช้มาตรการการควบคุมจำเลยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาเป็นอำนาจของศาลที่มีเขตอำนาจในการตัดสินคดีและจำเลยที่มีสิทธิใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในชั้นก่อนมีคำพิพากษาต้องเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะใช้โปรแกรมดังกล่าวและจำเลยต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการประกันตัวตามอนุมาตรา อี ของประมวลกฎหมายในมาตรา 17-6-1 นอกจากนี้จำเลยต้องให้เงินประกันตามที่ศาลกำหนด

หลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมตัวในระหว่างพิจารณาคดีในศาลหรือก่อนศาลมีคำพิพากษา กฎหมายมลรัฐจอร์เจียได้กำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลเท่านั้นคือ จำเลยที่อยู่ในเขตอำนาจศาลนั้น ถ้าศาลเห็นว่าเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาและที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการประกันตัวตามอนุมาตราอีของ 17-6-1 ศาลสามารถใช้ดุลพินิจและให้สิทธิปล่อยตัวไปภายใต้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาได้ซึ่งต้องมีคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวตามเงื่อนไขที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นด้วย อย่างไรก็ตามจำเลยอาจจะ

⁹⁷ Georgia Code 17-6-1 (e).

⁹⁸ Georgia Code 17-6-1.1 (a).

ไม่ถูกปล่อยตัวหรือยังคงต้องอยู่ในที่คุมขังแม้จะใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา ถ้าจำเลยเป็นผู้ที่ได้รับหมายหรือถูกกล่าวโทษ ถูกจับ หรือได้รับคำสั่งจากศาลอื่น, ตัวแทนที่ถูกบังคับตามกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่พักการลงโทษหรือคุมประพฤติซึ่งถูกร้องขอภายหลังการคุมขังหรือการตัดสิน⁹⁹

บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา จะต้องผูกพันภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดไว้ดังต่อไปนี้¹⁰⁰

- (1) ระยะเวลาคุมขังที่บ้าน
- (2) การปฏิบัติตามเงื่อนไขของผู้จัดหาโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา
- (3) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือเงื่อนไขพิเศษของการคุมขังซึ่งรวมทั้งคำสั่งโดยตรงซึ่งไม่มีในสัญญาหรือคำสั่งที่เพิ่มขึ้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับผู้เสียหายหรือบุคคลที่เข้ามาหรืออยู่ใกล้กับที่คุมขัง
- (4) คำสั่งโดยตรงให้จำเลยอุปการะและจัดหาค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่ผู้อยู่ในอุปการะของตนอย่างเต็มความสามารถ
- (5) การจำกัดและควบคุมการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- (6) การห้ามออกจากบ้านยามวิกาล
- (7) การจำกัดการทำงานและการจ้างงาน
- (8) คำสั่งโดยตรงที่ผู้ต้องหาต้องได้รับการตรวจการหายใจ, เลือด, ปัสสาวะในเวลาใดเวลาหนึ่ง
- (9) การจำกัดในการเดินทาง
- (10) คำสั่งโดยตรงเกี่ยวกับอุปกรณ์ของโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาจะต้องถูกเก็บรักษาในสภาพการใช้งานได้ดี
- (11) คำสั่งโดยตรงที่บุคคลที่ละเว้นจากการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาของรัฐ เมืองหรือเทศบาล
- (12) คำสั่งโดยตรงเกี่ยวกับการจ่ายค่าธรรมเนียมของโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา

⁹⁹ Georgia Code 17-6-1.1 (d).

¹⁰⁰ Georgia Code 17-6-1.1(e).

(13) การหักเงินเพื่อชดใช้ค่าธรรมเนียมของโปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา

(14) ข้อกำหนดในการอนุญาตให้มีการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม

(15) ข้อกำหนดในการจัดหาสิ่งจำเป็นอย่างเหมาะสม เช่น การไปซื้อของใช้

(16) ข้อกำหนดสำหรับการเข้าร่วมศึกษา ฟันฟูหรือโปรแกรมบำบัด และ

(17) เงื่อนไขอื่น ๆ ที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขเพิ่มเติมของโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา

(1) จำเลยที่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมโปรแกรมจากศาลจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมอย่างเหมาะสมสำหรับ โปรแกรม การใช้อุปกรณ์และการควบคุมของผู้จัดหาสำหรับโปรแกรมและไม่สามารถเรียกคืนได้ ค่าธรรมเนียมที่เรียกเพิ่มเติมจากผู้จัดหาจะเป็นค่าธรรมเนียมที่อนุญาตให้เพิ่มขึ้นในประมวลกฎหมายมาตรา 17-6-30, 42-8-34, และ 42-8-100

(2) ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาจะถูกจ่ายตามระยะเวลาที่กำหนดโดยจำเลยที่เข้าร่วมโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาตามหลักการของโปรแกรมที่ได้รับความเห็นชอบจากศาล การไม่จ่ายเงินตามระยะเวลาที่กำหนดจะถือว่าเป็นการฝ่าฝืนโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาและเป็นผลให้จำเลยจะถูกกลับเข้าสู่ที่คุมขังโดยทันที

(3) จำเลยที่มีเงื่อนไขในการรักษาพยาบาลจะได้รับการรักษาพยาบาลตามที่กำหนดโดยศาลและผู้ที่จะได้รับคัดเลือกโดยศาลจะต้องมีมาตรฐานตามที่ศาลกำหนดมีค่าธรรมเนียมโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาที่จ่ายโดย sheriff โดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจ¹⁰¹

ทั้งนี้กฎหมายยังได้กำหนดห้ามมิให้นำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการควบคุมตัวไปฝังหรือติดไว้ใต้ผิวหนังของผู้ถูกควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์¹⁰² และศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการเพิกถอนจำเลยจากการเป็นผู้เข้าร่วมในการใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาในเวลาใดก็ได้ซึ่งกรณีนี้จำเลยต้องกลับเข้าสู่ที่คุมขังโดยทันที

¹⁰¹ Georgia Code 17-6-1.1(h).

¹⁰² Georgia Code 17-6-1.1(f).

ถ้าคดีของจำเลยยังไม่ได้ถูกมอบหมายให้แผนกใดในศาลให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเป็นผู้มีอำนาจ¹⁰³ และในกรณีที่ศาลที่มีเขตอำนาจพบว่าจำเลยละเมิดหลักการหรือเงื่อนไขของโปรแกรมดังกล่าวหรือเงื่อนไขของการคุมขังไว้ที่บ้านตามที่บัญญัติในวรรค 1 ของอนุมาตรา(อี) ของประมวลกฎหมายนี้ หรือพบว่าจำเลยให้ข้อมูลที่ผิดเกี่ยวกับคุณสมบัติในการเข้าร่วมการปล่อยโดยใช้โปรแกรมการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา รวมทั้งชื่อ วันเกิด ที่อยู่ หรือข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ การเข้าร่วมโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษานั้นจะสิ้นสุดลงทันทีและจำเลยจะถูกจับสำหรับการฝ่าฝืนการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงาน จำเลยจะถูกนำกลับไปคุมขังที่คุกในเมืองหรือสถานที่ที่จำเลยถูกปล่อยออกมา¹⁰⁴

การที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ใช้วิธีการควบคุมตัว โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาภายใต้ประมวลกฎหมายนี้ไม่ถือว่าเป็นตัวแทน ผู้รับจ้าง หรืออาสาสมัครของเมืองหรือผู้จัดหาโปรแกรมการปล่อยโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษา ในการถูกปล่อย, การทำงาน, การเข้าร่วม ในการฝึกอบรมหรือการไปสถานที่ที่จำเลยทำงานหรืออบรม นอกจากนี้ ผู้จัดหาโปรแกรมการปล่อยด้วยการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนมีคำพิพากษาและ sheriff ไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำความผิดอาญาของจำเลยอันเนื่องมาจากที่ถูกปล่อยตามกฎหมายนี้¹⁰⁵

2) การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนการลงโทษหรือการใช้แทนการลงโทษจำคุก (Primary Sentencing) ในกรณีที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดคุมประพฤติหากผู้ถูกคุมประพฤติฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดศาลสามารถสั่งให้ใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ ตามมาตรา 42-8-153(a) แต่มีความผิดบางประเภทเมื่อศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดคุมประพฤติแล้วอาจจัดให้มีการใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้ทันทีตามมาตรา 42-8-35(b) การที่ศาลจะมีคำสั่งคุมประพฤติผู้กระทำความผิดได้นั้นมีหลักเกณฑ์กำหนด ดังนี้¹⁰⁶

(1) ต้องเป็นกรณีที่คณะลูกขุนมีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดอาญาและมีใช้ความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีใด ๆ เว้นแต่ศาลเยาวชน ศาลท้องถิ่น อาจกำหนดเวลาเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นได้

¹⁰³ Georgia Code 17-6-1.1(c).

¹⁰⁴ Georgia Code 17-6-1.1(g).

¹⁰⁵ Georgia Code 17-6-1.1(i).

¹⁰⁶ Georgia Code 42-8-34.

(2) ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุมประพฤติศาลต้องได้พิจารณาถึงข้อมูลที่ได้มีการสืบเสาะและคำแนะนำของพนักงานคุมประพฤติพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดและรายงานประวัติการก่ออาชญากรรมตลอดจนถึงแวดล้อมของผู้กระทำความผิดนั้นแล้ว

(3) ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้กระทำความผิดไม่เหมาะสมกับการได้รับความทุกข์ทรมานจากบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะกำหนดโทษไว้แต่รอการลงโทษไว้ก่อนโดยให้ผู้นั้นอยู่ภายใต้การสอดส่องและควบคุมพฤติกรรมโดยพนักงานคุมประพฤติ ส่วนระยะเวลาในการคุมประพฤติหรือรอการลงโทษต้องไม่เกินอัตราสูงสุดของคำสั่งจำคุกของผู้นั้นได้รับ

คำสั่งคุมประพฤติดังกล่าวอาจกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขให้ผู้ถูกคุมประพฤติต้องปฏิบัติตามได้ ดังต่อไปนี้¹⁰⁷

- (1) หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายและพฤติกรรมที่ทารุณโหดร้าย
- (2) หลีกเลี่ยงการคบค้าสมาคมติดต่อกับบุคคลที่จะทำให้เสื่อมเสีย หรือหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ที่จะก่อให้เกิดอันตราย
- (3) ให้มีรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติด้วยตนเอง
- (4) ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติที่ควบคุมดูแลตนก่อนทุกครั้งไม่ว่าจะเดินทางไปสถานที่ใดแม้แต่ที่พักอาศัยของตน
- (5) ต้องประกอบการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- (6) ต้องอยู่ภายในพื้นที่ที่กำหนดไว้เท่านั้น
- (7) ต้องจ่ายเงินทดแทนความเสียหายหรือเงินชดเชยให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดของตนตามจำนวนที่ศาลกำหนด เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นห้ามมิให้จ่ายเงินทดแทนความเสียหายหรือเงินชดเชยให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดของตน ถ้าเงินจำนวนนั้นยังเป็นที่ได้แย้งกันอยู่เว้นแต่จะเหมือนที่เคยได้รับการวินิจฉัยไว้ในคดีก่อน
- (8) จ่ายเงินทดแทนความเสียหายหรือเงินชดเชยคืนแก่เทศบาลหรือมณฑลเนื่องจากได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้กระทำความผิดขณะถูกคุมขังตามบทที่ 4 ของลักษณะนี้ห้ามมิให้จ่ายเงินทดแทนความเสียหายหรือเงินชดเชยให้กับหน่วยงานราชการท้องถิ่น (local governmental unit) สำหรับบทบัญญัติในเรื่องของค่ารักษาพยาบาล ถ้าเงินจำนวนนั้นยังเป็นที่ได้แย้งกันอยู่ เว้นแต่จะเหมือนที่เคยได้รับการวินิจฉัยไว้ในคดีก่อน

¹⁰⁷ Georgia Code 42-8-35. (a).

(9) จ่ายค่าเสียหายใด ๆ แก่เทศบาลหรือมณฑลอีกครั้งหนึ่ง สำหรับการกระทำ ความผิดของผู้ถูกคุมขังภายใต้มาตรา 71 ลักษณะ 42 บทที่ 4

(10) ช่วยเหลือด้านกฎหมายของผู้ถูกคุมประพฤติซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถที่ เหมาะสมที่สุดของผู้ถูกคุมประพฤติ

(11) ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้กฎหมายห้ามละเมิดกฎหมายท้องถิ่น กฎหมาย ของรัฐ หรือกฎหมายของรัฐบาลกลางและมีความประพฤติที่ดี

(12) หากได้รับอนุญาตให้เคลื่อนย้ายหรือให้เดินทางไปยังรัฐอื่น ๆ เขตอำนาจศาลที่ พบผู้กระทำความผิดควรระงับการส่งผู้กระทำความผิดกลับคืนยังรัฐเดิมและมีให้โต้แย้งอำนาจศาล

(13) ยินยอมให้ประเมินหรือทดสอบเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูหรือเข้าร่วมในโปรแกรมการ แก้ไขฟื้นฟูที่สำเร็จโดยสมบูรณ์ที่กำหนดโดยกรมคุมประพฤติ

นอกจากนี้ยังได้มีการบัญญัติเงื่อนไขในการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ แทนการลงโทษจำคุกไว้ด้วย ซึ่งหากกระทำผิดเงื่อนไขศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนคำสั่งคุมประพฤติ และพิพากษาให้ผู้นั้นได้รับโทษจำคุกได้ทันที¹⁰⁸

3) การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนภาย หลังจากที่ได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้ว (Post-Prison) ตามประมวลกฎหมายของมลรัฐจอร์เจีย ลักษณะที่ 42 บทที่ 1 มาตรา 8 ได้วางหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ว่า ผู้ใดที่ถูกจำคุกไว้ในเรือนจำท้องถิ่น เมื่อ (1) หลังจากถูกตัดสินและลงโทษ (2) จนกว่าจะทำ รายงานสืบเสาะเสร็จสมบูรณ์ หรือ (3) กลับมาจำคุกหลังจากที่ฝ่าฝืนการคุมประพฤติ โดยดุลพินิจ ของ sheriff และเพื่อความเหมาะสมที่จะได้รับเลือกตามที่บัญญัติไว้ตามอนุมาตรา (d) ที่กำหนดให้ ใช้โปรแกรมการกักขังไว้ในบ้านภายใต้การควบคุมของ sheriff ถ้าปรากฏต่อศาลว่าผู้ต้องหาที่อยู่ใน เขตอำนาจศาลเหมาะสมที่จะใช้ชีวิตกักขังไว้ในบ้าน ศาลจะส่งบุคคลที่เหมาะสมตามที่บัญญัติไว้ใน อนุมาตรา (d) ของประมวลกฎหมายในส่วนนี้ให้ใช้โปรแกรมกักขังไว้ที่บ้าน sheriff หรือศาล มีอำนาจที่จะกำหนดให้ผู้ต้องโทษเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาหรือโปรแกรมการฟื้นฟูอื่น ๆ เพิ่มเติมจากโปรแกรมการกักขังไว้ในบ้าน¹⁰⁹ จากบทบัญญัติข้างต้นได้วางหลักเกณฑ์การใช้ มาตรการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ดังนี้¹¹⁰

¹⁰⁸ Georgia Code 42-8-34.1. (e).

¹⁰⁹ Georgia Code 42-1-8 (b).

¹¹⁰ Georgia Code 42-1-8 (d).

(1) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน ที่เรียกว่า misdemeanor โดยผู้นั้นจะถูกส่งตัวไปจำคุกในเรือนจำท้องถิ่นในระยะแรก

(2) ต้องไม่มีหมายศาลหรือคำสั่งจากศาลอื่น

(3) ต้องไม่มีประวัติอาชญากรรมภายในเวลา 5 ปีในข้อหาทำร้ายร่างกายที่รุนแรง รวมทั้ง ข้อหาข่มขืน คุกคามทางเพศของเด็ก ปล้นทรัพย์ จำหน่ายสารที่ควบคุมหรือกัญชา ฆ่าผู้อื่น โดยยานพาหนะ หนีประกันศาล หรือ

(4) ต้องไม่เจ็บป่วยร้ายแรงและต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นปกติ

เมื่อเจ้าพนักงานได้คัดเลือกผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ข้างต้น แล้วก็จะทำการเสนอต่อศาลเพื่อให้ศาลทำการพิจารณาว่าสมควรจะอนุญาตให้ผู้ต้องขังนั้นถูกควบคุมตัวโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แทนการคุมขังไว้ในเรือนจำหรือไม่ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สามารถทำงานได้โดยการจ้างงานตามประมวลกฎหมายนี้ต้องเป็นนายจ้างที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้ นอกจากจะขาดคุณสมบัติในการได้รับอนุญาตให้ควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แล้วยังจะมีความผิดข้อหาหลบหนีภายใต้ประมวลกฎหมายนี้อีกด้วย¹¹¹

3.1.2 มาตรการลงโทษระดับกลาง

ในเอกสาร Survey of Intermediate Sanctions ของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความของการลงโทษระดับกลางไว้ว่า หมายถึงทางเลือกในการลงโทษที่พิจารณาถึงลำดับความสำคัญต่อเนืองที่อยู่ระหว่างการคุมความประพฤติแบบเดิมกับการจำคุกที่ใช้กันอยู่เป็นปกติ¹¹²

ในการศึกษานี้ผู้เขียนจะทำการศึกษามาตรการลงโทษระดับกลางของมลรัฐจอร์เจีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งนับเป็นต้นแบบของการนำมาตราการลงโทษระดับกลางมาใช้ มาตรการลงโทษระดับกลางจะมีลำดับขั้นการนำมาใช้โดยอยู่ระหว่างการคุมประพฤติแบบปกติ (Basic Probation) ไปถึงการใช้เรือนจำ (Prison) โดยจะเพิ่มระดับความเข้มข้นของการควบคุมดูแลขึ้นเรื่อย ๆ¹¹³

มาตรการลงโทษระดับกลางในประเทศสหรัฐอเมริกามีหลายรูปแบบที่ใช้บังคับอันได้แก่ การชดใช้ความเสียหาย การคุมความประพฤติ การใช้โทษกึ่งคุมประพฤติ (Shock Probation)

¹¹¹ Georgia Code 42-1-8 (e).

¹¹² From "Survey of Intermediate Sanctions" in *Corrections in the Community* (p. 3), by The U.S. Department of Justice, 1997, Ohio: Anderson Publishing Co.,

¹¹³ From *Probation and Parole: Theory and Practice* (pp. 411-413), by Abadinsky, Howard, 1997, New Jersey: Prentice-Hall.

ซึ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยใช้ทั้งโทษจำคุกในระยะแรกและมีการคุมประพฤติในระยะต่อมาภายหลังที่ได้รับโทษจำคุกไประยะหนึ่งแล้ว การใช้มาตรการลงโทษกึ่งจองจำ (Shock Incarceration) โทษกักกันแบบกึ่งพักอาศัยในบ้าน (Half-way in House) โทษกักขัง (Prison) จนถึงการใช้โทษจำคุก (Jail)

การให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ความเสียหายนั้น ผู้ต้องโทษจะถูกบังคับให้ชดใช้เป็นตัวแทนแก่ผู้ได้รับความเสียหายเพื่อชดเชยความเสียหายที่เป็นผลมาจากการกระทำความผิดของเขา นอกจากนี้ยังมีมาตรการชดใช้ความเสียหายในรูปแบบที่มีใช้ตัวเงิน เช่น การให้ทำงานสาธารณประโยชน์ในชุมชน การใช้วิธีการลงโทษในรูปแบบนี้อาจดำเนินการควบคู่ไปกับการลงโทษจำคุกหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ด้วยก็ได้ การใช้มาตรการในการลงโทษกึ่งจองจำถูกนำมาใช้เป็นทางเลือกแทนการกักขังหรือการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ โดยผู้ต้องโทษจะถูกส่งตัวไปอยู่ในค่ายที่มีลักษณะคล้ายกับค่ายทหาร (Boot Camp) และจะมีการฝึกอย่างหนักโดยผู้ต้องโทษต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ส่วนมากผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษกึ่งจองจำจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรกและเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชน ซึ่งโทษรูปแบบนี้ทั้งในรัฐบาลกลางและมลรัฐต่าง ๆ ก็มีการบังคับใช้ ซึ่งจะมีระยะเวลาที่สั้นกว่าโทษจำคุกแต่จะมีความเคร่งครัดและเข้มงวดกว่า

ด้วยเหตุผลที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ประสบกับผู้ต้องขังสั้นเรือนจำมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเป็นประเทศที่นำมาตราการลงโทษระดับกลางมาใช้อย่างแพร่หลาย และมีหลากหลายวิธี ซึ่งวิธีการที่ได้รับความนิยมสูงสุดได้แก่มาตรการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เคหสถาน ซึ่งรัฐบาลกลางและมลรัฐต่าง ๆ กว่า 30 มลรัฐได้กำหนดให้มาตรานี้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยที่โครงสร้างหลักการสำคัญจะมีความคล้ายคลึงกัน เคหสถานที่ใช้ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดได้แก่ที่อยู่อาศัยชั่วคราวหรือถาวรของผู้กระทำความผิดซึ่งต้องเป็นอาณาบริเวณที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริง และผู้ที่จะได้รับการลงโทษในรูปแบบนี้จะต้องเป็นผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือผู้กระทำความผิดร้ายแรงแต่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ก็อาจนำมาตรานี้มาใช้ได้และอาจใช้ควบคู่ไปกับการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้

3.1.3 การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข

การพักการลงโทษได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ช่วงประมาณปี ค.ศ. 1907 มลรัฐนิวยอร์กเป็นมลรัฐแรกที่นำองค์ประกอบของการพักการลงโทษมาใช้ โดยจะมีการสอดส่องดูแลหลังได้รับการพักการลงโทษและมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ

การเปิดถอนการพักการลงโทษ จนกระทั่งในเวลาต่อมาจึงได้มีการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาทั่วทุกมลรัฐ¹¹⁴

การพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้ได้รับการพักการลงโทษระยะแรกนั้น ในหลายมลรัฐจะใช้ระบบที่มีการแต่งตั้งกรรมการ (Commissioner) เพียงคนเดียว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐเพื่อทำหน้าที่พิจารณาพักการลงโทษผู้ต้องขัง แต่เป็นการใช้อำนาจที่เบ็ดเสร็จก่อให้เกิดการทุจริตเป็นอย่างมาก ในระยะต่อมาจึงเปลี่ยนมาใช้รูปแบบคณะกรรมการซึ่งบางมลรัฐคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษจะแยกเป็นอิสระต่างหากจากงานราชทัณฑ์¹¹⁵ ส่วนในรัฐบาลกลางของสหรัฐนั้นได้นำรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการพักการลงโทษมาใช้ในทุกเรือนจำตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1910 แล้ว¹¹⁶

เหตุผลของการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่¹¹⁷

1) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยเน้นให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมโปรแกรมที่จัดทำขึ้น โดยมุ่งให้เกิดการฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดเอง

2) อำนาจในการพิจารณาการพักการลงโทษนั้นถูกคาดหวังว่าจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์พร้อมกับเครื่องมือในการควบคุมและรักษาความสงบเรียบร้อยในเรือนจำโดยการลดจำนวนโทษที่ได้กำหนดไว้เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ผู้ต้องขังมีความประพฤติดี อันจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดความประพฤติที่ดีขึ้น (Better Conduct) และ

3) การพักการลงโทษเป็นการแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ แม้จะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุแต่ก็นับเป็นบทบาทที่มีความสำคัญของกระบวนการพักการลงโทษตั้งแต่แรกเริ่ม

¹¹⁴ From “Parole and Prisoner Reentry in the United States. Forthcoming in Understanding Prisons: Performance and Policy Options,” by Petersillia Joan, 1999, *Crime and Justice*, 26, p. 489, Prison. University of Chicago Press.

¹¹⁵ From *Correction in America: An Introduction* (p. 438), by Henry E. Allen, Clifford E. Simonsen, and Edward J. Latessa, 1978, Encino, Calif., Glencoe Pub.

¹¹⁶ United States Parole Commission. (n.d.). *History of The Federal Parole System*. Retrieved November 20, 2015, from <http://www.justice.gov/uspc/history.htm>

¹¹⁷ From “Parole and Prisoner Reentry in the United States. Forthcoming in Understanding Prisons: Performance and Policy Options,” by Petersillia Joan, 1999, *Crime and Justice*, 26, Prison. University of Chicago Press, p. 489.

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพักการลงโทษในสหรัฐอเมริกามีคุณพินิจอย่างกว้างขวางในการพิจารณาอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขตลอดจนระยะเวลาในการปล่อยตัว ซึ่งอำนาจในการใช้คุณพินิจดังกล่าวจะถูกจำกัดขอบเขตไว้เฉพาะแต่ในความผิดบางประเภทเท่านั้น¹¹⁸

อย่างไรก็ตามมาตรการในการพักการลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เป็นที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการลงโทษตามกำหนดที่แท้จริง (Truth in Sentencing) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษอย่างแท้จริงแทนที่จะนำวิธีการลดหย่อนโทษมาใช้ จึงมีการออก Comprehensive Crime Control Act of 1984 โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกา (United States Sentencing Commission) เพื่อวางแนวทางในการกำหนดโทษ (Sentencing Guideline) และกำหนดให้ยกเลิกรูปแบบคณะกรรมการพักการลงโทษภายใน 5 ปีหลังจากที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการพักการลงโทษยังคงดำรงอยู่เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการพักการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดก่อนที่กฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับเท่านั้น

ส่วนมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อทดแทนการยกเลิกการพักการลงโทษนั้น ได้แก่ การปล่อยตัวภายใต้การสอดส่องดูแล (Supervised Release) โดยในการกำหนดโทษจำคุกของศาลนั้นศาลอาจกำหนดให้จำเลยได้รับการปล่อยตัวภายใต้การสอดส่องดูแลหลังจากที่ได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้วก็ได้¹¹⁹ โดยการปล่อยตัวภายใต้การสอดส่องดูแลนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของโทษด้วยซึ่งระยะเวลาของการปล่อยตัวภายใต้การสอดส่องดูแลที่จะกำหนดก็จะแตกต่างกันไปตามระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้ต้องขังแต่ละคนตามคุณพินิจของศาลที่จะกำหนด¹²⁰

¹¹⁸ From "Crime and Justice," by Michael Tonry and Norval Morris, 1990, *A Review of Research*, 2. Chicago: University of Chicago Press, p. 490.

¹¹⁹ U.S. Code Section 3583.

¹²⁰ จาก *อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) (น. 70), โดย พรเลิศศักดิ์สวางนมนูญ, 2555, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

3.2 ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษมีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดรูปแบบอื่นนอกจากการลงโทษจำคุก ดังต่อไปนี้

3.2.1 การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของประเทศอังกฤษที่เกี่ยวกับการบังคับโทษทางอาญา คือ the Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) โดยถือเป็นกฎหมายหลักในการกำหนดโทษของประเทศอังกฤษ มีแนวคิดในการลงโทษโดยพิจารณาถึงความเสี่ยงของผู้กระทำความผิดในการก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมนี้ ทำให้ CJA 2003 กำหนดมาตรการให้ศาลออกคำสั่งหรือใช้มาตรการทางอาญาเพื่อดำเนินการแก่ผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมเพื่อให้อยู่ในความควบคุมและมีมาตรการอื่น ๆ เพื่อใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้

The Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) ยังได้กำหนดให้โทษจำคุกหรือกักขังที่มีความร้ายแรงของความผิดและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดที่มีความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำแยกออกเป็นโทษที่มีอัตราโทษจำคุกสูงกว่า 12 เดือนจนถึงตลอดชีวิตซึ่งพิจารณาโดย Indictment กับโทษที่จำคุกหรือกักขังน้อยกว่า 12 เดือนซึ่งเป็นการพิจารณาโดย summary trial ซึ่งในกรณีหลังนี้อาจใช้มาตรการควบคุมและกำหนดเงื่อนไขในชุมชนหรือใช้การลงโทษในชุมชนได้เพราะเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงมากนัก¹²¹

การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศอังกฤษ (The Home Detention Curfew - HDC) โดยได้นำไปใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังต่อไปนี้

1) การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) หรือการปล่อยชั่วคราวในขั้นตอนก่อนศาลมีคำพิพากษาซึ่งตามกฎหมายของประเทศอังกฤษที่มีชื่อว่า The Bail Act 1976 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่าในการปล่อยชั่วคราว มาตรา 3(6) กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการประกันตัวอาจถูกกำหนดให้ปฏิบัติตามด้วยข้อกำหนดก่อนปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลังจากนั้น เนื่องจากปรากฏต่อศาลว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประกันว่า บุคคลนั้นยินยอมให้คุมขังโดยจะไม่กระทำความผิดขณะให้ประกันตัวและไม่รบกวนพยานหรือกระทำอย่างอื่น

¹²¹ จาก ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา (รายงานผลการวิจัย) (น. 65-67), โดย สถาบันวิจัยหรือให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

เป็นการขีดขวางแนวทางของการปฏิบัติเพื่อความยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับตนเองและคนอื่นหรือ
 จุดมุ่งหมายที่จะสามารถสอบสวนหรือรายงานทำให้ช่วยเหลือศาลพิจารณาเกี่ยวกับความผิด
 ซึ่งก่อนกำหนดเวลาเพื่อการคุมขังเขาจะได้รับการสัมภาษณ์จาก an authorised advocate หรือ
 an authorised litigator ซึ่งเป็นที่ปรึกษาทนายหรือทนายความตามที่กฎหมายกำหนด¹²²
 หลักเกณฑ์ รวมถึงข้อกำหนดการควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งการกำหนด
 ข้อกำหนดการควบคุมตัวโดยอิเล็กทรอนิกส์มีเงื่อนไขเพิ่มเติมแบ่งเป็นกรณีบุคคลซึ่งเป็นเด็กและ
 เยาวชน ซึ่งข้อกำหนดการควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ข้อกำหนดที่กำหนดเพื่อ
 จุดมุ่งหมายเป็นการประกันด้วยการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนด
 อื่นที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในการประกันตัว

เมื่อได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แล้ว หากผู้ใด
 หลบหนี การกระทำได้กล่าวเป็นความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่า ถ้าบุคคลซึ่งปล่อยชั่วคราวโดยมี
 ประกันในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาไม่ยินยอมให้คุมขังโดยปราศจากมูลเหตุอันสมควรเขาจะต้อง
 มีความผิดหรือถ้าบุคคลซึ่งปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาและมีมูลเหตุ
 อันสมควรจึงไม่ยินยอมให้คุมขังตามสถานที่กำหนดทันทีหลังจากเวลาที่กำหนดทั้ง ๆ ที่สามารถทำ
 ได้ย่อมมีเหตุผลเขาจะมีความผิด โดยความผิดนั้นเป็นโทษซึ่งถ้าไม่ตัดสินลงโทษอย่างรวบรัดก็เป็น
 การละเมิดอำนาจศาลอาญาซึ่งศาล magistrates court พิพากษาลงโทษบุคคลในความผิดหลบหนี
 ดังกล่าวแต่ถ้าศาลคิดว่าพฤติกรรมของความผิดควรจะลงโทษสำหรับความผิดนั้นเกินอำนาจศาลที่
 จะลงโทษหรือในกรณีที่ส่งตัวให้ศาล Crown Court พิจารณาสำหรับความผิดอื่นที่จัดไว้โดยศาลก่อน
 สำหรับความผิดนั้นซึ่งกระทำในการคุมขังหรือให้ประกันตัวให้ศาล Crown Court พิพากษา
 โดยบุคคลซึ่งกระทำผิดเล็กน้อยและไม่กระทำผิดให้ศาล Crown Court พิพากษาจะมีความผิดจำคุก
 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนบุคคลที่พิพากษาว่ากระทำผิดหรือ
 ที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลอาจจำคุกไม่เกิน 12 เดือนหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ

2) การนำมาตราการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนการ
 ลงโทษหรือการใช้แทนการลงโทษจำคุก (Primary Sentencing) เป็นการกำหนดให้ศาลมีทางเลือก
 ในการสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องใช้เรือนจำเป็นสถานที่ในการควบคุมซึ่งเป็นการ
 บริหารกระบวนการลงโทษที่เพิ่มประสิทธิภาพและยังคงรักษาความปลอดภัยให้กับสังคมโดยศาล
 จะพิจารณาออกคำสั่งให้ใช้การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดที่มีอายุกว่า 16 ปีขึ้นไปโดยเครื่องมือ
 อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

¹²² Section 3 (6).

- (1) สั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน
- (2) สั่งให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
- (3) สั่งให้เข้าโปรแกรม
- (4) สั่งห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
- (5) สั่งห้ามออกนอกสถานที่
- (6) สั่งห้ามเข้าสถานที่หรือเขตกำหนด
- (7) สั่งให้อยู่ในสถานที่กำหนด
- (8) สั่งให้บำบัดรักษาโรคจิต
- (9) สั่งให้บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- (10) สั่งให้ฟื้นฟูผู้ติดสุรา
- (11) สั่งให้อยู่ในการคุมประพฤติ
- (12) สั่งให้เข้าสู่ศูนย์ฝึกอบรมกรณีที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี

ศาลอาจสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) ควบคู่ไปกับคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (curfew order) หรือห้ามเข้าเขตกำหนด (exclusion requirement) กรณีที่สถานที่และพื้นที่บริเวณนั้น ไม่สามารถจัดการให้ใช้มาตรการดังกล่าวได้ หรือเมื่อศาลพิจารณาแล้วสิ่งแวดลอมไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ ส่วนมาตรการอื่น ๆ ในการลงโทษในชุมชนนั้นอาจมีคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็น ทั้งนี้ การที่ศาลจะมีคำสั่งให้ลงโทษในชุมชนตั้งแต่ 2 ข้อกำหนดนั้นศาลต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมว่าในแต่ละข้อกำหนดนั้นสามารถปฏิบัติได้

นอกจากข้อกำหนดในการออกคำสั่งข้างตนแล้วกฎหมายยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในมาตรา 181 อีกด้วย คือการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อาจนำมาใช้ในกรณีศาลลงโทษจำคุกหรือกักขังผู้กระทำความผิดน้อยกว่า 12 เดือน โดยให้ศาลออกคำสั่งพร้อมกับการกำหนดโทษจำคุก โดยเมื่อศาลมีคำพิพากษาต้องระบุระยะเวลาจำคุกที่สิ้นสุดด้วยการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดโดยมีการคุมประพฤติและคำสั่งที่เป็นข้อกำหนดคุมประพฤติให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติตามในระยะเวลาที่เหลือซึ่งโทษจำคุกต้องไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์และต้องไม่เกิน 13 สัปดาห์ ส่วนคำสั่งนั้นต้องไม่เกิน 26 สัปดาห์ และการกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามคำสั่งระหว่างที่ถูกจำคุกศาลอาจออกคำสั่งได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) สั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน
- (2) สั่งให้ทำกิจกรรม

- (3) สั่งให้เข้าโปรแกรม
- (4) ห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
- (5) ห้ามออกนอกสถานที่
- (6) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (7) สั่งให้อยู่ในการคุมประพฤติ
- (8) สั่งให้เข้าศูนย์ฝึก กรณีที่มียุติโทษต่ำกว่า 25 ปี
- (9) การจำคุกก่อนส่ง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (curfew order) หรือห้ามเข้าเขตกำหนด (exclusion requirement) ศาลต้องออกคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) ด้วย เว้นแต่กรณีผู้นั้นไม่ยินยอม และกรณีที่สถานที่และพื้นที่บริเวณนั้นไม่สามารถจัดการให้ใช้มาตรการได้ หรือเมื่อศาลพิจารณาแล้วสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ ส่วนคำสั่งอื่น ๆ อาจมีคำสั่งให้ใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ได้หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็น นอกจากนี้ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งข้อกำหนดคุมประพฤติพร้อมการจำคุกตั้งแต่ 2 ข้อกำหนด ศาลต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมของกรณีนั้นว่าในแต่ละข้อกำหนดนั้นสามารถปฏิบัติได้ และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดเป็นคำสั่งที่ศาลสั่งโดยการลงโทษในชุมชน จำนวนวันที่ห้ามเข้าเขตกำหนดต้องไม่เกิน 2 ปี

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามออกนอกเคสสถาน (curfew order requirement) หมายถึง คำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องอยู่ในสถานที่ที่กำหนดภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งเวลาที่กำหนดนั้น ต้องไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงและไม่เกิน 12 ชั่วโมงใน 1 วัน ก่อนออกคำสั่งห้ามออกนอกเคสสถาน ศาลจะต้องได้รับข้อมูลและได้พิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ที่จะห้ามมิให้ผู้กระทำความผิดออกนอกสถานที่ด้วย รวมทั้งความเห็นของบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากผู้กระทำความผิดออกนอกสถานที่ภายในเวลาที่กำหนดด้วย

กฎหมายอังกฤษได้ให้ดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดไว้กว้างซึ่งการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการหนึ่งของการลงโทษในชุมชน (Community sentence) ที่มีกรอบในการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษดังต่อไปนี้

- (1) การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถนำมาใช้ได้กับความผิดที่กำหนดไว้ตายตัวตามกฎหมาย หรือความผิดตามมาตรา 51A(2) ของ the Firearm Act 1968, มาตรา 110(2) หรือ มาตรา 111(2) ของ PCC(S)2000 และมาตรา 225-228 ของ CJA 2003

(2) ก่อนที่ศาลจะกำหนดโทษศาลต้องพิจารณารายงานสืบเสาะก่อน (presentencing report) ซึ่งรายงานสืบเสาะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการกระทำความผิด และความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ได้กระทำ รวมถึงเหตุเพิ่มโทษหรือเหตุลดโทษและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดประกอบ เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีรายงานก่อนการกำหนดโทษ โดยหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งกำหนดชนิดและความเข้มงวดของข้อกำหนดหรือมาตรการดังกล่าวมีดังนี้

- (2.1) ประเมินความร้ายแรงของความผิดว่าอยู่ในระดับต่ำ กลางหรือสูง
- (2.2) จุดประสงค์ในการลงโทษของศาล
- (2.3) ความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำ
- (2.4) ความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนด
- (2.5) ความสามารถของข้อกำหนดในท้องที่บังคับใช้

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดขอบเขตการใช้ดุลพินิจในการทำคำสั่งไว้ด้วยการใช้มาตรการดังกล่าวต้องพิจารณาถึงสภาพสิ่งแวดล้อมนั้นเหมาะสมหรือไม่ และควรใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการส่งเสริมและควบคุมการปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่ลงโทษผู้กระทำความผิดและหรือจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของสาธารณชนและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด หากผู้ถูกควบคุมตัวโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กระทำผิดเงื่อนไข หรือปฏิบัติฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลโดยปราศจากเหตุผลที่จะแก้ตัวในการปฏิบัติตามข้อกำหนด เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบอาจให้คำเตือนหรือให้ดำเนินการรับโทษตามกฎหมายที่ฝ่าฝืน และหากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดยังคงกระทำผิดเงื่อนไข หรือปฏิบัติฝ่าฝืนข้อกำหนดซ้ำอีกโดยปราศจากเหตุผลที่จะแก้ตัวภายในระยะเวลา 12 เดือน เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการตามกฎหมายต่อไปทันที และศาลจะมีคำสั่งให้ยกเลิกการควบคุมตัวโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้อยู่และกลับไปดำเนินการตามกฎหมาย ในการนี้ศาลจะต้องเรียกให้ทำการบันทึกพฤติการณ์ที่ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ กรณีเมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดตั้งใจและคือร้อนไม่ทำตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็จะดำเนินการให้ผู้นั้นกลับไปปรับโทษจำคุก ทั้งนี้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งจำคุกได้ไม่เกิน 51 สัปดาห์¹²³

¹²³ Criminal Justice Act 2003 Schedule 8 paragraph 9.

3) การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในขั้นตอนภายหลังจากที่ได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้ว (Post-Prison) เป็นการกำหนดให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษโดยชุมชนหรือกำหนดเงื่อนไขหลังปล่อยตัวผู้ต้องขัง โดยเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขังไปได้ระยะหนึ่งและจะมีการบังคับโทษนอกเรือนจำหรือนอกสถานที่คุมขัง ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติให้ไปปฏิบัติเมื่อเข้าสู่สังคมแล้วแต่ยังไม่ครบเวลาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขังตามคำพิพากษาซึ่งการกำหนดเงื่อนไขการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีหลักเกณฑ์ว่าจะนำมาใช้ได้เฉพาะกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขังตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น โดยทั่วไปเมื่อผู้ต้องโทษได้รับโทษจำคุกหรือกักขังแล้วจะได้รับการเปลี่ยนเป็นการลงโทษโดยชุมชนเมื่อได้รับโทษจำคุกหรือกักขังมาแล้วครั้งหนึ่ง แต่ในกฎหมาย CJA 2003 มีแนวทางของการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากผู้ต้องขังที่เป็นอันตรายหรือผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษเนื่องจากได้กระทำความผิดกฎหมายที่ร้ายแรง โดยจะต้องได้รับโทษจำคุกหรือกักขังมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของโทษที่กำหนดไว้โดยคำพิพากษาหลังจากนั้นโทษที่กำหนดไว้โดยคำพิพากษาจะได้รับการพิจารณาเปลี่ยนเป็นการลงโทษโดยชุมชนโดยการกำหนดของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงมหาดไทยภายใต้คำแนะนำของศาลในการวางข้อกำหนดนั้น โดยการลงโทษในชุมชนจะต้องมีเงื่อนไขที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้ผู้นั้นก่อให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำตามที่ CJA 2003 กำหนด หากฝ่าฝืน ศาลมีอำนาจสั่งให้มารับโทษจำคุกหรือกักขังต่อไป ตาม Sentencing guideline

ผู้ต้องขังที่ได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้วมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย Criminal Justice Act 1991 มาตรา 33 ดังนี้¹²⁴

เมื่อนักโทษที่ต้องจำคุกระยะสั้นได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาแล้วทั้งนี้ the Secretary of State มีหน้าที่ที่จะต้องปล่อยนักโทษอย่างไม่มีเงื่อนไข ในกรณีต้องคำพิพากษาให้จำคุกไม่น้อยกว่าสิบสองเดือนหรือปล่อยนักโทษโดยมีการคุมประพฤติ ในกรณีต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สิบสองเดือนขึ้นไป

เมื่อนักโทษที่ต้องจำคุกระยะยาวรับโทษทั้งนี้ของคำพิพากษาแล้วเป็นหน้าที่ของ the Secretary of State ที่จะปล่อยตัวไปโดยมีการคุมประพฤติ นักโทษที่ต้องจำคุกระยะยาว ซึ่งไม่นำมาใช้นั้นได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาแล้วสองในสาม the Secretary of State มีหน้าที่ที่จะต้องปล่อยนักโทษโดยมีการคุมประพฤติ เมื่อนักโทษที่ต้องโทษจำคุกระยะสั้นและระยะยาวเป็นบุคคลซึ่งได้รับการปล่อยโดยมีการคุมประพฤติ และได้ถูกเรียกกลับไปยังเรือนจำ (สำหรับการ

¹²⁴ Section 33.

ปล่อยนักโทษ) ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาแล้วสามในสี่ the Secretary of State มีหน้าที่ที่จะต้องปล่อยนักโทษอย่างไม่มีเงื่อนไข

นักโทษที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาน้อยกว่าสิบสองเดือนได้รับการปล่อยโดยมีการคุมประพฤติ และ ถูกเรียกกลับเข้าเรือนจำ มีผลให้โทษจำคุกตามคำพิพากษาสามในสี่ของเขาถูกแทนด้วยโทษเพียงกึ่งหนึ่ง ในบทนี้ นักโทษที่ต้องจำคุกระยะยาว หมายความว่า บุคคลที่ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาเป็นระยะเวลาตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป นักโทษที่ต้องจำคุกระยะสั้น หมายความว่า บุคคลที่ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาเป็นระยะเวลาน้อยกว่าสี่ปี

ส่วนอำนาจในการปล่อยตัวผู้ต้องโทษจำคุกระยะสั้น โดยมีการคุมประพฤตินั้น มีปรากฏอยู่ในมาตรา 34A ดังนี้¹²⁵

(1) ภายใต้อนุมาตรา (2) อนุมาตรา (3) นำมาใช้เมื่อนักโทษที่ต้องโทษจำคุกระยะสั้นอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ได้รับคำพิพากษาลงโทษจำคุกในระยะเวลามากกว่า 3 เดือน

(2) บทบัญญัติในอนุมาตรา(3) ไม่นำมาใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. การลงโทษตามคำพิพากษาที่เป็นการเพิ่มโทษตามความหมายของมาตรา 55 of the Crime and Disorder Act 1998;

2. การลงโทษตามคำพิพากษาสำหรับการกระทำความผิดภายใต้มาตรา 1 ของ the Prisoners (Return to Custody) Act 1995;

3. การลงโทษตามคำพิพากษาที่บังคับตามวรรค 3(1)(d) หรือ 4(1)(d) ในตารางที่ 2 ในกฎหมายนี้ ในกรณีที่นักโทษไม่ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่

4. นักโทษภายใต้คำสั่งให้รักษาตัวในโรงพยาบาลตามมาตรา 37, 45A หรือ 47 ของ the Mental Health Act 1983

5. นักโทษที่ต้องไปปรับผิวนอกสหราชอาณาจักรตามวัตถุประสงค์ของมาตรา 46

6. นักโทษที่ได้รับอนุญาต ให้ปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขแห่งมาตรานี้ได้ตลอดเวลา และอาจถูกเรียกตัวกลับเข้าสู่เรือนจำภายใต้บังคับมาตรา 38A(1)a

7. นักโทษที่ปล่อยตัวโดยมีการคุมประพฤติภายใต้มาตรานี้ หรือมาตรา 36 ระหว่างการรับโทษตามคำพิพากษาปัจจุบันและถูกเรียกกลับเข้าเรือนจำตามมาตรา 39(1) or (2)

8. นักโทษที่กลับเข้าสู่เรือนจำภายใต้มาตรา 40 ในทุกเวลา

9. ช่วงเวลาระหว่างวันที่นักโทษจะได้รับช่วงเวลาจำเป็นสำหรับการลงโทษ และวันที่นักโทษจะได้รับครั้งหนึ่งในการลงโทษที่น้อยกว่า 14 วัน

¹²⁵ 71Section 34A.

(3) หลังจากที่นักโทษได้รับช่วงเวลาจำเป็นในการลงโทษตามคำพิพากษา the Secretary of State อาจจะปล่อยนักโทษโดยมีการคุมประพฤติ ภายใต้มาตรา 37A

(4) ในมาตรานี้ช่วงเวลาจำเป็น หมายความว่า

1. สำหรับกำหนดเวลา 3 เดือนหรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 4 เดือน ระยะเวลา 30 วัน
2. สำหรับกำหนดเวลา 4 เดือนหรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 8 เดือน ระยะเวลา เท่ากับหนึ่งในสี่ของกำหนดเวลาข้างต้น

3. สำหรับกำหนดเวลา 8 เดือนหรือมากกว่า, ระยะเวลา 60 วัน น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกำหนดเวลาข้างต้น

(5) The Secretary of State อาจจะสั่งโดยการทำเป็นกฎหมายลำดับรอง

1. ยกเลิกคำว่า “ตั้งแต่อายุ 18 ปี” ในอนุมาตรา (1)
2. แก้ไขนิยามของ “ช่วงเวลาจำเป็น” ในอนุมาตรา (4) และ
3. จัดทำ เช่น บทบัญญัติเปลี่ยนแปลงผ่านให้ปรากฏว่ามีความจำเป็นหรือสมควรเชื่อมโยงกับการยกเลิกหรือแก้ไข

(6) ไม่มีคำสั่งใดที่อาจจัดทำภายใต้อนุมาตรา 5 เว้นแต่ร่างของคำสั่งนั้นจะได้รับการเสนอและเห็นชอบโดยมติของแต่ละสภา

เงื่อนไขที่ผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องปฏิบัติ มีการกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง (statutory instruments) ตาม The Criminal Justice (Sentencing) (Licence Conditions) Order 2003 โดยอาศัยอำนาจ ตามมาตรา 250 แห่ง CJA 2003 มีดังนี้¹²⁶

(1) ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบ
(2) ได้รับการเฝ้าติดตามคำสั่งของเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบ
(3) อาศัยอยู่ในที่อยู่ที่เจ้าพนักงานที่รับผิดชอบเห็นชอบและได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบก่อนสำหรับการไปค้างคืนที่อื่น

(4) ทำงานได้เฉพาะที่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบเท่านั้นรวมทั้งงานอาสาสมัคร และต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบก่อนการเปลี่ยนงาน

(5) ไม่เดินทางออกนอกประเทศอังกฤษโดยปราศจากการได้รับอนุญาตล่วงหน้าจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบ

¹²⁶ Sentencing Guidelines 2.1.3.

(6) มีความประพฤติที่ดีและไม่ประพฤติไปในทางที่นอกเหนือไปจากการอนุญาตซึ่งจะเป็นการป้องกันสาธารณะ ป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีกและสนับสนุนความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน

(7) ไม่กระทำความผิดขึ้นอีก

นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขอื่น ๆ ในการอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องขังออกจากเรือนจำในกรณีผู้ต้องขังนั้นได้รับโทษจำคุกน้อยกว่า 12 เดือน ดังนี้

(1) เข้าพบตามกำหนดนัดของจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือแพทย์และปฏิบัติตามคำแนะนำในการรักษาหรือบำบัด

(2) ไม่เข้าทำงานรวมทั้งงานอาสาสมัคร หรือเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งจะเกี่ยวกับบุคคลที่อายุต่ำกว่าที่เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบกำหนด

(3) ไม่ไปค้างคืนกับบุคคลที่อายุต่ำกว่าที่เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบกำหนด

(4) ไม่ติดต่อกับบุคคลที่เจ้าพนักงานกำหนด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานและผู้ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี

(5) ไม่เข้าไปในสถานที่หรือพื้นที่ที่กำหนดโดยเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบก่อน

(6) อยู่ในสถานที่ที่เจ้าพนักงานกำหนดในเวลาเจ้าพนักงานกำหนด

ส่วนเงื่อนไขอื่น ๆ ในการอนุญาต กรณีผู้ต้องโทษที่ได้รับโทษจำคุกมากกว่า 12 เดือนนั้นผู้ต้องโทษต้องปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมหรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำอีกและเพื่อสนับสนุนความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนของผู้ต้องโทษ

การกำหนดเงื่อนไขที่ให้ปฏิบัติระหว่างการถูกจำคุกหรือกักขังนั้น ศาลจะต้องปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือ Secretary of State เพราะจะเป็นเจ้าพนักงานหรือผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดูแลและรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขและพิจารณารายงานก่อนการพิพากษาหรือคำสั่ง นอกจากนี้ยังได้แนะนำให้ผู้พิพากษาได้ปรึกษากับหน่วยงานคุมประพฤติและผู้ว่าราชการในการที่จะใช้วิธีการที่กำหนดหลังจากที่ปล่อยออกไปโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติหรือให้ดำเนินอย่างใดอย่างหนึ่งก่อนเพราะเป็นหน่วยที่รู้ข้อมูลว่ากรณีอย่างใดจึงจะเหมาะสมและเมื่อได้รับข้อมูลแล้วจึงรับฟังความเห็นจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นความเห็นสุดท้ายก่อนที่จะออกคำสั่งหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเกี่ยวกับเงื่อนไขที่ได้สั่งไปแล้ว

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือเงื่อนไขอาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตปล่อยตัวนั้นแล้วเรียกนักโทษนั้นกลับเข้าเรือนจำ¹²⁷

คุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ใช้วิธีการควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

(1) นักโทษอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปซึ่งได้รับคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนแต่ไม่เกิน 4 ปีและได้ผ่านการประเมินความเสี่ยงอนุมัติโดย the Probation Service และมีที่พักอาศัยที่เหมาะสม

(2) นักโทษซึ่งได้รับคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปตาม Criminal Justice Act 2003 กฎหมายไม่ได้ห้ามเด็ดขาดในการใช้มาตรการดังกล่าวแต่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่เหมาะสมในการปล่อยขกเว้นมีสภาพแวดล้อมเป็นพิเศษ

3.2.2 มาตรการลงโทษระดับกลาง

ในประเทศอังกฤษ รวมถึงในสกอตแลนด์ก็ได้ใช้หลักการลงโทษระดับกลางในลักษณะคล้ายกัน เช่น การใช้ให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคม (Community Service) ถือว่าเป็นการลงโทษระดับกลางที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติและจำคุก Abadinsky ได้กล่าวว่าการลงโทษระดับกลางเป็นการลงโทษที่มุ่งเน้นไปที่การบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องประสานกับการกระทำความผิด¹²⁸

ประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) ได้มีการจัดทำมาตรฐานแห่งชาติสำหรับการสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดในชุมชนแห่งประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) (National Standards for the Supervision of Offenders in the Community) ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1995 และได้รับการปรับปรุงใหม่เมื่อปี ค.ศ. 2002 เพื่อใช้กับงานคุมประพฤติในประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) ในการสอดส่องการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารจัดการงานคุมประพฤติผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป รวมถึงผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 16-17 ปี ที่ถูกสั่งให้ใช้วิธีการสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติทุกท้องที่ให้เกิดความมั่นใจว่าผู้กระทำความผิดที่ถูกคุมประพฤติจะได้รับการสอดส่องดูแลและบริการ โดยจะมีการแจ้งข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้กระทำความผิดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดและหากกระทำผิดเงื่อนไขจะมีการดำเนินการต่อไปอย่างไร ซึ่งเป็นทั้งการควบคุม

¹²⁷ CJA 1991 38A Breach of curfew condition.

¹²⁸ From *Probation and Parole: Theory and Practice* (p. 411), by Abadinsky, Howard, 1997, New Jersey: Prentice-Hall.

การทำงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในงานคุมประพฤติให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานที่ผู้ตรวจการจะใช้สำหรับประเมินประสิทธิภาพในการทำงาน อันเป็นสิ่งสะท้อนถึงเจตนารมณ์ในการทำงานร่วมกันให้ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานราชทัณฑ์กับหน่วยงานคุมประพฤติและสร้างการทำงานที่สอดคล้องกับงานราชทัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม เป็นที่คาดหวังได้โดยหลักการว่างานคุมประพฤติแห่งชาติและองค์กรทั้งหลายที่ปฏิบัติงานในด้านนี้จะดำเนินงานต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นธรรมและสอดคล้องกันโดยหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติอันไม่เหมาะสมที่ตั้งอยู่บนเชื้อชาติชาติกำเนิด เพศ อายุ ความพิการ ศาสนา ลักษณะทางเพศ หรือตั้งอยู่บนพื้นฐานอื่นที่ไม่เหมาะสม¹²⁹

มาตรฐานแห่งชาติสำหรับการสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดในชุมชนแห่งประเทศไทย สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวสต์) (National Standards for the Supervision of Offenders in the Community) ได้กำหนดไว้ในข้อ A2 ว่างานด้านต่าง ๆ จะต้องมีการขึ้นตอนอันสมเหตุสมผลเพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับการดูแลและการปฏิบัติอย่างเหมาะสม กำหนดให้มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะศาล ตำรวจ งานราชทัณฑ์ และให้มีการร่างข้อตกลงระหว่างกันในการทำโครงการร่วมกันอันจะเป็นการเอื้อให้สามารถทำงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นตามมาตรฐานนี้ซึ่งทุกหน่วยงานจะอยู่ภายใต้มาตรฐานนี้ เว้นแต่ในบางกรณีจะมีกฎหมายกำหนดไว้เฉพาะ โดยจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติระหว่างหน่วยงานและมีการพิจารณาาร่วมกัน และต้องมีการควบคุมตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบต่อการย้ายที่อยู่ของผู้ถูกคุมประพฤติและต้องมีเอกสาร สรุปการปฏิบัติงาน นโยบายและคำแนะนำในการทำงานเพื่อให้ทราบผลสำเร็จของการปฏิบัติตามมาตรฐานนี้

ในข้อ A3 กำหนดว่าเมื่อผู้กระทำความผิดที่อยู่ภายใต้การสอดส่องดูแล ถูกตั้งข้อกล่าวหาในความผิดร้ายแรง จะต้องรายงานไปยังคณะกรรมการอำนวยการคุมประพฤติแห่งชาติ

ข้อ A4 กำหนดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องรับรองว่ามีการจัดทำแผนการแจ้งคำพิพากษาและแจ้งถึงการทำงาน การให้บริการของตนต่อสาธารณชน

ข้อ A5 กำหนดว่า ควรมีการแจ้งเดือนกรณีมีการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดที่อาจเป็นอันตราย หากมีการใช้วิธีการคุมความประพฤติ

¹²⁹ จาก การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (น. 59-60), โดย ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2551, กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม.

นอกจากการใช้มาตรการคุมประพฤติดังกล่าวแล้ว ประเทศอังกฤษยังไม่มี การนำ มาตรการลงโทษระดับกลางในรูปแบบอื่น ๆ มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประเทศอังกฤษจะ ให้ ความสำคัญและมุ่งการใช้วิธีการคุมประพฤติเป็นหลัก

3.2.3 การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข

การพักการลงโทษตามกฎหมายของประเทศอังกฤษในปัจจุบันอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ซึ่ง บัญญัติไว้ใน Criminal Justice Act 2003 โดยอำนาจในการอนุญาตให้พักการลงโทษ โดยหลักเป็น อำนาจหน้าที่ของ Secretary of the State ในการออกคำสั่ง (release on licence) โดยจะมีกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาในการอนุญาตให้พักการลงโทษไว้¹³⁰ ทั้งนี้ ในการ พิจารณาเงื่อนไขในการอนุญาตให้พักการลงโทษนั้นจะมีปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปโดยพิจารณา เป็นรายบุคคล และจะมีการแบ่งผู้ที่จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้พักการลงโทษออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องโทษที่ถูกพิพากษาให้จำคุกต่ำกว่า 12 เดือน และกลุ่มผู้ต้องโทษที่ ถูกพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ดังนี้¹³¹

1) การพิจารณาให้พักการลงโทษในกลุ่มผู้ต้องโทษที่ถูกพิพากษาให้จำคุกต่ำกว่า 12 เดือนนั้น ศาลจะต้องกำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการพักการ ลงโทษไว้ด้วย โดยระยะเวลาทั้งหมดจะต้องไม่น้อยกว่า 28 สัปดาห์และไม่มากกว่า 51 สัปดาห์ ซึ่ง ระยะเวลาดังกล่าวนี้จะถูกแบ่งออกเป็นระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกควบคุมตัว (Custodial Period) ไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์และไม่มากกว่า 13 สัปดาห์ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้กระทำความผิดจะได้รับการปล่อยตัวโดยการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข (licence Period) ในขั้นตอนต่อมา ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า 26 สัปดาห์¹³² อันจะเห็นได้ว่าการกำหนดโทษให้ผู้กระทำ ความผิดต้องถูกควบคุมตัวก่อนในระยะแรก และกระบวนการบังคับโทษจะเน้นไปที่การพักการ ลงโทษแบบมีเงื่อนไขแทน

2) การพิจารณาให้พักการลงโทษในกลุ่มผู้ต้องโทษที่ถูกพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไปนั้น จะกระทำได้อีกต่อเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุกมาหนึ่งแล้ว ซึ่ง Secretary of the State จะอนุญาตให้พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขในทันทีโดยไม่ต้องมีการร้องขอ¹³³ นอกจากนี้ ตาม Criminal Justice Act 2003 ยังได้กำหนดให้ Secretary of the State มีอำนาจในการ

¹³⁰ Criminal Justice Act 2003 Sec. 244(1).

¹³¹ จาก *อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) (น. 68-69), โดย พรเลิศ สักดิ์สงวนมณูญ, 2555, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹³² Criminal Justice Act 2003 Sec. 181(5).

¹³³ Criminal Justice Act 2003 Sec. 244(3).

ปล่อยตัวผู้ต้องขังโดยการพักการลงโทษแบบเงื่อนไขได้ตามที่เห็นสมควรในช่วงเวลาไม่เกิน 135 วันก่อนกำหนดเวลาพ้นโทษของผู้ต้องขังนั้น¹³⁴ เช่น กรณีที่ผู้ต้องขังป่วยใกล้จะเสียชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้ หากกรณีผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ศาลจะเป็นผู้กำหนดโทษขั้นต่ำที่ผู้ต้องโทษจะได้รับ (Minimum Term / Tariff) จนเมื่อผู้ต้องโทษรับโทษครบตามกำหนดโทษขั้นต่ำที่ศาลกำหนดไว้แล้ว คณะกรรมการพักการลงโทษ¹³⁵ จะพิจารณากำหนดแนวทาง (Direct) การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขได้ต่อเมื่อ Secretary of the State ร้องขอและคณะกรรมการพักการลงโทษพอใจที่จะให้ปล่อยตัวเนื่องจากไม่น่าจะเป็นอันตรายต่อสังคมแล้ว จึงให้ Secretary of the State ปล่อยตัวผู้นั้น ในกรณีที่นำวิธีการพักการลงโทษมาใช้บังคับแก่กรณีผู้ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตนี้ ผู้ต้องโทษแม้จะได้รับการพักการลงโทษแต่ก็มีเงื่อนไขที่จะต้องอยู่ภายใต้การคุมประพฤติและการสอดส่องดูแลไปตลอดชีวิตของผู้นั้นด้วยเช่นกัน¹³⁶

อย่างไรก็ตาม หากผู้ได้รับอนุญาตให้พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้ประพฤติผิดเงื่อนไขที่กำหนด Secretary of the State มีอำนาจสั่งเพิกถอนการพักการลงโทษได้ทันทีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการพักการลงโทษ เว้นแต่ในกรณีที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะจะไม่ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการพักการลงโทษก็ได้¹³⁷

¹³⁴ Criminal Justice Act 2003 Sec. 246.

¹³⁵ คณะกรรมการพักการลงโทษตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ จัดตั้งขึ้นโดย Criminal Justice Act 1967 และถูกกำหนดให้เป็นหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวงใด (Independent Executive Non-Departmental Public Body –NDPB) โดย Criminal Justice and Public Order Act 1994 จะประกอบด้วยประธานคณะกรรมการและกรรมการอื่น ๆ อีก 4 คน ซึ่ง Secretary of the State จะได้รับการแต่งตั้งจากนักกฎหมาย จิตแพทย์ที่จดทะเบียนผู้มีประสบการณ์ในการสอดส่องดูแลผู้ได้รับการปล่อยตัวจากโทษจำคุก และผู้ที่มีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้มีส่วนในการกระทำความผิดหรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด.

¹³⁶ Crime (Sentence) Act 1997 Sec. 31(1). (อ้างถึงใน *อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ* (น. 70). เล่มเดิม.).

¹³⁷ แหล่งเดิม.

3.3 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดในรูปแบบอื่นนอกจากโทษจำคุก ดังต่อไปนี้

3.3.1 การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Le placement sous surveillance électronique)¹³⁸ เป็นมาตรการที่ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบัญญัติ ฉบับลงวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1997 โดยมีหลักการคือการปล่อยให้นักโทษอยู่ที่บ้าน โดยมีกำไลอิเล็กทรอนิกส์คอยควบคุมแทนเจ้าหน้าที่ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อนักโทษออกนอกเขตที่พัก ในทางปฏิบัตินักโทษจะถูกใส่กำไลอิเล็กทรอนิกส์ที่ข้อเท้าหรือข้อมือซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวส่งสัญญาณวิทยุไปยังเครื่องรับสัญญาณที่ถูกติดตั้งในบ้าน และเชื่อมต่อสัญญาณดังกล่าวผ่านทางสายโทรศัพท์ไปยังศูนย์ควบคุมนักโทษของงานราชทัณฑ์ สัญญาณที่ถูกส่งไปนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทราบว่านักโทษยังคงอยู่ในบ้าน หากสัญญาณขาดหายไปหรือนักโทษถอดกำไลออก เจ้าหน้าที่จะถูกเตือนให้ทราบทันทีโดยระบบอัตโนมัติ¹³⁹ การควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นี้จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเป็นส่วนตัวของนักโทษ¹⁴⁰ อย่างไรก็ตามนักโทษอาจได้รับอนุญาตให้ออกนอกบ้านได้ในกรณีจำเป็นเพื่อการบำบัดรักษาโรคหรือเพื่อกิจกรรมทางวิชาชีพ

บุคคลที่อาจได้รับการควบคุมตามวิธีการนี้คือ นักโทษที่ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือโทษจำคุกที่เหลืออยู่ไม่เกิน 1 ปี โดยผู้พิพากษาที่ออกคำสั่งนี้อาจกำหนดหน้าที่ให้นักโทษต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการคุมประพฤติที่กำหนดไว้สำหรับการรอกการลงโทษ (sursis avec mise a l'épreuve) เช่น การมรารายงานตัวเมื่อถึงกำหนด การห้ามพบปะผู้เสียหาย เป็นต้น นักโทษจะต้องให้ความยินยอมกับการใช้มาตรการควบคุมแบบนี้โดยต้องได้รับความช่วยเหลือจากทนายความก่อนการตัดสินใจ นอกจากนี้การปรับใช้มาตรการควบคุมแบบนี้อาจต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลอีกสองคนเพิ่มเติมคือ เจ้าของสถานที่ในกรณีที่สถานที่ควบคุมไม่ใช่บ้านของนักโทษ¹⁴¹ และผู้แทนโดยชอบธรรมในกรณีที่นักโทษเป็นผู้เยาว์

มาตรการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นี้จัดว่าเป็นมาตรการใหม่ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยในระยะแรกรัฐมนตรีบางส่วนในคณะรัฐมนตรียังคงตั้งข้อสงสัยกับ

¹³⁸ จาก “การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน,” โดย ปกป้อง ศรีสนิท, 2550 (มิถุนายน), *บทบัญญัติ*, 63(2), น. 41-43.

¹³⁹ F. Desportes et F. Le Gunehec, *Droit penal general*, op. cit., n° 1056 - 1, p. 916.

¹⁴⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 723-8 วรรค 2.

¹⁴¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 723-7 วรรค 2.

ประสิทธิภาพและความยากลำบากในการปรับใช้มาตรการนี้ แม้กฎหมายจะประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1997 แต่การทดลองใช้ครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 2000 โดยรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมได้จัดให้มีการทดลองให้นักโทษถูกควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การทดลองครั้งนี้ให้ผลที่ดีโดยมีนักโทษสมัครใจเข้าสู่การควบคุมด้วยอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 255 คน และมีเพียง 12 คนเท่านั้น ที่ถูกเพิกถอนและถูกนำตัวกลับเข้าเรือนจำ โดยในจำนวนนี้ นักโทษ 7 คน ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด นักโทษ 2 คน กระทำความคิดใหม่ และมีนักโทษเพียง 3 คน ที่หลบหนี¹⁴²

หลังจากผลการทดลองดังกล่าว รัฐบาลสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีความมั่นใจมากขึ้นในการปรับใช้มาตรการควบคุมนักโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ดังจะเห็นได้จากรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2002 กำหนดให้ “องค์กรเอกชนที่ได้รับการรับรอง” มีอำนาจใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ใหม่ในการควบคุมนักโทษ¹⁴³ แต่การตรวจสอบว่านักโทษอยู่ที่ควบคุมหรือไม่ยังเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ในปัจจุบันมาตรการดังกล่าวเป็นที่นิยมมาก ทำให้ปัญหาเรื่องนักโทษล้นเรือนจำเบาบางลง

การออกคำสั่งและการเพิกถอนคำสั่งตามมาตรการนี้ต้องการทำโดยกระบวนการศาล โดยการรับฟังความเห็นทุกฝ่ายทั้งทางนักโทษรวมทั้งทนายความ อัยการ และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

เหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งมี 5 ประการ คือ

- (1) เมื่อพฤติการณ์อันเป็นเหตุให้ออกคำสั่งหมดไป
- (2) เมื่อนักโทษไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยศาล
- (3) เมื่อปรากฏหลักฐานความประพฤติเสื่อมเสียของนักโทษ
- (4) เมื่อนักโทษปฏิเสธการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่กระทำโดยศาล
- (5) เมื่อนักโทษร้องขอเอง

หากศาลออกคำสั่งเพิกถอนการควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ นักโทษจะต้องกลับเข้าเรือนจำ โดยต้องรับโทษที่เหลืออยู่หลังจากหักระยะเวลาควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์¹⁴⁴ ปัญหาที่เกิดขึ้นและถูกยกขึ้นพิจารณาในสาธารณรัฐฝรั่งเศส คือ การที่สัญญาเดิมที่นักโทษออกนอกเขตกำหนด จะเป็นเหตุให้นักโทษต้องถูกเพิกถอนการควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์โดยทันทีหรือไม่ รัฐสภาฝรั่งเศสเข้าใจถึงความเป็นไปได้ที่เครื่องมืออาจเกิดการขัดข้อง จึงไม่ได้กำหนด

¹⁴² F. Desportes et F. Le Gunehec, Droit penal general, op. cit., n° 1056-1, p.917.

¹⁴³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 723-9 วรรค 3.

¹⁴⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 723-13 วรรค 2.

อย่างเคร่งครัดว่าผู้พิพากษาต้องเพิกถอนมาตรการนี้ทันทีเมื่อสัญญาเดือนดั่งขึ้น ดังนั้น ในระยะแรกที่มีการปรับใช้มาตรการนี้ เมื่อสัญญาเดือนดั่งขึ้น เจ้าหน้าที่จะถูกส่งตัวไปที่บ้านที่ควบคุมนักโทษทันที เพื่อพิสูจน์ว่านักโทษยังคงอยู่ในสถานที่ควบคุมหรือไม่ การส่งตัวเจ้าหน้าที่ไปที่บ้านนักโทษทุกกรณีที่สัญญาเดือนดั่ง สร้างความยุ่งยากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก รัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 2002 จึงกำหนดใหม่ว่าการส่งตัวเจ้าหน้าที่ไปที่บ้านที่ควบคุมนักโทษไม่ใช่เรื่องบังคับอีกต่อไป เมื่อสัญญาเดือนการออกนอกเขตกำหนดดั่งขึ้น รัฐบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจดุลยพินิจกับ “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ” ในการพิจารณาว่าสัญญาเดือนดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเจตนาหลบหนีหรือเพราะเหตุอื่น นอกจากนี้มาตรา R. 57-22 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสยังได้กำหนดวิธีปฏิบัติที่ง่ายขึ้น กล่าวคือ เมื่อสัญญาเดือนดั่ง ให้เจ้าหน้าที่โทรศัพท์ติดต่อไปยังนักโทษเพื่อยืนยันการปรากฏตัวของนักโทษแทนการส่งเจ้าหน้าที่ไป¹⁴⁵

3.3.2 มาตรการลงโทษระดับกลาง

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเน้นหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (Individualisation des peines) หมายถึง การที่ศาลหรือองค์กรอื่นที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลนักโทษปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคนเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟู ปรับปรุงแก้ไขและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมอย่างไม่มีปัญหา ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การคำนึงถึงลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความผิดอาญานั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง ช่วงแรก คือ ก่อนการพิพากษา (Personnalisation des peines) โดยศาลจะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดโทษและระยะเวลาในการการลงโทษให้มีความเหมาะสมกับจำเลย โดยการพิจารณาถึงความหนักเบาของความผิดที่จำเลยได้กระทำ เหตุบรรเทาโทษต่าง ๆ และลักษณะส่วนตัวของจำเลย¹⁴⁶ ช่วงที่สอง คือ ระหว่างการลงโทษ (Individualisation des peines) ระหว่างที่นักโทษต้องรับโทษอยู่ในเรือนจำ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคนได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขให้จำเลยพร้อมที่จะกลับเข้าใช้ชีวิตในสังคมต่อไป ซึ่งในอดีตเรามักจะตั้งสมมติฐานว่าบุคคลที่กระทำความผิดรูปแบบเดียวกัน ควรจะได้รับการโทษจำคุกเท่ากัน เพราะวัตถุประสงค์ของการลงโทษมุ่งเน้นแต่การลงโทษผู้กระทำความผิดให้สมกับการ

¹⁴⁵ F. Desportes et F. Le Gunehec, Droit penal general. op. cit., n° 1056-1, p. 917.

¹⁴⁶ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 132-24 บัญญัติว่า “ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลมีอำนาจพิจารณากำหนดโทษและรูปแบบการลงโทษ โดยคำนึงถึงพฤติกรรมแห่งความผิดและลักษณะของผู้กระทำความผิด เมื่อศาลกำหนดโทษปรับ ศาลจะพิจารณาถึงรายได้ของผู้กระทำความผิดด้วย” เช่นเดียวกับในประเทศไทย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 เรื่องเหตุบรรเทาโทษ ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดดังกล่าว.

กระทำที่ผู้กระทำได้ก่อนขึ้น ยับยั้งข่มขู่ไม่ให้ประชาชนกระทำความผิด รวมทั้งการกันผู้กระทำความผิดออกจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสม ด้วยสมมติฐานเพียงเท่านี้ จึงมีการลงโทษนักโทษที่กระทำความผิดแบบเดียวกันด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น การกำหนดระยะเวลาจำคุกที่เท่ากัน แต่ด้วยในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ในการลงโทษได้เปลี่ยนไปในทิศทางของการมุ่งเน้นการฟื้นฟูแก้ไขตัวนักโทษ พร้อมทั้งการพยายามทำให้นักโทษกลับคืนสู่สังคม การลงโทษจำคุกจึงไม่ได้มีเพียงเพื่อการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดหรือเพียงเพื่อการกันผู้ร้ายออกจากสังคมเท่านั้น แต่การจำคุกนั้น ยังหมายถึงการเปิดโอกาสให้นักโทษได้รับการฟื้นฟูจิตใจ และเตรียมพร้อมกลับเข้าสู่สังคมโดยที่ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน วัตถุประสงค์การลงโทษแบบดังกล่าว ได้รับการยอมรับในสาธารณรัฐฝรั่งเศส ดังที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสที่ได้กล่าวไว้ว่า “การลงโทษทางอาญาที่เกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพนั้นยอมรับได้ไม่ใช่เพียงเพื่อการป้องกันสังคมและเพื่อการลงโทษผู้ถูกศาลพิพากษา แต่ยังเป็นไปเพื่อการปรับปรุงแก้ไขบุคคลเหล่านี้และเตรียมการให้พวกเขาสำหรับการกลับเข้าสู่สังคม”¹⁴⁷ หลักการของตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสที่วางไว้นี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ยอมรับนับถือในสาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นอย่างดี กล่าวคือ การป้องกันสังคม การลงโทษคนกระทำความผิด และการปรับปรุงแก้ไขและเตรียมการให้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม¹⁴⁸ นอกจากนี้ ข้อตกลงระหว่างประเทศอันว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Pacte international sur ies droits civils et politiques) ได้ยืนยันหลักการดังกล่าวอีกว่า “งานราชทัณฑ์คือการบำบัดนักโทษซึ่งมีเป้าหมาย คือ การปรับปรุงแก้ไขนักโทษและการส่งคืนนักโทษสู่สังคม”¹⁴⁹ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูแก้ไขนักโทษดังกล่าว การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นช่วงการกำหนดโทษ โดยศาลที่มีอำนาจตัดสินคดี (Personnalisation des peines) หรือช่วงการลงโทษในเรือนจำ (Individualisation des peines) จึงเป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือสถานะทางอัตวิสัย (subjective) ของตัวนักโทษแต่ละคนมีผลกับระยะเวลาจำคุก และการกำหนดมาตรการพิเศษต่าง ๆ ระหว่างจำคุก เพื่อการฟื้นฟูนักโทษ นักโทษที่ร่วมมือและมีการพัฒนาการที่ดีย่อมได้รับการส่งตัวคืนสู่สังคมได้เร็วกว่านักโทษทั่วไป¹⁵⁰ เมื่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำความผิดได้น้อมเอียงไปในทางการฟื้นฟูแก้ไข (Rehabilitation) และส่งเสริมการกลับเข้าสู่สังคม

¹⁴⁷ คำวินิจฉัยตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส หมายเลข 93-334 DC ลงวันที่ 20 มกราคม 1994 (ราชกิจจานุเบกษา 26 มกราคม หน้า 1380).

¹⁴⁸ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (น. 34). เล่มเดิม.

¹⁴⁹ ข้อ 10-3 ของ Pacte international sur les droits civils et politiques.

¹⁵⁰ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (น. 35). เล่มเดิม.

(Reinsertion) มาตรการและระยะเวลาในการลงโทษจึงต้องเปลี่ยนไป จากเดิมที่ต้องลงโทษนักโทษ เพื่อให้สมกับการกระทำที่ได้กระทำไว้เป็นความผิด ก็เปลี่ยนมาเป็นการพิจารณาถึงลักษณะส่วนตัว ของนักโทษและความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคมในอนาคต¹⁵¹ ในส่วนนี้ “งานราชทัณฑ์” (service penitentiaire) และ “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ”¹⁵² (juge de l’application des peines เรียกว่า JAP) เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการฟื้นฟูแก่นักโทษในเรือนจำ โดยหลักแล้ว “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ” จะเป็นผู้พิจารณาออกคำสั่งให้ใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตัวนักโทษแต่ละคน ซึ่งมาตรการ ดังกล่าว ประกอบด้วย การลดระยะเวลาจำคุก (Les reductions de peine) การอนุญาตให้ออกนอกเรือนจำ (Les permissions de sortir) การหยุดหรือแบ่งการลงโทษ (La suspension ou le fractionnement de la peine) การจำคุกนอกเรือนจำ (Le placement a l’exterieur) การให้เสรีภาพบางส่วน (La semi-liberte) การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Le placement sous surveillance electronique), และการ พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข (La liberation conditionnelle)¹⁵³

ที่ผ่านมาในอดีตสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้กำหนดวิธีการในการลงโทษผู้กระทำความผิด หรือจำเลยออกเป็น การลงโทษสำหรับความผิดที่ร้ายแรงหรือโทษหนัก และความผิดลหุโทษ มาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดลหุโทษยังแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และในระยะเวลาต่อมา ช่วงประมาณ ค.ศ. 1986 จึงได้มีการแก้ไขระดับการลงโทษในความผิดลหุโทษเสียใหม่เป็น 4 ระดับ ตามความหนักเบา ส่วนระดับที่ 5 ซึ่งเป็นโทษที่หนักที่สุดที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดลหุโทษซึ่งได้ ยกเลิกไปนั้น ได้มีการนำมาตราการลงโทษระดับกลางมาใช้แทน ซึ่งก็มีหลายคดีที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

3.3.3 การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข

การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข (La liberation conditionnelle)¹⁵⁴ คือ การปล่อย ผู้กระทำความผิดกลับสู่อิสรภาพโดยมีเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด เมื่อผู้ต้องโทษปฏิบัติตาม เงื่อนไขที่กำหนด ก็จะไม่ถูกนำกลับมาลงโทษอีก ในทำนองกลับกัน หากผู้ต้องโทษไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขที่กำหนด ผู้ต้องโทษก็จะถูกนำกลับมารับโทษจำคุกในเรือนจำ การปล่อยสู่อิสรภาพใน ลักษณะนี้คล้ายกับการรอการลงโทษ (Le sursis avec mise a lepreuve) แต่ต่างกันตรงที่การพักการ

¹⁵¹ F. Desportes et F. Le Gunehec, Droit penal general, 10^e edition, Economica, 2003, n° 1045, p. 907.

¹⁵² ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ (le juge de l’application des peines) เป็นผู้พิพากษาอาชีพในศาลจังหวัด (Tribunal de grande instance) ที่ถูกเสนอชื่อโดย Conseil superieur de la Magistrature (คล้ายคณะกรรมการตุลาการ ในประเทศไทย) มีอำนาจหน้าที่ในการปรับใช้โทษและกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักโทษใน เรือนจำ รวมถึงการดูแลจำเลยที่ถูกลงโทษแต่ได้รับการรอการลงโทษ (le sursis avec mise a l’epreuve).

¹⁵³ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (น. 36). เล่มเดิม.

¹⁵⁴ แหล่งเดิม.

ลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้ปรับใช้กับผู้ต้องโทษที่เคยอยู่ในเรือนจำจริง ๆ มาแล้ว แต่ศาลสั่งปล่อยผู้ต้องโทษนั้นออกก่อนกำหนด โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษปฏิบัติในขณะที่การรอการลงโทษใช้กับจำเลยที่ศาลตัดสินจำคุก แต่ศาลกำหนดเงื่อนไขให้จำเลยปฏิบัติโดยไม่ต้องเข้าเรือนจำ

การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขให้ประโยชน์หลายอย่างมากกว่าการปล่อยผู้ต้องโทษออกจากเรือนจำเมื่อครบกำหนดระยะเวลาจำคุก ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้ต้องโทษที่เข้าสู่กระบวนการพักการลงโทษนั้น แม้ว่าจะได้รับอิสรภาพก่อนกำหนดจริง แต่ก็จะต้องถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ศาลกำหนดขึ้นเพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคม หากปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านี้ได้เป็นผล ก็เท่ากับเป็นสิ่งยืนยันความสำเร็จในการฟื้นฟูผู้ต้องโทษ ในทำนองกลับกัน หากผู้ต้องโทษไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านี้ได้ก็จะถูกจับเข้าเรือนจำอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่หากไม่มีการปรับใช้มาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้ แม้ผู้ต้องโทษจะถูกจำคุกครบตามกำหนดเวลาก็จริง แต่ก็ไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ต้องโทษปฏิบัติหลังจากได้รับอิสรภาพเพื่อเป็นการฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดเลย

การพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขในบทบัญญัติของกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม (La reinsertion des condamnés) และการป้องกันการกระทำความผิดอีก (La prevention de la recidive)¹⁵⁵ โดยผู้กระทำความผิดที่อาจได้รับประโยชน์จากมาตรการนี้คือผู้ต้องขังที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างจริงจังที่จะปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคม เช่น เมื่อผู้ต้องขังสามารถพิสูจน์ถึงการทำกิจกรรมทางวิชาชีพ หรือพิสูจน์ถึงการเรียนและการฝึกอาชีพอย่างไม่ลดละ รวมทั้งการฝึกงานหรือการจ้างงานชั่วคราวเพื่อที่จะให้ตนเองกลับคืนสู่สังคม หรือพิสูจน์ถึงความจำเป็นในการกลับไปใช้ชีวิตครอบครัว หรือพิสูจน์ถึงความจำเป็นในการเข้าบำบัดรักษา หรือพิสูจน์ถึงความพยายามที่จะชดใช้ความเสียหายให้ผู้เสียหาย¹⁵⁶

เงื่อนไขของการร้องขอพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้ คือ ผู้ต้องขังจะต้องได้รับโทษในเรือนจำมาแล้วกึ่งหนึ่งของโทษที่เหลืออยู่¹⁵⁷ ตัวอย่างเช่น นักโทษคนหนึ่งต้องโทษจำคุก 10 ปี นักโทษคนนี้สามารถร้องขอพักการลงโทษได้เมื่อถูกจำคุกมาแล้วอย่างน้อยเป็นเวลา 5 ปี และในกรณีที่นักโทษได้รับประโยชน์จากมาตรการลดระยะเวลาจำคุก (Les reductions de peine) ก็ต้องนำสิทธิประโยชน์เหล่านี้ของนักโทษมารวมในการคำนวณสิทธิในการร้องขอการพักการลงโทษด้วย ตัวอย่างเช่น นักโทษคนหนึ่งต้องโทษจำคุก 10 ปี โดยนักโทษคนนี้ได้รับการลดระยะเวลา

¹⁵⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 1.

¹⁵⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 1.

¹⁵⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 2.

จำคุกจากศาลเป็นเวลา 12 เดือน หลังจากได้รับการลดระยะเวลาลโทษแล้วนักโทษจะถูกขังในเรือนจำจริง ๆ เพียง 9 ปี นักโทษคนนี้อาจร้องขอเวลาการพักการลงโทษได้เมื่อตนเองได้รับโทษจำคุกมาแล้ว 4 ปี 6 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาถึงหนึ่งของการคุมขังจริง ๆ ทั้งหมด 9 ปี แต่สำหรับนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซาก สิทธิประโยชน์จะน้อยกว่านักโทษทั่วไป กล่าวคือ นักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซากอาจร้องขอการพักการลงโทษได้เมื่อถูกจำคุกมาแล้วเป็นเวลาอย่างน้อยสองเท่าของโทษที่เหลืออยู่¹⁵⁸ ตัวอย่างเช่น นักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซากคนหนึ่งได้รับโทษจำคุก 9 ปี นักโทษคนนี้อาจร้องขอการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขเมื่ออยู่ในเรือนจำมาแล้วอย่างน้อย 6 ปี

ในทุกกรณี แม้โทษจำคุกจะยาวนานมากเพียงใด (เว้นแต่โทษจำคุกตลอดชีวิต) นักโทษทุกประเภท สามารถร้องขอการพักการลงโทษได้เมื่อถูกจำคุกมาเป็นเวลาอย่างน้อย 15 ปี สำหรับนักโทษทั่วไป และอย่างน้อย 20 ปี สำหรับนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซาก ตัวอย่างเช่น นักโทษคนหนึ่งต้องโทษจำคุก 40 ปี นักโทษคนนี้อาจร้องขอการพักการลงโทษได้เมื่อถูกจำคุกมาแล้วอย่างน้อย 15 ปี ในกรณีของโทษจำคุกตลอดชีวิต นักโทษสามารถร้องขอการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขได้เมื่อถูกจำคุกมาแล้วอย่างน้อย 18 ปี และสำหรับนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำซากที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต อาจร้องขอการพักการลงโทษได้เมื่อถูกจำคุกมาแล้วอย่างน้อย 22 ปี¹⁵⁹

นอกจากนี้ ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางครอบครัว กฎหมายได้เพิ่มบทบัญญัติเรื่องการพักการลงโทษแบบพิเศษที่ให้กับผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กที่อายุไม่เกิน 10 ปี¹⁶⁰ กล่าวคือ ศาลอาจพักการลงโทษให้ผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กที่อายุไม่เกิน 10 ปีได้ทันที หากผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กนั้นต้องโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือโทษจำคุกที่เหลืออยู่ไม่เกิน 4 ปี อย่างไรก็ตาม หากผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กต้องโทษจำคุกเพราะการกระทำความผิดต่อเด็ก ผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กไม่อาจได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติพิเศษนี้ รวมทั้งผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กที่เข้าลักษณะเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำซาก ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติพิเศษนี้เช่นกัน

องค์กรตุลาการที่มีอำนาจพิจารณาออกคำสั่งและเพิกถอนคำสั่งการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข คือ “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ” ในกรณีนักโทษต้องโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือในกรณีที่โทษจำคุกที่เหลืออยู่ไม่เกิน 3 ปี และ “ศาลปรับใช้โทษ” ในกรณีอื่น ๆ ซึ่งเรื่องที่อยู่ในอำนาจของ “ศาลปรับใช้โทษ” ก็คือกรณีนักโทษที่ต้องโทษหนักกว่านั้นเอง การออกคำสั่งและเพิกถอนคำสั่งพักการลงโทษโดยศาลปรับใช้โทษจะพิจารณาด้วยองค์คณะ¹⁶¹

¹⁵⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 2.

¹⁵⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 3.

¹⁶⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729-3.

¹⁶¹ J. Pradel, Manuel de Droit penal general, 14^e edition, Cujas, 2002, n°720, p. 637.

วิธีพิจารณาออกคำสั่งนั้นใช้ระบบศาล กล่าวคือ คำสั่งจะต้องใช้เหตุผลในการออกคำสั่ง และคำสั่งอาจถูกอุทธรณ์ได้ที่ศาลอุทธรณ์ นอกจากนั้น ก่อนออกคำสั่ง ผู้พิพากษาหรือศาลจะต้องรับฟังความทุกฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายนักโทษรวมทั้งทนายความ ฝ่ายอัยการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ การใช้กระบวนการศาล (Jurisdictionalisation) ในการออกคำสั่งเกี่ยวกับการพักการลงโทษโดยผลของรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 นั้นให้ผลในเชิงบวก กล่าวคือ ในคดีพักการลงโทษนักโทษอุกฉกรรจ์ที่เคยอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมนั้น เมื่อมีการใช้กระบวนการศาลและการออกคำสั่งเกี่ยวกับการพักการลงโทษโดยผลของรัฐบัญญัติฉบับลงวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 นั้นให้ผลในเชิงบวกกล่าวคือ ในคดีพักการลงโทษนักโทษอุกฉกรรจ์ที่เคยอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมนั้น เมื่อมีการใช้กระบวนการศาลและการออกคำสั่งโดยองค์การตุลาการ จำนวนคำสั่งพักการลงโทษเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า¹⁶² ซึ่งทำให้ปริมาณผู้ต้องขังลดลงจากเรือนจำอย่างเห็นได้ชัด แต่ในส่วนของนักโทษปกติที่เคยอยู่ในอำนาจของ “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ” อยู่แล้ว แม้มีการใช้กระบวนการศาลโดยผลของรัฐบัญญัติฉบับเดียวกันนี้ คำสั่งพักการลงโทษก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากแบบมีนัยสำคัญ

ผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษจะต้องอยู่ภายใต้มาตรการหลายอย่าง ซึ่งก็คือ มาตรการแบบเดียวกับจำเลยที่ได้รับการรอกการลงโทษนั่นเอง โดยหลัก ๆ คือ มาตรการควบคุม (mesures de controle) และมาตรการช่วยเหลือ (mesures d'assistance) ในส่วนมาตรการควบคุมนั้น ผู้พิพากษาเลือกสั่งได้หลายมาตรการ เช่น การรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ตามกำหนด แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงการเปลี่ยนที่อยู่หรือที่ทำงาน การห้ามขับยานพาหนะ การห้ามเข้าสถานที่ยบางแห่ง การห้ามพบปะสังสรรค์กับผู้ร่วมกระทำผิดหรือผู้เสียหาย การห้ามพกอาวุธ การห้ามประกอบอาชีพบางอย่างที่สัมพันธ์กับการกระทำความผิด ในส่วนของมาตรการช่วยเหลือ เช่น การให้ไปฝึกงานฝึกอาชีพ การให้ไปรักษาพยาบาล รวมทั้งการเข้าอบรมหน้าที่พลเมือง

การเพิกถอนคำสั่งพักการลงโทษให้กระทำแบบเดียวกับการออกคำสั่งทั้งในเรื่องขององค์กรผู้มีอำนาจและวิธีพิจารณา โดยเหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งมีสามประการ คือ

- (1) ประการที่หนึ่ง ผู้ต้องโทษกระทำความผิดขึ้นใหม่
- (2) ผู้ต้องโทษมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างชัดเจน
- (3) ผู้ต้องโทษไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการคุมประพฤติ

¹⁶² F. Desportes et F. Le Gunehec, Droit penal general, op. cit., n° 1063-1, p. 926.

เมื่อผู้ต้องโทษถูกเพิกถอนคำสั่ง ผู้พิพากษาหรือศาลที่เพิกถอนคำสั่งต้องกำหนดระยะเวลาจำคุกให้นักโทษ ซึ่งอาจเป็นโทษทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วนที่เหลืออยู่ในขณะออกคำสั่งพักการลงโทษ แต่หากผู้ต้องโทษไม่ถูกเพิกถอนคำสั่งพักการลงโทษจนครบกำหนดระยะเวลาคุมประพฤติ ผู้ต้องโทษจะหลุดพ้นจากโทษจำคุกถาวรตั้งแต่วันที่มิคำสั่งพักการลงโทษ

โดยสรุปแล้ว การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคนนั้นได้ถูกนำมาใช้ใน ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสอย่างกว้างขวาง แม้จะมีหลายวิธีการแต่จุดมุ่งหมายล้วนแต่เป็นหนึ่งเดียว คือ การพยายามปรับปรุงแก้ไขให้นักโทษกลับคืนสู่สังคมอย่างไม่มีปัญหา (Reinsertion) องค์กรผู้ออกคำสั่งรวมทั้งวิธีพิจารณาในการออกคำสั่งนั้นใช้ระบบศาลทั้งหมดเพื่อประกันความเป็นกลาง และความโปร่งใสในการออกและเพิกถอนคำสั่งต่าง ๆ ¹⁶³

¹⁶³ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (น. 49). เล่มเดิม.

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการแทนการลงโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย

ในทางวิชาการได้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ปัญหา และความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุมากมาย ซึ่งจากผลการศึกษาพอสรุปได้ว่าผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาและมีความต้องการเฉพาะด้าน สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ สภาพสังคมและแวดล้อมของผู้สูงอายุ ยิ่งไปกว่านั้นผู้สูงอายุกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยที่เป็นผู้ด้อยโอกาสและจำเป็นต้องให้ความดูแลด้านสวัสดิการและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นั่นก็คือ ผู้ต้องขังสูงอายุ (Elderly Prisoners) เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำย่อมมีความแตกต่างกับสภาพแวดล้อมภายนอกเรือนจำอย่างสิ้นเชิง โดยที่ผู้ต้องขังสูงอายุจะต้องถูกควบคุมหรือกักขัง ถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการดำรงชีวิตมากมายหลายประการ และยังคงถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก ครอบครัว ญาติพี่น้อง ที่นับว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ¹⁸⁶ นอกจากนี้ สังคมผู้ต้องขังในเรือนจำยังต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบกติกาใช้กับคนหมู่มาก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ และการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุมากยิ่งขึ้น และเนื่องจากปัจจุบันมีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้เรือนจำต้องประสบกับปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่ได้สร้างปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับวินัยหรือการละเมิดต่อกฎ ระเบียบของทางเรือนจำ ไม่มีความเสี่ยงต่อการหลบหนีหรือความเสี่ยงอันจะกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยในเรือนจำ การควบคุมตัวผู้ต้องขังกลุ่มนี้ไว้ในเรือนจำที่มีกฎ ระเบียบที่เข้มงวดจึงไม่มีความจำเป็นมากนัก อีกทั้งยังไม่เป็นการสอดคล้องกับสภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ บุคลิกลักษณะของผู้ต้องขังสูงอายุอีกด้วย และในขณะเดียวกันผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกลุ่มที่ทางเรือนจำจะต้องรับภาระอย่างมากในเรื่องสวัสดิการและการดูแลผู้ต้องขังกลุ่มนี้มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป

ผู้สูงอายุแทบทุกคนจะมีปัญหาสุขภาพ เช่น การมองเห็น การได้ยิน ปัญหากระดูกและกล้ามเนื้อ และมีการเจ็บป่วยง่ายกว่าบุคคลทั่วไปที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างทันทั่วทั้งที่มีโรค

¹⁸⁶ จาก แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ (น. 183-185), โดย ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2534, กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประจำตัวที่ต้องได้รับการตรวจรักษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางด้านสภาพจิตใจ ผู้สูงอายุมักมีอาการหงุดหงิดน้อยใจและมีอาการซึมเศร้า ว่าแห้ว ต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด การจัดให้มีสวัสดิการและบริการต่าง ๆ แก่ผู้ต้องขังสูงอายุจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นมากเป็นพิเศษกว่าผู้ต้องขังทั่ว ๆ ไป แม้ผู้ต้องขังสูงอายุจะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวและวัยกลางคน ทำให้ไม่ได้รับการใส่ใจและการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังกลุ่มนี้ และทำให้ผู้ต้องขังสูงอายุต้องได้รับความยากลำบากและทุกข์ทรมานในการดำเนินชีวิตยิ่งไปกว่าโทษที่ได้รับ ซึ่งมีได้เป็นไปตามมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

4.1 วิเคราะห์มาตรการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุ

ในปัจจุบันการบังคับโทษในประเทศไทยให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังมากยิ่งขึ้น โดยมีการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรมมาใช้ ซึ่งมีอิทธิพลมาจากต่างประเทศ จนกลายมาเป็นกระแสหลักในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของกรมราชทัณฑ์โดยนำมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหประชาชาติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำอยู่เดิมในอดีต อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังคงประสบกับปัญหาในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำนั้นยังไม่สามารถจะดำเนินการไปได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องด้วยอุปสรรคและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร สถานที่ เป็นต้น¹⁸⁷ ซึ่งกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากอุปสรรคดังกล่าวนี้มากที่สุดได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุ เนื่องจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนแอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และหากมีปัญหาสุขภาพก็จำเป็นที่ต้องได้รับการตรวจรักษาให้ทันท่วงที ซึ่งในปัจจุบันเรือนจำยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในส่วนนี้ได้ทำให้ผู้ต้องขังในกลุ่มผู้สูงอายุเสียชีวิตในเรือนจำด้วยสาเหตุที่มาจากโรคประจำตัวหรือปัญหาสุขภาพของผู้ต้องขังสูงอายุที่ตนเองอันเกิดจากการที่ไม่ได้รับการดูแลรักษาตามสมควรและทันเวลา

¹⁸⁷ จาก การปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) (น. 1), โดย อารีลักษณ์ สินธพันธ์, 2531, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จากที่ได้ทำการศึกษามาถึงมาตรการบังคับโทษแก่ผู้สูงอายุในประเทศต่าง ๆ พบว่า แต่ละประเทศ จะมีวิธีการในการลงโทษผู้ต้องขังในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีใช้การลงโทษจำคุก โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ และผลที่จะเกิดตามมาต่อสังคมและต่อตัวผู้ถูกบังคับโทษนั่นเองด้วย ซึ่งพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษเป็นสาระสำคัญ โดยแต่ละประเทศจะมีวิธีการหลายรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป โดยมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

4.1.1 มาตรการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมีรายงานการศึกษาเรื่องผู้ต้องขังสูงอายุโดยในประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่าผู้ต้องขังกลุ่มนี้มีความเสี่ยงหรือแนวโน้มจะเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของสาธารณชนน้อยกว่าผู้ต้องขังทั่วไปที่อยู่ในวัยรุ่นหรือวัยกลางคนในหลาย ๆ มลรัฐของสหรัฐอเมริกา จึงใช้วิธีปล่อยผู้ต้องขังสูงอายุก่อนกำหนดเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในเรือนจำ เช่น ในมลรัฐอลาบามา นอร์ทแคโรไลนาและวอชิงตัน ได้มีนโยบายปล่อยให้ผู้ต้องขังสูงอายุกลับไปรับโทษที่เหลืออยู่ในระหว่างอาศัยในชุมชน¹⁸⁸

ส่วนหลักเกณฑ์การกำหนดอายุผู้ต้องขังสูงอายุในสหรัฐอเมริกานั้น บางรัฐจะใช้เกณฑ์การแบ่งอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ยกตัวอย่างเช่น นอร์ทแคโรไลนา เวอร์จิเนีย เป็นต้น แต่มีบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้เกณฑ์อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปด้วย เช่น ในมลรัฐฟลอริดาเป็นต้น ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกเป็นเวลานานจนกระทั่งพ้นวัย 60 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ที่ถูกพิพากษาให้ต้องโทษจำคุกในขณะที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นส่วนในมลรัฐแมริแลนด์ เวอร์จิเนีย และวิสคอนซินมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพร่างกายและการรักษาพยาบาลไว้เป็นเงื่อนไขในการได้รับการพิจารณาให้ได้รับการปล่อยตัวผู้สูงอายุ แต่ได้กำหนดช่วงอายุและระยะเวลาการรับโทษคุกขั้นต่ำไว้แทน กล่าวคือ ในมลรัฐแมริแลนด์ ผู้ต้องขังที่จะได้รับการปล่อยตัวจะต้องมีอายุ 65 ปี และได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี ส่วนในมลรัฐเวอร์จิเนียและวิสคอนซิน กำหนดให้เฉพาะผู้ต้องขังที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปซึ่งต้องได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ต้องขังที่มีอายุ 60 – 64 ปี ซึ่งได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี เท่านั้นที่จะมีสิทธิยื่นเรื่องขอให้ได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนด ส่วนในมลรัฐคอนเนคติกัต มิสซูรี โอเรกอนเท็กซัส วอชิงตัน และไวโอมิง กฎหมายไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องอายุของผู้ต้องขังไว้ แต่ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาวะเสื่อมถอยของ

¹⁸⁸ From *It's About Time Aging Prisoners, Increasing Costs, and Geriatric Release*, by Tina Chiu, 2010 (April), Vera Institute of Justice.

ร่างกายและจิตใจอันเนื่องมาจากอายุที่มากขึ้น เป็นคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับการปล่อยตัว ยกตัวอย่างเช่นในมลรัฐมิสซูรีกำหนดให้ผู้ต้องขังจะต้อง “มีอายุมากพอสมควร” ที่จะต้องได้รับการดูแลอยู่ในศูนย์ดูแลผู้ป่วยและคนชราเป็นระยะเวลายาวนาน ส่วนในมลรัฐไวโอมิงก็อนุญาตให้มีการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขด้วยเหตุผลด้านการรักษาสำหรับผู้ต้องขังที่ “เสื่อมสมรรถภาพทางร่างกายเนื่องจากอายุ โดยอยู่ในข่ายที่สุขภาพทั้งกายและจิตเสื่อมถอย” จนกระทั่งไม่สามารถช่วยเหลือและดูแลตนเองได้ในขณะที่อยู่ในเรือนจำ¹⁸⁹ อันจะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ในการปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุแตกต่างกันออกไปตามนโยบายของแต่ละมลรัฐ แต่ก็จะเห็นได้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับการปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุออกจากเรือนจำค่อนข้างมาก

การดำรงชีวิตภายในเรือนจำของผู้ต้องขังสูงอายุส่วนมากจะไม่พบปัญหาเรื่องการกระทำผิดวินัยหรือการละเมิดกฎ ข้อบังคับในเรือนจำ แต่จะพบว่าผู้ต้องขังสูงอายุจะใช้ชีวิตอย่างสันโดษแยกตัวออกจากผู้ต้องขังทั่วไป ไม่สามารถทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเรือนจำจัดไว้สำหรับผู้ต้องขังทั่วไปได้ ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณได้รับการผลกระทบจากการถูกต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจอันเนื่องมาจากการต้องโทษจำคุก และดำรงชีวิตอยู่ภายในเรือนจำ

การบังคับโทษจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมากกว่าผู้ต้องขังธรรมดาทั่วไป เช่น ตกอยู่ในสภาพที่ท้อแท้สิ้นหวัง (The Despairing) เนื่องจากต้องใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมในเรือนจำและในขณะเดียวกันก็รู้สึกว่าไม่มีหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ โดยความรู้สึกที่ท้อแท้สิ้นหวังนี้จะรุนแรงอย่างยิ่ง ถ้าบุคคลนั้นเห็นว่าความสิ้นหวังดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาภายในความบกพร่องหรือความขาดแคลนของตนเอง ผู้ที่ตกอยู่ในสภาพที่ท้อแท้สิ้นหวังนี้จะมีความรู้สึกเสียใจอย่างยิ่งกับการสูญเสียช่วงเวลาในอดีตของตนไปอย่างไร้ประโยชน์กับการประกอบอาชีพและการต้องโทษจำคุก ทำให้เขาไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมปกติภายนอกเรือนจำได้ ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่มีความหวังและโอกาสใด ๆ เหลืออยู่อีก ยิ่งไปกว่านั้น ชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุหลังพ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัวอาจตกเป็นผู้ไร้ที่พึ่งอาศัยอีกด้วย ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ไม่มีความสามารถที่จะกลับไปประกอบอาชีพเช่นบุคคลธรรมดาทั่วไปและไม่มีความสามารถเพียงพอในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาวางเรื่องได้แล้ว ด้วยความเสื่อมโทรมของสภาพร่างกายตามอายุและสติปัญญาที่ซาลงตามวัยของผู้สูงอายุนั้น และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังวัยกลางคนจะพบว่าผู้ต้องขังผู้สูงอายุมีอัตราความเสื่อมของสุขภาพและมีความอ่อนแอด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง

¹⁸⁹ Ibid.

ยกตัวอย่างเช่น ความทุพพลภาพหรือความเสื่อมของอวัยวะและสมรรถนะการเคลื่อนไหวที่ถดถอย อาการป่วยทางจิต ภาวะเสี่ยงที่จะป่วยเป็นโรครุนแรงเพิ่มขึ้น และมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ผู้สูงอายุมักป่วยด้วยหลายโรค/อาการ เช่น การสูญเสียสมรรถภาพในการฟัง ปัญหาทางสายตา โรคข้ออักเสบ ความดันสูง ภาวะสมองเสื่อม รวมถึงอาจมีแนวโน้มที่ต้องได้รับการรักษาฟันและโรคปริทันต์ด้วย วารสารสมาคมแพทยอเมริกัน (Journal of the American Medical Association) ระบุว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า 55 ปี มักจะมีการป่วยด้วยโรคต่าง ๆ โดยเฉลี่ยจำนวน 3 โรค และมีจำนวนถึงร้อยละ 20 ที่มีอาการป่วยทางจิต ซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องได้รับการดูแลสุขภาพมากขึ้น รวมถึงมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับสุขภาพ (เช่น อุปกรณ์ช่วยพยุงเวลาเดิน อุปกรณ์ช่วยฟัง อุปกรณ์ช่วยหายใจ เป็นต้น) มากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังสูงอายุก็ยังไม่ได้รับการจัดสรรบริการด้านสุขภาพในสัดส่วนที่เหมาะสม เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาบ่อยครั้งกว่าผู้ต้องขังทั่วไป เรือนจำต่าง ๆ ได้ใช้งบประมาณในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุมากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป 2-4 เท่า¹⁹⁰ อย่างไรก็ตาม ในมลรัฐเวอร์จิเนียได้มีการศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการด้านความเหมาะสมในการใช้งบประมาณประจำสภาผู้แทนราษฎรรัฐเวอร์จิเนีย (Appropriations Committee of the House of Delegates) ได้แสดงให้เห็นว่า กรมราชทัณฑ์อาจประหยัดค่าใช้จ่ายไปได้ถึง 6.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หากมีการปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุที่สมควรได้รับการปล่อยตัว ซึ่งคิดเป็นจำนวนร้อยละ 15 ของผู้ต้องขังทั้งหมดในเรือนจำ

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอัตราการก่ออาชญากรรมและการกระทำผิดที่ร้ายแรงสูงสุดชี้ให้เห็นว่า เมื่ออายุมากขึ้นอัตราการกระทำผิดก็จะน้อยลง ผู้กระทำความผิดที่สูงอายุมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำน้อยกว่าผู้กระทำความผิดที่อายุน้อย หลังจากได้รับการปล่อยตัว นอกจากนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขเพื่อหาความเป็นไปได้ในการฝ่าฝืนกฎหมายของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวดังกล่าว พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะถูกคุมขังซ้ำน้อยที่สุด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในปี ค.ศ. 1998 มีจำนวนเพียงร้อยละ 3.2 ของผู้กระทำความผิดที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป เท่านั้นที่กลับเข้ามารับโทษใหม่ในเรือนจำภายในหนึ่งปีที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว เมื่อเทียบกับผู้กระทำความผิดอายุระหว่าง 18-29 ปี ที่มีมากถึงร้อยละ 45 และในปี ค.ศ. 2004 ได้มีการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับบุคคลที่ต้องโทษตามคำแนะนำส่วนกลางในการตัดสินโทษพบว่า ภายในระยะเวลาสองปีที่ได้รับการปล่อยตัว อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 9.5

¹⁹⁰ Ibid.

เมื่อเทียบกับอัตราการกระทำผิดซ้ำที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 35.5 จากสถิติเหล่านี้ การปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุก่อนกำหนดจะสร้างความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของสาธารณชนน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด¹⁹¹

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็นหลายมลรัฐ แต่ละมลรัฐมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายและสร้างกฎ กติกาแห่งมลรัฐของตนขึ้นบังคับใช้แก่พลเมืองของตน ดังนี้ วิธีการในการแก้ไขปัญหการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุในแต่ละมลรัฐจึงแตกต่างกันออกไป ซึ่งจากที่ได้ทำการศึกษาพบว่ามี 3 วิธีการหลัก ๆ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกานิยมนำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิด อันได้แก่ การควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) มาตรการลงโทษระดับกลาง และการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข ดังที่ผู้เขียนได้อธิบายอย่างละเอียดไว้แล้วในบทที่ 3 ซึ่งจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญโดยกำหนดว่า จะต้องควบคุมสอดส่องผู้กระทำความผิดในระดับใด การจัดระดับของการสอดส่องถูกนำมาใช้ในการปฏิบัติซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละมลรัฐที่มีนโยบายและการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป แต่จะมีเป้าหมายที่เหมือนกันคือ การบังคับ (Enforcement) การตักเตือน (Monitoring) และการช่วยเหลือ (Assistance)¹⁹² ที่ต้องนำมาเป็นเป้าหมายรวมในระบบการควบคุมและสอดส่องผู้กระทำความผิดอาญาด้วย

4.1.2 มาตรการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศอังกฤษ

มาตรการบังคับโทษผู้กระทำความผิดอาญาที่ประเทศอังกฤษนำมาใช้แทนการบังคับโทษจำคุกนั้น จะให้ความสำคัญแก่การคุมประพฤติมากที่สุด โดยได้มีการกำหนดมาตรฐานแห่งชาติสำหรับการสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดในชุมชนแห่งประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) (National Standards for the Supervision of Offenders in the Community) ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษระดับกลางที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติและจำคุกและการลงโทษระดับกลางเป็นการลงโทษที่มุ่งเน้นไปที่การบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องประสานกับการกระทำความผิด¹⁹³

การมีมาตรฐานแห่งชาติสำหรับการสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดในชุมชนก็เพื่อเป็นการสอดส่องการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารจัดการงานคุมประพฤติผู้กระทำความผิดและเพื่อให้เป็นมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติทุกท้องที่ให้เกิดความมั่นใจว่าผู้กระทำความผิดที่ถูกคุมประพฤติจะได้รับการสอดส่องดูแลและบริการ โดยจะมีการแจ้ง

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² จาก “รายงานการศึกษาคุณงานระบบคุมประพฤติ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา (ตอนที่ 5),” โดย สิทธิศักดิ์ วนะชกิจ, และศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2534, *คู่มือ*, 39(6), น. 57.

¹⁹³ From *Probation and Parole: Theory and Practice* (p. 411), by Abadinsky, Howard, 1997, New Jersey: Prentice-Hall.

ข้อมูลรายละเอียดแก่ผู้กระทำความผิดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดและหากกระทำผิดเงื่อนไขจะมีการดำเนินการต่อไปอย่างไร ซึ่งเป็นทั้งการควบคุมการทำงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในงานคุมประพฤติให้เกิดความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานที่ผู้ตรวจการจะใช้สำหรับประเมินประสิทธิภาพในการทำงาน อันเป็นสิ่งสะท้อนถึงเจตนารมณ์ในการทำงานร่วมกันให้ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานราชทัณฑ์กับหน่วยงานคุมประพฤติและสร้างการทำงานที่สอดคล้องกับงานราชทัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม เป็นที่คาดหมายได้โดยหลักการว่างานคุมประพฤติแห่งชาติและองค์กรทั้งหลายที่ปฏิบัติงานในด้านนี้จะดำเนินงานต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นธรรมและสอดคล้องกันโดยหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติอันไม่เหมาะสมที่ตั้งอยู่บนเชื้อชาติ ชาติกำเนิด เพศ อายุ ความพิการ ศาสนา ลักษณะทางเพศ หรือตั้งอยู่บนพื้นฐานอื่นที่ไม่เหมาะสม¹⁹⁴

ส่วนการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (The Home Detention Curfew - HDC) จะนำมาใช้เป็นวิธีการเสริมเท่านั้น กล่าวคือ วิธีนี้จะนำมาใช้ควบคู่ไปกับการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษนั่นเอง โดยผู้กลุ่มสูงอายุจะเป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับการปล่อยตัวโดยใช้วิธีการควบคุมผู้ต้องโทษ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้โทษจำคุก

ทั้งนี้ ได้มีการสำรวจการใช้มาตรการควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (The Home Detention Curfew - HDC) ปรากฏว่าวิธีการนี้เป็นการบังคับโทษที่ประสบความสำเร็จในการทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถอยู่ในสังคมปกติได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก และผู้ถูกควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการควบคุมตัวด้วยวิธีการดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าการควบคุมด้วยวิธีการนี้มีอิทธิพลต่อความประพฤติของผู้ต้องขังในเรือนจำโดยเป็นแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังอื่น ๆ มีความประพฤติที่ดี อีกทั้งบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ต้องโทษเองก็มีทัศนคติที่ดีต่อการบังคับโทษด้วยวิธีการนี้ โดยให้เหตุผลว่าวิธีการนี้ทำให้ผู้ต้องโทษยังสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติร่วมกับบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะผู้ต้องโทษที่เป็นผู้สูงอายุ เพราะบุคคลใกล้ชิดสามารถดูแล เอาใจใส่ได้ตลอดเวลาซึ่งทำให้ไม่มีความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจของผู้ต้องโทษนั้น¹⁹⁵

นอกจากการใช้มาตรการคุมประพฤติดังกล่าวแล้ว ประเทศอังกฤษยังไม่มีมาตรการลงโทษระดับกลางในรูปแบบอื่น ๆ มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประเทศอังกฤษจะให้ความสำคัญและมุ่งการใช้วิธีการคุมประพฤติเป็นหลักอย่างไรก็ตาม เมื่อมีการลงโทษผู้กระทำ

¹⁹⁴ การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (น. 59-60). เล่มเดิม.

¹⁹⁵ จาก โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด (น. 51), โดย สุนันทิพย์ จิตสว่าง และฐิติยา เพชรมณี, 2549, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ความผิดไปเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วจะมีการนำมามาตรการพักการลงโทษมาใช้โดยจะมีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับควบคุมตัวผู้ต้องโทษที่ได้รับการพักการลงโทษด้วยเช่นกัน¹⁹⁶

4.1.3 มาตรการบังคับโทษผู้ต้องขังสูงอายุในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

เนื่องจากสาธารณรัฐฝรั่งเศสเน้นหลักการปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (Individualisation des peines) เพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูปรับปรุงแก้ไขและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมอย่างไม่มีปัญหาโดยจะมี “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ”¹⁹⁷ (juge de l'application des peines เรียกย่อว่า JAP) เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดในเรือนจำ คือจะเป็นผู้พิจารณาออกคำสั่งให้ใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตัวนักโทษแต่ละคน ซึ่งมาตรการดังกล่าว ประกอบด้วย การลดระยะเวลาจำคุก (Les reductions de peine) การอนุญาตให้ออกนอกเรือนจำ (Les permissions de sortir) การหยุดหรือแบ่งการลงโทษ (La suspension ou le fractionnement de la peine) การจำคุกนอกเรือนจำ (Le placement a l'exterieur) การให้เสรีภาพบางส่วน (La semi-liberte) การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Le placement sous surveillance electronique), และการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข (La liberation conditionnelle)¹⁹⁸

จากการที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษามานั้น พบว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุของแต่ละประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุนั้น ทางเรือนจำจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องสวัสดิการและความต้องการอันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ต้องขังสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพ โรคประจำตัว ตลอดจนการรักษาพยาบาลที่ทันทั่วถึง สภาพจิตใจ การดูแลเอาใจใส่ ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตอยู่ภายในเรือนจำ ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักสากล แต่เมื่อพิจารณาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยกลับพบว่ายังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวได้ ประกอบกับจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุส่วนหนึ่งมาจากผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำเป็นเวลานานจนกระทั่งเป็นผู้ต้องขังสูงอายุในที่สุด ทั้งนี้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำให้มีความเหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่

¹⁹⁶ แหล่งเดิม.

¹⁹⁷ ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ (le juge de l'application des peines) เป็นผู้พิพากษาอาชีพในศาลจังหวัด (Tribunal de grande instance) ที่ถูกเสนอชื่อโดย Conseil superieur de la Magistrature (คล้ายคณะกรรมการตุลาการในประเทศไทย) มีอำนาจหน้าที่ในการปรับใช้โทษและกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักโทษในเรือนจำ รวมถึงการดูแลขังที่ถูกลงโทษแต่ได้รับการรอการลงโทษ (le sursis avec mise a l'epreuve).

¹⁹⁸ การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน (น. 36). แหล่งเดิม.

จะต้องคำนึงถึงบุคลิก ลักษณะเฉพาะตัวของผู้ต้องขังสูงอายุ โดยต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องสุขภาพร่างกายและการรักษาพยาบาลอย่างใกล้ชิดและทันเวลา

เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุนั้นเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนี ไม่มีความเสี่ยงที่จะคุกคามหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลใด ๆ และทรัพย์สินใด ๆ ในชุมชนไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดร้ายแรงในภายหลัง และไม่มีความเสี่ยงที่จะทำการขัดขวางใด ๆ ต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันเป็นเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิจะได้รับอนุญาตให้ใช้วิธีการควบคุมตัวในรูปแบบอื่นแทนการลงโทษจำคุก และในขณะเดียวกันหากนำวิธีการในการลงโทษในรูปแบบอื่นที่มีโทษจำคุกมาใช้แก่ผู้สูงอายุก็จะเป็นการช่วยลดภาระของทางเรือนจำได้อย่างมากและยังช่วยลดปัญหาต่าง ๆ จากการควบคุมตัวผู้สูงอายุไว้ในเรือนจำ ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพและลักษณะของผู้สูงอายุที่ไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาตรการในการลงโทษจำคุกมาใช้ดังที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้น

4.2 วิเคราะห์มาตรการที่เหมาะสมแทนการลงโทษจำคุกผู้สูงอายุในประเทศไทย

จากการศึกษามาตรการในการบังคับโทษทางอาญาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ หรือจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์เช่นเดียวกับระบบกฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศไทย พบว่านอกจากมาตรการบังคับโทษจำคุกแล้ว ทุกประเทศก็จะมีมาตรการอื่นที่นำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกด้วยเช่นกัน ซึ่งแต่ละประเทศก็จะมีมาตรการที่แตกต่างกันออกไป โดยให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่แตกต่างกันนำไปสู่การเลือกใช้มาตรการบังคับโทษที่แตกต่างกันออกไปด้วย ตลอดจนเงื่อนไขหรือการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ใช้มาตรการบังคับโทษในรูปแบบต่าง ๆ แทนการจำคุกของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไปเช่นกัน จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อหาวิธีการที่จะนำมาใช้บังคับโทษแก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยแทนการใช้โทษจำคุก เพื่อให้เกิดความเหมาะสมมากที่สุด ดังจะกล่าวให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

4.2.1 ความเหมาะสมในการนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์(Electronic Monitoring) หมายถึง อุปกรณ์ในการควบคุมผู้กระทำความผิด ซึ่งประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ (Transmitter Device) ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะนิยมใช้ติดตัวผู้กระทำความผิดมีลักษณะคล้ายนาฬิกาข้อมือ หรือสายหนังรัดข้อมือข้อเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ (Receiver Unit) และศูนย์ควบคุมกลาง (Monitoring Center) ซึ่งทำหน้าที่

ในการควบคุมและสอดส่องตัวผู้กระทำความผิดให้อยู่ภายในสถานที่และเวลาที่กำหนด อาทิการควบคุมตัวในบ้าน สถานที่พักอาศัย หรือสถานที่อื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมแทนการจำคุกผู้กระทำความผิดในเรือนจำ

มาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการใช้สถานที่ที่กำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษโดยมีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นอุปกรณ์ตรวจสอบการควบคุมผู้กระทำความผิดมีทั้งที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการใช้วิธีการดังกล่าวนี้และที่ไม่ต้องเสียด้วยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละประเทศ¹⁹⁹ นอกจากนี้ยังอาจมีการกำหนดให้ผู้ต้องโทษต้องทำงานสาธารณะให้ชุมชนหรือบริจาคเงินช่วยเหลือองค์กรสาธารณะ หรือต้องทำงานเลี้ยงชีพ หรือเข้ารับการบำบัดรักษาอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขของแต่ละประเทศที่จะกำหนดขึ้น เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขประกอบการใช้การควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในที่ที่กำหนด และในบางมลรัฐ เช่นในมลรัฐ Kentucky ผู้กระทำความผิดที่ใช้การควบคุมไว้ในสถานที่ที่กำหนดจะต้องรับโทษนานกว่ารับโทษในเรือนจำ แต่ในบางรัฐ เช่น Florida จะรับโทษน้อยกว่าโทษในเรือนจำ²⁰⁰

ส่วนในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นมาตรการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นี้จัดว่าเป็นมาตรการใหม่แต่เมื่อมีการทดลองนำมาใช้ก็พบว่า เป็นมาตรการที่ส่งผลดีและนับว่าประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง โดยในปัจจุบันมาตรการดังกล่าวเป็นที่นิยมมาก ทำให้ปัญหาเรื่องผู้ต้องขังล้นเรือนจำเบาบางลง อย่างไรก็ตาม สาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีระบบ “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ”²⁰¹ (juge de l’application des peines) ซึ่งจะทำหน้าที่ในการกำหนดโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละราย สอดส่องดูแลความประพฤติผู้ต้องโทษ พิจารณาวินิจฉัยการกระทำผิดเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในการบังคับโทษเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการบังคับโทษให้เหมาะสมแก่ผู้ต้องโทษตลอดเวลาในการบังคับโทษของผู้นั้นจนกว่าจะพ้นโทษ ดังนั้น การสั่งให้ควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การเพิกถอนคำสั่งให้ควบคุมตัวโดยใช้อุปกรณ์

¹⁹⁹ จาก การคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหบัณฑิต) (น. 29), โดย เบ็ญจะ เพ็งคิชฐ์, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

²⁰⁰ จาก รายงานสรุปประชุมปฏิบัติการวิจัยโครงการ 2 การกักขังและใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ควบคุมผู้ต้องโทษในสหรัฐอเมริกา (13 มิถุนายน 2531), โดย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

²⁰¹ ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ (le juge de l’application des peines) เป็นผู้พิพากษาอาชีพในศาลจังหวัด (Tribunal de grande instance) ที่ถูกเสนอชื่อโดย Conseil supérieur de la Magistrature (คล้ายคณะกรรมการตุลาการในประเทศไทย) มีอำนาจหน้าที่ในการปรับใช้โทษและกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักโทษในเรือนจำ รวมถึงการดูแลจำเลยที่ถูกลงโทษแต่ได้รับการรอกการลงโทษ (le sursis avec mise a l’épreuve).

อิเล็กทรอนิกส์เพราะเหตุว่าผู้ต้องโทษกระทำผิดเงื่อนไขนั้น ล้วนแล้วแต่จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้พิพากษามาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งกระบวนการกลั่นกรองนี้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องโทษ ทนายความ อัยการ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีโอกาสได้แย้งคัดค้าน แสดงพยานหลักฐาน เพื่อให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยได้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่ผู้ต้องโทษออกนอกสถานที่ที่กำหนดอันเป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไข สัญญาที่ถูกส่งจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะดิ่งขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทราบความเคลื่อนไหวและติดตามตัวผู้ต้องโทษไปในทันที แต่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไม่สามารถนำตัวผู้ต้องโทษกลับเข้าจำคุกในเรือนจำได้ทันทีแต่จะต้องส่งตัวผู้ต้องโทษนั้นไปยัง “ผู้พิพากษาปรับใช้โทษ” เพื่อให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนว่าสัญญาเตือนดังกล่าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใด และผู้ต้องโทษมีเจตนาที่จะหลบหนีหรือไม่ แล้วจึงจะมีคำสั่งในเรื่องวิธีการในการควบคุมตัวผู้ต้องโทษนั้นต่อไป ซึ่งเมื่อศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนการควบคุมตัวผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แล้วผู้ต้องโทษจะต้องกลับเข้ารับโทษจำคุกเรือนจำ โดยยังคงต้องรับโทษที่เหลืออยู่หลังจากหักระยะเวลาควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์²⁰² วิธีการนี้สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องโทษได้อย่างดี เพราะการนำตัวผู้ต้องโทษกลับเข้ามาไว้ในเรือนจำย่อมเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องโทษอย่างมาก จึงสมควรมีกลไกอย่างใดอย่างใดเข้ามาตรวจสอบให้เป็นที่แน่ชัดเสียก่อนว่าผู้ต้องโทษนั้นได้กระทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการบังคับโทษจริง ก่อนที่จะใช้อำนาจอันเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของผู้ต้องโทษนั้น

กล่าวโดยสรุป คือ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำด้วยการควบคุมหรือจำกัดบริเวณผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่หนึ่งที่ใดที่มีไซเรนจำและผู้นั้นสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขภายในบริเวณที่ถูกจำกัด โดยมีเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นอุปกรณ์ในการควบคุมและตรวจสอบ ผู้กระทำความผิดจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ซึ่งศาลจะใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดเงื่อนไขตามความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดเป็นรายกรณี หากผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดจะต้องเข้ารับโทษในเรือนจำ²⁰³

²⁰² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 723-13 วรรค 2.

²⁰³ จาก ศึกษาทัศนนะของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำวิธีการควบคุมผู้กระทำ ความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) (น. 27), โดย อรรถพร สุจริตพันธ์, 2533, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ²⁰⁴

1) ขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) มักใช้กับจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อจุดประสงค์ในการติดตามผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้มาปรากฏตัวต่อศาลตามวันนัด และช่วยป้องกันการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ได้ ดังนั้นในขั้นตอนนี้จะใช้เพื่อการสังเกตเฝ้าระวังเป็นหลัก ตัวอย่างของประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดา

2) ขั้นตอนทางเลือกในการลงโทษ หรือ การใช้แทนการจำคุก (Primary Sentencing) ถือเป็นทางเลือกหนึ่งของศาลในการสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดแทนที่จะส่งตัวเข้ารับการควบคุมในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้วยการเปลี่ยนเป็นการควบคุมที่บ้านแทน ตัวอย่างของประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย

3) ขั้นตอนภายหลังจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง (Post-Prison) ใช้เพื่อการเตรียมตัวระยะสุดท้ายของโทษจำคุก โดยการพักการลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข ตัวอย่างของประเทศที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ประเทศอังกฤษ ประเทศนิวซีแลนด์

จากการศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการนำมาตราการควบคุมผู้ต้องขัง โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้นั้น สรุปได้ว่าการนำมาตราการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ก็เพื่อ

1) เพื่อการควบคุม (Detention) เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมตัวในสถานที่ที่กำหนด ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

2) เพื่อเป็นการจำกัด (Restriction) เป็นการใช้เพื่อจำกัดมิให้บุคคลเข้าไปในเขตพื้นที่ที่กำหนด หรือเข้าถึงตัวบุคคลอื่นที่กำหนด เช่น โจทก์ เหยื่อ หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นคู่คดี

3) เพื่อการสังเกตเฝ้าระวัง (Surveillance) เป็นการใช้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามความเคลื่อนไหวบุคคลได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง

การนำมาตราการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็น การอาศัยระบบอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring System) เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมผู้กระทำความผิดแทนการควบคุมในเรือนจำหรือทัณฑสถานซึ่งเป็นการช่วยลดความแออัดในเรือนจำหรือทัณฑสถาน รวมทั้งยังเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ใช้ชีวิตในชุมชนได้ตามปกติ การควบคุมตัวด้วยวิธีการนี้ผู้ต้องโทษสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติ เช่น การศึกษา

²⁰⁴ โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด (น. 14-15). เล่มเดิม.

การประกอบอาชีพ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา อยู่อาศัยร่วมกับบุคคลในครอบครัว และในขณะเดียวกันผู้ต้องโทษจะต้องเข้าสู่โปรแกรมการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูด้วย เช่น การทำงานบริการสาธารณะ การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การเข้ารายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นที่นิยมใช้อย่างมากในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยส่วนใหญ่วิธีนี้จะถูกนำมาใช้แก่ผู้กระทำความผิดเล็กน้อยที่มีอัตราโทษไม่รุนแรง ผู้ต้องขังที่สภาพร่างกายไม่พร้อมที่จะถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ เช่น ผู้ต้องขังป่วยหนักหรือเป็นโรคร้ายแรง หรือผู้ต้องขังสูงอายุ เป็นต้น และผู้ต้องขังที่ได้รับการอนุญาตให้พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข

จากที่ได้ทำการศึกษาทำให้พบว่าการนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการบังคับโทษทางอาญาแก่ผู้ต้องขังอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งผู้เขียนได้สรุปไว้ดังนี้

(1) ลดภาระค่าใช้จ่ายของกรมราชทัณฑ์ได้อย่างมาก โดยเปรียบเทียบได้จากการศึกษาถึงการนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้มีการจัดทำรายงานสรุปข้อเปรียบเทียบในด้านค่าใช้จ่ายในการควบคุมตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำกับค่าใช้จ่ายในการควบคุมตัวผู้ต้องขังโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าการควบคุมตัวผู้ต้องขังโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีภาระค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการควบคุมตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำประมาณ 10 เท่า กล่าวคือ ภาระค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องแบกรับจากการควบคุมตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำอยู่ที่ประมาณ 67 เหรียญต่อวัน ส่วนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการควบคุมตัวผู้ต้องขังโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ที่ประมาณ 7.30 เหรียญต่อวันเท่านั้น²⁰⁵ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นงบประมาณที่รัฐจะต้องเสียไป แต่หากมีการเริ่มดำเนินการจากผู้ต้องขังกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเพื่อเป็นการนาร่อง ก็ย่อมเป็นเรื่องที่ดีและเหมาะสม อีกทั้งรัฐยังมีความสามารถที่จะจัดหาได้อย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนไม่มาก แต่เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีความจำเป็นและสมควรจะใช้มาตรการนี้แทนการลงโทษจำคุกมากที่สุด

(2) เพื่อลดปัญหาผลกระทบจากการจำคุกผู้สูงอายุไว้ในเรือนจำ อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นหลักการสากล เนื่องจากในความเป็นจริงปัจจุบันเรือนจำในประเทศไทยยังไม่มีความสามารถในการจัดสวัสดิการและสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ต้องขังได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำและผู้ต้องขังที่

²⁰⁵ จาก “นวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการงานราชทัณฑ์” กระบวนทัศน์ใหม่ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด (น. 25), โดย นัทธี จิตสว่าง, ม.ป.ป.

ได้รับผลกระทบร้ายแรงที่สุดได้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ บางรายอาจต้องเสียชีวิตลงในระหว่างถูกต้องขัง อยู่ในเรือนจำ เพราะเรือนจำ ทัณฑสถานสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุถูกควบคุมตัวอยู่นั้นไม่มีความพร้อม ในการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายในเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง อาหาร สถานที่อยู่อาศัยหลับนอน ยารักษาโรค สถานพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนแต่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุอย่างมาก เพราะผู้ต้องขังที่สูงอายุมักจะมี ความอ่อนแอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจมากกว่าบุคคลในวัยกลางคน มีโรคประจำตัว มีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา และความเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะญาติมิตรและบุคคลในครอบครัวด้วยเหตุนี้ การนำมามาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดย เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เป็นอันดับแรกจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งและ

(3) เพื่อเป็นการทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขกับครอบครัวและชุมชน โดยใช้ชีวิตกับสภาพแวดล้อมที่มีความคุ้นเคย

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการนำมามาตรการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ ผู้ต้องขังสูงอายุจะเป็นมาตรการที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งแต่ในปัจจุบันก็ยังพบอุปสรรคในเรื่อง การขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างทั่วถึงแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ ทุกรายทั่วประเทศไทย และยังขาดความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกในการจัดหาเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์และระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

4.2.2 ความเหมาะสมในการนำมามาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

มาตรการลงโทษระดับกลางหรือมาตรการบังคับโทษระดับกลางหรือ Intermediate Punishment หรือ Intermediate Sanctions เป็นวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้กระทำความผิดที่ใช้กระบวนการ สอดส่องดูแลหนักกว่าการคุมประพฤติแบบปกติแต่ยังไม่ถึงขั้นจำคุกเต็มรูปแบบ ศาลจะมีคำสั่งให้ ใช้มาตรการลงโทษระดับกลางในกรณีที่เห็นว่ามาตรการคุมความประพฤติที่กระทำอยู่นั้น เบาเกินไปและในขณะเดียวกันการใช้โทษจำคุกก็ยังไม่มีความจำเป็นหรืออาจรุนแรงเกินไป²⁰⁶ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการนำมามาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้ก็คือการลดจำนวนผู้ต้องขังลง และสร้าง กลไกในการควบคุมผู้กระทำความผิดที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้วิธีการจำคุกซึ่งเป็นวิธีการที่ก่อภาระ ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากรเจ้าหน้าที่และอื่น ๆ แก่ภาครัฐมากกว่าการใช้มาตรการลงโทษ ระดับกลาง

²⁰⁶ จาก รายงานการศึกษาเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษ ระดับกลาง (น. 2-3), โดย ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2546, กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การลงโทษระดับกลางเป็นวิธีการที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่โดยจะถูกคุมความประพฤติและมีเงื่อนไขพิเศษที่เข้มงวดหลายประการ เช่น การรายงานตัวก่อนข้างตี การเข้าศูนย์พักพิงหรือศูนย์ควบคุมความประพฤติ การเข้าค่ายฝึกอบรมแบบทหาร การใช้โทษจำคุกผสมกับการคุมความประพฤติ (Split Sentence) การกักขังไว้ที่บ้านของตนเองโดยมีอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

จากข้อกำหนดโตเกียวจะเห็นได้ว่าการปล่อยตัวชั่วคราวหรือการประกันตัวก็เป็นวิธีการหลีกเลี่ยงการใช้โทษจำคุกเช่นกัน ซึ่งการปล่อยตัวผู้ต้องขังไปชั่วระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดเป็นการผ่อนคลายเป็นเรื่องการควบคุมและขัง²⁰⁷ โดยให้ได้รับเสรีภาพเป็นการชั่วคราว ดังนี้ การปล่อยตัวชั่วคราวจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังประการหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ยังมีมาตรการลงโทษในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต่างประเทศได้นำมาใช้ เช่น การลงโทษทางสถานภาพหรือการตัดสิทธิบางประการ (Status Penalties) แทนการใช้โทษจำคุกหรือโทษปรับ การลงโทษทางเศรษฐกิจและการเงิน (Economic Sanction and Monetary Penalties) เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายและความต้องการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด

ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรการลงโทษระดับกลางแบ่งได้เป็นหลายรูปแบบ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีมาตรการลงโทษระดับกลางหลายรูปแบบที่ใช้บังคับ อันได้แก่ การชดใช้ความเสียหาย การคุมความประพฤติ การใช้โทษกึ่งคุมประพฤติ (Shock Probation) ซึ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยใช้ทั้งโทษจำคุกในระยะแรกและมีการคุมประพฤติในระยะต่อมาภายหลังที่ได้รับโทษจำคุกไประยะหนึ่งแล้ว การใช้มาตรการลงโทษกึ่งจองจำ (Shock Incarceration) โทษกักกันแบบกึ่งพักอาศัยในบ้าน (Half-way in House) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมาตรการชดใช้ความเสียหายในรูปแบบที่มีใช้ตัวเงิน เช่น การให้ทำงานสาธารณประโยชน์ในชุมชนโดยอาจนำมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดควบคู่ไปกับมาตรการอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนในประเทศอังกฤษ รวมถึงในสกอตแลนด์ก็ได้ใช้หลักการลงโทษระดับกลางในลักษณะคล้ายกัน เช่น การใช้ให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคม (Community Service) โดยถือว่าเป็นการลงโทษระดับกลางที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติและจำคุก เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องหาความเหมาะสมของมาตรการลงโทษระดับกลางแต่ละรูปแบบที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้ต้องขังสูงอายุแทนการบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย

²⁰⁷ จาก กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (น. 117), โดย คณิต ฅ นคร, 2537, กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

4.2.2.1 การทำงานบริการสังคม (Community Service – CS) เป็นเงื่อนไขพิเศษที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดทำงานชดเชยให้กับชุมชนโดยไม่มีค่าตอบแทน ภายใต้การดูแลสอดส่องของพนักงานคุมประพฤติ วิธีการนี้ได้รับความนิยมในหลายประเทศรวมถึงในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้โดยละเอียดในบทที่ 3 แล้ว และในประเทศไทยเองก็มีการนำวิธีการนี้มาใช้แก่ผู้กระทำความผิดด้วยเช่นกัน ซึ่งวิธีการให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพต่อการบังคับโทษเพราะทำให้ผู้ต้องโทษได้สำนึกตนและมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ผู้ต้องโทษมีระเบียบวินัยอีกด้วยแต่อาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้แก่ผู้สูงอายุมากนัก เพราะผู้สูงอายุมีความสามารถน้อยในการจัดการงานต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะใช้กำลังแรงกายที่มีอยู่เพื่อให้เป็นคุณประโยชน์ต่อสาธารณะได้เทียบเท่าเด็ก เยาวชน หรือบุคคลทั่วไปที่อยู่ในวัยกลางคน

4.2.2.2 การกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้าน (Home Arrest / Home Confinement / Home Detention) เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดถูกกักบริเวณอยู่ในบ้านพักอาศัยของตนเองเท่านั้น และจะสามารถออกนอกบริเวณได้เฉพาะเพื่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่วางไว้เท่านั้น เช่น การเดินทางออกไปทำงาน ศึกษา หรือรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ เป็นต้น แต่วิธีการนี้มักจะถูกนำมาใช้ควบคู่กับการลงโทษในรูปแบบอื่นด้วย เช่น กำหนดให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้านโดยมีการควบคุมด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในมลรัฐอิลลินอย รวมถึงมลรัฐอื่น ๆ ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำวิธีการกักขังไว้ที่บ้านเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขคุมประพฤติและกำหนดเวลาที่จะถูกกักขังไว้ที่บ้านตามที่ศาลเห็นสมควร²⁰⁸ ซึ่งวิธีการกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้านโดยกำหนดเงื่อนไขห้ามออกนอกสถานที่นอกจากสถานที่ตามที่ระบุไว้ นั้นน่าจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้บังคับแก่ผู้สูงอายุมากที่สุด เนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุนั้นเองด้วยเหตุนี้การนำวิธีการควบคุมตัวโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคู่กับการกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้านก็ น่าจะเป็นการเพียงพอที่จะควบคุม ดูแล สอดส่องผู้กระทำความผิดในกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุได้อย่างเพียงพอแล้ว เพราะผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก ไม่มีความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการบังคับโทษที่มีความเคร่งครัดมากนัก อีกทั้งการใช้วิธีการกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้านโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวไว้ก็จะสามารถทำให้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของผู้นั้นแล้ว ประกอบทั้งผู้สูงอายุยังสามารถดำเนินชีวิตของตนได้

²⁰⁸ From *Specialized Programs and Service Manual* (p. 20), by Nancy Martin, 1995, Cook County Adult Probation Department (CCAPD).

ตามปกติ ได้อยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดโดยไม่ถูกแยกตัวไปอยู่อย่างโดดเดี่ยว และสามารถได้รับการดูแลรักษาพยาบาลหรือได้รับการตรวจรักษาโรคประจำตัวหรือกรณีมีความเจ็บป่วยเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทันทีที่โดยไม่เป็นภาระของทางเรือนจำอีกด้วย

4.2.2.3 การคุมความประพฤติแบบเข้มงวด (Intensive Probation Supervision – IPS หรือ Intensive Supervision of Probation – ISP) ซึ่งเป็นวิธีการที่เน้นการจำกัดเสรีภาพโดยไม่มีกรจำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ เพื่อเลี่ยงการจำคุกและลดการกระทำความผิดในอนาคต ซึ่งวิธีการนี้จะมีความรัดกุมและเคร่งครัดมากกว่าการคุมประพฤติที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เช่น กำหนดให้เข้ามารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่บ่อยขึ้น เจ้าหน้าที่อาจไปตรวจสอบหรือสอดส่องความประพฤติที่บ้านพักอาศัยได้ตลอดเวลา และอาจมีการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางหรือออกนอกบ้านพักอาศัย ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เป็นต้นวิธีการนี้มีข้อดีคือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ และชุมชน ในการช่วยเหลือสอดส่องผู้กระทำความผิดอันจะช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ และผู้กระทำความผิดยังสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในชุมชนของตนได้อย่างปกติและจะทำให้ผู้กระทำความผิดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยและทัศนคติให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในชุมชนได้ต่อไปอย่างไรก็ตามการใช้วิธีการนี้จำเป็นจะต้องมีบุคลากรเจ้าหน้าที่ในจำนวนที่มากเพียงพอต่อการลงพื้นที่ไปตรวจสอบ สอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดแต่ละคนเป็นรายคน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุความสำเร็จ

4.2.2.4 การใช้ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Probation Diversion Center) จะต้องมีการจัดหาสถานที่เพื่อใช้สำหรับเป็นศูนย์เลี้ยงโทษจำคุกเพื่อคุมความประพฤติ โดยผู้กระทำความผิดสามารถออกไปทำงานได้ตามปกติและต้องกลับมาพักอาศัยหลับนอนอยู่ภายในศูนย์แห่งนี้โดยออกค่าใช้จ่ายของตนเอง ซึ่งวิธีการนี้อาจมีอุปสรรคในเรื่องของการจัดหาสถานที่และค่าใช้จ่ายที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้เสียในการพักอาศัยอยู่ในศูนย์เลี้ยงโทษจำคุกนี้ด้วยตนเองทั้งหมด

4.2.2.5 การใช้ศูนย์กักขังผู้ถูกคุมความประพฤติ (Probation Detention Center) วิธีการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติฝ่าฝืนหรือผิดเงื่อนไขในการคุมความประพฤติ จะมีการควบคุมตัวไว้ที่ศูนย์แห่งนี้ ภายในศูนย์กักขังผู้ถูกคุมความประพฤติจะมีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยขั้นต่ำแบบเรือนจำ (Minimum Security) และจะมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดกว่าศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก และผู้ที่อยู่ในศูนย์นี้จะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูด้วยโปรแกรมบำบัดที่ทางศูนย์ได้จัดทำขึ้นและต้องทำงานบริการสังคมด้วย

การใช้มาตรการลงโทษระดับกลางดังที่กล่าวมานี้ ถือเป็นมาตรการที่ลดภาระของรัฐลงได้ในระดับหนึ่งและเป็นมาตรการลงโทษที่มีความผ่อนคลายลงจากการใช้โทษจำคุก แต่อย่างไรก็ดี มาตรการบางอย่าง เช่น การการใช้ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Probation Diversion Center) ก็ยังมีลักษณะ

ที่เป็นการแยกตัวผู้กระทำความผิดออกจากครอบครัว ญาติมิตร และบุคคลใกล้ชิด ซึ่งอาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้แก่ผู้สูงอายุ ด้วยเหตุผลทางด้านสภาพจิตใจและสภาพร่างกายที่ต้องการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา และผู้เขียนเห็นว่าวิธีการที่น่าจะเหมาะสมแก่การบังคับโทษผู้สูงอายุมากที่สุด ได้แก่ การใช้วิธีการการกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้าน โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ตามเหตุผลที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้น

4.2.3 ความเหมาะสมในการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

การพักการลงโทษหมายถึงการปลดปล่อยผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ ทักษสถานทีผู้ต้องขังนั้นถูกคุมขังอยู่ก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาลภายใต้เงื่อนไขคุมขังกำหนดการพักการลงโทษมิใช่สิทธิของผู้ต้องขังแต่เป็นประโยชน์ที่ทางราชการให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดีมีความก้าวหน้าทางการศึกษาทำงานเกิดผลดีแก่เรือนจำหรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ

ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้นำแนวคิดการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากเรือนจำมาเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดซึ่งการพักการลงโทษ (parole) เป็นภารกิจตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 35 (5) ที่ให้ตอบแทนแก่นักโทษเด็ดขาดที่ประพฤติตนดี มีความอดุสาหะ ก้าวหน้าในการศึกษาอบรม ทำการงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ ให้ได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาลภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ ภายใต้การดำเนินงานของส่วนพักการลงโทษและคณะกรรมการพักการลงโทษซึ่งเป็นคณะกรรมการอิสระ อันประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานอัยการ ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการผู้แทนจากกรมคุมประพฤติ และผู้แทนจากกรมการแพทย์ โดยนักโทษเด็ดขาดที่อาจได้รับการพักการลงโทษจะต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายแจ้งโทษฉบับหลังสุด หรือไม่น้อยกว่า 10 ปี กรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพักการลงโทษไว้ ในมาตรา 32 ว่านักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดุสาหะก้าวหน้าในการศึกษาและทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง และมาตรา 43 กำหนดว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการพักการลงโทษตามมาตรา 32 (5) หรือนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้ลดวันต้องโทษจำคุก ตามมาตรา 32 (6) หรือ (8) และถูกปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้น ต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับความประพฤติของตน ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นข้อหนึ่งข้อใดนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นอาจถูกจับมาอีกโดยมิต้องมีหมายจับหรือหมายจำคุก และนำกลับ

เข้าคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ และให้ผู้มีอำนาจสั่งการพักการลงโทษตามมาตรา 32 (5) หรือการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา 32 (6) หรือ (8) สั่งถอนการพักการลงโทษหรือถอนการลดวันต้องโทษจำคุกที่ยังเหลือและจะลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้

นอกจากนี้การพักการลงโทษยังต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479²⁰⁹ ซึ่งกำหนดเรื่องพักการลงโทษไว้ในข้อ 91-98 กล่าวคือ จะพักการลงโทษได้ต่อเมื่อคณะกรรมการพักการลงโทษเห็นชอบและอธิบดีอนุมติ²¹⁰ ซึ่งการพักการลงโทษจะต้องเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น²¹¹ แต่หากกรณีมีเหตุพิเศษจะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ก็ได้แต่ต้องมีคณะกรรมการอนุมติอีกชั้นหนึ่ง²¹² การพักการลงโทษจะมีเงื่อนไขต่าง ๆ กำหนดให้กระทำหรือให้ละเว้นกระทำไว้อย่างละเอียดดังที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ข้อ 93 ถึงข้อ 96²¹³ เช่น ห้ามกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ห้ามกระทำความผิดขึ้นใหม่ ห้ามประพฤติตนไม่เหมาะสม ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตามกำหนดเวลา เป็นต้น

²⁰⁹ ซึ่งต่อไปในการศึกษานี้ จะใช้คำว่า “กฎกระทรวง.”

²¹⁰ กฎกระทรวง ข้อ 91 “จะพักการลงโทษได้ต่อเมื่อคณะกรรมการต่อไปเห็นชอบและอธิบดีอนุมติ

(ก) คณะกรรมการสำหรับเรือนจำภูมิภาคให้ประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธานและข้าราชการชั้นประจำแผนกขึ้นไปทั้งข้าหลวงประจำจังหวัดตั้งขึ้นอีก 2 นาย

(ข) คณะกรรมการสำหรับเรือนจำกลางประกอบด้วยข้าราชการชั้นหัวหน้าแผนกที่อธิบดีตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า 3 นาย.”

²¹¹ กฎกระทรวง ข้อ 46.

²¹² กฎกระทรวง ข้อ 92 “ในกรณีมีเหตุพิเศษจะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 46 ก็ได้แต่คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการต่อไปได้อนุมัติอีกชั้นหนึ่งแล้ว

- (1) ปลัดกระทรวงมหาดไทยประธานกรรมการ
- (2) ผู้แทนกรมราชทัณฑ์กรรมการ
- (3) ผู้แทนกรมตำรวจกรรมการ
- (4) ผู้แทนกรมมหาดไทยกรรมการ
- (5) ผู้แทนกรมอัยการกรรมการ.”

²¹³ กฎกระทรวง ข้อ 93 “เงื่อนไขในระหว่างพักการลงโทษกำหนดดังต่อไปนี้

- (ก) ให้ละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
- (ข) ให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
- (ค) ให้ละเว้นและให้กระทำการตามหมายเลข (1) และ (2) ข้างต้น”

ข้อ 94 “เงื่อนไขละเว้นการกระทำนั้นมีดังต่อไปนี้

- (ก) ละเว้นไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

ส่วนมาตรการพักการลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาถูกนำมาใช้โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดเองโดยถือว่าเป็นการลดจำนวนโทษที่ได้กำหนดไว้เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ผู้ต้องขังมีความประพฤติดี อันจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดความประพฤติที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ แต่อย่างไรก็ตามมาตรการในการพักการลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เป็นที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการลงโทษตามกำหนดที่แท้จริง (Truth in Sentencing) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษอย่างแท้จริงแทนที่จะนำวิธีการลดหย่อนโทษมาใช้

การพักการลงโทษตามกฎหมายแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดกลับสู่อิสรภาพโดยมีเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด เมื่อผู้ต้องโทษปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ก็จะไม่ถูกนำตัวกลับมาลงโทษจำคุกอีกสาธารณรัฐฝรั่งเศสเห็นว่าการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขให้คุณประโยชน์ในกระบวนการบังคับโทษทางอาญาได้มากกว่าการปล่อยผู้ต้องโทษออกจากเรือนจำเมื่อครบกำหนดระยะเวลาจำคุก ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้ต้องโทษที่เข้าสู่กระบวนการพักการลงโทษนั้น แม้ว่าจะได้รับอิสรภาพก่อนกำหนดจริง แต่ก็จะต้องถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ศาลกำหนดขึ้นเพื่อที่จะให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคม หากปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านี้ได้เป็นผล ก็เท่ากับเป็นสิ่งยืนยันความสำเร็จในการฟื้นฟูผู้ต้องโทษ ในทำนองกลับกัน หากผู้ต้องโทษไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านี้ได้ก็จะถูกจับเข้าเรือนจำอีกครั้งหนึ่งในขณะที่หากไม่มีการปรับใช้มาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้ แม้ผู้ต้องโทษจะถูกจำคุกครบตามกำหนดเวลาก็จริง แต่ก็ไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้ต้องโทษปฏิบัติหลังจากได้รับอิสรภาพเพื่อเป็นการฟื้นฟูตัวผู้กระทำความผิดเลย ซึ่งการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคม (La reinsertion des condamnés) และการป้องกันการกระทำ

(ข) ละเว้นไม่เข้าไปในเขตท้องที่ที่กำหนดไว้

(ค) ละเว้นไม่ประพฤติตนในทางเสื่อมเสียเช่นเสพฝิ่นเล่นการพนันเป็นต้น”.

ข้อ 95 “เงื่อนไขให้กระทำการนั้นมีดังต่อไปนี้

(ก) ให้ไปรายงานตนต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจแห่งท้องที่ซึ่งไปอยู่หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกำหนดเวลาเดือนละหนึ่งครั้ง

(ข) ให้กระทำการหาเลี้ยงชีพตามที่เจ้าพนักงานจัดหาให้

(ค) ให้กระทำการหาเลี้ยงชีพในกิจการงานซึ่งผู้นั้นมีอยู่แล้วหรือญาติมิตรจัดหาให้

(ง) ให้ปฏิบัติทางศาสนา”

ข้อ 96 “เงื่อนไขนั้นจะกำหนดไว้แต่ข้อเดียวหรือหลายข้อก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมแก่ลักษณะของบุคคลและพฤติการณ์.”

ความผิดอีก (La prevention de la recidive)²¹⁴ โดยผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากมาตรการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขนี้คือผู้ต้องขังที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างจริงจังที่จะปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคม เช่น เมื่อผู้ต้องขังสามารถพิสูจน์ถึงการทำกิจกรรมทางวิชาชีพ หรือพิสูจน์ถึงการศึกษและการฝึกอาชีพอย่างไม่ลดละ รวมทั้งการฝึกงานหรือการจ้างงานชั่วคราวเพื่อที่จะให้ตนเองกลับคืนสู่สังคม หรือพิสูจน์ถึงความจำเป็นในการกลับไปใช้ชีวิตครอบครัว หรือพิสูจน์ถึงความจำเป็นในการเข้าบำบัดรักษา หรือพิสูจน์ถึงความพยายามที่จะลดใช้ความเสียหายให้ผู้เสียหาย²¹⁵

ผู้เขียนเห็นด้วยกับเหตุการณ์นำมาตรการพักการลงโทษมาใช้ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มุ่งการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิด และมุ่งถึงการปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสังคมได้มากกว่าการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำจนครบกำหนดเวลาต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งมาตรการพักการลงโทษนี้ก็ยังคงมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลสอดส่องพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดอยู่เพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงตัวของผู้นั้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศอังกฤษได้มีการใช้วิธีควบคุมตัวโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้การพักการลงโทษ ซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมดูแล สอดส่องผู้กระทำความผิดได้อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น สามารถติดตามตัวและทราบความเคลื่อนไหวของผู้นั้นได้ตลอดเวลา

เนื่องจากมาตรการพักการลงโทษ เป็นมาตรการที่นำมาใช้เฉพาะกับนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงอาจหมายความว่ารวมถึงผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษจำคุกเป็นเวลานานจนกระทั่งมีอายุเกิน 60 ปี ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ ก็ควรได้รับโอกาสในการพิจารณาให้ได้รับการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขด้วย เนื่องจากผู้ต้องขังกลุ่มนี้อยู่ในวัยที่ไม่สามารถละเมิดกฏ ระเบียบของทางเรือนจำ หรือกระทำการให้เกิดความวุ่นวายหรือเสียดความมั่นคงปลอดภัยในเรือนจำ และมีความเสี่ยงน้อยมากต่อการที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกจึงไม่มีความจำเป็นต้องถูกควบคุมอย่างเคร่งครัด โดยเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ แต่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้ก็กลับเป็นกลุ่มที่ทางเรือนจำต้องรับภาระในการจัดหาสวัสดิการ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต และการดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่า และแตกต่างจากผู้ต้องขังปกติทั่วไป ดังนั้น การปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุก่อนครบกำหนดโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลโดยให้พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข ก็ย่อมจะส่งผลดีทั้งในด้านการบริหารจัดการเรือนจำและต่อตัวผู้ต้องขังนั่นเอง อันเป็นการยกระดับการบังคับโทษทางอาญาของประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นการให้ความคุ้มครอง

²¹⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 1.

²¹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 729 วรรค 1.

สิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังสูงอายุได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอีกด้วย ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ผู้ต้องขังสูงอายุต้องโทษเนื่องจากกระทำผิดอาญาร้ายแรง หรือมีลักษณะเป็นอาชญากรอาชีพ หรือมีความเสี่ยงต่อการหลบหนี ก็อาจจัดให้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมตัวผู้นั้นในระหว่างพักการลงโทษด้วยก็ได้ เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติในประเทศอังกฤษ ซึ่งการใช้ระบบเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวตลอดเวลา จะทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของผู้ถูกควบคุมตัวทุกระยะ และหากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถติดตามตัวกลับมารับโทษได้ทันที

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กฎหมายของประเทศไทยกำหนดทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิดไว้ 5 ประการ ตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาถึงวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดพบว่า การที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีได้เปิดโอกาสให้มีการบังคับโทษด้วยวิธีอื่นนอกจากการลงโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้สำหรับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำความผิดเล็กน้อย จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบงานราชทัณฑ์ค่อนข้างมาก เพราะต้องนำผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไปควบคุมไว้มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เช่น เรือนจำต้องรับคุมขังผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือผู้ต้องขังที่ต้องรับโทษมาเป็นเวลาพอสมควร หรือเป็นอันตรายน้อยต่อสังคมไว้เป็นจำนวนมาก เช่น ผู้ต้องขังสูงอายุ ทำให้เป็นภาระทางด้านงบประมาณ สร้างปัญหาความแออัดในสถานที่คุมขัง รวมไปถึงสร้างผลเสียทางสังคมและครอบครัวที่ติดตามมาอีกหลายประการ

การศึกษาวิจัยของผู้เขียน พบว่าจากจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และด้วยสภาพปัญหาที่มีมาแต่ในอดีตของเรือนจำจนถึงปัจจุบันที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการจัดหาสวัสดิการ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต บุคลากรในการดูแลผู้ต้องขังสูงอายุอย่างใกล้ชิด การจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะปัญหาสำคัญที่สุดคือเรื่องการรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาล การจัดหาการรักษาโรค ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์อย่างเหมาะสมเพียงพอ และทันทั่วถึงให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุได้นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและอาจมีผลร้ายแรงถึงชีวิตได้ หากไม่ได้รับการดูแลทันทั่วถึง การแยกผู้ต้องขังสูงอายุมามากควบคุมตัวไว้ในเรือนจำย่อมเป็นการสร้างภาระให้กับทางเรือนจำมากกว่าผู้ต้องขังทั่ว ๆ ไป และยังเป็นภาระกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของผู้สูงอายุเพราะการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำประเทศไทยยังไม่สามารถจัดให้มีสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอันเป็นหลักสากล ดังนั้นจึงไม่ควรตัดผู้ต้องขังสูงอายุออกจากสังคมปกติของเขาตั้งแต่เริ่มต้น แต่ควรใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ในรูปแบบอื่น โดยการจัดระบบ

ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม ในชุมชน เพื่อให้ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และในขณะที่เดียวกันก็ยังได้รับโอกาสจากสังคมให้สามารถแก้ไขปรับปรุงตัวให้เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัวและสังคม ประกอบกับผู้ต้องขังสูงอายุมีความเสี่ยงที่จะกลับมามีกระทำความผิดซ้ำน้อยกว่าผู้ต้องขังทั่วไป เพราะจะไม่มีความรู้สึกหรือความต้องการประกอบอาชญากรรมอีกแล้ว ดังนั้นจึงควรมีการปล่อยตัวหรือใช้มาตรการในการคุมประพฤติ สอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมแก่ผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษอย่างแท้จริง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้ามาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษผู้สูงอายุที่ประเทศต่าง ๆ มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์เช่นเดียวกับประเทศไทย ตามที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษามาแล้ว เพื่อทำการวิเคราะห์และให้ทราบถึงมาตรการที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและเป็นการสร้างกระบวนการบังคับโทษในรูปแบบใหม่ที่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังสูงอายุได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอันเป็นหลักการสากลที่นานาอารยะประเทศให้การยอมรับ ซึ่งจากการศึกษามาทั้งหมด อาจสรุปได้ดังนี้

แนวทางการนำมาตรการแทนการลงโทษจำคุกมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในประเทศไทย

1. การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุซึ่งเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด แต่ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นและสมควรที่จะนำมาตรการควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้มากที่สุด จึงเป็นเรื่องไม่ยากนักในการที่จะดำเนินการให้ผู้ต้องขังสูงอายุทุกรายเป็นผู้นำร่องในการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมตัวแทนการจำคุกไว้ในเรือนจำ อย่างไรก็ตามก็ดียังมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้การนำมาตรการควบคุมผู้ต้องขังโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้วิธีการลงโทษจำคุก และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกมากที่สุด

การกำหนดเงื่อนไขการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจกำหนดให้ใช้ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเป็นสถานที่ควบคุมตัวโดยอาศัยระบบอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring System) เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดแทนการควบคุมตัวไว้ในเรือนจำ ซึ่งเป็นการให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้มีโอกาสดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจของตนเองได้อย่างเต็มที่ ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลใกล้ชิด เพื่อลดความเสี่ยงในการเสียชีวิตในเรือนจำลงได้ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอตามที่ควรจะได้รับอีกด้วย การควบคุมตัวด้วยวิธีการนี้เป็นการใช้ปัจจัยของครอบครัวและสังคมของผู้กระทำความผิด

ช่วยแก้ไขฟื้นฟูในระหว่างรับโทษ นอกจากนี้ยังอาจมีการกำหนดให้ผู้ต้องโทษต้องทำงาน สาธารณะให้ชุมชนหรือบริจาคเงินช่วยองค์กรสาธารณะ หรือต้องทำงานเลี้ยงชีพ หรือเข้ารับการ บำบัดรักษาอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขของแต่ละประเทศที่จะกำหนดขึ้น เช่นในประเทศ สหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขประกอบการใช้การควบคุมผู้กระทำความผิด ไว้ในที่ที่กำหนด และในบางมลรัฐ เช่น ในมลรัฐ Kentucky ผู้กระทำความผิดที่ใช้การควบคุมไว้ใน สถานที่ที่กำหนดจะต้องรับโทษนานกว่ารับโทษในเรือนจำ แต่ในบางรัฐ เช่น Florida จะรับโทษ น้อยกว่าโทษในเรือนจำ ส่วนในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นมาตรการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์นี้จัดว่าเป็นมาตรการใหม่แต่เมื่อมีการทดลองนำมาใช้ก็พบว่า เป็นมาตรการที่ส่งผลดี และนับว่าประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง โดยในปัจจุบันมาตรการดังกล่าวเป็นที่นิยมมาก ทำให้ ปัญหาเรื่องผู้ต้องขังล้นเรือนจำเบาบางลง

2. แนวทางการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

การนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาปรับใช้แทนการลงโทษจำคุกในเรือนจำ ซึ่งมีหลายรูปแบบ หลายวิธีการ เช่น การชดใช้ความเสียหาย การคุมความประพฤติ การใช้โทษกึ่ง คุมประพฤติ (Shock Probation) ซึ่งเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยใช้ทั้งโทษจำคุกใน ระยะแรกและมีการคุมประพฤติในระยะต่อมาภายหลังที่ได้รับโทษจำคุกไประยะหนึ่งแล้ว การใช้ มาตรการลงโทษกึ่งจองจำ (Shock Incarceration) โทษกักกันแบบกึ่งพักอาศัยในบ้าน (Half-way in House) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีมาตรการชดใช้ความเสียหายในรูปแบบที่มีใช้ตัวเงิน เช่น การให้ ทำงานสาธารณประโยชน์ในชุมชน โดยอาจนำมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดควบคู่ไปกับ มาตรการอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นมาตรการที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศ สหรัฐอเมริกา ส่วนในประเทศอังกฤษ รวมถึงในสก็อตแลนด์ก็ได้ใช้หลักการลงโทษระดับกลางใน ลักษณะคล้ายกัน เช่น การใช้ให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคม (Community Service) โดยถือว่าเป็นการลงโทษระดับกลางที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติและจำคุก เป็นต้น

การจะนำการลงโทษในรูปแบบใดมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดคนใดจำเป็นที่ จะต้องทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลผู้ที่จะถูกบังคับโทษนั้นอย่างชัดเจนเสียก่อนว่ามีความ เหมาะสมที่จะนำมาตรการลงโทษในรูปแบบใดมาใช้ เช่น

(1) การทำงานบริการสังคม (Community Service – CS) ควรมีการกำหนดชั่วโมงการ ทำงานบริการสังคมที่ไม่น้อยจนเกินไปการตรวจสอบการทำงานบริการสังคมควรมีความเข้มข้น มากยิ่งขึ้นการให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางตามความเหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุ เมื่อพิจารณาจากประวัติอาชญากรรมและพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิดเป็นรายคน ในการสั่งให้ ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมได้ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีการสอดส่องอย่างใกล้ชิด

(2) การกักขังผู้กระทำความผิดไว้ที่บ้าน (Home Arrest / Home Confinement / Home Detention) ควรมีการปรับใช้ให้มากขึ้นให้เป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรค 2 ว่าด้วยการกักขัง ณ ที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้กระทำความผิดไว้ แต่ควรมีนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมตัวผู้ถูกกักขังไว้ที่บ้านด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทราบความเคลื่อนไหวของผู้ถูกกักขังตลอดเวลา ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้แก่ผู้สูงอายุอย่างมาก เพราะผู้ถูกกักขังอาจไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปพบเจ้าหน้าที่โดยมีการติดต่อรายงานตัวกันผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ติดตั้งไว้ได้ตลอดเวลา

(3) การคุมความประพฤติแบบเข้มงวด (Intensive Probation Supervision – IPS หรือ Intensive Supervision of Probation – ISP) สามารถนำไปปรับใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56(5) ที่เปิดโอกาสให้ศาลกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยศาลพิจารณาจากรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงและการจำแนกผู้ถูกคุมความประพฤติ

หากจะมีการนำมาตรการลงโทษระดับกลางมาใช้อย่างจริงจัง ควรจะมีการทดลองใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลและรายละเอียด ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเสียก่อน โดยการนำมาใช้แก่ผู้สูงอายุเพื่อเป็นการนำร่อง เพราะผู้ต้องขังกลุ่มผู้สูงอายุมีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งจำเป็นที่จะต้องสร้างหน่วยงานและหรือบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อมารองรับการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

3. แนวทางการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ

มาตรการพักการลงโทษ เป็นมาตรการที่นำมาใช้เฉพาะกับนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงอาจหมายความรวมถึงผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษจำคุกเป็นเวลานานจนกระทั่งมีอายุเกิน 60 ปี ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ ก็ควรได้รับโอกาสในการพิจารณาให้ได้รับการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไขด้วย เนื่องจากผู้ต้องขังกลุ่มนี้อยู่ในวัยที่ไม่สามารถละเมียดกฎ ระเบียบของทางเรือนจำ หรือกระทำการให้เกิดความวุ่นวายหรือเสียความมั่นคงปลอดภัยในเรือนจำ และมีความเสี่ยงน้อยมากต่อการที่จะกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก จึงไม่มีความจำเป็นต้องถูกควบคุมอย่างเคร่งครัดโดยเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ แต่ผู้ต้องขังกลุ่มนี้กลับเป็นกลุ่มที่ทางเรือนจำต้องรับภาระในการจัดหาสวัสดิการ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต และการดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่า และแตกต่างจากผู้ต้องขังปกติทั่วไป ดังนั้น การปล่อยตัวผู้ต้องขังสูงอายุก่อนครบกำหนดโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล โดยให้พักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข ก็ย่อมจะส่งผลดีทั้งในด้านการบริหารจัดการเรือนจำและต่อตัวผู้ต้องขังนั่นเองด้วย อันเป็นการยกระดับการบังคับโทษทางอาญาของประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องขังสูงอายุได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอีกด้วย

ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่ต้องขังสูงอายุต้องโทษเนื่องจากกระทำความผิดอาชญากรรมร้ายแรง หรือมีลักษณะเป็นอาชญากรอาชีพ หรือมีความเสี่ยงต่อการหลบหนี ก็อาจจัดให้มีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคุมตัวผู้นั้นในระหว่างพักการลงโทษด้วยก็ได้ เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติในประเทศอังกฤษ ซึ่งการใช้ระบบเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวตลอดเวลา จะทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของผู้ถูกควบคุมตัวทุกระยะ และหากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถติดตามตัวกลับมารับโทษได้ทันที

ทั้งนี้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกดังกล่าวนั้น จะเกิดประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาระบบข้อมูลต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกเหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุแต่ละราย ดังนี้

1. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการในการบังคับโทษ และเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะใช้จัดเก็บข้อมูล ทำให้ง่ายต่อการค้นคว้า การสืบค้น และการเก็บข้อมูลประวัติต่าง ๆ ของผู้ต้องโทษ ซึ่งอาจรวมไปถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ต้องโทษด้วย เช่น ประวัติการศึกษา การทำงาน ครอบครัว และ ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอนุญาตให้ผู้นั้นได้รับการบังคับโทษด้วยวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุแต่ละราย นอกจากนี้ ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวนี้จะต้องมีการตรวจสอบให้เป็นข้อมูลปัจจุบันมากที่สุด อยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันการผิดพลาดในการดำเนินการบังคับโทษ

2. การจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพนับได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่สำคัญในการปฏิบัติงานที่กรมราชทัณฑ์จำเป็นต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการจำแนกผู้ต้องขังเป็นขั้นตอนหนึ่งซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน สำหรับการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังที่หลายประเทศมีการนำมาใช้ ได้แก่ การจำแนกตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆ ที่ผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำ ครอบคลุมไปถึงขั้นตอนภายหลังจากพ้นโทษและถูกปล่อยออกจากเรือนจำแล้ว โดยจะมีการซักถามผู้ต้องขังเพื่อรวบรวมข้อมูล อย่างไรก็ตามในประเทศไทยมิได้มีการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังดังกล่าวจึงทำให้กระบวนการในการบังคับโทษผู้ต้องขังยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ ไม่มีข้อมูลที่จะนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟู แก้ไขผู้กระทำความผิด

ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและจะต้องกระทำในรูปแบบของคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาวิชาร่วมกันพิจารณาและจัดโปรแกรมการบังคับโทษเพื่อให้มีความเหมาะสมแก่ผู้ต้องโทษเฉพาะราย เช่น ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส อีกทั้งจะต้องมีการติดตามประเมินผลการจำแนกลักษณะของผู้ต้องโทษในทุกขั้นตอนของการบังคับโทษด้วย การจัดให้มีระบบดังกล่าวจะช่วยให้การปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์มีประสิทธิภาพในการบังคับโทษมากยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการควบคุม แก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ

ทางอาญา เนื่องจากการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพจะเป็นการลดภาระในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยสามารถดำเนินการจัดทำโปรแกรมการพัฒนาและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังแต่ละประเภทได้ตรงเป้าหมายและมีดัชนีชี้วัดการดำเนินการว่าบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่ แต่ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวยังต้องอาศัยบุคลากรจำนวนมากในจากหลากหลายสาขาอาชีพ เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันก็ยังประสบปัญหาเรื่องนี้อยู่เช่นกัน ซึ่งการแก้ไขอาจจะทำได้โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีบุคลากรดังกล่าวอยู่ให้มาช่วยเหลือในการดำเนินการ

5.2 ข้อเสนอแนะ

สำหรับในประเทศไทย ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุอย่างแท้จริง หากแต่มีเพียงมาตรการทั่ว ๆ ไปที่ผู้ต้องขังสูงอายุอาจได้รับประโยชน์ด้วยเท่านั้น ซึ่งเห็นได้ว่ามิได้ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอ และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำของประเทศไทยเองก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้ผู้ต้องขังได้รับสิทธิตามมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุได้ ดังนั้นเพื่อให้มีการนำมาตรการอื่นแทนการบังคับโทษจำคุกมาใช้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สำหรับประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 กำหนดว่านักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี มีอุตสาหกรรม มีความก้าวหน้าในการศึกษา และทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ โดยได้รับโทษมาแล้วระยะเวลาหนึ่ง อาจได้รับการพักการลงโทษ ภายใต้เงื่อนไขการคุมความประพฤติตามกฎหมายกำหนดซึ่งเป็นการนำมาใช้แก่ผู้ต้องขังเป็นการทั่วไป ไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นการเฉพาะ อีกทั้งการพักการลงโทษกรณีพิเศษที่ออกโดยกฎกระทรวงเนื่องในวันสำคัญตาม โอกาสต่าง ๆ นั้น บางโอกาสจะกำหนดให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังสูงอายุหรือผู้ต้องขังที่เป็นโรคติดต่อย่ำแรง หรือให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังเป็นการทั่วไป โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติของผู้ต้องขังที่เข้าหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการพักการลงโทษกรณีทั่วไป ซึ่งผู้ต้องขังสูงอายุบางรายอาจได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษดังกล่าวก็ตาม แต่ควรที่จะมีการกำหนดให้มีการนำมาตรการพักการลงโทษมาใช้กับผู้ต้องขังสูงอายุโดยกำหนดหลักเกณฑ์การพักการลงโทษให้กับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1) แก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ให้มีการเพิ่มเติมการพักการลงโทษสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการได้รับสิทธิในการพักการลงโทษสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุแยกต่างหากกับการพักการลงโทษกรณีทั่วไป เพื่อให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้รับสิทธิ

ในการพักการลงโทษอย่างเต็มที่ โดยให้มีการพักการลงโทษให้ผู้ต้องขังสูงอายุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เช่นเดียวกับการพักการลงโทษกรณีทั่วไป

2) หากมีการพักการลงโทษให้แก่ผู้ต้องขังเป็นการทั่วไปแล้ว ให้กำหนดคุณสมบัติ และหลักเกณฑ์การ ได้รับสิทธิในการพักการลงโทษของผู้ต้องขังผู้สูงอายุแยกจากหลักเกณฑ์การ พิจารณาผู้ต้องขังประเภทอื่น โดยให้เอื้อประโยชน์แก่ผู้ต้องขังสูงอายุมากกว่าผู้ต้องขังประเภทอื่น เพื่อให้ผู้ต้องขังสูงอายุเหล่านั้นมีโอกาสได้รับสิทธิในการพักการลงโทษมากขึ้น แล้วจึงนำมาตรการ อื่นแทนการจำคุกผู้ต้องขังสูงอายุแทน อาทิเช่น การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กับผู้ต้องขังสูงอายุ ในขณะที่ได้รับสิทธิในการพักการลงโทษตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3) นโยบายกระทรวงยุติธรรม กำหนดให้มีทางเลือกอื่น ๆ ในการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำความผิดนอกจากการบังคับโทษจำคุก จึงควรมอบหมายให้กรมราชทัณฑ์ ดำเนิน โครงการ นำร่องการควบคุมผู้ต้องขังด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 อันจะเป็นการพัฒนากระบวนการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้มีความทันสมัย เป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ และลดภาระด้านงบประมาณของประเทศ อย่างไรก็ตามการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเรื่องใหม่ เกี่ยวข้องกับ ผู้กระทำความผิด ครอบครัว และผู้มีส่วนได้เสียในชุมชนและสังคมอาจได้รับผลกระทบต่อวิถี การดำเนินชีวิตจากการดำเนินโครงการดังกล่าว และเพื่อให้โครงการนำร่องการควบคุมผู้ต้องขัง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล นำไปสู่การ ขยายผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้อย่างกว้างขวาง จึงเห็นควรให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดในการแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยของผู้กระทำความผิดต่อไป

2. การเสนอหลักการเพื่อแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 เพื่อปรับปรุงวิธีการขังและการจำคุกนอกเรือนจำหรือสถานที่ที่เหมาะสม ประกอบกับนโยบาย กระทรวงยุติธรรม กำหนดให้มีทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้มีต้องรับโทษจำคุกอยู่ ในเรือนจำจนครบตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล หรือให้โอกาสในการจำคุกผู้ต้องขังในสถานที่ อื่นตามที่พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายจำคุก หรือศาล เห็นสมควร ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ศาลจะเป็นใช้ดุลพินิจในการพิจารณาในการกำหนดสถานที่จำคุก หรือ วิธีการที่ใช้แก่ผู้ต้องขังเองเป็นรายบุคคลได้ จึงควรที่จะมีการนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาใช้ให้มากขึ้นและให้ความสำคัญกับผู้ต้องขังสูงอายุให้ได้รับการพิจารณาก่อนผู้ต้องขังประเภทอื่น ซึ่งศาลมี ดุลพินิจอย่างกว้างในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ มาใช้ควบคุมในระหว่างที่ต้องจำคุกไว้ในสถานที่ อื่น เช่นการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง ตามที่ศาลเห็นสมควร

โดยพิจารณาจากประเภทของคดี ความร้ายแรงแห่งคดี อัตราโทษที่เหลือภายหลังจากจำคุกมาแล้ว เพื่อให้การนำมาตรการอื่นมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะสุดท้ายแล้วผู้ต้องขังต้องได้รับโทษตามกฎหมายไปพร้อมกับสังคมได้รับความปลอดภัย และราชทัณฑ์ได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวด้วย

จะเห็นได้ว่า จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้เปิดช่องให้ศาลได้มีดุลพินิจกำหนดโทษของผู้ต้องหาไว้ในรูปแบบของบังคับโทษผู้ต้องขังโดยวิธีการอื่น แทนการบังคับโทษจำคุก แต่ศาลมักจะคุ้นเคยกับการใช้มาตรการบังคับโทษจำคุกผู้ต้องขังเป็นหลัก จึงทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ จนนำไปสู่การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไม่เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ สุดท้ายผู้ต้องขังในเรือนจำจะได้รับผลกระทบมากที่สุด ซึ่งผู้ต้องขังบางประเภทเช่น ผู้ต้องขังสูงอายุบางคนต้องรับภาระหนักหลายด้านอันเนื่องมาจากแรงกดดันและสภาพแวดล้อมที่แออัดและขี้แยภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังสูงอายุบางรายถึงกับล้มป่วยอย่างหนักและเสียชีวิตในเวลาต่อมา

ส่วนในขั้นตอนของงานราชทัณฑ์นั้นก็มีการนำมาตรการพักการลงโทษทั้งกรณีทั่วไปกับการพักการลงโทษกรณีพิเศษมาใช้กับผู้ต้องขังเพื่อให้มีการปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดความคำพิพากษา หรือในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 89/2 บัญญัติให้อำนาจผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจร้องขอต่อศาลให้ใช้วิธีการจำคุกในสถานที่อื่นแก่ผู้ต้องขังที่รับโทษมาแล้วตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด แต่หลักดังกล่าวนี้ส่วนแล้วแต่นำมาใช้เป็นการทั่วไปไม่แยกประเภทของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังสูงอายุจึงไม่ได้รับสิทธิในการนำมาตรการอื่น ๆ แทนการบังคับโทษจำคุกมาใช้อย่างเต็มที่

ดังนั้นการเพิ่มช่องทางและโอกาสในการนำมาตรการต่าง ๆ มาใช้กับผู้ต้องขังสูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจ ส่วนการจะต้องนำมาตรการใดมาใช้อย่างไรนั้นควรจะต้องพิจารณาเป็นรายบุคคลตามความเหมาะสมซึ่งก็เป็นหน้าที่ของแต่ละองค์กรที่รับผิดชอบในส่วนการนำมาตรการต่าง ๆ มาใช้ว่า การนำมาตรการอื่น ๆ มาใช้นั้นอยู่ในขั้นตอนและความรับผิดชอบขององค์กรใด เพราะจากหลักกฎหมายค่อนข้างเปิดกว้างให้ศาลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องใช้ดุลพินิจและกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อใช้กับผู้ต้องขังได้อย่างเต็มที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกพรรณ กัลยาณสูตร. (ม.ป.ป.). การใช้มาตรการบริการสังคมปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด: กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (ในสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 3 มิติใหม่ในการปฏิบัติและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด) (New Dimensions in Rehabilitation). กรมราชทัณฑ์. (2557). สถิติเด็กติดผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังพิการ และผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติเยี่ยมทั่วประเทศ ประจำเดือนกันยายน 2557 (ข้อมูล ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2557).
- กรมราชทัณฑ์. (ม.ป.ป.). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพักการลงโทษ. สืบค้น 8 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.correct.go.th/popp huk/upload/papers/p1001.pdf>
- กฤษกร บุญชนะเมธี. (2552). แนวความคิดเรื่องสิทธิผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ, และณัฐวสา นัตโรไพฑูรย์. (ม.ป.ป.). มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, บุญทิพย์ ผ่องจิต แลนเกรฟ, และประธาน วัฒนวานิชย์. (2529). สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมูลนิธิโครงการตำรา สหาคมนิติศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ข่าวสด. (2556). สลดคุณยายตายในคุก ผู้คดีไม่ยอมรื้อบ้าน. สืบค้นจาก http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNM05qVTNORG3T0E9PQ
- คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2531). รายงานสรุปประชุมปฏิบัติการวิจัยโครงการ 2 การกักขังและใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ควบคุมผู้ต้องโทษในสหรัฐอเมริกา (13 มิถุนายน 2531).
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (ม.ป.ป.). สถานการณ์ผู้สูงอายุ. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก http://commed1.md.kku.ac.th/site_data/myort2_78/29/SUMMER2012/Elderly1.pdf
- คณิต ณ นคร. (2549). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- คะนิง คงบริรักษ์. (2551). *ศาลกับมาตรการลงโทษระดับกลาง* (การอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 6). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- จิรัช ชูเวช. (ม.ป.พ.). ให้ความเห็นไว้ใน “การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง,” *กระบวนทัศน์ใหม่ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด*.
- เจียมจิต แสงสุวรรณ. (2555). *นโยบาย กฎหมาย และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก <http://nu.kku.ac.th/elearning/250213/UserFiles/File/นโยบายกฎหมายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ.pdf>.
- ชัย เรื่องศิลป์. (2527). *ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352–2453 ด้านเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ รัตนวงศ์, อุดม คำขาด, และประภาพร มโนรัตน์. (2555, พฤศจิกายน). “การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมสร้างสรรค์เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ: กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัดอุดรดิตถ์,” *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับพิเศษ*.
- เชาวลิต สมพงษ์เจริญ. (2548). *การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2551). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์ (2552). *การบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์. (2550, มกราคม-มิถุนายน). “กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก Penalty Law in Thailand: The Enforcement of the Sentence of Imprisonment,” *วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิต*, 7(1).
- ธานี วรภัทร์. (2552). *กฎหมายบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธานี วรภัทร์. (2553). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์. (2554). *วิกฤตราชทัณฑ์ วิกฤตกระบวนการยุติธรรมทางอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธีราพจน์ ทองศรี. (2549). *ทัศนะผู้พิพากษาต่อมาตรการลงโทษระดับกลาง* (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ธีรรัตน์ สัมมา. (2546). *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ ศึกษากรณีการลดวันต้องโทษจำคุก*. กรุงเทพฯ.
- นงเยาว์ เขียวสอาด. (2543). “พนักงานคุมประพฤติจะปฏิบัติงานสืบเสาะและพินิจให้เป็นไปตาม The Tokyo Rules ได้อย่างไร,” *วารสารกรมคุมประพฤติ* 7 (1).
- นัทธี จิตสว่าง. (2524). “แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ,” *วารสารราชทัณฑ์*, 29.
- นัทธี จิตสว่าง. (ม.ป.พ.). “นวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการงานราชทัณฑ์,” *กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด*.
- นัทธี จิตสว่าง. (ม.ป.พ.) *หลักทัณฑ์วิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์กรมราชทัณฑ์.
- แนวหน้า. (2556). *ศาลสั่งขัง 6 เดือนคุมขังวัย 72 ปีข้อหาบุกรุกที่ดินสุดท้ายตายในคุก*. สืบค้นจาก <http://www.naewna.com/local/64543>
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). *หลักพื้นฐานสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญใหม่*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เบ็ญจะ เฟ็งคิชู้. (2531). *การคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกป้อม ศรีสนิท. (2550, มิถุนายน). “การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน,” *บทบัณฑิตย์*, 63(2).
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2529). *สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). *หลักทัณฑ์วิทยา*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2526). *คำอธิบายเปรียบเทียบพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 เปรียบมาตรา กับกฎกระทรวง และมาตรฐานทั่วไปในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- พงศอนันต์ การุณยนิช และคณะ. (2547). *บทบาทของอัยการจังหวัดในคณะกรรมการพักการลงโทษ* (หลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารงานยุติธรรม หลักสูตรอัยการจังหวัด รุ่นที่ 24 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด). กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ รัตตนชัยฤทธิ์. (2539). *แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำบางขวาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พรเลิศ ศักดิ์สงวนมบุญ. (2555). *อำนาจในการพิจารณาพักการลงโทษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2543). *สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย*.
กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, แปล.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (ม.ป.ป.). *สังคมผู้สูงอายุ: นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ*. สืบค้น
30 พฤษภาคม 2558, จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom12/05-01.html>
- รวีวัฒน์ ชวมณีนันท์. (2544). *มาตรการหลักเกี่ยวกับการควบคุมผู้กระทำความผิดตามข้อกำหนด
โตเกียว: การนำมาใช้ในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รัตนะ กองแก้ว. (ม.ป.พ.). *ให้ความเห็นไว้ใน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้
มาตรการลงโทษระดับกลาง (กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารยุติธรรมในการ
ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด)*.
- วีรพงษ์ บุญโญภาส. (2531, กันยายน-). *การคุมขังผู้ต้องโทษนอกเรือนจำโดยอาศัยเครื่องมือ
อิเล็กทรอนิกส์: อนาคตใหม่ของการลงโทษ*, *วารสารอัยการ*, 129(11).
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (ม.ป.ป.). *กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศอังกฤษและ
สหรัฐอเมริกา*, *วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์*, 5(8).
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534). *แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ:
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2546). *การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษ
ระดับกลาง* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2546). *การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษ
ระดับกลาง* (เอกสารวิชาการสาขาสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม).
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (ม.ป.ป.) *การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษ
ระดับกลางมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกในการลงโทษผู้กระทำความผิด
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย (ในสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2
การพัฒนาทางเลือกของกระบวนการยุติธรรมไทย)*.

ศุภกิตต์ จรุงโรจน์. (ม.ป.ป.). วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยกระบวนการยุติธรรมเชิง
สมานฉันท์ (กระบวนการทศน์ใหม่ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำ
ความผิด).

สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2548). *การศึกษาเพื่อจัดตั้งเรือนจำเอกชน* (รายงาน
ผลการวิจัย).

สถาบันวิจัยหรือให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2549). *ศึกษาความเป็นไปได้ในการ
กำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา* (รายงานผลการวิจัย).
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สภาวิจัยแห่งชาติ สาขากระบวนการยุติธรรมทางอาญา. (2544). *การบริหารกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน* (เอกสารการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2/2544
โครงการศึกษาวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติ สาขากระบวนการยุติธรรมทางอาญา, เอกสาร
ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2542). *ระบบการเกษียณอายุตามลักษณะงาน*
(รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กลุ่มยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ. (2554). *การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบ
ขั้นบันได ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558, จาก
http://www.oppo.opp.go.th/news-update/info/OlderMoney_131254.pdf.

สิทธิศักดิ์ วนะชกิจ และศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์. (2534, พฤศจิกายน-ธันวาคม). “รายงานการศึกษา
ดูงานระบบคุมประพฤติ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา (ตอนที่ 5),” *ตุลพาท*, 39(6).

สุชาติ บานูยะวาทย์. (2517). *กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์กับการราชทัณฑ์*, *วารสารราชทัณฑ์*, 22(4).

สุนนท์พิชญ์ จิตสว่าง และ ฐิติยา เพชรมณี. (2549). *โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการ
ควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำผิด* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรณพ สุจริตนันท์. (2533). *ศึกษาทัศนคติของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต่อการนำวิธีการ
ควบคุมผู้กระทำ ความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อังคณา บุญสิทธิ. (2541). *มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติสำหรับมาตรการการไม่
ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด*, *วารสารกรมคุมประพฤติ*, 5(3).

อังคณา บุญสิทธิ. (2542). *มาตรการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำความผิด*, *วารสารยุติธรรม*, 14(4).

- อังศุเกตุ วิสุทธิ์วัฒนศักดิ์. (2547). ปัญหาการนำมาตรฐานขั้นต่ำในการไม่ควบคุมตัวผู้กระทำ
ความผิดขององค์การสหประชาชาติมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมไทย (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อารีลักษณ์ สินธพันธ์. (2531). การปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วย
การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุททิศ แสนโกศิก. (2515). หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ (อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ).
Kapok. (2555). ย้อนดูคดีอากรเหตุส่ง SMS ผิด ม. 112. สืบค้นจาก
<http://highlight.kapook.com/view/70992>

ภาษาต่างประเทศ

- Abadinsky, Howard. (1997). *Probation and Parole: Theory and Practice*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Andrew von Hirsch and Andrew Ashworth. *Principle Sentencing*. (1992).
- Ann H. Crowe, Linda Sydney, Pat Bancroft & Beverly Lawrence. (2002). "Offender Supervision
With Electronic Technology: A User's Guide," *Lexington, KY: American Parole and
Probation Association*.
- Anthony, O.C. (2010). Managing Behavior and Emotional Issues in Older People, *The Social
Science*, Vol 5 (5).
- Charles Johnson & Barry Smith. (1980). Patterns of Probation and Parole Organization, *Federal
probation* 44.
- CMV Clarkson and HM Keating *Criminal Law: Text and Materail*. (1998). London: Sweet &
Maxwell.
- Crowe et al., "Offender Supervision With Electronic Technology: A User's Guide," 18.
- Cullen and Gilbert Reaffirming rehabilitation. (1982).
- E. Eugene Miller and M. Robert Montilla. (1977). *Corrections in the Community: Success Models
in Correction Reform*. Reston Publishing Company, Inc. Verginia.
- F. Desportes et F. Le Gunehec, *Droit penal general*, 10^e edition, Economica, 2003, n° 1045.
- Gerald Gardiner. (1958). *The purpose of criminal punishment*. 21 Mod. L. Rev.

- Hampton. (1992). Correcting Harms versus Righting Wrongs: The Goal of Retribution'39, *U.C.L.A. Law Review*.
- Henry E. Allen, Clifford E. Simonsen & Edward J. Latessa. (1978). *Correction in America: An Introduction*. Tenth Edition. Encino, Calif., Glencoe Pub.
- Home Office White Paper Crime. (1990). *Justice and Protecting the Public*. Cm. 965, para 1.6.
- Howard Abadinsky. (1977). *Probation and Parole*. New Jersey: Prentice-Hall Englewood Cliffs.
- J. Pradel, Manuel de Droit penal general, 14^e edition, Cujas, 2002, n^o720.
- James Fitzjames Stephen. (1883). *A History of the Criminal Law of English Vol. II*.
- Joan Petersilia. (2003). *When Prisoners Come Home*. NY: Oxford.
- Lee H. Bowker. (1982). *Correction, the Science and the art*. NY: Macmillan Publishing.
- Mark Neikirk. (1984). Electronic Wardens Could Reduce Jail Overcrowding, *Kentucky Post*.
- Michael Tonry, & Norval Morris. (1990). "Crime and Justice." *A Review of Research, 2*. Chicago: University of Chicago Press.
- Moore. (1987). *The Moral Worth of Retribution' in Schoeman (ed.) Responsibility, Character and the Emotions: New Essays in Moral Philosophy*.
- Nancy Martin. (1995). *Specialized Programs and Service Manual*. Cook County Adult Probation Department (CCAPD).
- Neal Shover. (1985). *Aging Criminals*. California: Sage Publications., Inc.
- Norval Morris and Micheal Tony. (n.d.). *Between prison*. Taward a comprehensive punishment system.
- Orimo, H., et, al. (2006). Reviewing the definition of "elderly," *Japan Geriatrics Society*. vol. 6.
- Pennsylvania Department of the Auditor General, Bureau of Special Performance Audits. (2008). *Using GPS technology to monitor sex offenders: Should Pennsylvania do more?*, Harrisburg, PA: Pennsylvania Department of the Auditor General.
- Petersillia Joan. (1999). "Parole and Prisoner Reentry in the United States. Forthcoming in Understanding Prisons: Performance and Policy Options: *Crime and Justice* Volume 26, Prison. University of Chicago Press.
- Puttkammer. (1953). *Administration of Criminal Justice 9*. Cohen. *Moral Aspects of the Criminal Law'49 Yale L.J.* 1940.

- Roebuck, J. (1979). When does “old age begin”?: The Evolution of the English Definition, *Journal of Social History*, 12 (3).
- Sol Rubin. (1974). “The Impact of Court Decisions in the Correction Process,” *Crime and Delinquency*.
- The U.S. Department of Justice. (1997). “Survey of Intermediate Sanctions” in *Corrections in the Community*. Ohio: Anderson Publishing Co.,
- Tina Chiu. (2010). *It’s About Time Aging Prisoners, Increasing Costs, and Geriatric Release*. Vera Institute of Justice.
- Tracy M.L. Brown, Steven A. McCabe, and Charles Wellford. (2007). “Global Positioning System (GPS) Technology for Community Supervision: Lessons Learned,” *Falls Church, VA: Center for Criminal Justice Technology*.
- United States Parole Commission. (n.d.). *History of The Federal Parole System*. Retrieved November 20, 2015, from <http://www.justice.gov/uspc/history.htm>.
- Uotinen, V. (2005). *I am Old and I feel: Subjective Age in Finish Adults*. Jyväskylä University Printing House, Jyväskylä.
- vgl. Etva Claus Roxin, *Strafverfahrensrecht*, 24. Auflage.
- Vincent O’ Leary, & John Nuffield. (1972). *The Organization of Parole System in the United State*. Hackensack, N.J.: National of Crime and Delinquency
- Vincent O’ Leary and John Nuffield. (1973). A Nation Survey of Parole Organization, *Crime and Delinquency*.
- Walker and Hough. Public Attitudes to *Sentencing*. (1988).
- Walker and Padfield *Sentencing: Theory, Practice and Law* (2nd ed., 1996).
- Walker’ punishing. (1978). *Denouncing or Reducing Crime’ in Glazebrook* (ed.) Reshaping the Criminal Law.

ภาคผนวก

Georgia Codes

TITLE 17 - CRIMINAL PROCEDURE

CHAPTER 6 - BONDS AND RECOGNIZANCES

ARTICLE 1 - GENERAL PROVISIONS

§ 17-6-1 - Where offenses bailable; procedure; schedule of bails; appeal bonds

O.C.G.A. 17-6-1 (2010)

17-6-1. Where offenses bailable; procedure; schedule of bails; appeal bonds

(a) The following offenses are bailable only before a judge of the superior court:

- (1) Treason;
- (2) Murder;
- (3) Rape;
- (4) Aggravated sodomy;
- (5) Armed robbery;
- (6) Aircraft hijacking and hijacking a motor vehicle;
- (7) Aggravated child molestation;
- (8) Aggravated sexual battery;
- (9) Manufacturing, distributing, delivering, dispensing, administering, or selling any controlled substance classified under Code Section 16-13-25 as Schedule I or under Code Section 16-13-26 as Schedule II;
- (10) Violating Code Section 16-13-31 or Code Section 16-13-31.1;
- (11) Kidnapping, arson, aggravated assault, or burglary if the person, at the time of the alleged kidnapping, arson, aggravated assault, or burglary, had previously been convicted of, was on probation or parole with respect to, or was on bail for kidnapping, arson, aggravated assault, burglary, or one or more of the offenses listed in paragraphs (1) through (10) of this subsection;
- (12) Aggravated stalking; and
- (13) Violations of Chapter 15 of Title 16.

(b)(1) All offenses not included in subsection (a) of this Code section are bailable by a court of inquiry. Except as provided in subsection (g) of this Code section, at no time, either before a court of inquiry, when indicted or accused, after a motion for new trial is made, or while an appeal is pending, shall any person charged with a misdemeanor be refused bail.

(2) Except as otherwise provided in this chapter:

(A) A person charged with violating Code Section 40-6-391 whose alcohol concentration at the time of arrest, as determined by any method authorized by law, violates that provided in paragraph (5) of subsection (a) of Code Section 40-6-391 may be detained for a period of time up to six hours after booking and prior to being released on bail or on recognizance; and

(B) When an arrest is made by a law enforcement officer without a warrant upon an act of family violence pursuant to Code Section 17-4-20, the person charged with the offense shall not be eligible for bail prior to the arresting officer or some other law enforcement officer taking the arrested person before a judicial officer pursuant to Code Section 17-4-21.

(3)(A) Notwithstanding any other provision of law, a judge of a court of inquiry may, as a condition of bail or other pretrial release of a person who is charged with violating Code Section 16-5-90 or 16-5-91, prohibit the defendant from entering or remaining present at the victim's school, place of employment, or other specified places at times when the victim is present or intentionally following such person.

(B) If the evidence shows that the defendant has previously violated the conditions of pretrial release or probation or parole which arose out of a violation of Code Section 16-5-90 or 16-5-91, the judge of a court of inquiry may impose such restrictions on the defendant which may be necessary to deter further stalking of the victim, including but not limited to denying bail or pretrial release.

(c)(1) In the event a person is detained in a facility other than a municipal jail for an offense which is bailable only before a judge of the superior court, as provided in subsection (a) of this Code section, and a hearing is held pursuant to Code Section 17-4-26 or 17-4-62, the presiding judicial officer shall notify the superior court in writing within 48 hours that the arrested person is being held without bail. If the detained person has not already petitioned for bail as provided in

subsection (d) of this Code section, the superior court shall notify the district attorney and shall set a date for a hearing on the issue of bail within 30 days after receipt of such notice.

(2) In the event a person is detained in a municipal jail for an offense which is bailable only before a judge of the superior court as provided in subsection (a) of this Code section for a period of 30 days, the municipal court shall notify the superior court in writing within 48 hours that the arrested person has been held for such time without bail. If the detained person has not already petitioned for bail as provided in subsection (d) of this Code section, the superior court shall notify the district attorney and set a date for a hearing on the issue of bail within 30 days after receipt of such notice.

(3) Notice sent to the superior court pursuant to paragraph (1) or (2) of this subsection shall include any incident reports and criminal history reports relevant to the detention of such person.

(d) A person charged with any offense which is bailable only before a judge of the superior court as provided in subsection (a) of this Code section may petition the superior court requesting that such person be released on bail. The court shall notify the district attorney and set a date for a hearing within ten days after receipt of such petition.

(e) A court shall be authorized to release a person on bail if the court finds that the person:

(1) Poses no significant risk of fleeing from the jurisdiction of the court or failing to appear in court when required;

(2) Poses no significant threat or danger to any person, to the community, or to any property in the community;

(3) Poses no significant risk of committing any felony pending trial; and

(4) Poses no significant risk of intimidating witnesses or otherwise obstructing the administration of justice.

However, if the person is charged with a serious violent felony and has already been convicted of a serious violent felony, or of an offense under the laws of any other state or of the United States which offense if committed in this state would be a serious violent felony, there shall be a rebuttable presumption that no condition or combination of conditions will reasonably assure the appearance of the person as required or assure the safety of any other person or the community.

As used in this subsection, the term "serious violent felony" means a serious violent felony as defined in Code Section 17-10-6.1.

(f)(1) Except as provided in subsection (a) of this Code section or as otherwise provided in this subsection, the judge of any court of inquiry may by written order establish a schedule of bails and unless otherwise ordered by the judge of any court, a person charged with committing any offense shall be released from custody upon posting bail as fixed in the schedule.

(2) For offenses involving an act of family violence, as defined in Code Section 19-13-1, the schedule of bails provided for in paragraph (1) of this subsection shall require increased bail and shall include a listing of specific conditions which shall include, but not be limited to, having no contact of any kind or character with the victim or any member of the victim's family or household, not physically abusing or threatening to physically abuse the victim, the immediate enrollment in and participation in domestic violence counseling, substance abuse therapy, or other therapeutic requirements.

(3) For offenses involving an act of family violence, the judge shall determine whether the schedule of bails and one or more of its specific conditions shall be used, except that any offense involving an act of family violence and serious injury to the victim shall be bailable only before a judge when the judge or the arresting officer is of the opinion that the danger of further violence to or harassment or intimidation of the victim is such as to make it desirable that the consideration of the imposition of additional conditions as authorized in this Code section should be made. Upon setting bail in any case involving family violence, the judge shall give particular consideration to the exigencies of the case at hand and shall impose any specific conditions as he or she may deem necessary. As used in this Code section, the term "serious injury" means bodily harm capable of being perceived by a person other than the victim and may include, but is not limited to, substantially blackened eyes, substantially swollen lips or other facial or body parts,

substantial bruises to body parts, fractured bones, or permanent disfigurements and wounds inflicted by deadly weapons or any other objects which, when used offensively against a person, are capable of causing serious bodily injury.

(4) For violations of Code Section 16-15-4, the court shall require increased bail and shall include as a condition of bail or pretrial release that the defendant shall not have contact of any kind or character with any other member or associate of a criminal street gang and, in cases involving a victim, that the defendant shall not have contact of any kind or character with any such victim or any member of any such victim's family or household.

(5) For offenses involving violations of Code Section 40-6-393, bail or other release from custody shall be set by a judge on an individual basis and not a schedule of bails pursuant to this Code section.

(g) No appeal bond shall be granted to any person who has been convicted of murder, rape, aggravated sodomy, armed robbery, aggravated child molestation, child molestation, kidnapping, trafficking in cocaine or marijuana, aggravated stalking, or aircraft hijacking and who has been sentenced to serve a period of incarceration of five years or more. The granting of an appeal bond to a person who has been convicted of any other felony offense or of any misdemeanor offense involving an act of family violence as defined in Code Section 19-13-1, or of any offense delineated as a high and aggravated misdemeanor or of any offense set forth in Code Section 40-6-391, shall be in the discretion of the convicting court. Appeal bonds shall terminate when the right of appeal terminates, and such bonds shall not be effective as to any petition or application for writ of certiorari unless the court in which the petition or application is filed so specifies.

(h) Except in cases in which life imprisonment or the death penalty may be imposed, a judge of the superior court by written order may delegate the authority provided for in this Code section to any judge of any court of inquiry within such superior court judge's circuit. However, such authority may not be exercised outside the county in which said judge of the court of inquiry was appointed or elected. The written order delegating such authority shall be valid for a period of one year, but may be revoked by the superior court judge issuing such order at any time prior to the end of that one-year period.

(i) As used in this Code section, the term "bail" shall include the releasing of a person on such person's own recognizance, except as limited by the provisions of Code Section 17-6-12.

(j) For all persons who have been authorized by law or the court to be released on bail, sheriffs and constables shall accept such bail; provided, however, that the sureties tendered and offered on the bond are approved by the sheriff of the county in which the offense was committed.

**§ 17-6-1.1 - Electronic pretrial release and monitoring program for defendants;
requirements; procedures; fees**

O.C.G.A. 17-6-1.1 (2010)

17-6-1.1. Electronic pretrial release and monitoring program for defendants;
requirements; procedures; fees

(a) In addition to other methods of posting bail or as special condition of bond, a defendant may be released from custody pending the trial of his or her case on the condition that the defendant comply with the terms and conditions of an electronic pretrial release and monitoring program which is approved pursuant to subsection (j) of this Code section. The sheriff of a county may enter into agreements with such approved providers. A bonding company, bonding agent, or probation service provider may be a provider of such services.

(b) If it appears to the court that a defendant subject to its jurisdiction is a suitable candidate for electronic pretrial release and monitoring, the court may, in its sole discretion and subject to the eligibility requirements of this Code section, authorize the defendant to be released under the provisions of an electronic pretrial release and monitoring program. A judge may only authorize electronic pretrial release and monitoring if that judge has jurisdiction to set a bond for the offense charged and the defendant is otherwise eligible for bond under subsection (e) of Code Section 17-6-1. When a court of competent jurisdiction has already set bond for a defendant indicating that the defendant is otherwise eligible for release on bail pursuant to subsection (e) of Code Section 17-6-1, in addition to accepting cash in satisfaction of the bond set by a court, the court may instruct the sheriff that the defendant is to be released to an electronic pretrial release and monitoring program.

(c) The court, in its sole discretion, may revoke at any time the eligibility of any defendant to participate in the electronic pretrial release and monitoring program in which event the defendant shall be immediately returned to custody. If the defendant's case has not been assigned to a particular division of the court, the chief judge shall have such authority.

(d) A defendant may not be released to, or remain in, an electronic pretrial release and monitoring program who has any other outstanding warrants, accusations, indictments, holds, or incarceration orders from any other court, law enforcement agency, or probation or parole officer that require the posting of bond or further adjudication.

(e) A defendant released pursuant to an electronic pretrial release and monitoring program shall abide by such conditions as the court may impose relating to such program, including, but not limited to, the following:

- (1) Periods of home confinement;
- (2) Compliance with all requirements and conditions of the electronic pretrial release and monitoring program provider;
- (3) Compliance with any court orders or special conditions of bond which may include an order directing that no contact, direct or indirect, be made with the victim or forbidding entry upon, about, or near certain premises;
- (4) An order directing that the accused provide support and maintenance for the person's dependents to the best of his or her ability;
- (5) Restrictions on the use of alcoholic beverages and controlled substances;
- (6) Curfews;
- (7) Limitations on work hours and employment;
- (8) An order directing the accused to submit to test of breath, blood, or urine from time to time;
- (9) Travel restrictions;
- (10) An order directing that electronic pretrial release and monitoring equipment be kept in good working condition;
- (11) An order directing that the person refrain from violating the criminal laws of any state, county, or municipality;

(12) An order directing timely payment of all fees connected with the electronic pretrial release and monitoring program;

(13) Payroll deductions to fund electronic pretrial release and monitoring fees;

(14) Provisions to permit reasonable medical treatment;

(15) Provisions for procuring reasonable necessities, such as grocery shopping;

(16) Provisions for attendance in educational, rehabilitative, and treatment programs; and

(17) Such other terms and conditions as the court may deem just and proper.

(f) Under no circumstances shall electronic pretrial release and monitoring equipment be introduced internally or beneath the skin of any person.

(g) In the event that a court of competent jurisdiction finds probable cause, upon oath, affirmation, or sworn affidavit, that a defendant has violated the terms or conditions of his or her electronic pretrial release and monitoring program, other than terms regarding home confinement set forth in paragraph (1) of subsection (e) of this Code section, or finds that the defendant provided false or misleading information concerning his or her qualifications to participate in the electronic pretrial release and monitoring program, including, but not limited to, name, date of birth, address, or other personal identification information, then the defendant's ongoing participation in such program shall be terminated immediately and, upon arrest of the defendant for such violation by any law enforcement officer, the defendant shall be returned to confinement at the county jail or other facility from which the defendant was released.

(h) (1) As an additional condition of electronic pretrial release and monitoring, a defendant authorized to participate in such program by the court shall pay a reasonable, nonrefundable fee for program enrollment, equipment use, and monitoring to the provider of such program. If a bonding company, bonding agent, or probation service provider is the provider, the fees earned in the capacity of being such a provider shall be in addition to the fees allowed in Code Sections 17-6-30, 42-8-34, and 42-8-100.

(2) The fees connected with the electronic pretrial release and monitoring program shall be timely paid by a defendant as a condition of his or her ongoing participation in the electronic pretrial release and monitoring program in accordance with the terms for such programs as approved by the court. Failure to make timely payments shall constitute a violation of the terms of the

electronic pretrial release and monitoring program and shall result in the defendant's immediate return to custody.

(3) Defendants who have an extraordinary medical condition requiring ongoing medical treatment or indigent persons, as defined by the court, and who are selected by the court following the indigency standards established by the court may have such electronic pretrial release and monitoring fees paid by the sheriff with the consent of the governing authority.

(i) No defendant released under an electronic pretrial release and monitoring program under this Code section shall be deemed to be an agent, employee, or involuntary servant of the county or the electronic pretrial release and monitoring provider while so released, working, or participating in training or going to and from the defendant's place of employment or training. Neither the electronic pretrial release and monitoring provider nor the sheriff shall be civilly liable for the criminal acts of a defendant released pursuant to this Code section.

(j) Any person or corporation approved by the chief judge of the court and the sheriff in their discretion who meets the following minimum requirements may be approved to provide electronic pretrial release and monitoring services:

(1) The provider shall comply with all applicable federal, state, and local laws and all rules and regulations established by the chief judge and the sheriff in counties where the provider provides electronic pretrial release and monitoring services;

(2) The provider shall provide the chief judge and the sheriff with the name of the provider, the name of an individual who shall serve as the contact person for the provider, and the telephone number of such contact person;

(3) The provider shall promptly, not later than three business days after such change, notify the chief judge and sheriff of any changes in its address, ownership, or qualifications under this Code section;

(4) The provider shall provide simultaneous access to all records regarding all monitoring information, GPS tracking, home confinement, and victim protection regarding each person placed on electronic pretrial release and monitoring; and

(5) The provider shall act as surety for the bond.

(k) The sheriff shall maintain a list of approved providers of electronic pretrial release and monitoring services. The sheriff, in his or her discretion, may temporarily or permanently remove any provider from the list of approved providers should the provider:

(1) Fail to comply with the requirements of this Code section;

(2) Fail to monitor properly any defendant that the provider was required to monitor;

(3) Charge an excessive fee for use and monitoring of electronic monitoring equipment; or

(4) Act or fail to act in such a manner that, in the discretion of the sheriff, constitutes good cause for removal.

§ 17-6-2 - Acceptance of bail in misdemeanor cases; posting driver's license as collateral for bail

O.C.G.A. 17-6-2 (2010)

17-6-2. Acceptance of bail in misdemeanor cases; posting driver's license as collateral for bail

(a)(1) In all cases wherein a licensed driver of this state has been arrested, incarcerated, and charged with a violation of state law and where said violation is a misdemeanor, the sheriff of the county wherein the violation occurred shall be authorized, unless otherwise ordered by a judicial officer, after the individual has been incarcerated for not less than five days, to accept that individual's driver's license as collateral for any bail which has been set in the case, up to and including the amount of \$1,000.00, provided such license is not under suspension or has not expired or been revoked.

(2) The individual posting a license as collateral pursuant to this subsection shall execute an acknowledgment and agreement between the individual and the State of Georgia as bond wherein the individual agrees to appear in court to answer the charges made against the individual and acknowledges that failure to appear in court when the case is scheduled for hearing, trial, or plea shall result in a forfeiture of the individual's license through suspension by operation of law effective upon the date of the individual's scheduled appearance. The individual shall also be notified that failure to appear in court as required may result in criminal prosecution for bail

jumping as provided in Code Section 16-10-51. After execution of the agreement, except as otherwise provided by law, the license shall be returned to the individual and the original agreement shall be delivered to the prosecuting attorney for filing with the accusation, citation, or dismissal. Whenever an individual has been charged with a violation of Code Section 40-6-391, relating to driving under the influence of alcohol or drugs, then the provisions of Code Section 40-5-67 shall apply.

(3) A failure to appear by the individual who has been charged with a misdemeanor offense and who posted that individual's license as bail pursuant to this subsection shall, by operation of law, cause that individual's license to be suspended by the Department of Driver Services effective immediately, and the clerk of the court within five days after that failure to appear shall forward a copy of the agreement to the Department of Driver Services which shall enter the suspension upon the individual's driver history record. The posting of a license as provided in this subsection shall also be considered as bail for the purposes of Code Section 16-10-51. Where the original court date has been continued by the judge, clerk, or other officer of the court and there has been actual notice given to the defendant in open court or in writing by a court official or officer of the court or by mailing such notice to the defendant's last known address, then the provisions of this paragraph shall apply to the new court appearance date.

(4) A license suspended pursuant to this subsection shall only be reinstated when the individual shall pay to the Department of Driver Services a restoration fee of \$25.00 together with a certified notice from the clerk of the originating court that the case has either been disposed of or has been rescheduled and a deposit of sufficient collateral approved by the sheriff of the county wherein the charges were made in an amount to satisfy the original bail amount has been paid. The court wherein the charges are pending shall be authorized to require payment of costs by the defendant in an amount not to exceed \$100.00 to reschedule the case.

(5) Upon the trial of any individual charged with the offense of driving with a suspended license where such license was suspended as provided in this subsection, a copy of the acknowledgment and agreement executed by the individual together with certification by the clerk of the court of

the individual's failure to appear shall be prima-facie evidence of actual notice to the individual that the individual's license was suspended.

(b) In all other misdemeanor cases, sheriffs and constables shall accept bail in such reasonable amount as may be just and fair for any person or persons charged with a misdemeanor, provided that the sureties tendered and offered on the bond are approved by the sheriff in the county where the offense was committed.

§ 17-6-3 - Acceptance of recognizance bonds for military personnel

O.C.G.A. 17-6-3 (2010)

17-6-3. Acceptance of recognizance bonds for military personnel

(a) In the case of any person engaged in military service who is charged with a misdemeanor and whose bond has been fixed at not more than \$400.00 plus costs, any sheriff shall be allowed to accept, in lieu of bail, a recognizance bond executed and signed by the commanding officer of the person or the officer's lawfully delegated subordinates. Any person so charged may be taken into custody on behalf of the military installation by his commanding officer or by persons designated by the commanding officer of the military installation under the following terms and conditions:

(1) Immediately following his release he will be returned by the military police or other designated authority directly to the military installation and delivered to the duty officer of the command to which he is attached;

(2) He then will be restrained as appropriate in each case. The restraint will be for a minimum of 12 hours in all cases involving consumption of alcoholic beverages. He normally will be restricted to the limits of the military installation until such time as the charges are dismissed or his case has been adjudicated;

(3) He will not be transferred, granted leave, or discharged from the military service without 36 hours' notice to the sheriff or his deputy sheriff;

(4) He will be delivered to the sheriff or his deputy on demand; and

(5) These terms or conditions will be withdrawn only upon his posting the required bond or otherwise being released by the sheriff, his deputy, or the appropriate court.

(b) The recognizance bond shall be of the following type: In consideration of the release of (name of person charged) charged with (name or description of offense) it is agreed that the aforementioned prisoner will be restrained at the (appropriate military installation) in whatever degree considered to be appropriate by his commanding officer. This restraint will be for a minimum of 12 hours in all cases involving consumption of alcoholic beverages. It is further agreed that he will not be transferred, granted leave, or discharged from the (appropriate service) without notice to the sheriff or his deputy and will be delivered to the sheriff or his deputy upon demand. These terms and conditions will be withdrawn only upon his posting of the required personal bond or upon the release by the sheriff, his deputy, or the appropriate court. Signed
Official title

§ 17-6-4 - Authorization of posting of cash bonds generally; furnishing of receipt to person posting bond; recordation of receipt of bond on docket; disposal of unclaimed bonds

O.C.G.A. 17-6-4 (2010)

17-6-4. Authorization of posting of cash bonds generally; furnishing of receipt to person posting bond; recordation of receipt of bond on docket; disposal of unclaimed bonds

(a) Any party, defendant, accused, or other person required or permitted by law to give or post bond (or bail) as surety or security for the happening of any event or act in criminal matters may discharge the requirement by depositing cash in the amount of the bond so required with the appropriate person, official, or other depository.

(b) Any official or other person receiving any such bond shall give a receipt therefor and shall cause the fact of the receipt to be entered and recorded on the docket of the case in which it was given. If bond is given in a matter not appearing as a separate court case on a docket, a docket shall be prepared, maintained, and kept of all such transactions and the name and address of the person giving or making the bond, the date of the receipt of the bond, the name of the person

receiving the bond, the amount of the bond, and a description of the cause for giving the bond, together with any and all other information desirable concerning the bond, shall be a part of the record in that separate docket.

(c) In the event that any cash bail posted pursuant to this Code section or Code Section 17-6-5 is not later claimed by the surety on such bond after a period of seven years from the later of either the date on which the defendant was required to appear in court or the date of disposition of the case by the prosecutor or the court, including any appeal of a verdict or sentence, then the cash shall be paid into the general fund of the county having trial venue of the case, as in the case of forfeited cash bonds, provided that the officer who accepted such cash bail shall first have notified the surety, by mailing notice to such surety at the last address given by such surety, that such funds shall be forfeited if they are not claimed within 90 days following the date of mailing of such notice. Any claim by a surety for refund of a cash bail shall include acceptable documentary proof of disposition of the case from the prosecuting official or appropriate court records or such other documentation as may be acceptable to the official holding such cash bail as proof that the case has been settled.

§ 17-6-5 - Acceptance of cash bonds for violations of laws pertaining to traffic, motor vehicles, motor common carriers, motor contract carriers, road taxes on motor carriers, game, fish, boating, o

O.C.G.A. 17-6-5 (2010)

17-6-5. Acceptance of cash bonds for violations of laws pertaining to traffic, motor vehicles, motor common carriers, motor contract carriers, road taxes on motor carriers, game, fish, boating, or litter; authorization

Any sheriff, deputy sheriff, county peace officer, or other county officer charged with the duty of enforcing the laws of this state relating to (1) traffic or the operation or licensing of motor vehicles or operators; (2) the width, height, or length of vehicles and loads; (3) motor common carriers and motor contract carriers; (4) road taxes on motor carriers as provided in Article 2 of

Chapter 9 of Title 48; (5) game and fish; (6) boating; or (7) litter control who makes an arrest outside the corporate limits of any municipality of this state for a violation of said laws and who is authorized, as provided herein by a court of record having jurisdiction over such offenses, to accept cash bonds may accept a cash bond from the person arrested in lieu of a statutory bond or recognizance. No such officer shall accept a cash bond unless he is authorized to receive cash bonds in such cases by an order of the court having jurisdiction over such offenses and unless such order has been entered on the minutes of the court. Any such order may be granted, revoked, or modified by the court at any time.

**§ 17-6-6 - Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations --
Clerk of court or judge to provide cash receipt book; furnishing of copies of receipt;
disposition o**

O.C.G.A. 17-6-6 (2010)

17-6-6. Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations -- Clerk of court or judge to provide cash receipt book; furnishing of copies of receipt; disposition of original receipt and bond

Other laws to the contrary notwithstanding, when an order is passed as provided for in Code Section 17-6-5 authorizing an officer to accept cash bonds, it shall be the duty of the clerk of the court, if there is one, or, if there is no clerk, the judge passing the order to furnish the officer or officers authorized under the order with a book of blank receipts, consecutively numbered in triplicate and readily distinguishable and identifiable. The receipts shall be completed by the officers when making an arrest and accepting a cash bond so as to show the name of the person arrested, date of arrest, nature of the offense, amount of the cash bond given, and the name of the arresting officer. The arresting officer or the person receiving the cash bond shall deliver a copy of the receipt to the person arrested at the time the cash bond is given and shall file the original receipt together with the cash bond with the clerk, or judge, as the case may be, of the court having jurisdiction of the offense not later than the next succeeding business day of such clerk or

judge following the date of issuance of the receipt. The remaining copy of the receipt shall be mailed to the commissioner of public safety.

**§ 17-6-7 - Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations --
Liability of arresting officer for failure to account for cash receipts and bonds**

O.C.G.A. 17-6-7 (2010)

17-6-7. Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations --
Liability of arresting officer for failure to account for cash receipts and bonds

All receipts issued to arresting officers and all cash bonds received under Code Sections 17-6-5 and 17-6-6 shall be accounted for by the receiving officers to the court from which the receipts were issued and, in the event that any such officer fails to account for same, he shall be personally liable for any default and may be punished as for contempt by the court, in addition to any other penalties which are provided for by law in such cases.

**§ 17-6-8 - Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations --
Proceedings upon failure of person arrested to appear; forfeiture of bond not a bar to
subsequent pr**

O.C.G.A. 17-6-8 (2010)

17-6-8. Acceptance of cash bonds for traffic, game, fish, boating, or litter law violations --
Proceedings upon failure of person arrested to appear; forfeiture of bond not a bar to subsequent
prosecution

If any person arrested for a misdemeanor arising out of a violation of the laws of this state relating to (1) traffic or the operation or licensing of motor vehicles or operators; (2) the width, height, or length of vehicles and loads; (3) motor common carriers and motor contract carriers; (4) road taxes on motor carriers as provided in Article 2 of Chapter 9 of Title 48; (5) game and fish; (6) boating; or (7) litter control gives a cash bond for his appearance as provided in Code Section 17-

6-5 and fails to appear on the date, time, and place specified in the citation or summons without legal excuse, the court may order said cash bond forfeited without the necessity of complying with the statutory procedure provided for in the forfeiture of statutory bail bonds. A judgment ordering the case disposed of and settled may be entered by the court and the proceeds shall be applied in the same manner as fines. If the court does not enter a judgment ordering the case disposed of and settled, the forfeiture of the cash bond shall not be a bar to subsequent prosecution of the person charged with the violation of such laws.

§ 17-6-9 - Acceptance of cash bonds in lieu of statutory bond or recognizance by officers or officials authorized to enforce "Comprehensive Litter Prevention and Abatement Act of 2006."

O.C.G.A. 17-6-9 (2010)

17-6-9. Acceptance of cash bonds in lieu of statutory bond or recognizance by officers or officials authorized to enforce "Comprehensive Litter Prevention and Abatement Act of 2006."

Any law enforcement officer or official of a political subdivision of this state who is authorized to enforce Part 2 of Article 2 of Chapter 7 of Title 16 and who is authorized by the judge having jurisdiction of the offense to accept cash bonds may accept a cash bond for the personal appearance at trial of the person arrested in lieu of a statutory bond or recognizance. The procedures connected with such cash bonds, including, but not limited to, duties of the arresting officer, forfeiture, distribution of proceeds, and discretion of court as to disposal of the cash bond, shall be the same procedures applicable to arrest by a sheriff for a violation of any litter law.

§ 17-6-10 - Acceptance of cash bonds for violations of ordinances or other offenses against municipalities; issuance of receipt; designated officials; effect of failure to appear in court; applicabi

O.C.G.A. 17-6-10 (2010)

17-6-10. Acceptance of cash bonds for violations of ordinances or other offenses against municipalities; issuance of receipt; designated officials; effect of failure to appear in court; applicability to municipalities having similar provisions

(a) All mayors or chief governing officers or their designated official or officials of municipalities are authorized to accept a cash bond for the personal appearance in court of any person charged with a violation of an ordinance or other offense against the municipality. The officer assessing and accepting a cash bond shall issue a receipt for the bond to the person charged with the violation.

(b) When any mayor or chief governing officer of any municipality of this state designates any municipal official to accept cash bonds under subsection (a) of this Code section, the delegation of authority shall be in writing and filed in the records of the municipality.

(c) Any person charged with a violation of an ordinance or other offense against a municipality who gives a cash bond for his personal appearance in court at a designated time and place and who fails to appear at said time and place shall forfeit the cash bond upon the call of the case for trial. It shall not be necessary for the municipality to take any further action to forfeit the cash bond. Forfeiture of a cash bond shall not be a bar to a subsequent prosecution of the accused for the violation.

(d) This Code section shall not apply to municipalities having provisions in their charters with reference to the subject matter of this Code section.

§ 17-6-11 - Display of driver's license for violation of traffic, motor vehicle, motor common carrier, motor contract carrier, or road tax on motor carrier laws in lieu of bail, recognizance, or inc

O.C.G.A. 17-6-11 (2010)

17-6-11. Display of driver's license for violation of traffic, motor vehicle, motor common carrier, motor contract carrier, or road tax on motor carrier laws in lieu of bail, recognizance, or incarceration; suspension of license; organ donation; arrest; seizure of license

(a) Any other laws to the contrary notwithstanding, any person who is apprehended by an officer for the violation of the laws of this state or ordinances relating to: (1) traffic, including any offense under Code Section 40-5-72 or 40-6-10, but excepting any other offense for which a license may be suspended for a first offense by the commissioner of driver services, any offense covered under Code Section 40-5-54, or any offense covered under Article 15 of Chapter 6 of Title 40; (2) the licensing and registration of motor vehicles and operators; (3) the width, height, and length of vehicles and loads; (4) motor common carriers and motor contract carriers; or (5) road taxes on motor carriers as provided in Article 2 of Chapter 9 of Title 48 upon being served with the official summons issued by such apprehending officer, in lieu of being immediately brought before the proper magistrate, recorder, or other judicial officer to enter into a formal recognizance or make direct the deposit of a proper sum of money in lieu of a recognizance ordering incarceration, may display his or her driver's license to the apprehending officer in lieu of bail, in lieu of entering into a recognizance for his or her appearance for trial as set in the aforesaid summons, or in lieu of being incarcerated by the apprehending officer and held for further action by the appropriate judicial officer. The apprehending officer shall note the driver's license number on the official summons. The summons duly served as provided in this Code section shall give the judicial officer jurisdiction to dispose of the matter.

(b) Upon display of the driver's license, the apprehending officer shall release the person so charged for his or her further appearance before the proper judicial officer as required by the summons. The court in which the charges are lodged shall immediately forward to the Department of Driver Services of this state the driver's license number if the person fails to appear

and answer to the charge against him or her. The commissioner of driver services shall, upon receipt of a license number forwarded by the court, suspend the driver's license and driving privilege of the defaulting person until notified by the court that the charge against the person has been finally adjudicated. Such person's license shall be reinstated if the person submits proof of payment of the fine from the court of jurisdiction and pays to the Department of Driver Services a restoration fee of \$50.00 or \$25.00 when such reinstatement is processed by mail.

(b.1) It shall be the duty of a law enforcement officer or emergency medical technician responding to the scene of any motor vehicle accident or other accident involving a fatal injury to examine immediately the driver's license of the victim to determine the victim's wishes concerning organ donation. If the victim has indicated that he or she wishes to be an organ donor, it shall be the duty of such law enforcement officer or emergency medical technician to take appropriate action to ensure, if possible, that the victim's organs shall not be imperiled by delay in verification by the donor's next of kin.

(c) Nothing in this Code section bars any law enforcement officer from arresting or from seizing the driver's license of any individual possessing a fraudulent license or a suspended license or operating a motor vehicle while his or her license is suspended, outside the scope of a driving permit, or without a license.

(d) The commissioner of driver services shall be authorized to promulgate reasonable rules and regulations to carry out the purposes of this Code section and to establish agreements with other states whereby a valid license from that state may be accepted for purposes of this Code section.

**§ 17-6-12 - Discretion of court to release person charged with crime on person's own
recognizance only; effect of failure of person charged to appear for trial**

O.C.G.A. 17-6-12 (2010)

17-6-12. Discretion of court to release person charged with crime on person's own recognizance only; effect of failure of person charged to appear for trial

(a) As used in this Code section, the term "bail restricted offense" means the person is charged with:

(1) A serious violent felony as such term is defined in Code Section 17-10-6.1; or

(2) A felony offense of:

(A) Aggravated assault;

(B) Aggravated battery;

(C) Hijacking a motor vehicle

(D) Aggravated stalking;

(E) Child molestation;

(F) Enticing a child for indecent purposes;

(G) Pimping;

(H) Robbery;

(I) Bail jumping;

(J) Escape;

(K) Possession of a firearm or knife during the commission of or attempt to commit certain crimes;

(L) Possession of firearms by convicted felons and first offender probationers;

(M) Trafficking in cocaine, illegal drugs, marijuana, or methamphetamine;

(N) Participating in criminal street gang activity;

(O) Habitual violator; or

(P) Driving under the influence of alcohol, drugs, or other intoxicating substances.

(b) A person charged with a bail restricted offense shall not be released on bail on his or her own recognizance for the purpose of entering a pretrial release program, a pretrial release and diversion program, or a pretrial intervention and diversion program as provided for in Article 4 of Chapter 18 of Title 15, or Article 5 of Chapter 8 of Title 42, or pursuant to Uniform Superior Court Rule 27, unless an elected magistrate, elected state or superior court judge enters a written order to the contrary specifying the reasons why such person should be released upon his or her own recognizance.

(c) Except as provided in subsection (b) of this Code section and in addition to other laws regarding the release of an accused person, the judge of any court having jurisdiction over a person charged with committing an offense against the criminal laws of this state shall have authority, in his or her sound discretion and in appropriate cases, to authorize the release of the person upon his or her own recognizance only.

(d) Upon the failure of a person released on his or her own recognizance only to appear for trial, if the release is not otherwise conditioned by the court, the court may summarily issue an order for his or her arrest which shall be enforced as in cases of forfeited bonds.

§ 17-6-13 - First bail for offense permitted as matter of right; subsequent bails to be in discretion of court

O.C.G.A. 17-6-13 (2010)

17-6-13. First bail for offense permitted as matter of right; subsequent bails to be in discretion of court

Except as otherwise provided in this chapter, each person who is entitled to bail under this article shall be permitted one bail for the same offense as a matter of right. Subsequent bails shall be in the discretion of the court.

§ 17-6-14 - Use of bail bond posted for preliminary hearing for trial appearance; applicability to federal proceedings; proceedings in county other than where commitment hearing held; effect where b

O.C.G.A. 17-6-14 (2010)

17-6-14. Use of bail bond posted for preliminary hearing for trial appearance; applicability to federal proceedings; proceedings in county other than where commitment hearing held; effect where bail bond required is less than bond originally posted

(a) When a person posts bail bond prior to a preliminary or commitment hearing and is later bound over to another court for trial, the original bail bond shall not terminate but shall be valid to provide for the person's appearance at the trial of the case unless the amount of the bail is set higher by lawful authority, in which case new bail bond shall be posted.

(b) Nothing contained in subsection (a) of this Code section shall apply to any proceedings in which any federal court or United States commissioner is involved. Subsection (a) of this Code section shall apply only to those instances wherein the person required to post a bail bond shall be bound over to a court or grand jury of the same county wherein the committing court exercised its jurisdiction. Subsection (a) of this Code section shall not apply to those instances where a person is bound over to two or more courts or grand juries.

(c) Nothing contained in subsection (a) of this Code section shall be construed to require an additional bail bond in the event the court to which the person has been committed requires a lesser bail bond than the bond originally posted.

§ 17-6-15 - Necessity for commitment where bail tendered and accepted; opportunity for bail; receipt of bail after commitment and imprisonment; imprisonment of person who offers bond for amount of b

O.C.G.A. 17-6-15 (2010)

17-6-15. Necessity for commitment where bail tendered and accepted; opportunity for bail; receipt of bail after commitment and imprisonment; imprisonment of person who offers bond for amount of bail set; effect upon common-law authority of court

(a) After arrest, if bail is tendered and accepted, no regular commitment need be entered, but a simple memorandum of the fact of bail being taken shall be sufficient.

(b)(1) A reasonable opportunity shall be allowed the accused person to give bail; and, even after commitment and imprisonment, the committing court may order the accused person brought before it to receive bail. No person shall be imprisoned under a felony commitment when bail has

been fixed, if the person tenders and offers to give bond in the amount fixed, with sureties acceptable to the sheriff of the county in which the alleged offense occurred; provided, however, the sheriff shall publish and make available written rules and regulations defining acceptable sureties and prescribing under what conditions sureties may be accepted. If the sheriff determines that a professional bonding company is an acceptable surety, the rules and regulations shall require, but shall not be limited to, the following:

(A) Complete documentation showing the composition of the company to be an individual, a trust, or a group of individuals, whether or not formed as a partnership or other legal entity, or a corporation or a combination of individuals, trusts, and corporations;

(B) Complete documentation for all employees, agents, or individuals authorized to sign or act on behalf of the bonding company;

(C) Complete documentation showing that the company holds a valid business license in the jurisdiction where bonds will be written;

(D) Fingerprints and background checks of every individual who acts as a professional bondsman as defined in Code Section 17-6-50 for the professional bonding company seeking approval;

(E) Establishment of a cash escrow account or other form of collateral in a sum and upon terms and conditions approved by the sheriff;

(F) Establishment of application, approval, and reporting procedures for the professional bonding company deemed appropriate by the sheriff which satisfy all rules and regulations required by the laws of this state and the rules and regulations established by the sheriff;

(G) Applicable fees to be paid by the applicant to cover the cost of copying the rules and regulations and processing and investigating all applications and all other costs relating thereto; or

(H) Additional criteria and requirements for approving and regulating bonding companies to be determined at the discretion of the sheriff.

(2) This Code section shall not be construed to require a sheriff to accept a professional bonding company or bondsman as a surety.

(3) This Code section shall not be construed to prevent the posting of real property bonds and the sheriff may not prohibit the posting of property bonds. Additional requirements for the use of real

property may be determined at the discretion of the sheriff. The sheriff shall not prohibit a nonresident of the county from posting a real property bond if such real property is located in the county in which it is offered as bond and if such property has sufficient unencumbered equity to satisfy the sheriff's posted rules and regulations as to acceptable sureties.

(c) This Code section shall not abrogate or repeal the common-law authority of the judge having jurisdiction.

§ 17-6-16 - Entry of memorandum on warrant after waiver of commitment hearing and tender of bail

O.C.G.A. 17-6-16 (2010)

17-6-16. Entry of memorandum on warrant after waiver of commitment hearing and tender of bail

If the accused person waives a commitment hearing and tenders bail, a memorandum of these facts shall be entered on the warrant by the person authorized to accept bail; and this waiver may be done by the person charged before arrest and, when done, shall operate as a supersedeas.

§ 17-6-17 - Bond or recognizance to be conditioned on appearance of person accused of crime at arraignment; proceedings upon failure of accused to appear

O.C.G.A. 17-6-17 (2010)

17-6-17. Bond or recognizance to be conditioned on appearance of person accused of crime at arraignment; proceedings upon failure of accused to appear

In addition to all other requirements prescribed for appearance bonds or recognizances, the appearance bond or recognizance given by a person accused of the commission of a crime shall be conditioned upon the person presenting himself before the court at the time fixed for his arraignment. Upon failure of a person charged with a penal offense to appear before the court at the time fixed for his arraignment, the prosecuting attorney may proceed to forfeit the bond or recognizance.

§ 17-6-18 - Amendment of bonds and giving of new security

O.C.G.A. 17-6-18 (2010)

17-6-18. Amendment of bonds and giving of new security

All bonds taken under requisition of law in the course of a judicial proceeding may be amended and new security given if necessary.

ARTICLE 2 - SURETIES

PART 1 - GENERAL PROVISIONS

§ 17-6-30 - Fees of sureties

O.C.G.A. 17-6-30 (2010)

17-6-30. Fees of sureties

(a) Sureties on criminal bonds in any court shall not charge or receive more than 12 percent of the face amount of the bond set in the amount of \$10,000.00 or less, which amount includes the principal and all applicable surcharges, and shall not charge or receive more than 15 percent of the face amount of the bond set in an amount in excess of \$10,000.00, which amount includes the principal and all applicable surcharges, as compensation from defendants or from anyone acting for defendants.

(b) Any person who violates subsection (a) of this Code section shall be guilty of a misdemeanor.

§ 17-6-31 - Surrender of principal by surety; forfeiture of bond; death of principal

O.C.G.A. 17-6-31 (2010)

17-6-31. Surrender of principal by surety; forfeiture of bond; death of principal

(a) When the court is not in session, a surety on a bond may surrender the surety's principal to the

sheriff or to the responsible law enforcement officer of the jurisdiction in which the case is pending in order to be released from liability.

(b) When the court is in session, a surety on a bond may surrender the surety's principal in open court.

(c) The principal shall also be considered surrendered by plea of guilty or nolo contendere to the court or if the principal is present in person when the jury or judge, if tried without a jury, finds the principal guilty or if the judge dead docket the case prior to entry of judgment and, upon such plea or finding of guilty or dead docketing, the surety shall be released from liability.

(d)(1) Furthermore, the surety shall be released from liability if, prior to entry of judgment, there is:

- (A) A deferred sentence;
- (B) A presentence investigation;
- (C) A court ordered pretrial intervention program;
- (D) A court ordered educational and rehabilitation program;
- (E) A fine;
- (F) A dead docket; or
- (G) Death of the principal.

(2) Furthermore, the surety may be released from liability at the discretion of the court if:

(A) The principal used a false name when he or she was bound over and committed to jail or a correctional institution and was subsequently released from such facility unless the surety knew or should have known that the principal used a false name; and

(B) The surety shows to the satisfaction of the court that he or she acted with due diligence and used all practical means to secure the attendance of the principal before the court.

(e) If the prosecuting attorney does not try the charges against a defendant within a period of two years in the case of felonies and one year in the case of misdemeanors after the date of posting

bond, then judgment rendered after such period may not be enforced against the surety on the bond and the surety shall thereafter be relieved of liability on the bond. This subsection shall not apply where the prosecuting attorney's failure to try the charges is due to the fault of the principal.

(f) No judgment shall be rendered on any appearance bond if it is shown to the satisfaction of the court that the surety was prevented from returning the principal to the jurisdiction because such principal was on active military duty.

PART 2 - PROFESSIONAL BONDSMEN

§ 17-6-50 - Persons deemed professional bondsmen; criminal background investigation information to be provided to clerk of court

O.C.G.A. 17-6-50 (2010)

17-6-50. Persons deemed professional bondsmen; criminal background investigation information to be provided to clerk of court

(a) Bondsmen or persons who hold themselves out as signers or sureties of bonds for compensation are declared to be professional bondsmen.

(b) A professional bondsperson is one who holds himself or herself out as a signer or surety of bonds for compensation who must meet the following qualifications:

(1) Is 18 years of age or over;

(2) Is a resident of the State of Georgia for at least one year before making application to write bonds;

(3) Is a person of good moral character and has not been convicted of a felony or any crime involving moral turpitude; and

(4) Is approved by the sheriff and remains in good standing with respect to all applicable federal, state, and local laws and all rules and regulations established by the sheriff in the county where the bonding business is conducted.

(c) The sheriff of the county in which the bonding business is conducting business or is seeking approval to conduct business shall initiate a criminal background investigation to ensure that a professional bondsman has not been convicted of a felony or a crime involving moral turpitude in this state or any other jurisdiction. The sheriff shall require the professional bondsman to furnish two full sets of fingerprints which the sheriff shall submit to the Georgia Crime Information Center. The center shall submit a full set of fingerprints to the Federal Bureau of Investigation for a national criminal history record check.

(d) It shall be the duty of each professional bondsman approved by the sheriff in accordance with this part to provide the clerk of each court before which one or more of such professional bondsman's principals are required to appear with the business name, complete address, telephone number, and e-mail address of the chief operating officer or his or her designee of such professional bondsman for the purpose of receiving any notices that may be sent pursuant to Code Section 17-6-71. Each professional bondsman shall have the duty to keep such information current and accurate. It shall be the duty of each clerk of court to keep, maintain, and update such information as provided by a professional bondsman.

§ 17-6-50.1 - Continuing education programs for professional bondsmen; fee; annual requirement; certificate of completion

O.C.G.A. 17-6-50.1 (2010)

17-6-50.1. Continuing education programs for professional bondsmen; fee; annual requirement; certificate of completion

(a) The Georgia Association of Professional Bondsmen shall approve continuing education programs offered by professional associations, educational institutions, government agencies, and others as deemed appropriate for professional bondsmen to attend.

(b) The fee for continuing education programs for professional bondsmen shall not exceed \$125.00 annually.

(c) Professional bondsmen shall be required to obtain eight hours of continuing education annually.

(d) On or before January 31 of each year, each professional bondsman shall submit a certificate of completion of eight hours of approved continuing education to the individual or department which is responsible for issuing bail bonds for each jurisdiction in which he or she is doing business.

§ 17-6-51 - Suggesting employment of attorneys during negotiations regarding signing of bond or any time subsequent thereto

O.C.G.A. 17-6-51 (2010)

17-6-51. Suggesting employment of attorneys during negotiations regarding signing of bond or any time subsequent thereto

Professional bondsmen, their agents, or representatives shall not suggest or advise the employment of or name for employment any attorney or attorneys to represent a defendant, during the negotiations for the bondsmen to sign the bond or subsequent thereto.

§ 17-6-52 - Soliciting business or loitering around jails or courts to solicit business; giving of advice by law enforcement officers as to services of professional bondsmen

O.C.G.A. 17-6-52 (2010)

17-6-52. Soliciting business or loitering around jails or courts to solicit business; giving of advice by law enforcement officers as to services of professional bondsmen

Professional bondsmen, their agents, or employees shall not solicit business as bondsmen or loiter about or around jails, places where prisoners are confined, or the courts for the purpose of

engaging in or soliciting business as such bondsmen. No state or municipal law enforcement officer or keeper or employee of a penal institution may suggest to or give advice to, in any manner whatsoever, any prisoner regarding the services of a professional bondsman to write a criminal bond for the appearance of a prisoner in any court at any time.

§ 17-6-53 - Giving advice or directions to defendants who are principals in bonds regarding defense or disposition of cases

O.C.G.A. 17-6-53 (2010)

17-6-53. Giving advice or directions to defendants who are principals in bonds regarding defense or disposition of cases

Professional bondsmen, their agents, or employees shall not advise defendants who are principals in bonds signed by them or give any directions in the defense or disposition of the cases in which they sign bonds.

§ 17-6-54 - No further compensation after becoming surety; when sum received to be returned to defendant; right to surrender defendant and to keep sum paid when defendant forfeits

O.C.G.A. 17-6-54 (2010)

17-6-54. No further compensation after becoming surety; when sum received to be returned to defendant; right to surrender defendant and to keep sum paid when defendant forfeits

(a) No professional bondsman or his or her agents or employees who receive compensation for becoming the surety on a criminal bond shall thereafter receive any other sum in the case. If the surety surrenders a defendant into the custody of the court, the sheriff, or another law enforcement officer in the jurisdiction where the bond was made before final disposition of the case, the surety is required to return to the principal the compensation received for signing the bond as surety if such surrender of the defendant is for reasons other than:

(1) The defendant's arrest for a crime other than a traffic violation or misdemeanor;

- (2) The defendant's cosigner attests in writing the desire to be released from the bond;
- (3) The defendant fails to provide to the court and the surety the defendant's change of address;
- (4) The defendant fails to pay any fee due to the surety after being notified by certified mail or statutory overnight delivery that the same is past due;
- (5) The defendant fails to notify the court and the surety upon leaving the jurisdiction of the court;
- or
- (6) The defendant provides false information to the surety.

(b) In the event of a forfeiture on the bond by the defendant, the surety shall have the right to surrender into custody the defendant who is the principal on the bond without returning any compensation paid by the defendant for the signing of the bond.

§ 17-6-55 - Penalty for violation of part

O.C.G.A. 17-6-55 (2010)

17-6-55. Penalty for violation of part

Any person who violates any Code section in this part shall be guilty of a misdemeanor.

§ 17-6-56 - Bail recovery agents; requirements; registration

O.C.G.A. 17-6-56 (2010)

17-6-56. Bail recovery agents; requirements; registration

(a) As used in this Code section and Code Sections 17-6-57 and 17-6-58, the term "bail recovery agent" means any person who performs services or takes action for the purpose of apprehending the principal on a bail bond granted in this state or capturing a fugitive who has escaped from bail in this state for gratuity, benefit, or compensation.

(b) A bail recovery agent must be a United States citizen, 25 years of age or older, and must obtain a license pursuant to Code Section 16-11-129.

(c) Any sheriff of a county shall require any professional bondsman who is a resident of or doing business in the sheriff's county to register his or her bail recovery agents in that county. The professional bondsman must submit to the sheriff, in a form and manner to be determined by the sheriff, a list of all bail recovery agents whose services may be used by such bondsman.

§ 17-6-56.1 - Continuing education programs for bail recovery agents; fee; annual requirement; certificate of completion

O.C.G.A. 17-6-56.1 (2010)

17-6-56.1. Continuing education programs for bail recovery agents; fee; annual requirement; certificate of completion

(a) The Georgia Association of Professional Bondsmen shall approve continuing education programs offered by professional associations, educational institutions, government agencies, and others as deemed appropriate for bail recovery agents to attend.

(b) The fee for continuing education programs for bail recovery agents shall not exceed \$125.00 annually.

(c) Bail recovery agents shall be required to obtain eight hours of continuing education annually.

(d) On or before January 31 of each year, each bail recovery agent shall submit a certificate of completion of eight hours of approved continuing education to the individual or department which is responsible for issuing bail bonds for each jurisdiction in which he or she is doing business.

§ 17-6-57 - Bail recovery agents; notification to local police; out-of-state agents; identification card

O.C.G.A. 17-6-57 (2010)

17-6-57. Bail recovery agents; notification to local police; out-of-state agents; identification card

(a) Any bail recovery agent who enters any local police jurisdiction in pursuit of and for the purpose of apprehending the principal on a bail bond or capturing a fugitive or engaging in surveillance of such principal or fugitive shall, prior to taking any action in his or her capacity as a bail recovery agent in that local police jurisdiction, notify by facsimile transmission or telephone the sheriff and police chief of the local police jurisdiction in which the surveillance, apprehension, or capture is to take place unless it is to take place in public.

(b) An out-of-state bail recovery agent shall submit proof to the sheriff or police chief that he or she is qualified to be a bail recovery agent under the requirements of his or her home state. An out-of-state bail recovery agent shall deliver a certified copy of the bail bond or of the forfeiture or failure to appear to the sheriff or chief of police. Such out-of-state bail recovery agent, if not qualified in his or her home state or if his or her home state does not require bail recovery agents to be qualified, shall employ a Georgia bail recovery agent who is lawfully registered pursuant to this part.

(c) Each professional bondsman shall issue a uniform identification card to each bail recovery agent registered by the professional bondsman which identification card shall include the bail recovery agent's name, height, weight, address, photograph, and signature. The identification card shall also include the signature of the professional bondsman who has registered the bail recovery agent as required in subsection (c) of Code Section 17-6-56. A bail recovery agent shall be required to carry such identification card while acting in the capacity as a bail recovery agent.

§ 17-6-58 - Penalty for violation; liability

O.C.G.A. 17-6-58 (2010)

17-6-58. Penalty for violation; liability

(a) Any bail recovery agent who fails to register with the local sheriff or who is otherwise unqualified to act as a bail recovery agent but who nonetheless attempts to apprehend or capture a principal on a bail bond or a fugitive or who succeeds in apprehending or capturing such person

shall be guilty of a misdemeanor upon conviction for the first violation and shall be guilty of a felony upon conviction for the second and all subsequent violations punishable by imprisonment for not less than one nor more than five years.

(b) Any bondsman or bonding company owner, surety, or agent who hires a bail recovery agent who is not qualified to act as a bail recovery agent pursuant to Code Sections 17-6-56 and 17-6-57 shall be guilty of a misdemeanor upon conviction for the first violation and shall be guilty of a felony upon conviction for the second and all subsequent violations punishable by imprisonment for not less than one nor more than five years, or a fine of not more than \$10,000.00, or both.

(c) No bail recovery agent shall wear, carry, or display any uniform, badge, shield, card, or other item with any printing, insignia, or emblem that purports to indicate that such bail recovery agent is an employee, officer, or agent of any state or federal government or any political subdivision of any state or federal government. A violation of this subsection shall be punished upon conviction as a felony punishable by imprisonment for not less than one nor more than five years, or a fine of not more than \$10,000.00, or both.

(d) A bail recovery agent who enters the wrong property, causes damage to said property, or causes injury to anyone thereon is liable for all damages.

ARTICLE 3 - PROCEEDINGS FOR FORFEITURE OF BONDS OR RECOGNIZANCES

§ 17-6-70 - When forfeiture occurs

O.C.G.A. 17-6-70 (2010)

17-6-70. When forfeiture occurs

(a) A bond forfeiture occurs at the end of the court day upon the failure of appearance of a principal of any bond or recognizance given for the appearance of that person.

(b) An appearance bond shall not be forfeited unless the clerk of the court gave the surety at least 72 hours' written notice, exclusive of Saturdays, Sundays, and legal holidays, before the time of the required appearance of the principal. Notice shall not be necessary if the time for appearance is within 72 hours from the time of arrest, provided the time for appearance is stated on the bond, or where the principal is given actual notice in open court.

§ 17-6-70.1 - Proceedings for forfeiture of bonds or recognizances generally

O.C.G.A. 17-6-70.1 (2010)

17-6-70.1. Proceedings for forfeiture of bonds or recognizances generally

Repealed by Ga. L. 1983, p. 1203, 1, effective March 29, 1983.

[Repealed]

§ 17-6-71 - Execution hearing on failure of principal to appear

O.C.G.A. 17-6-71 (2010)

17-6-71. Execution hearing on failure of principal to appear

(a) The judge shall, at the end of the court day, upon the failure of the principal to appear, forfeit the bond and order an execution hearing not sooner than 120 days but not later than 150 days after such failure to appear. Notice of the execution hearing shall be served by the clerk of the court in which the bond forfeiture occurred within ten days of such failure to appear by certified mail or by electronic means as provided in Code Section 17-6-50 to the surety at the address listed on the bond or by personal service to the surety within ten days of such failure to appear at its home office or to its designated registered agent. Service shall be considered complete upon the mailing of such certified notice. Such ten-day notice shall be adhered to strictly. If notice of the execution hearing is not served as specified in this subsection, the surety shall be relieved of liability on the appearance bond.

(b) If at the execution hearing it is determined that judgment should be entered, the judge shall so order and a writ of fieri facias shall be filed in the office of the clerk of the court where such judgment is entered. The provisions of this subsection shall apply to all bail bonds, whether returnable to superior court, state court, probate court, magistrate court, or municipal court.

§ 17-6-72 - Conditions not warranting forfeiture of bond for failure to appear; remission of forfeiture

O.C.G.A. 17-6-72 (2010)

17-6-72. Conditions not warranting forfeiture of bond for failure to appear; remission of forfeiture

(a) No judgment shall be rendered on a forfeiture of any appearance bond if it is shown to the satisfaction of the court by the written statement of a licensed physician that the principal on the bond was prevented from attending by some mental or physical disability.

(b) No judgment shall be rendered on a forfeiture of any appearance bond if it is shown to the satisfaction of the court that the principal on the bond was prevented from attending because he or she was detained by reason of arrest, sentence, or confinement in a penal institution or jail in the State of Georgia, or so detained in another jurisdiction, or because he or she was involuntarily confined or detained pursuant to court order in a mental institution in the State of Georgia or in another jurisdiction. An official written notice of the holding institution in which the principal is being detained or confined shall be considered proof of the principal's detention or confinement and such notice may be sent from the holding institution by mail or delivered by hand or by facsimile machine. Upon the presentation of such written notice to the clerk of the proper court, the prosecuting attorney, and the sheriff or other law enforcement officer having jurisdiction over the case, along with a letter of intent to pay all costs of returning the principal to the jurisdiction of the court, such notice and letter shall serve as the surety's request for a detainer or hold to be placed on the principal. Should there be a failure to place a detainer or hold within 15 days, excluding Saturdays, Sundays, and legal holidays, and after such presentation of such notice and

letter of intent to pay costs, the surety shall then be relieved of the liability for the appearance bond without further order of the court.

(c) No judgment shall be rendered on a forfeiture of any appearance bond if it is shown to the satisfaction of the court that prior to the entry of the judgment on the forfeiture the principal on the bond is in the custody of the sheriff or other responsible law enforcement agency. An official written notice of the holding institution in which the principal is being detained or confined shall be considered proof of the principal's detention or confinement and such notice may be sent from the holding institution by mail or delivered by hand or by facsimile machine. Upon presentation of such written notice to the clerk of the proper court, the prosecuting attorney, and the sheriff or other law enforcement officer having jurisdiction over the case along with a letter of intent to pay all costs of returning the principal to the jurisdiction of the court, such notice and letter shall serve as the surety's request for a detainer or hold to be placed against the principal. Should there be a failure to place a detainer or hold within 15 days, excluding Saturdays, Sundays, and legal holidays, and after presentation of such notice and letter of intent to pay costs, the surety shall then be relieved of the liability for the appearance bond without further order of the court.

(c.1) No judgment shall be rendered on a forfeiture of any appearance bond if it is shown to the satisfaction of the court that the principal on the bond was prevented from attending because he or she was deported by federal authorities. An official written notice of such deportation from a federal official shall be considered proof of the principal's deportation.

(d) In cases in which paragraph (3) of this subsection is not applicable, on application filed within 120 days from the payment of judgment, the court shall order remission under the following conditions:

(1) Provided the bond amount has been paid within 120 days after judgment and the delay has not prevented prosecution of the principal and upon application to the court with prior notice to the prosecuting attorney of such application, said court shall direct remission of 95 percent of the bond amount remitted to the surety if the surety locates the principal in the custody of the sheriff

in the jurisdiction where the bond was made or in another jurisdiction causing the return of the principal to the jurisdiction where the bond was made, apprehends, surrenders, or produces the principal, if the apprehension or surrender of the principal was substantially procured or caused by the surety, or if the location of the principal by the surety caused the adjudication of the principal in the jurisdiction in which the bond was made. Should the surety, within two years of the principal's failure to appear, locate the principal in the custody of the sheriff in the jurisdiction where the bond was made or in another jurisdiction causing the return of the principal to the jurisdiction where the bond was made, apprehend, surrender, or produce the principal, if the apprehension or surrender of the principal is substantially procured or caused by the surety, or if the location of the principal by the surety causes the adjudication of the principal in the jurisdiction in which the bond was made, the surety shall be entitled to a refund of 50 percent of the bond amount. The application for 50 percent remission shall be filed no later than 30 days following the expiration of the two-year period following the date of judgment;

(2) Remission shall be granted upon condition of the payment of court costs and of the expenses of returning the principal to the jurisdiction by the surety; or

(3) If, within 120 days after judgment, the surety surrenders the principal to the sheriff or responsible law enforcement officer, or said surrender has been denied by the sheriff or responsible law enforcement officer, or surety locates the principal in custody in another jurisdiction, the surety shall only be required to pay costs and 5 percent of the face amount of the bond, which amount includes all surcharges. If it is shown to the satisfaction of the court, by the presentation of competent evidence from the sheriff or the holding institution, that said surrender has been made or denied or that the principal is in custody in another jurisdiction or that said surrender has been made and that 5 percent of the face amount of the bond and all costs have been tendered to the sheriff, the court shall direct that the judgment be marked satisfied and that the writ of execution, fi. fa., be canceled.

§ 17-6-73 - Address of principal and surety on bond or recognizance

17-6-73. Address of principal and surety on bond or recognizance

Every bond or recognizance given to secure the appearance of any person in any criminal proceeding shall have entered thereon the mailing address of the principal and each surety.

ARTICLE 4 - BONDS FOR GOOD BEHAVIOR AND TO KEEP THE PEACE

PART 1 - BONDS FOR GOOD BEHAVIOR

§ 17-6-90 - Issuance of a warrant; requirement of bond; hearing; payment of court costs by affiant

O.C.G.A. 17-6-90 (2010)

17-6-90. Issuance of a warrant; requirement of bond; hearing; payment of court costs by affiant

(a) Any judicial officer authorized to hold a court of inquiry may, upon the information of others under oath or upon his or her own motion, issue a warrant against any person in the county whose conduct is such as to justify the belief that the safety of any one or more persons in the county or the peace or property of the same is in danger of being injured or disturbed thereby. Upon the return of the warrant and upon sufficient cause being shown, the court may require from the person a bond with sureties for such person's good behavior until the next term of the superior court of the county or for a period of up to six months, whichever is greater. Any person against whom a warrant issues must, within 24 hours, be brought for a hearing before the court which issued the warrant or be released on bond by the sheriff, the amount and reasonable conditions of such bond to be set by the court which issued the warrant.

(b) All bonds posted under this Code section shall be returnable in the court which issued the warrant and shall be amendable in the court's discretion. Within seven days after being released on bond by the sheriff, the person shall be entitled to a hearing before the court which issued the warrant. The court may, on its own motion, require a hearing.

(c) If it is determined at a hearing that there was not sufficient cause for the warrant to have been issued, the affiant who caused the warrant to be issued shall pay all court costs.

§ 17-6-91 - Right of person to require bond against spouse

O.C.G.A. 17-6-91 (2010)

17-6-91. Right of person to require bond against spouse

A person may require a bond for good behavior against the spouse of such person.

§ 17-6-92 - Institution of action for breach of bond; disposition of recovery

O.C.G.A. 17-6-92 (2010)

17-6-92. Institution of action for breach of bond; disposition of recovery

For a violation of a bond posted pursuant to Code Section 17-6-90, an action may be brought at the instance of any person in the county. The recovery on the bond shall be paid to the person bringing the action.

§ 17-6-93 - Extension of bond by court; right of sureties to surrender principal

O.C.G.A. 17-6-93 (2010)

17-6-93. Extension of bond by court; right of sureties to surrender principal

A bond for good behavior posted pursuant to Code Section 17-6-90 may be extended from term to term by the superior or state court, as the case may be, or for additional 60 day periods by the court which issued the warrant, whichever is greater, in its discretion. The sureties on the bond shall have the privilege of surrendering their principal as in other cases of bail.

§ 17-6-94 - Violation of bond; contempt of court

O.C.G.A. 17-6-94 (2010)

17-6-94. Violation of bond; contempt of court

Upon oral or written complaint by the injured party or upon motion by the prosecuting attorney, the court may, in its discretion, issue a rule for contempt against a party who violates the bond posted pursuant to Code Section 17-6-90. Upon hearing the rule, if the court finds that there has been a violation of the bond, the court may, in addition to the remedy provided in Code Section 17-6-92, impose a sentence for contempt of court. If it should appear to the court from the evidence and the court finds that the violation of the bond was provoked or brought about by the conduct of the prosecuting witness, the witness may be ruled for contempt of court and sentenced as provided by law.

PART 2 - BONDS TO KEEP THE PEACE

§ 17-6-110 - Issuance of warrant; requirement of bond; hearing; payment of costs by affiant

O.C.G.A. 17-6-110 (2010)

17-6-110. Issuance of warrant; requirement of bond; hearing; payment of costs by affiant

(a) Upon the information of any person, under oath, that he is in fear of bodily harm to himself or his family, or of violent injury to his property, from another person, any judicial officer authorized to hold a court of inquiry may issue his warrant requiring the arrest of such other person. If, after the return of the warrant and upon hearing the evidence of both parties, the court is satisfied that probable cause for such fear exists, the court may require the accused to give bond, with good security, to keep the peace as against the person, family, or property of the affiant. If the accused fails to give bond, the court shall commit him to jail. Any person against whom a warrant issues must, within 24 hours, be brought for a hearing before the court which issued the warrant or be released on bond by the sheriff.

(b) Nothing in this Code section shall prohibit the sheriff from releasing the person at any time prior to the hearing after posting bond. The amount of the bond shall be set by the sheriff but in no event shall the amount set by the sheriff exceed \$1,000.00. Such bond shall contain the same conditions as a bond required after a hearing by the court of inquiry, except that, in counties in which a state court is established, all bonds posted under this Code section shall be returnable in the state court rather than in the superior court. Within five days after being released on bond by the sheriff, the person shall be entitled to a hearing before the court of inquiry.

(c) If it is determined at the hearing that there was not sufficient cause for the warrant to have been issued, the affiant who caused the warrant to be issued shall pay all court costs.

(d) A judicial officer shall not be required to issue the warrant provided for in this Code section until the person requesting the issuance of the warrant deposits with the judicial officer a sum, not to exceed \$12.00, to be applied against the total cost in the proceedings. At the termination of the proceedings, any part of the deposit remaining because of dismissal or because the costs are assessed against another party shall be refunded to the depositor. If the person requesting the issuance of the warrant is unable to pay any deposit, fee, or other cost which would normally be required in the court and subscribes an affidavit to the effect that because of his indigence he is unable to pay these costs, the person shall be relieved from paying the costs and his rights shall be the same as if he had paid the costs.

§ 17-6-111 - Right of person to require bond against spouse

O.C.G.A. 17-6-111 (2010)

17-6-111. Right of person to require bond against spouse

A person may require a bond to keep the peace against the spouse of such person.

§ 17-6-112 - Actions constituting violations of bond; right of action for breach of bond generally; imposition of additional penalty for contempt of court; finding of prosecuting witness in contempt

O.C.G.A. 17-6-112 (2010)

17-6-112. Actions constituting violations of bond; right of action for breach of bond generally; imposition of additional penalty for contempt of court; finding of prosecuting witness in contempt

(a) Actual violence, a threat of violence, or any other act intended and calculated to excite alarm or to provoke a breach of the peace shall be a violation of the bond posted pursuant to Code Section 17-6-110. For every such act, the party at whose instance the bond was required shall have a right of action.

(b) In counties having a population of not less than 200,000 nor more than 250,000 according to the United States decennial census of 1950 or any future such census in which there is located a municipal court, upon oral or written complaint by the injured party, the court may in its discretion issue a rule for contempt against the offending defendant. Upon hearing the rule, if the court finds that there has been a violation of the bond, the court may, in addition to the remedy provided in subsection (a) of this Code section, impose a sentence for contempt of court. If it should appear to the court from the evidence and the court finds that the breach of the peace was provoked or brought about by the conduct of the prosecuting witness, the witness may be ruled for contempt of court and sentenced as provided by law.

§ 17-6-113 - Effect of provoking breach of bond

O.C.G.A. 17-6-113 (2010)

17-6-113. Effect of provoking breach of bond

If the person who required the bond provokes a violation thereof by the person who posted the bond, no recovery shall be had.

§ 17-6-114 - Discharge or extension of bond by court

O.C.G.A. 17-6-114 (2010)

17-6-114. Discharge or extension of bond by court

The superior or state court, as the case may be, may discharge the bond at any time unless a motion is made to extend it, accompanied by evidence to satisfy the court of the necessity of the extension.

Georgia Codes

TITLE 42 - PENAL INSTITUTIONS

CHAPTER 1 - GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 1 - INMATE POLICIES

§ 42-1-1 - Giving information to or receiving money from inmate in penal institution

O.C.G.A. 42-1-1 (2010)

42-1-1. Giving information to or receiving money from inmate in penal institution

(a) No employee of a penal institution may give advice to an inmate regarding the name or the employment of an attorney at law in any case where the inmate is confined in a penal institution or receive any sum of money paid as fees or otherwise to attorneys at law in a criminal case or cases against any inmate with which they may be connected in any capacity.

(b) Any person who violates this Code section shall be guilty of a misdemeanor.

§ 42-1-2 - Reward for information leading to capture of escaped inmate of penal institution under jurisdiction of Board of Corrections

O.C.G.A. 42-1-2 (2010)

42-1-2. Reward for information leading to capture of escaped inmate of penal institution under jurisdiction of Board of Corrections

(a) Any person, other than a law enforcement officer, who furnishes information leading to the capture of an escaped inmate from a penal institution under the jurisdiction of the Board of Corrections may receive a reward of up to \$200.00 which shall be payable at the time the escaped inmate is returned to the custody of the Board of Corrections. The commissioner of corrections, at his discretion, may pay the reward to any person from funds appropriated or otherwise available to the Department of Corrections.

(b) When more than one person furnishes information which would entitle them to receive the rewards pursuant to subsection (a) of this Code section, the reward shall be paid to the first person furnishing the information; and, if more than one person furnishes the information at the same time, the reward shall be prorated among all persons furnishing such information.

§ 42-1-3 - Defendant sentenced to death or life imprisonment not to be made trusty during time case on appeal; manner of confinement of defendant

O.C.G.A. 42-1-3 (2010)

42-1-3. Defendant sentenced to death or life imprisonment not to be made trusty during time case on appeal; manner of confinement of defendant

Any defendant who has been convicted of a felony and sentenced to death or life imprisonment shall not be made a trusty at any penal institution or facility in this state during the time that his case is on appeal. The defendant shall be confined in the same manner as other prisoners.

§ 42-1-4 - Work-release programs for county prisoners

O.C.G.A. 42-1-4 (2010)

42-1-4. Work-release programs for county prisoners

(a) Any person sentenced to confinement as a county prisoner under paragraph (1) of subsection (a) of Code Section 17-10-3 or otherwise sentenced to confinement as a county prisoner may, if there is reasonable cause to believe that he will honor his trust, be allowed to participate in a work-release program as authorized by this Code section. Participation in a work-release program shall be voluntary on the part of the inmate.

(b) When an inmate receives permission to participate in a work-release program, the limits of the place of the confinement of the inmate shall be expanded by allowing the inmate under prescribed conditions to work at paid employment or participate in a training program in the community

while continuing as an inmate of the institution to which he is committed. The willful failure of an inmate to remain within the extended limits of his confinement or to return within the prescribed time to the institution shall constitute an escape from the institution and shall be punished as provided in Code Section 16-10-52.

(c) If there is reasonable cause to believe that an inmate will honor his trust, the inmate may be authorized to participate in a work-release program by:

(1) The sentencing judge at the time of sentencing; or

(2) The sheriff, warden, or other official in charge of the institution to which the inmate is committed if written approval is obtained from the sentencing judge.

(d) An inmate authorized to participate in a work-release program under this Code section shall comply with all rules and regulations promulgated by the institution in which he is confined relative to the handling, disbursement, and holding in trust of all funds earned by the inmate while under the jurisdiction of the institution. An amount determined to be the cost of the inmate's keep and confinement shall be deducted from the earnings of each inmate, and such amount shall be deposited in the treasury of the county. After deduction for keep and confinement the official in charge of the institution shall:

(1) Allow the inmate to draw from the balance a reasonable sum to cover his incidental expenses;

(2) Retain to the inmate's credit an amount as deemed necessary to accumulate a reasonable sum to be paid to him on his release from the institution; and

(3) Cause to be paid any additional balance as is needed for the support of the inmate's dependents.

(e) No inmate participating in a work-release program under this Code section shall be deemed to be an agent, employee, or involuntary servant of the county while working or participating in training or going to and from his place of employment or training.

§ 42-1-5 - Use of inmate for private gain

O.C.G.A. 42-1-5 (2010)

42-1-5. Use of inmate for private gain

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Custodian" means a warden, sheriff, jailer, deputy sheriff, police officer, or any other law enforcement officer having actual custody of an inmate.

(2) "Inmate" means any person who is lawfully incarcerated in a penal institution.

(3) "Penal institution" means any place of confinement for persons accused of or convicted of violating a law of this state or an ordinance of a political subdivision of this state.

(b) It shall be unlawful for a custodian of an inmate of a penal institution to use such inmate or allow such inmate to be used for any purpose resulting in private gain to any individual.

(c) Any person who violates subsection (b) of this Code section shall be guilty of a misdemeanor.

(d) This Code section shall not apply to:

(1) Work on private property because of natural disasters;

(1.1) Work on private property as a form of victim compensation in accordance with Chapter 15A of Title 17;

(2) Work or other programs or releases which have the prior approval of the board or commissioner of corrections;

(3) Community service work programs;

(4) Work-release programs; or

(5) Work programs authorized by Article 6 of Chapter 5 of this title.

§ 42-1-6 - Injury or contact by inmate presenting possible threat of transmission of communicable disease

O.C.G.A. 42-1-6 (2010)

42-1-6. Injury or contact by inmate presenting possible threat of transmission of communicable disease

If any inmate of any state or county correctional institution, county or municipal jail, or other similar facility, while such inmate is in custody or in the process of being taken into custody, injures or has injured or contacts or has contacted a law enforcement officer, correctional officer, firefighter, emergency medical technician, or other person in such a manner as to present a possible threat of transmission of a communicable disease to the person so injured or contacted, then the warden, jailer, or other official having charge of such inmate may take all reasonable steps to determine whether the inmate has a communicable disease capable of being transmitted by the injury or contact involved. Such steps may include, but shall not be limited to, any appropriate medical examination of or collection of medical specimens from the inmate. In the event an inmate refuses to cooperate in any such procedures, the warden, jailer, or other official may apply to the superior court of the county for an order authorizing the use of any degree of force reasonably necessary to complete such procedures. Upon a showing of probable cause that the injury presents the threat of transmission of a communicable disease, the court shall issue an order authorizing the petitioner to use reasonable measures to perform any medical procedures reasonably necessary to ascertain whether a communicable disease has been transmitted. In addition to any other grounds sufficient to show probable cause for the issuance of such an order, such probable cause may be conclusively established by evidence of the injury or contact in question and a statement by a licensed physician that the nature of the injury or contact is such as to present a threat of transmission of a communicable disease if the inmate has such a disease. The cost of any procedures carried out under this Code section shall be borne by the jurisdiction having custody of the inmate.

**§ 42-1-7 - Notification to transporting law enforcement agency of inmate's or patient's
infectious or communicable disease**

O.C.G.A. 42-1-7 (2010)

42-1-7. Notification to transporting law enforcement agency of inmate's or patient's infectious or communicable disease

(a) For the purposes of this Code section, the term "infectious or communicable disease" shall include infectious hepatitis, tuberculosis, influenza, measles, chicken pox, meningitis, HIV as defined in Code Section 31-22-9.1, or any venereal disease enumerated in Code Section 31-17-1.

(b) Notwithstanding any other provision of law, any state or county correctional institution, municipal or county detention facility, or any facility as defined in Code Section 37-3-1 shall notify any state or local law enforcement agency required to transport an inmate or patient if such inmate or patient has been diagnosed as having an infectious or communicable disease. Notification shall be limited to the fact that such inmate or patient has an infectious or communicable disease and whether such disease is airborne or transmissible by blood or other body fluids; provided, however, that the specific disease shall not be disclosed. The Department of Community Health shall provide a guide for appropriate precautions to be taken by any person or persons transporting such inmate or patient and shall develop a form to be used for the purpose of ensuring that such precautions are taken.

(c) Information released or obtained pursuant to this Code section shall be privileged and confidential and shall only be released or obtained by the institutions, facilities, or agencies who are parties to the transportation of the patient or inmate. Any person making an unauthorized disclosure of such information shall be guilty of a misdemeanor.

§ 42-1-8 - Home arrest program

O.C.G.A. 42-1-8 (2010)

42-1-8. Home arrest program

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Educational program" means a program of learning recognized by the State Board of Education.

(2) "Habilitative program" means and includes an alcohol or drug treatment program, mental health program, family counseling, community service, or any other community program ordered or approved by the court having jurisdiction over the offender or by the sheriff.

(3) "Home arrest" means an electronic monitoring of an offender at a residence approved and accepted by the court, the sheriff, or the director or administrator of the home arrest program.

(b) Notwithstanding the provisions of Code Section 42-1-4, any person who is confined in a county jail (1) after conviction and sentencing, (2) pending completion of a presentencing report, or (3) after return for a violation of the terms of probation may, in the discretion of the sheriff and subject to the eligibility requirements set forth in subsection (d) of this Code section, be assigned to a home arrest program under supervision of the sheriff. If it appears to the court that an offender subject to its jurisdiction is a suitable candidate for a home arrest program, the court may, subject to the eligibility requirements of subsection (d) of this Code section, order the offender to a home arrest program. Further, the sheriff or the court may authorize the offender to participate in educational or other habilitative programs designed to supplement home arrest.

(c) Whenever the sheriff assigns an offender to home arrest, the court which sentenced such offender or before which such offender's case is pending shall be notified in writing by the sheriff or the director or administrator of the home arrest program to which the offender is assigned of

the offender's place of employment and the location of any educational or habilitative program in which the offender participates. The court, in its discretion, may revoke the authority for any offender to participate in home arrest, whether such offender was assigned to home arrest by the court or the sheriff. The sheriff or home arrest director or administrator may enter into an agreement to accept into the local home arrest program offenders who are sentenced to home arrest or who have met all home arrest standards.

(d) In order to qualify for assignment to a home arrest program, an offender:

(1) May not be subject to any outstanding warrants or orders from any other court or law enforcement agency;

(2) Shall not have any criminal record or any history within the preceding five years of any assaultive offenses of an aggravated nature, including, but not limited to, aggravated assault; aggravated battery; rape; child molestation; robbery; trafficking or distribution of a controlled substance or marijuana; homicide by vehicle; felony bail-jumping; or escape; or

(3) May not have any life-threatening illnesses or disabilities that would interfere with the ability to work on a regular schedule.

(e) An offender's employment under this Code section shall be with a legitimate, recognized, and established employer. An offender assigned to a home arrest program who, without proper authority, leaves his home or the work area to which he is assigned, who leaves or fails to attend an assigned educational or other rehabilitative program, or who leaves the vehicle or route of travel in going to or returning from his assigned place of work shall be guilty of a misdemeanor. If the offender leaves the county or the area of restriction, he may be found guilty of escape under Code Section 16-10-52. An offender who is found guilty of a misdemeanor under this subsection or of escape shall be ineligible for further participation in a home arrest program during his current term of confinement.

(f) Any wages earned by an offender in home arrest under this Code section may, upon order of the court or the sheriff, be paid to the director or administrator of the home arrest program after

standard payroll deductions required by federal or state law have been withheld. Distribution of such wages shall be made for the following purposes:

(1) To defray the cost of home arrest electronic monitoring equipment and supervision provided by the local jail or detention center, or to pay for any damage to the monitoring equipment in the offender's possession or the failure to return the equipment to the program;

(2) To pay travel and other such expenses of the offender necessitated by his home arrest employment or participation in an educational or rehabilitative program;

(3) To provide support and maintenance for the offender's dependents or to make payments to the local department of family and children services or probation, as appropriate, on behalf of any offender's dependents receiving public assistance;

(4) To pay any fines, restitution, or other costs ordered by the court; and

(5) Any balance remaining after payment of costs and expenses listed in paragraphs (1) through (4) of this subsection shall be retained to the credit of the offender and shall be paid to him upon release from confinement.

(g) No offender participating in home arrest pursuant to this Code section shall be deemed to be an agent, employee, or involuntary servant of the county while working or participating in educational or other habilitative programs or while traveling to or from the place of employment.

(h) Local jails shall qualify for compensation for costs of incarceration of all persons pursuant to this Code section, less any payments from the offender pursuant to subsection (f) of this Code section.

§ 42-1-9 - Work-release, educational, and habilitative programs for county prisoners

O.C.G.A. 42-1-9 (2010)

42-1-9. Work-release, educational, and habilitative programs for county prisoners

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Educational program" means a program of learning recognized by the State Board of Education.

(2) "Habilitative program" means and includes an alcohol or drug treatment program, mental health program, family counseling, community service, or any other community program ordered or approved by the court having jurisdiction over the offender or by the sheriff.

(3) "Work release" means full-time employment or participation in an acceptable and suitable vocational training program.

(b) Notwithstanding the provisions of Code Section 42-1-4, any person who is confined in a county jail (1) after conviction and sentencing, (2) pending completion of a presentencing report, or (3) after return for a violation of the terms of probation may, in the discretion of the sheriff and subject to the eligibility requirements set forth in subsection (d) of this Code section, be assigned to a work-release program under supervision of the sheriff. If it appears to the court that an offender subject to its jurisdiction is a suitable candidate for a work-release program, the court may, subject to the eligibility requirements of subsection (d) of this Code section, order the offender to a work-release program. Further, the sheriff or the court may authorize the offender inmate to participate in educational or other habilitative programs designed to supplement work release.

(c) Whenever the sheriff assigns an inmate to work release, the court which sentenced such offender or before which such offender's case is pending shall be notified in writing by the sheriff or the director or administrator of the work-release program to which the offender is assigned of the offender's place of employment and the location of any educational or habilitative program in which the offender participates. The court, in its discretion, may revoke the authority for any inmate to participate in work release, whether such inmate was assigned to work release by the court or the sheriff. The sheriff or work-release director or administrator may enter into an agreement to accept into the local work-release program inmates who are sentenced to work release or who have met all work-release standards.

(d) In order to qualify for assignment to a work-release program, an offender:

(1) May not be subject to any outstanding warrants or orders from any other court or law enforcement agency;

(2) Shall not have any criminal record or any history within the preceding five years of any assaultive offenses of an aggravated nature, including, but not limited to, aggravated assault; aggravated battery; rape; child molestation; robbery; trafficking or distribution of a controlled substance or marijuana; homicide by vehicle; felony bail-jumping; or escape; or

(3) May not have any life-threatening illnesses or disabilities that would interfere with the ability to work on a regular schedule.

(e) An inmate's employment under this Code section shall be with a legitimate, recognized, and established employer. An inmate assigned to a work-release program who, without proper authority, leaves the work area or site to which he is assigned, who leaves or fails to attend an assigned educational or other rehabilitative program, or who leaves the vehicle or route of travel in going to or returning from his assigned place of work shall be guilty of a misdemeanor. An offender who is found guilty of misdemeanor escape in accordance with this subsection shall be ineligible for further participation during his current term of confinement.

(f) Any wages earned by an inmate in work release under this Code section may, upon order of the court or the sheriff, be paid to the director or administrator of the work-release program after standard payroll deductions required by federal or state law have been withheld. Distribution of such wages shall be made for the following purposes:

(1) To defray the cost of the inmate's keep, confinement, and supervision, which sums shall be paid into the general treasury;

(2) To pay travel and other such expenses of the inmate necessitated by his work-release employment or participation in an educational or rehabilitative program;

(3) To provide support and maintenance for the inmate's dependents or to make payments to the local department of family and children services or probation, as appropriate, on behalf of any inmate's dependents receiving public assistance;

(4) To pay any fines, restitution, or other costs ordered by the court; and

(5) Any balance remaining after payment of costs and expenses listed in paragraphs (1) through (4) of this subsection shall be retained to the credit of the inmate and shall be paid to him upon release from confinement.

(g) No inmate participating in work release pursuant to this Code section shall be deemed to be an agent, employee, or involuntary servant of the county while working or participating in educational or other habilitative programs or while traveling to or from the place of employment.

(h) Local jails shall qualify for compensation for costs of incarceration of all persons pursuant to this Code section, less any payments from the inmate pursuant to subsection (f) of this Code section.

§ 42-1-10 - Preliminary urine screen drug tests

O.C.G.A. 42-1-10 (2010)

42-1-10. Preliminary urine screen drug tests

(a) Any probation officer, parole officer, or other official or employee of the Department of Corrections who supervises any person covered under the provisions of paragraphs (1) through (7) of this subsection shall be exempt from the provisions of Chapter 22 of Title 31 for the limited purposes of administering a preliminary urine screen drug test to any person who is:

- (1) Incarcerated;
- (2) Released as a condition of probation for a felony or misdemeanor;
- (3) Released as a condition of conditional release;
- (4) Released as a condition of parole;
- (5) Released as a condition of provisional release;
- (6) Released as a condition of pretrial release; or
- (7) Released as a condition of control release.

(b) The Department of Corrections and the State Board of Pardons and Paroles shall develop a procedure for the performance of preliminary urine screen drug tests in accordance with the manufacturer's standards for certification. Probation officers, parole officers, or other officials or employees of the Department of Corrections who are supervisors of any person covered under paragraphs (1) through (7) of subsection (a) of this Code section shall be authorized to perform preliminary urine screen drug tests in accordance with such procedure. Such procedure shall include instructions as to a confirmatory test by a licensed clinical laboratory where necessary.

§ 42-1-11 - Notification of crime victim of impending release of offender from imprisonment

O.C.G.A. 42-1-11 (2010)

42-1-11. Notification of crime victim of impending release of offender from imprisonment

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Crime" means an act committed in this state which constitutes any violation of Chapter 5 of Title 16, relating to crimes against persons; Chapter 6 of Title 16, relating to sexual offenses; Article 1 or Article 3 of Chapter 7 of Title 16, relating to burglary and arson; or Article 1 or Article 2 of Chapter 8 of Title 16, relating to offenses involving theft and armed robbery.

(2) "Crime against the person or sexual offense" means any crime provided for in Chapter 5 or 6 of Title 16.

(3) "Custodial authority" means the commissioner of corrections if the offender is in the physical custody of the state, or the sheriff if the offender is incarcerated in a county jail, or the warden if the offender is incarcerated in a county correctional institution.

(4) "Offender" means a person sentenced to a term of incarceration in a state or county correctional institution.

(b) If the identity of a victim of a crime has been verified by the prosecuting attorney, who has, at the request of such victim, mailed a letter to the custodial authority requesting that the victim be notified of a change in the custodial status of an offender, then the custodial authority shall make

a good faith effort to notify the victim that the offender is to be released from imprisonment, including release on extended furlough; transferred to work release; released by mandatory release upon expiration of sentence; or has escaped from confinement; or if the offender has died. The good faith effort to notify the victim must occur prior to the release or transfer noted in this subsection. For a victim of a felony crime against the person or sexual offense for which the offender was sentenced to a term of imprisonment of more than 18 months, the good faith effort to notify the victim must occur no later than ten days before the offender's release from imprisonment, transfer to or release from work release, or as soon thereafter as is practical in situations involving emergencies.

(c) The notice given to a victim of a crime against a person or sexual offense must include the conditions governing the offender's release or transfer and either the identity of the corrections agent or the county officer who will be supervising the offender's release or a means to identify the agency that will be supervising the offender's release. The custodial authority complies with this Code section upon mailing the notice of impending release to the victim at the address which the victim has most recently provided to the custodial authority in writing.

(d) If an offender escapes from imprisonment or incarceration, including from release on extended furlough or work release, the custodial authority shall make all reasonable efforts to notify a victim who has requested notice of the offender's release under subsection (b) of this Code section within six hours after discovering the escape, or as soon thereafter as is practical, and shall also make reasonable efforts to notify the victim within 24 hours after the offender is apprehended or as soon thereafter as is practical. In emergencies, telephone notification for the victim will be attempted and the results documented in the offender's central file.

(e) All identifying information regarding the victim, including the victim's request and the notice provided by the custodial authority, shall be confidential and accessible only to the victim. It is the responsibility of the victim to provide the custodial authority with a current address.

(f) A designated official in the Department of Corrections, the county correctional facility, and the sheriff's office shall coordinate the receipt of all victim correspondence and shall monitor staff responses to requests for such notification from victims of crime.

(g) The custodial authority shall not be liable for a failure to notify the victim.

§ 42-1-11.1 - Alien prisoners eligible for deportation; cooperation with federal deportation program; waiver of extradition rights; transportation

O.C.G.A. 42-1-11.1 (2010)

42-1-11.1. Alien prisoners eligible for deportation; cooperation with federal deportation program; waiver of extradition rights; transportation

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Alien prisoner" means a person who is not a citizen or national of the United States who is serving a sentence under the supervision of the department.

(2) "Board" means the State Board of Pardons and Paroles.

(3) "Department" means the Department of Corrections.

(4) "Release on a reprieve" means being released on a reprieve with a detainer to United States Immigration and Customs Enforcement.

(b) The department and board shall establish a process and agreements among multiple state, local, and federal agencies for the implementation of the United States Immigration and Customs Enforcement Rapid Removal of Eligible Parolees Accepted for Transfer (REPAT) Program or similar federal program, by whatever name, for the purpose of deporting alien prisoners in the state prison system who are eligible for deportation.

(c) The department shall include as a part of the intake process a procedure to identify alien prisoners eligible for deportation. The department shall coordinate with the federal authorities to

determine an alien prisoner's immigration status and eligibility for removal. The identity and information regarding alien prisoners eligible for deportation shall be provided expeditiously to the board, and the board shall then consider such alien prisoner for a release on a reprieve. Alien prisoners who would otherwise be ineligible for parole shall not become eligible by reason of eligibility for a release on a reprieve.

(d) Upon an alien prisoner's acceptance into the federal deportation program, the board may establish a tentative release month for the alien prisoner to be transferred into federal custody.

(e) No tentative parole release month based on a release on a reprieve shall be set until the alien prisoner is otherwise eligible for parole. No tentative parole release month shall be set for any date prior to the effective date of a final deportation removal order.

(f) The board shall provide notice and obtain acknowledgment in writing that notice was given to each alien prisoner who is eligible for a release on a reprieve that illegal reentry into the United States shall subject such alien prisoner to being returned to the custody of the department to complete the remainder of his or her court-imposed sentence. Prior to granting a release on a reprieve, the alien prisoner shall make a knowing, voluntary, and intelligent waiver in writing of all rights of extradition which would challenge the alien prisoner's parole revocation and return the alien prisoner to the department to complete the remainder of his or her sentence in the event such alien prisoner violates a condition of the release on a reprieve.

(g) An alien prisoner shall not be eligible for a release on a reprieve if the federal authorities determine that the alien prisoner's removal is not reasonably foreseeable.

(h) The department shall maintain exclusive control and responsibility for the custody and transportation of alien prisoners to and from federal facilities.

ARTICLE 2 - SEXUAL OFFENDER REGISTRATION REVIEW BOARD

§ 42-1-12 - State Sexual Offender Registry

O.C.G.A. 42-1-12 (2010)

42-1-12. State Sexual Offender Registry

(a) As used in this article, the term:

(1) "Address" means the street or route address of the sexual offender's residence. For purposes of this Code section, the term shall not mean a post office box.

(2) "Appropriate official" means:

(A) With respect to a sexual offender who is sentenced to probation without any sentence of incarceration in the state prison system or who is sentenced pursuant to Article 3 of Chapter 8 of this title, relating to first offenders, the Division of Probation of the Department of Corrections;

(B) With respect to a sexual offender who is sentenced to a period of incarceration in a prison under the jurisdiction of the Department of Corrections and who is subsequently released from prison or placed on probation, the commissioner of corrections or his or her designee;

(C) With respect to a sexual offender who is placed on parole, the chairperson of the State Board of Pardons and Paroles or his or her designee; and

(D) With respect to a sexual offender who is placed on probation through a private probation agency, the director of the private probation agency or his or her designee.

(3) "Area where minors congregate" shall include all public and private parks and recreation facilities, playgrounds, skating rinks, neighborhood centers, gymnasiums, school bus stops, public libraries, and public and community swimming pools.

(4) "Assessment criteria" means the tests that the board members use to determine the likelihood that a sexual offender will commit another criminal offense against a victim who is a minor or commit a dangerous sexual offense.

(5) "Board" means the Sexual Offender Registration Review Board.

(6) "Child care facility" means all public and private pre-kindergarten facilities, day-care centers, child care learning centers, preschool facilities, and long-term care facilities for children.

(7) "Church" means a place of public religious worship.

(8) "Conviction" includes a final judgment of conviction entered upon a verdict or finding of guilty of a crime, a plea of guilty, or a plea of nolo contendere. A defendant who is discharged without adjudication of guilt and who is not considered to have a criminal conviction pursuant to Article 3 of Chapter 8 of this title, relating to first offenders, shall be subject to the registration requirements of this Code section for the period of time prior to the defendant's discharge after completion of his or her sentence or upon the defendant being adjudicated guilty. Unless otherwise required by federal law, a defendant who is discharged without adjudication of guilt and who is not considered to have a criminal conviction pursuant to Article 3 of Chapter 8 of this title, relating to first offenders, shall not be subject to the registration requirements of this Code section upon the defendant's discharge.

(9) (A) "Criminal offense against a victim who is a minor" with respect to convictions occurring on or before June 30, 2001, means any criminal offense under Title 16 or any offense under federal law or the laws of another state or territory of the United States which consists of:

(i) Kidnapping of a minor, except by a parent;

(ii) False imprisonment of a minor, except by a parent;

(iii) Criminal sexual conduct toward a minor;

(iv) Solicitation of a minor to engage in sexual conduct;

(v) Use of a minor in a sexual performance;

(vi) Solicitation of a minor to practice prostitution; or

(vii) Any conviction resulting from an underlying sexual offense against a victim who is a minor.

(B) "Criminal offense against a victim who is a minor" with respect to convictions occurring after June 30, 2001, means any criminal offense under Title 16 or any offense under federal law or the laws of another state or territory of the United States which consists of:

(i) Kidnapping of a minor, except by a parent;

(ii) False imprisonment of a minor, except by a parent;

(iii) Criminal sexual conduct toward a minor;

(iv) Solicitation of a minor to engage in sexual conduct;

(v) Use of a minor in a sexual performance;

(vi) Solicitation of a minor to practice prostitution;

(vii) Use of a minor to engage in any sexually explicit conduct to produce any visual medium depicting such conduct;

(viii) Creating, publishing, selling, distributing, or possessing any material depicting a minor or a portion of a minor's body engaged in sexually explicit conduct;

(ix) Transmitting, making, selling, buying, or disseminating by means of a computer any descriptive or identifying information regarding a child for the purpose of offering or soliciting sexual conduct of or with a child or the visual depicting of such conduct;

(x) Conspiracy to transport, ship, receive, or distribute visual depictions of minors engaged in sexually explicit conduct; or

(xi) Any conduct which, by its nature, is a sexual offense against a victim who is a minor.

(C) For purposes of this paragraph, a conviction for a misdemeanor shall not be considered a criminal offense against a victim who is a minor, and conduct which is adjudicated in juvenile court shall not be considered a criminal offense against a victim who is a minor.

(10) (A) "Dangerous sexual offense" with respect to convictions occurring on or before June 30, 2006, means any criminal offense, or the attempt to commit any criminal offense, under Title 16 as specified in this paragraph or any offense under federal law or the laws of another state or territory of the United States which consists of the same or similar elements of the following offenses:

(i) Aggravated assault with the intent to rape in violation of Code Section 16-5-21;

(ii) Rape in violation of Code Section 16-6-1;

(iii) Aggravated sodomy in violation of Code Section 16-6-2;

(iv) Aggravated child molestation in violation of Code Section 16-6-4; or

(v) Aggravated sexual battery in violation of Code Section 16-6-22.2.

(B) "Dangerous sexual offense" with respect to convictions occurring after June 30, 2006, means any criminal offense, or the attempt to commit any criminal offense, under Title 16 as specified in this paragraph or any offense under federal law or the laws of another state or territory of the United States which consists of the same or similar elements of the following offenses:

(i) Aggravated assault with the intent to rape in violation of Code Section 16-5-21;

(ii) Kidnapping in violation of Code Section 16-5-40 which involves a victim who is less than 14 years of age, except by a parent;

(iii) False imprisonment in violation of Code Section 16-5-41 which involves a victim who is less than 14 years of age, except by a parent;

(iv) Rape in violation of Code Section 16-6-1;

(v) Sodomy in violation of Code Section 16-6-2;

(vi) Aggravated sodomy in violation of Code Section 16-6-2;

(vii) Statutory rape in violation of Code Section 16-6-3, if the individual convicted of the offense is 21 years of age or older;

(viii) Child molestation in violation of Code Section 16-6-4;

(ix) Aggravated child molestation in violation of Code Section 16-6-4, unless the person was convicted of a misdemeanor offense;

(x) Enticing a child for indecent purposes in violation of Code Section 16-6-5;

(xi) Sexual assault against persons in custody in violation of Code Section 16-6-5.1;

(xii) Incest in violation of Code Section 16-6-22;

(xiii) A second conviction for sexual battery in violation of Code Section 16-6-22.1;

(xiv) Aggravated sexual battery in violation of Code Section 16-6-22.2;

(xv) Sexual exploitation of children in violation of Code Section 16-12-100;

(xvi) Electronically furnishing obscene material to minors in violation of Code Section 16-12-100.1;

(xvii) Computer pornography and child exploitation prevention in violation of Code Section 16-12-100.2;

(xviii) Obscene telephone contact in violation of Code Section 16-12-100.3; or

(xix) Any conduct which, by its nature, is a sexual offense against a victim who is a minor or an attempt to commit a sexual offense against a victim who is a minor.

(C) For purposes of this paragraph, a conviction for a misdemeanor shall not be considered a dangerous sexual offense, and conduct which is adjudicated in juvenile court shall not be considered a dangerous sexual offense.

(10.1) "Day-care center" shall have the same meaning as set forth in paragraph (4) of Code Section 20-1A-2.

(11) "Institution of higher education" means a private or public community college, state university, state college, or independent postsecondary institution.

(12) "Level I risk assessment classification" means the sexual offender is a low sex offense risk and low recidivism risk for future sexual offenses.

(13) "Level II risk assessment classification" means the sexual offender is an intermediate sex offense risk and intermediate recidivism risk for future sexual offenses and includes all sexual offenders who do not meet the criteria for classification either as a sexually dangerous predator or for Level I risk assessment.

(14) "Minor" means any individual under the age of 18 years and any individual that the sexual offender believed at the time of the offense was under the age of 18 years if such individual was the victim of an offense.

(15) "Public and community swimming pools" includes municipal, school, hotel, motel, or any pool to which access is granted in exchange for payment of a daily fee. The term includes apartment complex pools, country club pools, or subdivision pools which are open only to residents of the subdivision and their guests. This term does not include a private pool or hot tub serving a single-family dwelling and used only by the residents of the dwelling and their guests.

(16) "Required registration information" means:

(A) Name; social security number; age; race; sex; date of birth; height; weight; hair color; eye color; fingerprints; and photograph;

(B) Address, within this state or out of state, and, if applicable in addition to the address, a rural route address and a post office box;

(C) If the place of residence is a motor vehicle or trailer, the vehicle identification number, the license tag number, and a description, including color scheme, of the motor vehicle or trailer;

(D) If the place of residence is a mobile home, the mobile home location permit number; the name and address of the owner of the home; a description, including the color scheme of the mobile home; and, if applicable, a description of where the mobile home is located on the property;

(E) If the place of residence is a manufactured home, the name and address of the owner of the home; a description, including the color scheme of the manufactured home; and, if applicable, a description of where the manufactured home is located on the property;

(F) If the place of residence is a vessel, live-aboard vessel, or houseboat, the hull identification number; the manufacturer's serial number; the name of the vessel, live-aboard vessel, or houseboat; the registration number; and a description, including color scheme, of the vessel, live-aboard vessel, or houseboat;

(F.1) If the place of residence is the status of homelessness, information as provided under paragraph (2.1) of subsection (f) of this Code section;

(G) Date of employment, place of any employment, and address of employer;

(H) Place of vocation and address of the place of vocation;

(I) Vehicle make, model, color, and license tag number;

(J) If enrolled, employed, or carrying on a vocation at an institution of higher education in this state, the name, address, and county of each institution, including each campus attended, and enrollment or employment status; and

(K) The name of the crime or crimes for which the sexual offender is registering and the date released from prison or placed on probation, parole, or supervised release.

(17) "Risk assessment classification" means the notification level into which a sexual offender is placed based on the board's assessment.

(18) "School" means all public and private kindergarten, elementary, and secondary schools.

(19) "School bus stop" means a school bus stop as designated by local school boards of education or by a private school.

(20) "Sexual offender" means any individual:

(A) Who has been convicted of a criminal offense against a victim who is a minor or any dangerous sexual offense;

(B) Who has been convicted under the laws of another state or territory, under the laws of the United States, under the Uniform Code of Military Justice, or in a tribal court of a criminal offense against a victim who is a minor or a dangerous sexual offense; or

(C) Who is required to register pursuant to subsection (e) of this Code section.

(21) "Sexually dangerous predator" means a sexual offender:

(A) Who was designated as a sexually violent predator between July 1, 1996, and June 30, 2006; or

(B) Who is determined by the Sexual Offender Registration Review Board to be at risk of perpetrating any future dangerous sexual offense.

(22) "Vocation" means any full-time, part-time, or volunteer employment with or without compensation exceeding 14 consecutive days or for an aggregate period of time exceeding 30 days during any calendar year.

(b) Before a sexual offender who is required to register under this Code section is released from prison or placed on parole, supervised release, or probation, the appropriate official shall:

- (1) Inform the sexual offender of the obligation to register, the amount of the registration fee, and how to maintain registration;
- (2) Obtain the information necessary for the required registration information;
- (3) Inform the sexual offender that, if the sexual offender changes any of the required registration information, other than residence address, the sexual offender shall give the new information to the sheriff of the county with whom the sexual offender is registered within 72 hours of the change of information; if the information is the sexual offender's new residence address, the sexual offender shall give the information to the sheriff of the county with whom the sexual offender last registered within 72 hours prior to moving and to the sheriff of the county to which the sexual offender is moving within 72 hours prior to moving;
- (4) Inform the sexual offender that he or she shall also register in any state where he or she is employed, carries on a vocation, or is a student;
- (5) Inform the sexual offender that, if he or she changes residence to another state, the sexual offender shall register the new address with the sheriff of the county with whom the sexual offender last registered and that the sexual offender shall also register with a designated law enforcement agency in the new state within 72 hours after establishing residence in the new state;
- (6) Obtain fingerprints and a current photograph of the sexual offender;
- (7) Require the sexual offender to read and sign a form stating that the obligations of the sexual offender have been explained;
- (8) Obtain and forward any information obtained from the clerk of court pursuant to Code Section 42-5-50 to the sheriff's office of the county in which the sexual offender will reside; and
- (9) If required by Code Section 42-1-14, place any required electronic monitoring system on the sexually dangerous predator and explain its operation and cost.

(c) The Department of Corrections shall:

(1) Forward to the Georgia Bureau of Investigation a copy of the form stating that the obligations of the sexual offender have been explained;

(2) Forward any required registration information to the Georgia Bureau of Investigation;

(3) Forward the sexual offender's fingerprints and photograph to the sheriff's office of the county where the sexual offender is going to reside;

(4) Inform the board and the prosecuting attorney for the jurisdiction in which a sexual offender was convicted of the impending release of a sexual offender at least eight months prior to such release so as to facilitate compliance with Code Section 42-1-14; and

(5) Keep all records of sexual offenders in a secure facility until official proof of death of a registered sexual offender; thereafter, the records shall be destroyed in accordance with Code Sections 15-1-10, 15-6-62, and 15-6-62.1.

(d) No sexual offender shall be released from prison or placed on parole, supervised release, or probation until:

(1) The appropriate official has provided the Georgia Bureau of Investigation and the sheriff's office in the county where the sexual offender will be residing with the sexual offender's required registration information and risk assessment classification level; and

(2) The sexual offender's name has been added to the list of sexual offenders maintained by the Georgia Bureau of Investigation and the sheriff's office as required by this Code section.

(e) Registration pursuant to this Code section shall be required by any individual who:

- (1) Is convicted on or after July 1, 1996, of a criminal offense against a victim who is a minor;

- (2) Is convicted on or after July 1, 1996, of a dangerous sexual offense;

- (3) Has previously been convicted of a criminal offense against a victim who is a minor and may be released from prison or placed on parole, supervised release, or probation on or after July 1, 1996;

- (4) Has previously been convicted of a sexually violent offense or dangerous sexual offense and may be released from prison or placed on parole, supervised release, or probation on or after July 1, 1996;

- (5) Is a resident of Georgia who intends to reside in this state and who is convicted under the laws of another state or the United States, under the Uniform Code of Military Justice, or in a tribal court of a sexually violent offense, a criminal offense against a victim who is a minor on or after July 1, 1999, or a dangerous sexual offense on or after July 1, 1996;

- (6) Is a nonresident who changes residence from another state or territory of the United States or any other place to Georgia who is required to register as a sexual offender under federal law, military law, tribal law, or the laws of another state or territory or who has been convicted in this state of a criminal offense against a victim who is a minor or any dangerous sexual offense;

- (7) Is a nonresident sexual offender who enters this state for the purpose of employment or any other reason for a period exceeding 14 consecutive days or for an aggregate period of time exceeding 30 days during any calendar year regardless of whether such sexual offender is required to register under federal law, military law, tribal law, or the laws of another state or territory; or

- (8) Is a nonresident sexual offender who enters this state for the purpose of attending school as a full-time or part-time student regardless of whether such sexual offender is required to register under federal law, military law, tribal law, or the laws of another state or territory.

(f) Any sexual offender required to register under this Code section shall:

(1) Provide the required registration information to the appropriate official before being released from prison or placed on parole, supervised release, or probation;

(2) Register in person with the sheriff of the county in which the sexual offender resides within 72 hours after the sexual offender's release from prison or placement on parole, supervised release, probation, or entry into this state;

(2.1) In the case of a sexual offender whose place of residence is the status of homelessness, in lieu of the requirements of paragraph (2) of this subsection, register in person with the sheriff of the county in which the sexual offender sleeps within 72 hours after the sexual offender's release from prison or placement on parole, supervised release, probation, or entry into this state and provide the location where he or she sleeps;

(3) Maintain the required registration information with the sheriff of each county in which the sexual offender resides or sleeps;

(4) Renew the required registration information with the sheriff of the county in which the sexual offender resides or sleeps by reporting in person to the sheriff within 72 hours prior to such offender's birthday each year to be photographed and fingerprinted;

(5) Update the required registration information with the sheriff of the county in which the sexual offender resides within 72 hours of any change to the required registration information, other than where he or she resides or sleeps if such person is homeless. If the information is the sexual offender's new address, the sexual offender shall give the information regarding the sexual offender's new address to the sheriff of the county in which the sexual offender last registered within 72 hours prior to any change of address and to the sheriff of the county to which the sexual offender is moving within 72 hours prior to establishing such new address. If the sexual offender is homeless and the information is the sexual offender's new sleeping location, within 72 hours of

changing sleeping locations, the sexual offender shall give the information regarding the sexual offender's new sleeping location to the sheriff of the county in which the sexual offender last registered, and if the county has changed, to the sheriff of the county to which the sexual offender has moved; and

(6) Continue to comply with the registration requirements of this Code section for the entire life of the sexual offender, excluding ensuing periods of incarceration.

(g) A sexual offender required to register under this Code section may petition to be released from the registration requirements and from the residency or employment restrictions of this Code section in accordance with the provisions of Code Section 42-1-19.

(h) (1) The appropriate official or sheriff shall, within 72 hours after receipt of the required registration information, forward such information to the Georgia Bureau of Investigation. Once the data is entered into the Criminal Justice Information System by the appropriate official or sheriff, the Georgia Crime Information Center shall notify the sheriff of the sexual offender's county of residence, either permanent or temporary, the sheriff of the county of employment, and the sheriff of the county where the sexual offender attends an institution of higher education within 24 hours of entering the data or any change to the data.

(2) The Georgia Bureau of Investigation shall:

(A) Transmit all information, including the conviction data and fingerprints, to the Federal Bureau of Investigation within 24 hours of entering the data;

(B) Establish operating policies and procedures concerning record ownership, quality, verification, modification, and cancellation; and

(C) Perform mail out and verification duties as follows:

(i) Send each month Criminal Justice Information System network messages to sheriffs listing sexual offenders due for verification;

(ii) Create a photo image file from original entries and provide such entries to sheriffs to assist in sexual offender identification and verification;

(iii) Mail a nonforwardable verification form to the last reported address of the sexual offender within ten days prior to the sexual offender's birthday;

(iv) If the sexual offender changes residence to another state, notify the law enforcement agency with which the sexual offender shall register in the new state; and

(v) Maintain records required under this Code section.

(i) The sheriff's office in each county shall:

(1) Prepare and maintain a list of all sexual offenders and sexually dangerous predators residing in each county. Such list shall include the sexual offender's name; age; physical description; address; crime of conviction, including conviction date and the jurisdiction of the conviction; photograph; and the risk assessment classification level provided by the board, and an explanation of how the board classifies sexual offenders and sexually dangerous predators;

(2) Electronically submit and update all information provided by the sexual offender within two business days to the Georgia Bureau of Investigation in a manner prescribed by the Georgia Bureau of Investigation;

(3) Maintain and provide a list, manually or electronically, of every sexual offender residing in each county so that it may be available for inspection:

(A) In the sheriff's office;

- (B) In any county administrative building;
 - (C) In the main administrative building for any municipal corporation;
 - (D) In the office of the clerk of the superior court so that such list is available to the public; and
 - (E) On a website maintained by the sheriff of the county for the posting of general information;
- (4) Update the public notices required by paragraph (3) of this Code section within two business days of the receipt of such information;
- (5) Inform the public of the presence of sexual offenders in each community;
- (6) Update the list of sexual offenders residing in the county upon receipt of new information affecting the residence address of a sexual offender or upon the registration of a sexual offender moving into the county by virtue of release from prison, relocation from another county, conviction in another state, federal court, military tribunal, or tribal court. Such list, and any additions to such list, shall be delivered, within 72 hours of updating the list of sexual offenders residing in the county, to all schools or institutions of higher education located in the county;
- (7) Within 72 hours of the receipt of changed required registration information, notify the Georgia Bureau of Investigation through the Criminal Justice Information System of each change of information;
- (8) Retain the verification form stating that the sexual offender still resides at the address last reported;
- (9) Enforce the criminal provisions of this Code section. The sheriff may request the assistance of the Georgia Bureau of Investigation to enforce the provisions of this Code section;

(10) Cooperate and communicate with other sheriffs' offices in this state and in the United States to maintain current data on the location of sexual offenders;

(11) Determine the appropriate time of day for reporting by sexual offenders, which shall be consistent with the reporting requirements of this Code section;

(12) If required by Code Section 42-1-14, place any electronic monitoring system on the sexually dangerous predator and explain its operation and cost;

(13) Provide current information on names and addresses of all registered sexual offenders to campus police with jurisdiction for the campus of an institution of higher education if the campus is within the sheriff's jurisdiction; and

(14) Collect the annual \$250.00 registration fee from the sexual offender and transmit such fees to the state for deposit into the general fund.

(j) (1) The sheriff of the county where the sexual offender resides or last registered shall be the primary law enforcement official charged with communicating the whereabouts of the sexual offender and any changes in required registration information to the sheriff's office of the county or counties where the sexual offender is employed, volunteers, attends an institution of higher education, or moves.

(2) The sheriff's office may post the list of sexual offenders in any public building in addition to those locations enumerated in subsection (h) of this Code section.

(k) The Georgia Crime Information Center shall create the Criminal Justice Information System network transaction screens by which appropriate officials shall enter original data required by this Code section. Screens shall also be created for sheriffs' offices for the entry of record confirmation data; employment; changes of residence, institutions of higher education, or employment; or other pertinent data to assist in sexual offender identification.

(l) (1) On at least an annual basis, the Department of Education shall obtain from the Georgia Bureau of Investigation a complete list of the names and addresses of all registered sexual offenders and shall provide access to such information, accompanied by a hold harmless provision, to each school in this state. In addition, the Department of Education shall provide information to each school in this state on accessing and retrieving from the Georgia Bureau of Investigation's website a list of the names and addresses of all registered sexual offenders.

(2) On at least an annual basis, the Department of Early Care and Learning shall provide current information to all child care programs regulated pursuant to Code Section 20-1A-10 and to all child care learning centers, day-care, group day-care, and family day-care programs regulated pursuant to Code Section 49-5-12 on accessing and retrieving from the Georgia Bureau of Investigation's website a list of the names and addresses of all registered sexual offenders and shall include, on a continuing basis, such information with each application for licensure, commissioning, or registration for early care and education programs.

(3) On at least an annual basis, the Department of Human Services shall provide current information to all long-term care facilities for children on accessing and retrieving from the Georgia Bureau of Investigation's website a list of the names and addresses of all registered sexual offenders.

(m) Within ten days of the filing of a defendant's discharge and exoneration of guilt pursuant to Article 3 of Chapter 8 of this title, the clerk of court shall transmit the order of discharge and exoneration to the Georgia Bureau of Investigation and any sheriff maintaining records required under this Code section.

(n) Any individual who:

(1) Is required to register under this Code section and who fails to comply with the requirements of this Code section;

(2) Provides false information; or

(3) Fails to respond directly to the sheriff of the county where he or she resides or sleeps within 72 hours prior to such individual's birthday

shall be guilty of a felony and shall be punished by imprisonment for not less than one nor more than 30 years; provided, however, that upon the conviction of the second offense under this subsection, the defendant shall be punished by imprisonment for not less than five nor more than 30 years.

(o) The information collected pursuant to this Code section shall be treated as private data except that:

(1) Such information may be disclosed to law enforcement agencies for law enforcement purposes;

(2) Such information may be disclosed to government agencies conducting confidential background checks; and

(3) The Georgia Bureau of Investigation or any sheriff maintaining records required under this Code section shall, in addition to the requirements of this Code section to inform the public of the presence of sexual offenders in each community, release such other relevant information collected under this Code section that is necessary to protect the public concerning sexual offenders required to register under this Code section, except that the identity of a victim of an offense that requires registration under this Code section shall not be released.

(p) The Board of Public Safety is authorized to promulgate rules and regulations necessary for the Georgia Bureau of Investigation and the Georgia Crime Information Center to implement and carry out the provisions of this Code section.

(q) Law enforcement agencies, employees of law enforcement agencies, and state officials shall be immune from liability for good faith conduct under this article.

§ 42-1-13 - Sexual Offender Registration Review Board; composition; appointment; administration and duties; immunity from liability

O.C.G.A. 42-1-13 (2010)

42-1-13. Sexual Offender Registration Review Board; composition; appointment; administration and duties; immunity from liability

(a) The Sexual Offender Registration Review Board shall be composed of three professionals licensed under Title 43 and knowledgeable in the field of the behavior and treatment of sexual offenders; at least one representative from a victims' rights advocacy group or agency; and at least two representatives from law enforcement, each of whom is either employed by a law enforcement agency as a certified peace officer under Title 35 or retired from such employment. The members of the board shall be appointed by the commissioner of behavioral health and developmental disabilities for terms of four years. On and after July 1, 2006, successors to the members of the board shall be appointed by the Governor. Members of the board shall take office on the first day of September immediately following the expired term of that office and shall serve for a term of four years and until the appointment of their respective successors. No member shall serve on the board more than two consecutive terms. Vacancies occurring on the board, other than those caused by expiration of a term of office, shall be filled in the same manner as the original appointment to the position vacated for the remainder of the unexpired term and until a successor is appointed. Members shall be entitled to an expense allowance and travel cost reimbursement the same as members of certain other boards and commissions as provided in Code Section 45-7-21.

(b) The board shall be attached to the Department of Behavioral Health and Developmental Disabilities for administrative purposes and, provided there is adequate funding, shall:

- (1) Exercise its quasi-judicial, rule-making, or policy-making functions independently of the department and without approval or control of the department;
 - (2) Prepare its budget, if any, and submit its budgetary requests, if any, through the department; and
 - (3) Hire its own personnel if authorized by the Constitution of this state or by statute or if the General Assembly provides or authorizes the expenditure of funds therefor.
- (c) Members of the board shall be immune from liability for good faith conduct under this article.

**§ 42-1-14 - Risk assessment classification; classification as "sexually dangerous predator";
electronic monitoring**

O.C.G.A. 42-1-14 (2010)

42-1-14. Risk assessment classification; classification as "sexually dangerous predator";
electronic monitoring

(a) (1) The board shall determine the likelihood that a sexual offender will engage in another crime against a victim who is a minor or a dangerous sexual offense. The board shall make such determination for any sexual offender convicted on or after July 1, 2006, of a criminal offense against a victim who is a minor or a dangerous sexual offense and for any sexual offender incarcerated on July 1, 2006, but convicted prior to July 1, 2006, of a criminal offense against a victim who is a minor. Any sexual offender who changes residence from another state or territory of the United States or any other place to this state and who is not already designated under Georgia law as a sexually dangerous predator, sexual predator, or a sexually violent predator shall have his or her required registration information forwarded by the sheriff of his or her county of registration to the board for the purpose of risk assessment classification. The board shall also make such determination upon the request of a superior court judge for purposes of considering a

petition to be released from registration restrictions or residency or employment restrictions as provided for in Code Section 42-1-19.

(2) A sexual offender shall be placed into Level I risk assessment classification, Level II risk assessment classification, or sexually dangerous predator classification based upon the board's assessment criteria and information obtained and reviewed by the board. The sexual offender may provide the board with information, including, but not limited to, psychological evaluations, sexual history polygraph information, treatment history, and personal, social, educational, and work history, and may agree to submit to a psychosexual evaluation or sexual history polygraph conducted by the board. If the sexual offender has undergone treatment through the Department of Corrections, such treatment records shall also be submitted to the board for evaluation. The prosecuting attorney shall provide the board with any information available to assist the board in rendering an opinion, including, but not limited to, criminal history and records related to previous criminal history. The clerk of court shall send a copy of the sexual offender's conviction to the board and notify the board that a sexual offender's evaluation will need to be performed. The board shall render its recommendation for risk assessment classification within:

(A) Sixty days of receipt of a request for an evaluation if the sexual offender is being sentenced pursuant to subsection (c) of Code Section 17-10-6.2;

(B) Six months prior to the sexual offender's proposed release from confinement if the offender is incarcerated;

(C) Sixty days of receipt of the required registration information from the sheriff when the sexual offender changes residence from another state or territory of the United States or any other place to this state and is not already classified;

(D) Sixty days if the sexual offender is sentenced to a probated or suspended sentence; and

(E) Ninety days if such classification is requested by the court pursuant to a petition filed under Code Section 42-1-19.

(3) The board shall notify the sex offender by first-class mail of its determination of risk assessment classification and shall send a copy of such classification to the Georgia Bureau of Investigation, the Department of Corrections, the sheriff of the county where the sexual offender is registered, and the sentencing court, if applicable.

(b) If the board determines that a sexual offender should be classified as a Level II risk assessment classification or as a sexually dangerous predator, the sexual offender may petition the board to reevaluate his or her classification. To file a petition for reevaluation, the sexual offender shall be required to submit his or her written petition for reevaluation to the board within 30 days from the date of the letter notifying the sexual offender of his or her classification. The sexual offender shall have 60 days from the date of the notification letter to submit information as provided in subsection (a) of this Code section in support of the sexual offender's petition for reevaluation. If the sexual offender fails to submit the petition or supporting documents within the time limits provided, the classification shall be final. The board shall notify the sexual offender by first-class mail of its decision on the petition for reevaluation of risk assessment classification and shall send a copy of such notification to the Georgia Bureau of Investigation, the Department of Corrections, the sheriff of the county where the sexual offender is registered, and the sentencing court, if applicable.

(c) A sexual offender who is classified by the board as a Level II risk assessment classification or as a sexually dangerous predator may file a petition for judicial review of his or her classification within 30 days of the date of the notification letter or, if the sexual offender has requested reevaluation pursuant to subsection (b) of this Code section, within 30 days of the date of the letter denying the petition for reevaluation. The petition for judicial review shall name the board as defendant, and the petition shall be filed in the superior court of the county where the offices of the board are located. Within 30 days after service of the appeal on the board, the board shall submit a summary of its findings to the court and mail a copy, by first-class mail, to the sexual

offender. The findings of the board shall be considered prima-facie evidence of the classification. The court shall also consider any relevant evidence submitted, and such evidence and documentation shall be mailed to the parties as well as submitted to the court. The court may hold a hearing to determine the issue of classification. The court may uphold the classification of the board, or, if the court finds by a preponderance of the evidence that the sexual offender is not placed in the appropriate classification level, the court shall place the sexual offender in the appropriate risk assessment classification. The court's determination shall be forwarded by the clerk of the court to the board, the sexual offender, the Georgia Bureau of Investigation, and the sheriff of the county where the sexual offender is registered.

(d) Any individual who was classified as a sexually violent predator prior to July 1, 2006, shall be classified as a sexually dangerous predator on and after July 1, 2006.

(e) Any sexually dangerous predator shall be required to wear an electronic monitoring system that shall have, at a minimum:

(1) The capacity to locate and record the location of a sexually dangerous predator by a link to a global positioning satellite system;

(2) The capacity to timely report or record a sexually dangerous predator's presence near or within a crime scene or in a prohibited area or the sexually dangerous predator's departure from specific geographic locations; and

(3) An alarm that is automatically activated and broadcasts the sexually dangerous predator's location if the global positioning satellite monitor is removed or tampered with by anyone other than a law enforcement official designated to maintain and remove or replace the equipment.

Such electronic monitoring system shall be worn by a sexually dangerous predator for the remainder of his or her natural life. The sexually dangerous predator shall pay the cost of such system to the Department of Corrections if the sexually dangerous predator is on probation; to the

State Board of Pardons and Paroles if the sexually dangerous predator is on parole; and to the sheriff after the sexually dangerous predator completes his or her term of probation and parole or if the sexually dangerous predator has moved to this state from another state, territory, or country. The electronic monitoring system shall be placed upon the sexually dangerous predator prior to his or her release from confinement. If the sexual offender is not in custody, within 72 hours of the decision classifying the sexual offender as a sexually dangerous predator in accordance with subsection (b) of this Code section, the sexually dangerous predator shall report to the sheriff of the county of his or her residence for purposes of having the electronic monitoring system placed on the sexually dangerous predator.

(f) In addition to the requirements of registration for all sexual offenders, a sexually dangerous predator shall report to the sheriff of the county where such predator resides six months following his or her birth month and update or verify his or her required registration information.

§ 42-1-15 - Restriction on registered offenders residing, working, or loitering within certain distance of child care facilities, churches, schools, or areas where minors congregate; penalty for vio

O.C.G.A. 42-1-15 (2010)

42-1-15. Restriction on registered offenders residing, working, or loitering within certain distance of child care facilities, churches, schools, or areas where minors congregate; penalty for violations; civil causes of action

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Individual" means a person who is required to register pursuant to Code Section 42-1-12.

(2) "Lease" means a right of occupancy pursuant to a written and valid lease or rental agreement.

(3) "Minor" means any person who is under 18 years of age.

(4) "Volunteer" means to engage in an activity in which one could be, and ordinarily would be, employed for compensation, and which activity involves working with, assisting, or being engaged in activities with minors; provided, however, that such term shall not include participating in activities limited to persons who are 18 years of age or older or participating in worship services or engaging in religious activities or activities at a place of worship that do not include supervising, teaching, directing, or otherwise participating with minors who are not supervised by an adult who is not an individual required to register pursuant to Code Section 42-1-12.

(b) On and after July 1, 2008, no individual shall reside within 1,000 feet of any child care facility, church, school, or area where minors congregate if the commission of the act for which such individual is required to register occurred on or after July 1, 2008. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property on which the individual resides to the outer boundary of the property of the child care facility, church, school, or area where minors congregate at their closest points.

(c) (1) On and after July 1, 2008, no individual shall be employed by or volunteer at any child care facility, school, or church or by or at any business or entity that is located within 1,000 feet of a child care facility, a school, or a church if the commission of the act for which such individual is required to register occurred on or after July 1, 2008. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property of the location at which such individual is employed or volunteers to the outer boundary of the child care facility, school, or church at their closest points.

(2) On or after July 1, 2008, no individual who is a sexually dangerous predator shall be employed by or volunteer at any business or entity that is located within 1,000 feet of an area where minors congregate if the commission of the act for which such individual is required to register occurred on or after July 1, 2008. Such distance shall be determined by measuring from

the outer boundary of the property of the location at which the sexually dangerous predator is employed or volunteers to the outer boundary of the area where minors congregate at their closest points.

(d) Notwithstanding any ordinance or resolution adopted pursuant to Code Section 16-6-24 or subsection (d) of Code Section 16-11-36, it shall be unlawful for any individual to loiter, as prohibited by Code Section 16-11-36, at any child care facility, school, or area where minors congregate.

(e) (1) If an individual owns or leases real property and resides on such property and a child care facility, church, school, or area where minors congregate thereafter locates itself within 1,000 feet of such property, or if an individual has established employment at a location and a child care facility, church, or school thereafter locates itself within 1,000 feet of such employment, or if a sexual predator has established employment and an area where minors congregate thereafter locates itself within 1,000 feet of such employment, such individual shall not be guilty of a violation of subsection (b) or (c) of this Code section, as applicable, if such individual successfully complies with subsection (f) of this Code section.

(2) An individual owning or leasing real property and residing on such property or being employed within 1,000 feet of a prohibited location, as specified in subsection (b) or (c) of this Code section, shall not be guilty of a violation of this Code section if such individual had established such property ownership, leasehold, or employment prior to July 1, 2008, and such individual successfully complies with subsection (f) of this Code section.

(f) (1) If an individual is notified that he or she is in violation of subsection (b) or (c) of this Code section, and if such individual claims that he or she is exempt from such prohibition pursuant to subsection (e) of this Code section, such individual shall provide sufficient proof demonstrating his or her exemption to the sheriff of the county where the individual is registered within ten days of being notified of any such violation.

(2) For purposes of providing proof of residence, the individual may provide a driver's license, government issued identification, or any other documentation evidencing where the individual's habitation is fixed. For purposes of providing proof of property ownership, the individual shall provide a copy of his or her warranty deed, quitclaim deed, or voluntary deed, or other documentation evidencing property ownership.

(3) For purposes of providing proof of a leasehold, the individual shall provide a copy of the applicable lease agreement. Leasehold exemptions shall only be for the duration of the executed lease.

(4) For purposes of providing proof of employment, the individual may provide an Internal Revenue Service Form W-2, a pay check, or a notarized verification of employment from the individual's employer, or other documentation evidencing employment. Such employment documentation shall evidence the location in which such individual actually carries out or performs the functions of his or her job.

(5) Documentation provided pursuant to this subsection may be required to be date specific, depending upon the individual's exemption claim.

(g) Any individual who knowingly violates this Code section shall be guilty of a felony and shall be punished by imprisonment for not less than ten nor more than 30 years.

(h) Nothing in this Code section shall create, either directly or indirectly, any civil cause of action against or result in criminal prosecution of any person, firm, corporation, partnership, trust, or association other than an individual required to be registered under Code Section 42-1-12.

§ 42-1-16 - Definitions; employment restrictions for sexual offenders; penalties

O.C.G.A. 42-1-16 (2010)

42-1-16. Definitions; employment restrictions for sexual offenders; penalties

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Area where minors congregate" shall include all public and private parks and recreation facilities, playgrounds, skating rinks, neighborhood centers, gymnasiums, school bus stops, and public and community swimming pools.

(2) "Individual" means a person who is required to register pursuant to Code Section 42-1-12.

(3) "Lease" means a right of occupancy pursuant to a written and valid lease or rental agreement.

(4) "Minor" means any person who is under 18 years of age.

(b) Any individual who committed an act between July 1, 2006, and June 30, 2008, for which such individual is required to register shall not reside within 1,000 feet of any child care facility, church, school, or area where minors congregate. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property on which the individual resides to the outer boundary of the property of the child care facility, church, school, or area where minors congregate at their closest points.

(c) (1) Any individual who committed an act between July 1, 2006, and June 30, 2008, for which such individual is required to register shall not be employed by any child care facility, school, or church or by or at any business or entity that is located within 1,000 feet of a child care facility, a school, or a church. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property of the location at which such individual is employed to the outer boundary of the child care facility, school, or church at their closest points.

(2) Any individual who committed an act between July 1, 2006, and June 30, 2008, for which such individual is required to register who is a sexually dangerous predator shall not be employed

by any business or entity that is located within 1,000 feet of an area where minors congregate. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property of the location at which the sexually dangerous predator is employed to the outer boundary of the area where minors congregate at their closest points.

(d) Notwithstanding any ordinance or resolution adopted pursuant to Code Section 16-6-24 or subsection (d) of Code Section 16-11-36, it shall be unlawful for any individual to loiter, as prohibited by Code Section 16-11-36, at any child care facility, school, or area where minors congregate.

(e) (1) If an individual owns or leases real property and resides on such property and a child care facility, church, school, or area where minors congregate thereafter locates itself within 1,000 feet of such property, or if an individual has established employment at a location and a child care facility, church, or school thereafter locates itself within 1,000 feet of such employment, or if a sexual predator has established employment and an area where minors congregate thereafter locates itself within 1,000 feet of such employment, such individual shall not be guilty of a violation of subsection (b) or (c) of this Code section, as applicable, if such individual successfully complies with subsection (f) of this Code section.

(2) An individual owning or leasing real property and residing on such property or being employed within 1,000 feet of a prohibited location, as specified in subsection (b) or (c) of this Code section, shall not be guilty of a violation of this Code section if such individual had established such property ownership, leasehold, or employment prior to July 1, 2006, and such individual successfully complies with subsection (f) of this Code section.

(f) (1) If an individual is notified that he or she is in violation of subsection (b) or (c) of this Code section, and if such individual claims that he or she is exempt from such prohibition pursuant to subsection (e) of this Code section, such individual shall provide sufficient proof demonstrating his or her exemption to the sheriff of the county where the individual is registered within ten days of being notified of any such violation.

(2) For purposes of providing proof of residence, the individual may provide a driver's license, government issued identification, or any other documentation evidencing where the individual's habitation is fixed. For purposes of providing proof of property ownership, the individual shall provide a copy of his or her warranty deed, quitclaim deed, or voluntary deed, or other documentation evidencing property ownership.

(3) For purposes of providing proof of a leasehold, the individual shall provide a copy of the applicable lease agreement. Leasehold exemptions shall only be for the duration of the executed lease.

(4) For purposes of providing proof of employment, the individual may provide an Internal Revenue Service Form W-2, a pay check, or a notarized verification of employment from the individual's employer, or other documentation evidencing employment. Such employment documentation shall evidence the location in which such individual actually carries out or performs the functions of his or her job.

(5) Documentation provided pursuant to this subsection may be required to be date specific, depending upon the individual's exemption claim.

(g) Any individual who knowingly violates this Code section shall be guilty of a felony and shall be punished by imprisonment for not less than ten nor more than 30 years.

(h) Nothing in this Code section shall create, either directly or indirectly, any civil cause of action against or result in criminal prosecution of any person, firm, corporation, partnership, trust, or association other than an individual required to be registered under Code Section 42-1-12.

§ 42-1-17 - Definitions; residency restrictions for sexual offenders; penalties

O.C.G.A. 42-1-17 (2010)

42-1-17. Definitions; residency restrictions for sexual offenders; penalties

(a) As used in this Code section, the term:

(1) "Area where minors congregate" shall include all public and private parks and recreation facilities, playgrounds, skating rinks, neighborhood centers, gymnasiums, and similar facilities providing programs or services directed towards persons under 18 years of age.

(2) "Child care facility" means all public and private pre-kindergarten facilities, day-care centers, and preschool facilities.

(3) "Individual" means a person who is required to register pursuant to Code Section 42-1-12.

(4) "Lease" means a right of occupancy pursuant to a written and valid lease or rental agreement.

(5) "Minor" means any person who is under 18 years of age.

(b) Any individual who committed an act between June 4, 2003, and June 30, 2006, for which such individual is required to register shall not reside within 1,000 feet of any child care facility, school, or area where minors congregate. Such distance shall be determined by measuring from the outer boundary of the property on which the individual resides to the outer boundary of the property of the child care facility, school, or area where minors congregate at their closest points.

(c) (1) If an individual owns or leases real property and resides on such property and a child care facility, school, or area where minors congregate thereafter locates itself within 1,000 feet of such property, such individual shall not be guilty of a violation of subsection (b) of this Code section if such individual successfully complies with subsection (d) of this Code section.

(2) An individual owning or leasing real property and residing on such property within 1,000 feet of a prohibited location, as specified in subsection (b) of this Code section, shall not be guilty of a violation of this Code section if such individual had established such property ownership or leasehold prior to June 4, 2003, and such individual successfully complies with subsection (d) of this Code section.

(d) (1) If an individual is notified that he or she is in violation of subsection (b) of this Code section, and if such individual claims that he or she is exempt from such prohibition pursuant to

subsection (c) of this Code section, such individual shall provide sufficient proof demonstrating his or her exemption to the sheriff of the county where the individual is registered within ten days of being notified of any such violation.

(2) For purposes of providing proof of residence, the individual may provide a driver's license, government issued identification, or any other documentation evidencing where the individual's habitation is fixed. For purposes of providing proof of property ownership, the individual shall provide a copy of his or her warranty deed, quitclaim deed, or voluntary deed, or other documentation evidencing property ownership.

(3) For purposes of providing proof of a leasehold, the individual shall provide a copy of the applicable lease agreement. Leasehold exemptions shall only be for the duration of the executed lease.

(4) Documentation provided pursuant to this subsection may be required to be date specific, depending upon the individual's exemption claim.

(e) Any individual who knowingly violates this Code section shall be guilty of a felony and shall be punished by imprisonment for not less than one nor more than three years.

(f) Nothing in this Code section shall create, either directly or indirectly, any civil cause of action against or result in criminal prosecution of any person, firm, corporation, partnership, trust, or association other than an individual required to be registered under Code Section 42-1-12.

§ 42-1-18 - "Photograph" defined; photographing minor without consent of parent or guardian prohibited; penalty

O.C.G.A. 42-1-18 (2010)

42-1-18. "Photograph" defined; photographing minor without consent of parent or guardian prohibited; penalty

(a) As used in this Code section, the term "photograph" means to take any picture, film or digital photograph, motion picture film, videotape, or similar visual representation or image of a person.

(b) No individual shall intentionally photograph a minor without the consent of the minor's parent or guardian.

(c) Any individual who knowingly violates this Code section shall be guilty of a misdemeanor of a high and aggravated nature.

§ 42-1-19 - Petition for release from registration requirements

O.C.G.A. 42-1-19 (2010)

42-1-19. Petition for release from registration requirements

(a) An individual required to register pursuant to Code Section 42-1-12 may petition a superior court for release from registration requirements and from any residency or employment restrictions of this article if the individual:

(1) Has completed all prison, parole, supervised release, and probation for the offense which required registration pursuant to Code Section 42-1-12; and

(A) Is confined to a hospice facility, skilled nursing home, residential care facility for the elderly, or nursing home;

(B) Is totally and permanently disabled as such term is defined in Code Section 49-4-80; or

(C) Is otherwise seriously physically incapacitated due to illness or injury;

(2) Was sentenced for a crime that became punishable as a misdemeanor on or after July 1, 2006, and meets the criteria set forth in subparagraphs (c)(1)(A) through (c)(1)(F) of Code Section 17-10-6.2;

(3) Is required to register solely because he or she was convicted of kidnapping or false imprisonment involving a minor and such offense did not involve a sexual offense against such minor or an attempt to commit a sexual offense against such minor. For purposes of this paragraph, the term "sexual offense" means any offense listed in division (a)(10)(B)(i) or (a)(10)(B)(iv) through (a)(10)(B)(xix) of Code Section 42-1-12; or

(4) Has completed all prison, parole, supervised release, and probation for the offense which required registration pursuant to Code Section 42-1-12 and meets the criteria set forth in subparagraphs (c)(1)(A) through (c)(1)(F) of Code Section 17-10-6.2.

(b) (1) A petition for release pursuant to this Code section shall be filed in the superior court of the jurisdiction in which the individual was convicted; provided, however, that if the individual was not convicted in this state, such petition shall be filed in the superior court of the county where the individual resides.

(2) Such petition shall be served on the district attorney of the jurisdiction where the petition is filed, the sheriff of the county where the petition is filed, and the sheriff of the county where the individual resides. Service on the district attorney and sheriff may be had by mailing a copy of the petition with a proper certificate of service.

(3) If a petition for release is denied, another petition for release shall not be filed within a period of two years from the date of the final order on a previous petition.

(c) (1) An individual who meets the requirements of paragraph (1), (2), or (3) of subsection (a) of this Code section shall be considered for release from registration requirements and from residency or employment restrictions.

(2) An individual who meets the requirements of paragraph (4) of subsection (a) of this Code section may be considered for release from registration requirements and from residency or employment restrictions only if:

(A) Ten years have elapsed since the individual completed all prison, parole, supervised release, and probation for the offense which required registration pursuant to Code Section 42-1-12; or

(B) The individual has been classified by the board as a Level I risk assessment classification, provided that if the board has not done a risk assessment classification for such individual, the court shall order such classification to be completed prior to considering the petition for release.

(d) In considering a petition pursuant to this Code section, the court may consider:

(1) Any evidence introduced by the petitioner;

(2) Any evidence introduced by the district attorney or sheriff; and

(3) Any other relevant evidence.

(e) The court shall hold a hearing on the petition if requested by the petitioner.

(f) The court may issue an order releasing the individual from registration requirements or residency or employment restrictions, in whole or part, if the court finds by a preponderance of the evidence that the individual does not pose a substantial risk of perpetrating any future dangerous sexual offense. The court may release an individual from such requirements or restrictions for a specific period of time. The court shall send a copy of any order releasing an individual from any requirements or restrictions to the sheriff and the district attorney of the jurisdiction where the petition is filed, to the sheriff of the county where the individual resides, to the Department of Corrections, and to the Georgia Bureau of Investigation.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวสุวิมล ทองส่องแสง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

พ.ศ. 2552 เนติบัณฑิต

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

พ.ศ. 2551 หลักสูตรวิชาว่าความ

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ทนายความอิสระ